

Spremembe so izziv za nov zagon

BOJAN BREZIGAR

Ko je Primorski dnevnik 5. oktobra lanskega leta, natančno 40 let po podpisu Londonskega memoranduma, z velikim naslovom in zaskrbljenim komentarjem opozoril, da v osnutku finančnega zakona za leto 1995 ni več prispevkov za slovensko manjšino, smo slišali ocene, da smo paničarji, ter da po nepotrebnem ustvarjamo zmedo in vzbujamo strah med ljudmi. Na take ocene nismo odgovarjali: tiho smo upali, da so upravičene, kajti to bi pomenilo, da stanje ni tako dramatično, kot smo ga prikazali; ker pa je bilo politično stanje pač tako, kakršnega smo vsi poznali, smo domnevali, da so naše ocene vendarle pravilne.

Zal so res bile. Tako sedaj ugotavljamo, da našim organizacijam res bije dvanajsta ura in klic v sili, ki smo ga objavili včeraj, je zadnji poskus, da bi preprečili razpad ustanov, ki so za našo kulturo nujno potrebne. Vendar ne gre samo za te ustanove. Glasbena matica, Slovenski raziskovalni inštitut, sola v Benetiji in Narodna in študijska knjižnica so le emblematični primer vsega našega dogajanja. Finančna pomoč je bila namreč mnogo širša, namenjena je bila tudi številnim društvom in krožkom. Res je, da so nekateri prejeli sorazmerno skromno podporo vendar v globalni številki, ki jo mora vsak resen opazovalec upoštevati, to pomeni, da je naša manjšina prikrajšana za 8 milijard lir, in to v času, ko so nas splošna gospodarska recesija, razpad jugoslovanskega trga in inspekcije v naših bančnih ustanovah (ter s komisarsko upravo 'de facto' odtujitev Kmečke banke slovenski manjšini, čeprav, upamo, samo začasna) že itak močno prizadeli.

Ob vsem tem pa moramo zal ugotavljati, da so krokarji sedaj se aktivnejši. Nekateri z namerno nejasnim objavljanjem podatkov o prispevkih kulturnim društvom in organizacijam ustvarjajo zmedo in vzbujajo sumničenja, drugi, kot kaže, posegajo po ovadstvu in prenašajo tudi na področje kulturnih dejavnosti sodne preiskave, katerih očiten namen je ustrahovanje naših ljudi. Palaci izpodjedajo temelje, morda v prepričanju, da se bodo oni nato vselili vanjo. Ne zavedajo pa se, da, kot smo že zapisali v tistih oktobrskih dneh, takrat palače ne bo več.

To je torej stanje, v katerem se moramo prebijati iz tunela. K sreči ni tako brezizhodno, kot bi bilo videti. Prav v zadnjem tednu je namreč prišlo do dveh pomembnih premikov.

Prvi zadeva državo, v kateri živimo. S sestavo Dinijeve vlade je prišlo do spremembe, ki je za nas bistvena: nacionalnega zavezništva, neposrednih naslednikov fašistične stranke, ni več v vladi. Nam dobro znani ljudje, od tržaškega poslanca Menie do predsednika poslanske komisije za zunanje zadeve Tremaglie, ne morejo več vplivati na politiko vlade, kot so lahko doslej. S tem se je tudi naše stanje »normaliziralo«, kar pomeni, da lahko zopet iščemo v vladi sogovornika. Morda trdega, se vedno dokaj nenaklonjenega - zaradi splošnih gospodarskih težav bo nerad odprl možno - vendar ne več načelno odklonilnega do vsake naše zahteve.

Druga sprememba je v nas samih. Četrtek sestanek obeh osrednjih organizacij s predstavniki starih osrednjih kulturnih ustanov je dal novega zagona aktivnosti manjšine, ki se tudi tokrat obrača na dva sogovornika: na italijansko vladno in na matično državo. Klic v sili je torej tudi v manjšini novost, ki smo jo pričakovali. Strnjene vrste so v vsaki bitki pogoj za možnost končnega uspeha. Prvi uspeh pa smo dosegli že s tem, da smo osamili tiste, ki ravirajo proti manjšini.

KOBARID / SREČANJE SLOVENCEV IZ BENEČIJE IN TOLMINSKEGA

Manjšine ne bi smele biti prikrajšane

Prisotna sta bila tudi Janez Drnovšek in Jožef Školč

KOBARID - V kobariskem hotelu Matajur je včeraj potekalo tradicionalno, letos že 25. poveljno srečanje predstavnikov slovenske manjšine v videmski pokrajini in treh novih občin, ki so nastale na območju nekdanje tolminske občine. Srečanja, ki je včeraj praznovalo srebrno obletnico, sta se med drugimi vidnimi predstavniki udeležila tudi predsednik državnega zbora Jožef Školč in predsednik vlade dr. Janez Drnovšek.

Letošnje srečanje, ki se ga tokrat ni udeležil noben uradni predstavnik italijanskih pokrajinskih ali deželnih oblasti, so organizirale občine Bovec, Kobarid in Tolmin ter upravna enota

državne uprave v Tolminu. Predsednik Drnovšek je med drugim dejal, da je Slovenija pripravljena pomagati svojim rojakom

onstran meje, predvsem pa jim je pomoč dolžna dajati italijanska država, kakor ima zapisano v svojih dokumentih. Dejal

je tudi, da Slovenci ne moremo pristajati na pravico močnejšega. (Foto Ferrari/KROMA)

Na 12. strani

JUTRI PROGRAM NOVE VLADE

Dini upa v zaupnico poslanske zbornice

Politična razhajanja v Komunistični prenovi

Fazio politikom

SORRENTO - Guverner Banke Italije Antonio Fazio je pozval politike, naj opustijo polemike in svoje sile raji posvetijo saniranju finančno-gospodarskega sistema, drugače Italija ne bo spet pridobila tistega ugleda, ki ga je na tujem uživala v preteklosti.

Na 2. strani

RIM - Lamberto Dini, ki bo jutri v parlamentu predstavil program svoje vlade, je optimistično razpolozen in pričakuje zaupnico, tako poslanske zbornice kot senata. Ministrski svet bo jutri imenoval nove vladne podtajnike, ki bodo, kot kaže, vsi tehniki. Predsedniku vlade je včeraj priskobil na pomoč nekdanji predsednik republike Francesco Cossiga, ki nasprotuje objavi datuma razpusta parlamenta in predčasnim političnim volitvam.

Zadržanje do nove vlade medtem se dalje ostro razdvaja Stranko komunistične prenove. Tajnik Fausto Bertinotti zagovarja stališče, da morajo senatorji in poslanci SKP brez oklevanja glasovati proti Diniju, bivši tajnik Sergio Garavini pa je nasprotnega mnenja. Pri tem ga podpira tudi lepo število parlamentarcev Komunistične prenove.

Večina oporečnikov Severne lige je napovedala, da bo podprla Dinija. Le nekateri od njih so se jasno opredelili za Finija in Berlusconi v upanju, da jim bo desnica spet zagotovila parlamentarni mandat. Med njimi je tudi Tržacan Gualberto Niccolini.

Na 2. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Spomin na TV ekipo v Mostarju

Ta teden se bodo z raznimi pobudami spomnili Sase Ote, Marca Luchette in Daria D'Angela, članov televizijske ekipe tržaškega sedeža RAI, ki so pred letom dni izgubili življenje v Mostarju.

Stran 3

Gorici preči financerska šola

Goriški občinski svetovalci so si ogledali območje letališča, kjer naj bi zidali financersko šolo. Zdi se, da je Berlusconijska vlada pospešila postopek za spomo gradnjo.

Stran 7

Shod fašističnih borcev

50 let po pekočem porazu s partizani na Trnovskem so se včeraj v Gorici zbrali preživeli borci zloglasne fašistične X. MAS.

Stran 7

Število žrtev potresa še narašča

Na Japonskem so včeraj zabeležili nov močan potresni sunek, izpod rusevin Kobeja pa so potegnili še druge preživle.

Stran 9

Enajsta zmaga Soče Sobema

Tudi v 11. kolu moške odbojbarske C2 lige so bili odbojkarji Soče Sobema uspešni. Tokrat so premagali tržaški Prevenire.

Stran 37

ČEČENIJA / TISKOVNA KONFERENCA OBRAMBNEGA MINISTRA

Gračov izključuje možnost premirja

MOSKVA, ZENEVA (Reuter, STA) - Ruski obrambni minister Pavel Gračov je na novinarski konferenci ostro napadel poslanca Sergeja Kovaljova, predsednikovega svetovalca za človekove pravice, in ga označil za »sovražnika Rusije in ostudnega izdajalca«. Kovaljov, ki je več tednov preživel v Groznej, je večkrat ostro obsodil nasilje, ki ga nad Čečeni izvajajo pripadniki ruske vojske. Minister Gračov je napadel tudi vodjo parlamentarne komisije za obrambo Sergeja Izenkova, ki je znan kot oster kritik ruskega posredovanja v Čečeniji. Gračov meni, da je Izenkov »podla podgana, ki brani tiste svinje, ki skušajo

uniciti državo.«

Na omenjeni novinarski konferenci je ruski obrambni minister izključil vsakršno možnost premirja v Čečeniji. Po njegovih besedah Čečenom preostane le, da izobesijo belo zastavo in predajo orožje.

Generalni sekretar OZN Butros Ghali pa se je v Zenevi sestal z ruskim zunanjim ministrom Andrejem Kozirjevim. Iz diplomatskih virov se je izvedelo, da je Gali Kozirjevu predlagal, naj bi opazovalci OZN sodelovali pri izvedbi svobodnih volitev v Čečeniji. Ruski zunanji minister naj bi se s tem vsaj načeloma strinjal.

Vse zadnje novosti pri

EDI MOBILI

- EDINO PRODAJNO MESTO -

TRST - Ulica Baiamonti 3 - Tel. (040) 820766

Kuhinje:

moretuzzo

fantoni

MINOTTI

GRATTAROLA

V TOREK ALI SREDO ODLOČILNO GLASOVANJE

Dini bo jutri predstavil program nove vlade

Cossiga: Scalfaro ne more določiti datuma volitev

Nekdanji predsednik republike F. Cossiga (AP)

RIM - Lamberto Dini bo jutri popoldne v poslanski zbornici predstavil program svoje vlade, o zaupnici pa bodo glasovali v torek zvečer ali najverjetneje v sredo. Odločilna politična bitka se bo odvijala v poslanski zbornici, saj ima v senatu Dini pravzaprav že zagotovljeno večino, ker je v tej veji parlamenta razmerje sil med senatorji naklonjeno sredini in levici, ki sta že napovedali podporo novemu kabinetu.

Tako imenovani Kartel svobosčin, ki je po odhodu Severne lige dobil izrazito desničarski značaj, vztraja pri zahtevi po predčasni volitvah 11. junija. Silvio Berlusconi in Gianfranco Fini zahtevata od predsed-

nika republike, naj že sedaj jasno določi datum volitev, v nasprotnem primeru bo desnica glasovala proti Diniju. Enotnost desničarske fronte pa je vse prej kot trdna, saj so nekateri poslanci Berlusconijske stranke že postavili v dvom trdo linijo bivšega ministrskega predsednika, ki je v nekaterih sinocnih izjavah nekoliko odstopil od dosedanje usmeritve. Berlusconi se očitno zelo boji poraza v parlamentu in zato pusca nekatere odprte možnosti za dialog z Dinijem.

Predsedniku vlade je včeraj priskočil na pomoč nekdanji predsednik republike Francesco Cossiga. Dejal je, da lahko Scalfaro takoj napove datum razpusta

parlamenta, tako predsednikovo stališče pa bi bilo v nasprotju z ustavnimi načeli, ki izključujejo vsakršno možnost časovno terminskih vlad. Cossiga, ki je dosmrtni senator, je napovedal, da bo podprl Dinija in da ne soglasa z usmeritvijo tistih, ki hočejo takojšen padec nove vlade. S tem se je nekdanji predsednik politično precej približal ljudski stranki, ki je prav včeraj praznovala prvo obletnico obstoja.

Vsa pozornost je torej namenjena poslanski zbornici in poročilu, ki ga bo prebral Dini. Pred tem bo ministrski svet izbral vladne podtajnike, ki bodo, kot kaže, vsi tehniki oziroma strankarsko nevezane osebnosti.

Berlusconi in Fini sta pred dnevi zahtevala podministre iz vrst desničarske koalicije, Dini pa vztraja pri nadstrankarski naravi nove vlade, ki lahko le tako upa na parlamentarno večino.

Dinijev kabinet bodo verjetno podprli tudi skoraj vsi parlamentarci, ki so v polemiki z Umberto Bossijem zapustili Severno ligo. Nekateri od teh (med njimi tudi trzaski poslanec Gualberto Niccolini) so že pristopili v poslansko skupino, ki bo prej ali slej skocila na Berlusconijski voz. Ti čakajo na sklepe Finija in Berlusconijskega oporečnika Lige pa bo gotovo podprla Dinija, kar bo naredil tudi nekdanji notranji minister Roberto Maroni.

V SKP dvomi in razhajanja o zadržanju do nove vlade

RIM - V Stranki komunistične prenovne je v teku ostro notranje soočenje o strankinem zadržanju do vlade Lamberta Dinija. Tajnik Fausto Bertinotti je mnenja, da bi morali poslanci in senatorji stranke brez oklevanj glasovati proti novemu kabinetu, mnogi parlamentarci pa niso tega mnenja, saj menijo, da bi tako zadržanje pravzaprav le koristilo desnici, ki hoče za vsako ceno padec nove vlade. Glasnik oporečnikov Bertinottijeve linije je nekdanji tajnik Sergio Garavini, ki je že najavil, da ne bo glasoval proti Diniju.

Politična odločitev bo padla na današnji seji strankinega vsedržavnega odbora. S tem v zvezi je Bertinotti izrazil upanje, da bodo poslanci in senatorji SKP spoštovali strankine politične sklepe. Glas pro-

ti Diniju, je se dodal tajnik, ne pomeni podpore Finiju ali Berlusconijski, ampak politično nasprotovanje tej vladi. Morebitni padec vlade po njegovem se ne bo pomenil konca zakonodajne dobe, kot je jasno povedal predsednik republike Scalfaro.

Garavini je včeraj znova potrdil, da se bo pri glasovanju o vladni zaupnici ravnal po vesti in da zato počaka na jutrišnje programske izjave ministrskega predsednika. Popolno nasprotovanje Bertinottijevi liniji pa je izrekel poslanec Adriano Vignali, medtem ko je član vodstva Demokratične stranke levice Fabio Mussi izrazil upanje, da bodo v vrstah SKP prevladala razsodna stališča in da ne bo prišlo do razkolov v naprednem taboru.

PLEŠIVO / NOVOLETNO SREČANJE SSK

Za Slovence slab obračun leta 1994

Pozdrav slovenskega ministra Pelhana

Včerajšnje novoletno srečanje v Plešivem na pobudo SSK

GORICA - Upati je, da bo leto 1995 za Slovence v Italiji ugodnejše kot je bilo lansko, ki je pustilo nerešena ali celo zaostrila vsa glavna vprašanja manjšine. S to željo deželnega tajnika SSK Martina Breclja so soglasali vsi udeleženci novoletnega srečanja stranke Slovenske skupnosti predstavnosti v Gradnikovi kleti na Plešivem. Ob somišljenikih stranke, predstavnikov manjšinskih organizacij, strank iz Slovenije in zamejstva in slovenskih zupanih z obeh strani meje so se srečanja udeležili tudi slovenski minister za kulturo Sergij Pelhan, sekretar za Slovence v svetu Peter Vencelj, deželni odbornik FJK za kulturo Alberto Tomat, podpredsednik deželnega sveta Milos Budin, konzul Slovenije v Trstu Jože Susmelj.

Po uvodnem pozdravu deželnega predsednika SSK Marjana Terpina je minister Pelhan prinesel pozdrav slovenske vlade. Zazelel je, da bi napetosti v zadnjem letu bile izjema v odnosih med Italijo in Slovenijo. V ta namen je treba najprej odpraviti duhovne meje, se preden začnemo tudi fizično rušiti meje, da bomo vsi Slovenci spet skupaj v Evropi. Podobne želje sta iz-

rekla tudi Vencelj, ki je pozdravil tudi kot predstavnik SKD, in Tomat, ki je menil, da ni druge poti kot sodelovanje. Spomnil je, da je Dezela že od nekdaj ubrala to pot in da danes povsem podpira prizadevanja za vstop Slovenije v Evropsko zvezo.

Tajnik Breclj je nanizal odprte probleme Slovencev v Italiji in prizadevanja SSK za njihovo reševanje. Leto 1994 se ni prineslo pozitivnih premikov glede zaščitnega zakona, niti se ni televizijskih oddaj v slovenscini, pač pa nam je to leto zapustilo veliko negotovost zaradi finančne stiske, ki ogroza obstoj naših kulturnih ustanov. Zaskrbljujoče je razraščanje avtoritarnosti klic v italijanski politiki kot tudi zaostritev v odnosih s Slovenijo. Breclj je omenil tudi prizadevanja za skupno manjšinsko predstavništvo in želel, da bi skupno praznovanje 50-letnice osvoboditve bilo spodbuda v tej smeri pa tudi za utrjevanje sožitja in sodelovanja ob meji.

Srečanje se je nadaljevalo z družabnostjo, v katero je uvedel nastop godbenega ansambla goriskega centra Emilia Komela pod vodstvom prof. Igorja Kureta. (mm)

NOVICE

Sestanek županov velikih mest

MILAN - Mesta kot kraj rasti demokracije s sodelovanjem prebivalstva; sindikat ne kot edini, temveč kot potreben sogovornik. Ta vprašanja so bila v ospredju zasedanja, ki ga je organizirala CGIL in na katerem so sodelovali župani iz Milana, Turina, Bologne, Barija, rimski podžupan, glavni tajnik CGIL Cofferati, član vsedržavnega vodstva Terzi in drugi.

Zadruga: še dve aretaciji

MILAN - V okviru preiskave o vlogi zadrug pri zakupih za milansko podzemsko železnico je finančna straža aretirala še dve osebi. V zapor sta končala 48-letni Sergio Nasi, predsednik Unieca iz Reggio Emilije ter 46-letni Giovanni Panciroli, načelnik gradbenega oddelka »Coop 7«. Doselej so priprli že sedem oseb, ki jih dolžijo korupcije (nagrabili naj bi 3 milijarde lir, ki naj bi jih v različnih kvotah porazdelili med KD, KPI in PSI).

Na oknu truplo novorojenčka

BRESCIA - Sele 19-letno G.B. iz kraja Roè Volciano (Brescia) sedaj v bolnišnici strazijo karabinjerji, obtožena je detomora. Dekle so v bolnišnico pripeljali sorodniki, krvavela je, zdravniki pa so takoj ugotovili, da je pred kratkim rodila. Obvestili so sile javnega reda, ki so se podale v stanovanje, kjer je G.B. zivela skupaj s starši ter bratom in sestro. Na oknu so karabinjerji opazili okrvavljeno rjuho, v njej je bilo zavito trupelce novorojenke, ketri ni bilo več pomoči. Jutri bodo opravili obdukcijo, ki bo morda razkrila, kaj se je dejansko pripetilo.

SORRENTO / GUVERNERJEV POZIV POLITIKOM

Fazio: »Zavijajmo si rokave!«

Potreben je gospodarski manevar za 20.000 milijard lir

SORRENTO - Finančna stabilnost sistema je več kot zadovoljiva, so pa tudi pogoji za ovrednotenje lire in porast zaposlenosti: to je zatrdil Antonio Fazio na včerajšnjem zasedanju finančnih združenj Forex, Assobaf, Atic in Aiote v Sorrentu.

Guverner emisijskega zavoda Banca d'Italia je pozval predstavnike političnega, podjetniškega in finančnega sveta, naj vendarle poiščejo skupni imenovalec, ki bi jim omogočil racionalen spopad z nekaterimi vidiki zdajšnje ekonomske stiske, in naj si krepko zavijajo rokave. Politike je še posebej posvaril, naj ne hajjo polemizirati in naj pri debatah ne spusteju funkcije posameznikov ter institucij. Opraviiti imamo še veliko dela, in to hitro, je dodal Fazio ter navedel pet prednostnih točk: dodatni finančno-gospodarski manevar, ki naj ustreza vsaj enemu odstotku notranjega bruto dohodka (okrog 15-20.000 milijard lir), povezavo manevra z državnim proračunom za leto 1996 (predvsem z ukrepi na davčnem področju), sprožitev davčne reforme, zboljšanje učinkovitosti sistema in ustrojno preureditev pokojninskega režima. Samo tako bo mogoče italijanskemu gospodarstvu zagotoviti razvojne perspektive v razmerah stabilnosti, je poudaril guverner in imel v mislih de-

lo, ki čaka njegovega bivšega kolega in zdaj ministrskega predsednika Lamberta Dinija.

Faziov recept naj bi imel blagodejni učinek na finančne trge, okreplil naj bi tečaj lire, obenem pa omogočil znižanje obrestnih mer. Z drugimi besedami, začela bi se sanacija javnih financ, vzporedno z njo pa bi se zdajšnja povoljna konjunktura na področju industrijske proizvodnje spremenila v novo razvojnogospodarsko fazo. Sef Banke Italije je prepričan, da se bo verodostojnost Italije v tujih očeh kmalu spet okrepila. Kdaj? Takrat, ko se bo politično vzdušje umirilo. »Inozemski poslovneži nas opazujejo in prepričati moramo, da bi si ustvarili napačno sliko o našem družbeno-političnem sistemu, ker bi to se dodatno oskodovalo naše gospodarstvo,« je pojasnil Fazio, a v isti sapi pokritiziral tudi italijanske industrijce, čes da so njihove investicije premajhne v primerjavi z njihovimi profiti. Zakaj? Zaradi tega, ker ne marajo tvegati in očitno pričakujejo boljše case.

Nekaj pa se je le obrnilo na bolje, je še naglasil Fazio. Namreč okolščina, da sta kriza na borzi in visoka stopnja donosnosti državnih vrednostnih papirjev začeli spet privabljati tuji kapital. Da izvoz narašča zaradi šibkosti lire, je itak znano.

PO TELEFONSKIH POSNETKIH

Camevalejeve besede izzvale hudo ogorčenje

PALERMO - Zaljive ocene Corrada Carnevaleja o pokojnih Giovanniju Falconeju (»kretenu« in »Dioskuru«) in Paulu Borsellinu (»Dioskuru«), kakor jih je posnela sodna policija med telefonskim prisluškovanjem, so izzvale ogorčene reakcije.

Maria Falcone in Rita Borsellino, sestre sodnikov, ki ju je pred dvema letoma ubila mafija, sta Carnevalejeve besede označili kot zelo hude. Po Mariinem zatrdilu samo se dokazujejo, s kakšnimi težavami in zaprekami sta imela Falcone in Borsellino opraviti znotraj samega sodstva. Maria je izrazila željo, naj bi Carnevaleja in vse druge sodnike, ki zavirajo delo postenih kolegov, takoj odstranili iz sodstva, kajti »njihova prisotnost v javnem življenju zali spomin na vse, ki so umrli, ker so branili državo in demokracijo«.

Palermom je bilo všeč, da je bil na mnogih protimafijskih procesih zastopnik civilne stranke.

Posnetki Carnevalejevih telefonskih pogovorov so v dokaznem gradivu, s katerim je palermsko tožilstvo podkrepilo obtožbo proti Giulio Andreottiju, ki je osumljen sodelovanja z mafijskimi bosi. Obtožba sloni predvsem na izjavah skesancev.

JAVNI PRISPEVKI ZA MANJŠINSKE USTANOVE

Še hude zamude pri izplačevanju

Za leto 1995 je vse še odprto

TRST - Kulturne ustanove slovenske manjšine bijejo v teh urah odločilno bitko za obstoj. V torek bo o njihovem nevdzdržnem položaju tekla beseda v zunanje politični komisiji slovenskega parlamenta, krovni organizaciji SKGZ in SSO pa sta, sporazumno z ogroženimi ustanovami, zahtevali tudi poseg deželne vlade, ki je doslej precej pasivno spremljala potek dogajanj. S položajem je bil seznanjen tudi predsednik nove vlade Lamberto Dini.

Deželna uprava medtem z velikimi zamudami izplačuje ustanovam prispevke za leto 1994. Zvedeli smo, da so redno letno dotacijo doslej dobili Glasbena matica, raziskovalni institut SLORI in pred kratkim Narodna in študijska knjižnica, na deželni prispevek se kakaj dvojezična sola v Špetru, Slovensko stalno gledališče in ostale kulturne organizacije, ki sodijo v sklop tozadevnega deželnega zakona. Nekatere od teh, kot smo izvedeli, se kakaj na prispevke iz leta 1993.

Za hude zamude je delna kriva

zmeda v deželnem odborništvu za kulturo, ki je sele pred kratkim dobilo ravnatelja, potem ko je računski dvor zavrnil odloke o izplačevanju prispevkov, ki jih je v ravnateljevi odsotnosti podpisal pristojni odbornik Alberto Tomat. Če so zamude poglavje zase, pa ostaja popolnoma odprto vprašanje prispevkov za tekoče leto, potem ko je Berlusconijska vlada z jasno politično potezo crtala proračunsko poglavje o manjšinah (slovenske v Italiji in italijanske v Sloveniji in Hrvaški) in ga uvrstila v splosni finančni sklad. To ne daje nobenih jamstev, da bosta manjšini ta sredstva sploh kdaj dobili.

Sredstva za slovensko manjšino deli deželna vlada in ne komisija za kulturne in umetnostne pobude v korist slovenske manjšine, ki ima le posvetovalne pristojnosti. V nekaterih zamejskih občinah so se namreč pojavile vesti, da je ta komisija tista, ki pravzaprav deli sredstva, v resnici pa je to deželni odbor.

OBLETNICA / SLOVENSKI KULTURNI KLUB

Sinoči 4. »Slovenija party«

Častni gost Ivan Oman, slavnostni govornik Tomaž Simčič

Sinoči so člani Slovenskega kulturnega kluba v sodelovanju z Mladinskim odborom Slovenske prosvete pripravili svoj četrti Slovenija party, da bi proslavili obletnico mednarodnega priznanja matične domovine.

Letonji častni gost je bil Ivan Oman, ki je bil med drugim tudi član prvega Predsedstva neodvisne Slovenije. Stevilnim mladim poslušalcem je prisrčno posredoval nekaj svojih spominov na case, ko se je začelo razmišljati o Sloveniji ne več kot o deželi, temveč kot o državi in ko so se ta razmišljanja začela ureničevati, k čemu je tudi sam marsikaj prispeval. Slavnostni govor je imel ravnatelj liceja F. Prešernova Tomaž Simčič, ki je razvil zlasti misel o narodni zavesti pri nas in v matici v tem času. Člani gledališkega krožka SKK so nato pripravili recital odlomkov iz Kuntnerjevih in Rebulovih del. Nastopil je tudi mesani pevski zbor Mackolje pod vodstvom Iva Lesnika, na kitaro pa je igral igral Sandi Vatovani. Napovedovala sta Sara Balde in Matjaz Rustja.

Medvedi iz Slovenije do hribov nad Pordenonom

PORDENON - Medvedi ne spoštujejo meja in brez dovoljenja, kot bi rekel listar Gambassini, iz Slovenije vdirajo k nam. Ze večkrat so jih zasledili na trzaskem in goriskem Krasu, zadnjič novembra lani v trzaški okolici, potem pa se na Goriskem.

Vendar so medvedje sli se dlje: sledove medvedov so lovski čuvaji odkrili v Dolini Arzino v hribih nad Pordenonom. Trdijo, da rjavih medvedov ni bilo nikoli na tem območju in da so se zverir najverjetneje prikobale iz Slovenije, kjer jih je veliko.

Stevilo medvedov je onstran meje celo naraslo zaradi vojne v nekdanji Jugoslaviji: izvedenci trdijo, da so številni medvedi zapustili gozdove v Bosni in na Hrvaškem, ker jih je zmotilo. neprestano streljanje in grmenje topov.

RAZSTAVE / V UL. SAN MICHELE

Katedrale v sliki in podobi

Na njej razstavljajo umetniki iz dežel članic Skupnosti Alpe-Jadran

V razstavnih dvorani "Studio PHI" v Ul. San Michele so sinoči na pobudo Literarnega centra Furlanije Julijske krajine odprli kolektivno razstavo "Umetnosti in poklici v srednjem veku: katedrale", na kateri sodelujejo slikarji iz dežel, ki so članice delovne skupnosti Alpe Jadran. Razstavo sta predstavila ravnatelj Centra Maurizio Chiozza in Aldo Rampati. Ob delavnikih je odprta od 16.30 do 20. ure, ob nedeljah pa od 10. do 13. ure; zaprli jo

bodo 31. t.m.

Svoja dela na njej med drugimi razstavljajo slovenski slikar Janez Pinat, Tržačani Antonio Rodríguez, Dante Pisani, Maurizio Chiozza, Corrado Damiani, Mario Pecorari in Nicola Sponza, drugi slikarji pa prihajajo iz Avstrije, Hrvaške, Bocna in iz Benetk. Razstavo, na kateri so razstavljene tudi knjige in skulpture na isto temo, bodo pozneje "preselili" v Benetke, Celovec in v Ljubljano, po vsej verjetnosti pa tudi v Zagreb.

KONEC TEDNA OB PRVI OBLETNICI

Pobude v spomin na padle novinarje iz Trsta

Njihova žrtev je še vedno živa v tržaški javnosti

Saša Ota, Marco Luchetta in Dario D'Angelo

krivce. Za vse to, kar so nam posredovali, pa jih je veliko placalo z življenjem.

Brez pretiravanja lahko rečemo, da tako novinarstvo ni več samo delo, je pravo poslanstvo. Razne pobude potrjujejo, da se marsikdo tega globoko zaveda in se po svojih močeh skuša oddolžiti. Deželna sekcija Italijanske zveze sportnih novinarjev US-SI je razpisala stipendijo v spomin na Luchetto za mladince, ki dosegajo dobre rezultate na sportnem in solskem področju. Kandidate bodo predlagala solska skrbništva in predstavništva CONI (italijanskega olimpijskega odbora) v vseh starih pokrajinah naše dežele.

V soboto, 28. t.m. pa bo fundacija Luchetta-Ota-D'Angelo-Hrovatin predstavila »Center za prvi sprejem« za otroke, žrtve vseh vojn. Center bo imel sedež v Ul. Vallussi 5. Predstavitve bo

ob 11.30, ob 10. uri bo masa v cerkvi Blažene device roznega venca, a ob 12.30 bo na sedežu RAI v Ul. Fabio Severo slovesnost, na kateri bodo po eni od mostarskih žrtev poimenovali konferenčno dvorano.

Dan prej, v petek, 27. t.m., bo v prostorih Kulturnega doma na Prosoku fotografska razstava »Mostar v Trstu«, ki je namenjena naslednjim temam: Mostar včeraj in danes; risbe »Kako otroci vidijo vojno«; videokasete v spomin na umrle novinarje. Razsta-

va bo v petek odprta od 18. do 22. ure, v soboto in v nedeljo od 10. do 12. ure in od 16. do 20. ure. Cilj pobude je zbiranje sredstev za humanitarne akcije v korist prizadetih prebivalcev bivše Jugoslavije (prispevki bodo namenjeni italijanskemu solidarnostnemu združenju iz Trsta ASIT, ki ga vodi Marino Andolina, in italijanskemu solidarnostnemu konzorciju (za podrobnejše informacije je na razpolago Rudi Poberga - tel. 040/362643 in 0330/490040).

HUMANITARNA AKCIJA

Pomagajmo sarajevskim otrokom!

Sarajevska tragedija neprestano buta ob našo vest. Trst in naša skupnost v njem nista pokazala kdove kaksne občutljivosti do te problematike, če seveda odštejemo častne izjeme.

Zato velja se s posebnim zadovoljstvom pozdraviti in predvsem podpreti humanitarno akcijo zbiranja sredstev za pomoč diabetičnim otrokom iz Sarajeva, ki je stekla te dni in o kateri smo podrobno poročali 19. t.m. na deželni strani našega dnevnika. V sarajevski kliniki za otroške bolezni primanjkujejo najosnovnejša zdravila za zdravljenje kakih 300 diabetičnih otrok, ki zaradi tega izgubljajo vid in so izpostavljeni nastajanju nepopravljivih okvar se zlasti na ledvicah oziroma ožilju.

Na ta klic v sili je takoj reagiralo Slovensko zdravniško društvo iz Trsta, ki prek svojega koordinatorja dr. Mirana Dolharja že leta redno dobavlja sanitetni

material in druge oblike pomoči nesrečnim sarajevskim zdravstvenim delavcem in bolniškim strukturam. V novo posiljko, ki jo bodo zamejski zdravniki najkasneje do 10. februarja prepekljali s kombijem TPK Sirena do Splita, nakar naj bi humanitarna pomoč prišla do Sarajeva preko uradne nega kanala "plave poti", bodo vključili čimvečjo količino insulina, ki ga zal nimajo na zalogi in ga morajo nabaviti. Zato upajo na spontan in tenkočuten odziv naše javnosti, tako ustanov, organizacij in podjetij kot posameznikov.

Denarne prispevke zbirajo na sedežu krožka KRUT v Ul. Cicerone št. 8 v Trstu (od ponedeljka do petka od 9. do 12. in od 14. do 17. ure). Nabirka je že naletela na ugoden odziv. V naših prihodnjih stevilkah bomo objavili imena darovalcev v sklad za pomoč diabetičnim otrokom iz Sarajeva. (B)

NOVICE

Predstavitel raziskave o gospodarskem blagostanju

V četrtek, ob 11.30, bodo v rdeči dvorani Trgovinske zbornice predstavili studijo-raziskavo "Pokazatelj pokrajinskega gospodarskega blagostanja: primer Trsta", ki jo je TZ naročila prof. Silviu Orvatiu. Srečanja, ki mu bo predsedoval posl. Tombesi, se bodo udeležili predstavniki družbenega in gospodarskega sektorja, ki bodo skupno ocenili položaj v naši pokrajini.

Kaj je esperanto?

Zdi se neverjetno, toda vsi ne vedo kaj je sploh esperanto. Med neko nedavno televizijsko raziskavo so številni anketiranci dajali najrazličnejše odgovore, kot na pr. da je to rock skupina, pralni prasek, sportna ekipa in se bi lahko natevali. Da bi zapolnili te vrzeli, bo v jutri na sedežu tržaškega esperantističnega društva v Ul. Crispi 43 ob 19. uri predstavitev tega mednarodnega jezika.

SKP: danes kongres krožka Pescatori

Danes ob 16.30, bo v Ljudskem domu pri Sv. Sergiju v Ul. Peco 7 kongres krožka "Pescatori". Stranke komunistične prenov. O sedanjem političnem položaju bo govoril pokrajinski podtajnik Iacopo Venier.

Sopran Cosetta Tosetti v avditoriju muzeja Revoltella

Jutri ob 18. uri bo v avditoriju muzeja Revoltella, v Ul. Diaz 27 nastopila sopranistka Cosetta Tosetti. Ob klavirju jo bo spremljal pianist Pietro Perini, ki poučuje na konservatoriju v Castelfrancu Venetu. Tosettijeva se bo predstavila z beneskim showom "Prepevati v gondoli", s katerim je nastopila na festivalu operete leta 1991.

TEŽAVE ZA AVTOMOBILISTE

Zahodni Kras brez bonov...

Prebivalci Proseka, Kriza in Kontovela morajo na Opčine

V naši pokrajini je v polnem teku razdeljevanje bonov za neobdavčeni bencin za tekoče leto. Kupone bodo razdeljevali vse do 18. februarja, z razliko od prejšnjih let bodo letos kupone delili v enem samem svežnju.

Upravičeni zasebni lastniki vozil s stalnim bivaliscem v tržaski občini lahko dvignejo bone vsak dan med 8. in 13. uro ter od 15.30 do 20. ure na hipodromu pri Montebellu ter od ponedeljka do petka od 15.30 do 20. ure na občinskih izpostavah za Sv. Vid (razen ob ponedeljkih), za Rojan in Barkovlje ter za Staro mitnico (razen ob torkih), za Vzhodni Kras na Opčinah (razen ob sredah) ter za Sv. Ivan (razen ob četrkih).

Iz seznama občinskih izpostav je letos iz nerazumljivih (in neznanih) razlogov odpadel Zahodni Kras.

Prejšnja leta so avtomobilisti s Proseka, Kontovela in iz Kriza lahko dvignili bone na Proseku, sedaj pa morajo na Opčine ali pa v mesto. Na Trgovinski zbornici se baje izgovarjajo, da nimajo dovolj osebja oziroma sredstev za zacasnno zaposlitev ustreznega števila ljudi za razdeljevanje kuponov.

Avtomobilisti, ki prebivajo v okoliskih občinah, pa lahko dvignejo bencinske bone na zupanstvih v Nabrezini in v Dolini (vsak dan od 9. do 13. ure), v Zgoniku ob torkih, sredah in sobotah od 9. do 13. ure, v Miljah od torka do sobote od 15. do 19. ure ter v Repnu ob torkih in sobotah od 9. do 13. ure. Podjetjem in ustanovam pa delijo bone v Ul. Valdirivo 2/B. Za dvig bonov je treba imeti prometno knjižico in osebni dokument.

PRED PETKOVIM OBČNIM ZBOROM FINANČNE DRUŽBE

Prihodnost Finporta v razvoju železarne

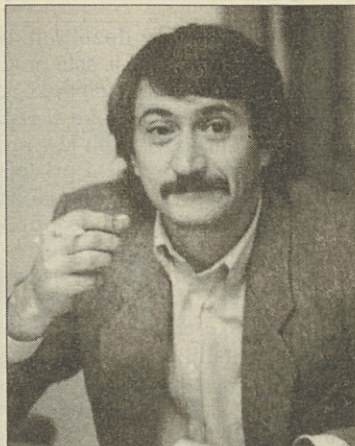
Kdo bo prodril: Bolmat ali Luigi Lucchini?

Prihodnji petek, 27. januarja, bo občni zbor delničarjev finančne družbe Finporta, ki jo nadzorujejo Avtonomna ustanova za tržasko pristanišče (EAPT), deželna finančna družba Friulia in družba Autovie servizi. Skupščina bo nedvomno na moč razgibana, saj se bodo na njej lomila kopja okrog usode Finporta. Kakor je bralcem verjetno že znano, je večinski del glavnice, ki znaša 52%, domena EAPT, Friulie in A.S., je torej v javnih rokah, medtem ko si manjšinski delež 48% delijo zasebna podjetja, kakor so na primer Coe Clerici, Imeri in Pacorini, a tudi Enotna družba pristaniskih delavcev (CULP), ki razpolaga z deležem 2,2%.

Skupščinska debata pravzaprav ne bo samo razgibana, temveč tudi dokaj ostra. Med večinsko in manjšinsko komponento je namreč že dolgo časa hudo trenje, ker imata vsaka svoje po-

glede kar zadeva vlogo in pristojnosti Finporta. Slaba kri je nastopila že leta 1991, ko je družbi predsedoval bivši pokrajinski tajnik PSI Alessandro Perelli. Pozneje je njegovo mesto prevzel nekdanji šef odvetniškega urada EAPT Fulvio Vida, letga pa je nasledil poleti 1993 Gianni Fusco, ki je odstopil že pet mesecev kasneje. Skratka, tabora sta se venomer prerekala, družba je stopicala na mestu, njen primanjkljaj pa se je sproti vecal.

Na skupščini, ki bi bila morala biti že predvčerajšnjim, a so jo odgodili na petek, se bodo morali potemtakem končno zmeniti, ali naj se Finporto kratkoročno likvidira, ali pa preustroji in razvije v korist krajevnega propadajočega gospodarskega sistema. Kaj naj bi se zgodilo v drugem primeru? Kakor nam je pojasnil direktor CULP Mauro Gialuz (na sliki), bi se Finporto vključila

kot manjšinska delničarka v družbo, ki bo odkupila skedenjsko železarno. Vendar je tudi to odvisno od vprašanja, kdo bo tovarno prevzel: družba Bolmat ali jeklarski magnat Luigi Lucchini, cigar ponudba bi morala priti vsak čas.

Drago Gašperlin

ROSSETTI / OKROGLA MIZA

Sporazumevanje na trgu

V gledališču Rossetti je bila včeraj popoldne zanimiva okrogla miza o množičnem sporazumevanju v zgodovini, od starih Grkov, ki so se srečevali na mestnem trgu, »agorà«, do danasnjih dni, ko se ob skoraj vrtoglavi razvoju računalnikov in informatike srečujemo na »telematskem« trgu. Pobuda spada med prireditve, ki spremljajo predstavo Cas, ko nismo ničesar vedeli drug o drugem Petra Bruno Zvech, ki je seveda opisal trg kot agregacijski prostor množice, ki se bori za določene cilje. Zanimiv je bil tudi poseg psihoanalitika Pavla Fon- de, ki se je zaustavil zlasti na vzrokih, zakaj italijanski del Trsta tako malo pozna slovenskega. Rezi- ser predstave Giorgio Pressburger se je zaustavil na vlogi trga v dezelah Mitteleвроpe in v gledališču. O telematskem »trgu« pa je na zanj značilen provokativen način spregovoril Gianni Ippoliti, voditelj dokaj neobičajnih televizijskih oddaj tretje državne mreže. Posege je povezoval igralec Mariano Rigillo, ki ima v predstavi vlogo govorečega opazovalca. (bov)

tržaskega Kulturnega doma.

Na včerajšnji okrogli mizi so spregovorili arhitekt Gigetta Tamaro, ki se je zaustavila na urbanističnem pomenu trga in na krizi sodobne arhitekture; Paolo Puppo, docent za zgodovino gledališča na univerzi v Benetkah s privlačnim posegom o verski, politični in trgovinski funkciji trga, ki se odraža tudi v gledališču; pokrajinski tajnik CGIL Bruno Zvech, ki je seveda opisal trg kot agregacijski prostor množice, ki se bori za določene cilje. Zanimiv je bil tudi poseg psihoanalitika Pavla Fon- de, ki se je zaustavil zlasti na vzrokih, zakaj italijanski del Trsta tako malo pozna slovenskega. Rezi- ser predstave Giorgio Pressburger se je zaustavil na vlogi trga v dezelah Mitteleвроpe in v gledališču. O telematskem »trgu« pa je na zanj značilen provokativen način spregovoril Gianni Ippoliti, voditelj dokaj neobičajnih televizijskih oddaj tretje državne mreže. Posege je povezoval igralec Mariano Rigillo, ki ima v predstavi vlogo govorečega opazovalca. (bov)

Rešili dve življenji

Včeraj okrog poldne so v Ul. Sbiša poklicali reševalce RK, ki so zadnji trenutek rešili življenje mlademu zasvojenцу z mamili, 26-letnemu D.G. Po pomoč so se obrnili njegovi starši, potem ko je sina obsla slabost in se mu je ustavilo srce. Po najnужnejši negi, ki ga je obvarovala pred najhujšim, so ga odpeljali v bolnišnico, kjer njegova usoda ne zbujajo več skrbi. Podoben dogodek se je pripetil predsinocnim v nekem baru, ko so prav tako rešili nekega moskega.

USPEŠNA AKCIJA LETEČEGA ODDELKA

Za zapahi »velika riba«

Osebe letečega oddelka tržaskе kvesture je v sodelovanju s krajevno operativno sekcijo DIA (preiskovalni protimafijski urad) spravil za zapah 49-letnega Francesca Grandea, ki naj bi bil ena vodilnih osebnosti organiziranega krimi-

nala v Apuliji. Grandeja, ki je doma iz Pietravairana (Caserta) a prebiva v Foggii, so prišli na italijansko-slovenskem mejnem prehodu pri Lazaretu. Preiskovalci so namreč razpolagali z informacijami, po katerih naj bi se moski morebiti mudil v Sloveniji, zato so se posegli pri pristojnih osrednjih organih, da bi akcijo razširili in da bi zaporni nalog izvedli tudi izven italijanskega ozemlja. Po aretaciji so Grandeja pospremili v koronejske zapore, kjer je na razpolago sodnim oblastem. Z njegovo aretacijo so seznanili namestnika državnega pravdnika Federico Frezza.

Zaporni nalog za Francescom Grandejem je izdal sodnik za predhodne preiskave iz Milana, in sicer na zahtevo okrajne protimafijske direkcije. Obtožujejo ga prekupčevanja večjih

kolicin mamila.

Njegovo ime je prislo na dan med siršo in zapleteno preiskavo, v ka-

tero je vpletenih več kot dvesto ljudi, ki jih obtožujejo hudih kaznivih dejanj.

V SK v na ogled filmi Aljoše Žerjale

Torkov večer Slovenskega kluba bo posvečen filmom Aljoše Žerjale. Na večeru, ki so mu prireditelji dali naslov »Od Vzhoda do Benetk«, si bo lahko občinstvo ogledalo tri dokumentarce in sicer Pot svile, Mandala-Tibetanske poti in Benetke. Filme je Žerjal že predvajal v tržaskem Kulturnem domu, kdor jih takrat ni videl ima sedaj na voljo ogled v Gregorčičevi dvorani. Prireditve se bo začela ob 20.30.

Žerjala res ni treba posebej predstavljati naši javnosti in našim bralcem. Na filmskem prizorišču je prisoten že več kot trideset let, za svoje filme je dobil že raznovrstne nagrade in priznanja doma in v tujini. V njegovem dokumentarnem delu izstopata predvsem dve značilni temi: domače okolje in izkustva ter sirsi svet.

V petek občni zbor Krožka Istria

V petek, 27. januarja bo redni občni zbor kulturnega krožka Istria. Skupščina bo ob 18. uri na sedežu krožka v Ul. Sv. Franciska 14/1. Uvodno poročilo bo imel dose- danji predsednik Marino Vocci, ki bo podal obračun opravljenega dela in nakazal smernice za dejavnost v tekočem letu, s programom že načrtovanih pobud.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaskеga tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Prednaročnina za Italijo 300.000 LIT

Postni t.r. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Francesco Grandi

FILM / FESTIVAL ALPE ADRIA

Vojna skupni imenovalec festivalskega prikaza

Festival se bo danes zaključil s slovesnim nagrajevanjem

Sesta izdaja filmskega festivala Alpe Adria se izteka. Danes pozno zvečer bodo razglasili zmagovalce. Poleg nagrade za najboljši film, za katero je poskrbelo predsedništvo deželne uprave, bosta nagrade podelili tudi trzaska pokrajinska in občinska uprava. Poleg selekcije desetih najboljših filmov iz dežel Alpe Adria, so se v okviru festivala izvrstili številni drugi filmi, kratkometražni videoposnetki in dokumentarci za skupno 180 projekcij. Retrospektiva albanskega filma je predstavljala moroda največjo novost, saj smo jo lahko prvič gledali v Italiji. V pregledu filmske produkcije bivše Nemske demokratične republike pa smo lahko gledali tri od sedmih filmov, ki so bili pred kratkim uvrščeni v selekcijo stotih najboljših filmov. Zadnjega izmed teh z naslovom "Zajček, to sem jaz", si bo mogoče ogledati danes, ob 15. uri. Najbolj raznoliko paleto pa je prav gotovo predstavljala izbor kratkometražnih posnetkov. Skupni imenovalec vseh prikazanih kratkometražnih filmov pa je bila letošna vojna z vsemi grozotami, tragedijami in posastnimi posledicami, ki jih prinaša. Vojna v različnem času in prostoru, od druge svetovne vihrje do vojne vihrje v Bosni, vendar z istimi unicujočimi značilnostmi. Kdor se ni videl pretresljivega dokumentarca o Rižarni v produkciji Videosta, ki je lani prejel prvo nagrado na festivalu Videoland v

Ceseni, si ga je lahko ogledal ob tej priložnosti. Tudi dela sarajevske skupine Saga so bila prisotna že na nekaterih festivalih (pri nas v okviru lanskega Mittelfesta). Poleg filma Men got Monstrum so se v tem tednu izvrstili krajši dokumentarci o vsakodnevni življenjski bitki v obkoljenem mestu. Izredno veliko pričakovanje pa je pri trzaski publiki vzbudil dokumentarec Beruf Neonazi (Novonacist po poklicu). Edward Althans, voditelj skrajnodesničarske skupine v Nemčiji, nam pred teledramo nemskega režiserja Winfried Bonengel predstavi svoje delovanje v okviru zelo dobro razvejane neonacistične sfere. Dokumentarec bo v kratkem glavna priča na

procesu proti Althansu, ki na svoj proces caka v ječi, ker so se oblasti bale, da bi sprico številnih mednarodnih stikov, zbežal iz Nemčije.

Festival so spremljale se druge pobude, med katerimi velja omeniti predvčerajšnji posvet o književnosti in filmu v bivši Nemski demokratični republiki (na sliki - Foto Ferrari/KROMA - prizor s posveta).

Festival se bo torej zaključil danes, predtem pa bo ob 21. uri koncert romunske skupine Balances Quartet, ki se je uveljavila v svetovnem merilu. Po nastopih v Londonu, New Yorku in drugih prestolnicah zazenja z današnjim nastopom v Trstu svojo italijansko turnejo.

Tatjana Dolhar

Mladinski raziskovalni tabor Rezija 94 po Radiu Trst A

Danes ob 18. uri bo Radio Trst A oddajal prvo od sedmih oddaj posvečenih lanskemu raziskovalnemu taboru v dolini Rezije. V teh oddajah bodo v obliki pogovorov prikazane priprave, potek in delo na taboru, se posebej pa delo posameznih raziskovalnih skupin. V zadnji oddaji so prikazani tudi zaključki, ki so jih mladi raziskovalci izdelali ob sklepu tabora in prikazali v kulturnem domu na Ravanci v petek, 2. septembra lani.

Proseška godba danes na Opčinah

Malokatera clovska kulturna dejavnost ima prirojeno lastnost, da v trenutku prevzame publiko in jo popelje na svoja pota duševnega užitka, kot to zmore godba na pihala. Ne pozna predigre, ne uvodov, vstop na prizorišče je bliskovit. Te lastnosti ljudje na široko cenijo in prav zato imajo godbene skupine tako vsestransko privlačnost, bodisi ob žalostnem kot veselem življenjskem dogodku. Koliko krat se sliši: »... bila je tudi godba«.

Danes bo na Opčinah ob 17. uri gostovalo Godbeno društvo s Proseka in za gotovo bo s svojim izvirnim veselim programom in vitalnim kapelnikom Aljošo Starcem, navdušilo opensko publiko. Kdor si zeli urico veselega užitka, naj ne zamudi priložnosti.

Zanimivo rečanje o psihiatriji s P. Fondo in R. d'Aroncom

V Domu Brdina na Opčinah je bilo v petek zvečer srečanje o psihiatriji, ki ga je priredil slovensko-italijanski kulturni krožek Na pečini - La Rupe. Glavna gosta večera sta bila znana trzaska psihiatra Pavel Fonda in Raimondo d'Aronco, ki sta povedala marsikaj zanimivega tako iz svojih poklicnih izkušenj kot v splošnem o psihiatriji v Italiji, ki jo urejuje zakon 180, ter o načinih zdravljenja umskih in duševnih bolezni. Da je tema zelo privlačna, sta potrdila kar številno občinstvo ter njegova želja po poglobitvi raznih psihiatričnih vprašanj, ki je pršla do izraza v debati. Prihodnji petek bo v vrsti predavanje in prikaz diapozitivov o Namibiji Bruna Krizmana.

triji v Italiji, ki jo urejuje zakon 180, ter o načinih zdravljenja umskih in duševnih bolezni. Da je tema zelo privlačna, sta potrdila kar številno občinstvo ter njegova želja po poglobitvi raznih psihiatričnih vprašanj, ki je pršla do izraza v debati. Prihodnji petek bo v vrsti predavanje in prikaz diapozitivov o Namibiji Bruna Krizmana.

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
22. januarja 1994
VINKO

Sonce vzide ob 7.37 in
zatone ob 16.56 - Dolžina
dneva 9.19 - Luna vzide
ob 23.29 in zatone ob
10.02.

Jutri, PONEDELJEK,
23. januarja 1995
ILDEFONZ

VREME VČERAJ OB
12. URI: temperatura
zraka 9,9 stopinje, zračni
tlak 1021,9 mb ustaljen,
veter 9 km na uro ju-
govzhodnik, vlaga 75-od-
stotna, nebo oblačno z
dežjem, morje skoraj mir-
no, temperatura morja 7,9
stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Sara
Preprost, Alessandro Do-
se, Andrea Jessica Di Ce-
sare, Susanna Marini,
Andrea Giulia Crusiz.

UMRLI SO: 73-letni
Nino Perizzi, 65-letna
Daria Varini, 70-letna
Luciana Tonini, 68-letna
Maria Zennaro, 80-letni
Bruno Secco, 75-letna
Norina Benedetti, 67-let-
ni Bruno Crevatini, 92-
letna Roisa Sefir, 69-let-
na Assunta Caponi, 85-
letni Eugenio Iurman,
83-letna Maria Tamara,
88-letna Antonia Fonta-
not, 76-letna Giulia Cec-
chini, 79-letni Bruno No-
votny, 76-letna Gemma
Lantier, 85-letni Antonio
Ferneti, 72-letni Gino
Sain.

LEKARNE

Nedelja, 22. januarja 1995
Lekarne odprte
od 8.30 do 13.00

Ul. Pasteur 4/1, Drevo-
red XX. septembra 6, Ul.
dell'Orologio 6 - Ul. Diaz
2, Milje - Mazzinijev dre-
vored 1, Prosek.

Lekarne odprte
od 13.00 do 16.00

Ul. Pasteur 4/1 (tel.
911667), Drevo-red XX.
septembra 6 (tel. 371677),
Milje - Mazzinijev drevo-
red 1 (tel. 271124)

PROSEK (tel.
225141/225340) - samo
po telefonu za najnuj-
nejše primere.

Lekarne odprte
od 16.00 do 20.30

Ul. Pasteur 4/1, Drevo-
red XX. septembra 6, Ul.
dell'Orologio 6 - Ul. Diaz
2, Milje - Mazzinijev dre-
vored 1.

PROSEK (tel.
225141/225340) - samo
po telefonu za najnuj-
nejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta
od 20.30 do 8.30
Ul. dell'Orologio 6 -
Ul. Diaz 2 (tel. 300605).

Od ponedeljka, 23., do
nedelje, 29. januarja 1995
Normalen urnik lekarn
od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30

Lekarne odprte
od 13.00 do 16.00
Ul. Tor S. Piero 2 (tel.
421040), Ul. Revoltella 41
(tel. 947797), Zavljje - Ul.
Flavia 89 (tel. 232253).

ZGONIK (tel. 229373) -
samo po telefonu za naj-
nujnejše primere.

Lekarne odprte
od 19.30 do 20.30
Ul. Tor S. Piero 2, Ul.
Revoltella 41, Trg Gol-
doni 8, Zavljje - Ul. Fla-
via 89.

ZGONIK (tel. 229373) -
samo po telefonu za naj-
nujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta
od 20.30 do 8.30
Trg Goldoni 8 (tel.
634144).

Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505
TELEVITA

SLOVENSKI
KLUB
V TRSTU
Ulica
sv. Frančiška 20/II

prireja v torek, 24. t. m., ob 20.30
v Gregorčičevi dvorani v Trstu

POTOVANJE OD VZHODA DO BENETK

Večer filmov ALJOŠE ŽERJALA

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST
vabi na alpinistično predavanje

ANAPURNA 4

Podvige kopske himalajske odprave bo s sliko in besedo
prikazal IVO BUDA

Cetrtek, 26. januarja, ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani,
Ul. sv. Frančiška 20.

SKLAD
MITJA CUK

Vabi
na odprtje razstave
ilustracij
Magde Tavčar
in risb Darje Celik

jutri, 23. 1. ob 17.30

Dvorana openske
Zadružne kraške banke

Sodelujeta:
zbor Vesele pomladi

Predstavitel:
Jasna Merku in Stanka Cuk

DRUŠTVO
SLOVENSKIH
IZOBRAŽENCEV
v Trstu

Dr. Drago Legiša:

»VRNIMO SE K POLITIKI!«

Peterlinova dvorana,
Donizettijeva 3, jutri,
23. januarja, ob 20.30.

LUMIERE - 15.00,
16.45, 18.30, 20.15, 22.00
»Nightmare before Christ-
mas«, risan film.

IZLETI

SK BRDINA organizira
v nedeljo, 29. t. m. avto-
busni izlet v Sappado ob
priliki trofeje dežel. Vpi-
sovanje in informacije na
sedežu kluba, Proseška
ul. 131 na Opčinah jutri
od 19. do 21. ure ali po
telefonu na st. 212859 in
226271.

PRIREDITVE

M in Z PEVSKI ZBOR
I. GRUDEN - Nabrezina
obesata, da bo ponovitev
BOZICNEGA KONCER-
TA danes, 22. t. m., ob
15. uri v župni cerkvi v
Komnu. Vabljeni!

SKD TABOR - OPCI-
NE. Danes, 22. t. m., ob
17. uri vabi na koncert
Godbenega društva Pro-
sek. Dirigent Aljoša Starc.
Program vsebuje bogat iz-
bor skladb iz sodobne do-
mace in svetovne zaklad-
nice. Toplo vabljeni!
Izkupicek namenjen
kritju stroškov za popra-
vilo strehe.

KD V. VODNIK prireja
večer o SVETU VISOKIH
ANDOV v besedi in dia-
pozitivu LOJZETA ABRA-
MA. Vabilo velja za sredo,
25. t. m., ob 20.30 v
društvenih prostorih v
Dolini.

SKD TABOR - OPCINE
vabi v nedeljo, 29. t. m.,
ob 17.30 na koncert »Mix
orkestra« s pevci. Dirigen-
t Aleksander Vodopivec.
Osvežujoči vonj srca,
sonca, morja in Krasa s 3.
Festivala slovenske za-
mejske popevke. Toplo
vabljeni!

SKD BARKOVLJE pri-
reja Dan slovenske kulta-
re OB BESEDI IN GLASBI
v nedeljo, 29. januarja
na sedežu pomorskega kluba
Sirena na barkovljanskem
nasipu. Začetek ob 16. uri
Vabljeni!

GODBA NA PIHALA
IZ RICMANJ vabi v ne-
deljo, 29. t. m., ob 17. uri
v gledališče F. Preseren v
Boljunc na PRVO JAVNO
PRODUKCIJO
GOJENCEV glasbene sole
Godbe. Nastopajo naj-
lajši gojenci iz razredov
trobil, pihal in tolkal ter
solski pihalni orkester.
Gost večera: mlade flavti-
stke Glasbene matice M.
Kogoj iz Trsta.

KINO

ARISTON - 16.30,
18.25, 20.20, 22.15 »Once
Were Warriors«, i. Rena
Owen.

EXCELSIOR - Pregled
filmov Alpe Jadran.

EXCELSIOR AZZUR-
RA - Pregled filmov Alpe
Jadran.

AMBASCIATORI -
16.00, 18.00, 20.05, 22.15
»The Mask«, r. Jim Car-
rey.

NAZIONALE 1 - 15.45,
17.50, 20.00, 22.15 »Star-
gate«, i. Kurt Russel.

NAZIONALE 2 - 16.15,
18.15, 20.15, 22.15 »Oc-
chi nelle tenebre«.

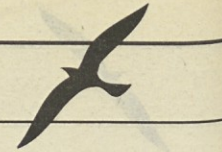
NAZIONALE 3 - 16.00,
18.00, 20.05, 22.15 »In-
tervista col vampiro«, i.
Tom Cruise, Domiziana
Giordano.

NAZIONALE 4 - 16.30,
18.20, 20.15, 22.15 »Tre
vedove e un delitto«, i.
Mia Farrow.

MIGNON - 16.00 -
22.00 »Tre porcine sul
biliardo«, porn. prepove-
dano mladini pod 18. le-
tom.

CAPITOL - 15.30,
17.10, 18.50, 20.30, 22.10
»Il Re Leone«, risanka,
prod. Walt Disney.

ALCIONE - 16.00,
18.00, 20.00, 22.00 »Il
mostro«, r-i. Roberto Be-
nigni, i. Nicoletta Braschi.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
v koprodukciji s
STALNIM GLEDALIŠČEM FURLANIJE - JULJSKE KRAJINE

Peter Handke Čas, ko nismo vedeli ničesar drig o drugem

Režija GIORGIO PRESSBURGER

SLOVENSKA PREMIERA:

v soboto, 28. januarja, ob 20.30 - ABONMA RED A in B

PONOVITVE:

v nedeljo, 29. januarja, ob 16.00 - ABONMA RED C

v torek, 31. januarja - ABONMA RED I

v sredo, 1. februarja, ob 20.30 - ABONMA RED D

v četrtek, 2. februarja, ob 20.30 - ABONMA RED E in F

ČESTITKE

Danes slavi moja draga mama **MARIJA MICALI** 75. rojstni dan. Vsi ji klicemo se na mnoga leta polna zdravja in veselja ter želimo, da bi sedanji "prisiljeni pocitek" kaj kmalu minil in bila spet zdrava in cvrsta kot poprej. Hči Laura z Dušanom, snaha Marjuca, vsi vnuki in pravnukinji.

Jutri praznuje rojstni dan nas ljubi **MAURO**. Sreče, uspeha, zdravja in se mnogo let življenja mu zeli no not, očka in mama ter sestra Katerina.

Jutri, 23. januarja bo v Gropadi praznovala 90. rojstni dan naša draga mama, nona in pranona **ANTONIJA PELAN** vd. **KALC**. Ob tem življenjskem jubileju ji čestitamo vsi, ki jo imamo radi.

ŠOLSKE VESTI

DIDAKTICNO RAVNATELJSTVO OPCINE obvešča, da se vrsijo vpisi v prve razrede osnovnih sol in vrtce za solsko leto 1995/96 do 28. februarja. Vse informacije dobite v tajnistvu.

vu na Opcinah ali po tel. st. 211119.

DIDAKTICNO RAVNATELJSTVO PRI SV. JAKOBU obvešča, da se vrsijo vpisi v prve razrede osnovnih sol in vrtce za solsko leto 1995/96 do 28. februarja. Vse informacije dobite v tajnistvu v Ul. Frausin ali po tel. st. 773411.

DIDAKTICNO RAVNATELJSTVO V DOLINI seznanja, da po novih ministrskih navodilih zapade rok z vpis v prve razrede osnovnih sol in v otroške vrtce za solsko leto 1995/96 28. februarja. Vse informacije v zvezi s predložitvijo potrebnih dokumentov, kot tudi z delovanjem posameznih sol oz. vrtcev nudi ravnateljski urad v Dolini, tel. st. 228282 (v jutranjih urah).

DEVINSKO - NABREŽINSKA OBCINA obvešča, da se je začelo predpisovanje otrok v občinski otroški vrtec v Mavhinjah in Sempolaju za solsko leto 1995/96. Obrazci za vpis so na razpolago v obeh sekcijah otroškega vrtca; prosnje za predpisanje otroka predložiti občinskemu Uradu za Solstvo in kulturo, soba st. 2 do 25. januarja 1995. Za informacije je na razpolago

isti urad, tel. st. 6703111.

DIDAKTICNO RAVNATELJSTVO pri sv. Ivanu, obvešča, da se vrsijo vpisi v 1. razrede osnovnih sol in vrtca za solsko leto 1995/96 do 28. februarja t.l.Vse informacije dobite v tajnistvu v Ul. Caravaggio 4 ali po telefonu 567459.

DIDAKTICNO RAVNATELJSTVO v Nabrezini obvešča, da se vrsijo vpisi v prve razrede osnovnih sol in vrtce za solsko leto 1995/96 do 28. februarja. Vse informacije dobite v tajnistvu ali na tel. st. 200136.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - Tajništvo Trst obvešča kandidate, ki so se prijavili k učiteljskemu natečaju na podlagi izpitov in uradnih listin, da bo pisna naloga 22.2.1995.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - Tajništvo Trst vabi učitelje, ki so se prijavili k natečaju za vstop v stalež na pripravljani tečaj. Prvo srečanje bo v petek, 3.2.1995, ob 16.30 v razstavni dvorani Hranilnice in posojilnice na Opcinah, Ul. Ricreatorio 2. Predavala bosta uč. Rosana Tul in uč. Stanko Salvi na temo: "Nove oblike ocenjevanja". Prijave in vpisovanje pol ure pred pričetkom predavanja. Cena tečaja je 30.000 lir za člane SSS in 40.000 lir za nečlane.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - Tajništvo Trst obvešča učno osebje otroških vrtcev, osnovnih sol nizjih in visjih srednjih sol, da je čas od 30. t. m. do 28. februarja 1995 za predstavitvev prošnje za vključitev v lestvice za opravljanje suplenc v solskih letih 1995/96, 96/97, 97/98. Vse informacije nudi tajništvo Sindikata slovenske sole, Ul. Carducci 8, tel. st. 370301 ob urah poslovanja.

OBVESTILA

STRANKA KOMUNISTICNE PRENOVE - krožek Kras, vabi člane in simpatizerje na praznik včlanjevanja, ki bo danes, 23.t.m., ob 18. uri v gostilni Klop - Nabrezina.

ZSKD vabi predstavnike in odbornike včlanjenih društev in skupin zahodnokraškega območja na področno srečanje, ki bo jutri, 24. t. m., ob 20. uri na sedežu SKD Cerovlje-Mavhinje v Mavhinjah.

TECAJ o zdravilnih zeliščih. V četrtek, 26. t. m., ob 15. uri osem predavanj v Centru za mentalno zdravljenje pri Domju, Ul. Morpurgo 9, tel. st. 281274 oz. 281402. Predava Christel Garassich.

BRANI svoje zdravje, alkohol ni neresljiv problem. V ta namen organizira ACAT (Associazione club alcolisti in trattamento - Združenje klubov zdravljenih alkoholikov) srečanja zate in za tvojo družino. Tu boš dobil prijatelje, s katerimi boš spoznal "nov stil življenja". Čakamo te na našem sedežu v Trstu, Ul. Foschiatti 1 od ponedeljka do petka od 10. do 12. ure in od 16. do 18.30, tel. st. 370690. Odloči se za obisk!

SD POLET vabi člane in prijatelje na OBCNI ZBOR, ki bo v ponedeljek, 30. t. m., ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opcinah.

KMECKA ZVEZA prireja tečaj za pravilno uporabo fitofarmaceutskih sredstev (pesticidov) z namenom da usposobi tečajnike za doseg dovoljenja (patentina) za nakupovanje teh sredstev.

UPRAVA OBCINE DOLINA vabi prebivalce Boljunca, Krogelj in Doline, ki bi se radi priključili.

PUBLIEST
Tel. (040) 7796611 - Fax 768697
oglasi - obvestila:
8.30 - 12.30
osmrtnice - sožalja:
8.30 - 12.30
13.30 - 17.00 (razen sobote)

li na metansko omrežje, naj dvignejo obrazce pri občinski telefonski centrali ob delavnikih od 8. do 13. ure. Zainteresirani morajo vrniti občini izpolnjeni obrazec do 31. januarja 1995.

MALI OGLASI

MLADA gospa usposobljena kuharica isče poldnevno zaposlitev v gostinstvu ali pri družini. Tel. st. 816675 od 12. do 15. ure.

PODJETJE import/export zaposli v dopoldanskih urah mlajšo/ega upokojenko/ca s prakso v uvozu/izvozu poslih in z osnovnim znanjem knjigovodstva. Življenjepis poslati na Publiet Srl, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod geslo "Takojsnja zaposlitev".

ISCENO prostor za urade od 50 do 100 kv. m v najem v pritličju ali prvem nadstropju na Opcinah. Tel. ob uri kosila na st. 226354.

ISCEN zazidljivo zemljišče na Krasu za dve enostanovanjski hiši. Tel. na st. 370947 - urnik urada.

TRGOVINA z avto deli v Gorici isče izkušenega prodajalca/ko z obvladanjem slovenscine in hrvaščine. Tel. st. (0481) 536991 ali 0481/536995.

PARCELO za 2-stanovanjsko hišo, priključeno na vse napeljave, v dolinski občini nudimo v zameno za stanovanje v isti občini ali na tržaskem Krasu. Pismene ponudbe poslati na PUBLIEST srl, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst pod sifro "Parcela".

AGENCIJA AURORA

vabi na naslednje izlete in potovanja:

Za pustno soboto in pustni torek v **Portorož** ali v **Celje** in **Ptuj**.

Od 24. februarja do 5. marca v **Bangkok**, na **Bali** in v **Singapur**.

Od 9. do 17. in od 17. do 25. aprila v **Rogaško Slatino**.

Od 14. do 17. aprila na **Mali Lošinj**.

Od 14. do 17. aprila v **Kranjsko Goro**.

Od 15. do 17. aprila na **Bled**.

Programi in vpisovanja pri turistični agenciji **AURORA** v Ul. Milano 20, tel. 630261.

KAM PO BENCIN

Danes bodo na Tržaskem obratovalce naslednje crpalke:

AGIP
Ul. Revoltella (vogal Ul. d'Angeli)
Nabrezje O. Avgusta
Istrska ul. (nasproti pokopališča)
Ul. Carducci 4
Ul. Molino a Vento 158
Ul. A. Valerio 1 (univerza)
MONTESHELL
Ul. Giulia 2
Drevored Campi Elisi 1/1
Drev. D'Annunzio 73
Miramarski drev. 37
Nabrezje T. Gulli 8
ESSO
Trg Libertà 10/1
IP
Ul. F. Severo 2
Drev. D'Annunzio 38/A
Ul. Baiamonti 2
Miramarski drev. 213
ERG PETROLI
Nabrezje N. Sauro 14
API
Ul. F. Severo 2/5

NOCNE CRPALKE (self service)
TAMOIL - Ul. F. Severo 2/3
ESSO - Trg Valmaura 4
AGIP - Istrska ulica
AGIP - Miramarski drevored 49

NA AVTOCESTAH (odprte 24 ur)
AGIP
Devin (sever)
Devin (jug)

Loterija

21. JANUARJA 1995

BARI	34	18	11	86	33
CAGLIARI	86	9	77	8	70
FIRENCE	29	35	70	25	72
GENOVA	63	6	75	29	47
MILANO	41	83	76	16	5
NEAPELJ	9	22	49	21	83
PALERMO	32	64	51	8	61
RIM	57	89	70	33	36
TURIN	74	17	84	33	52
BENETKE	30	38	87	60	58

ENALOTTO
X 2 1 2 X 1 X X 2 1 1 2

KVOTE
12 - 28.397.000.-
11 - 2.068.000.-
10 - 178.000.-

ADRIA
ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ **LJUBLJANE** V
FRANKFURT LONDON MÜNCHEN
ISTANBUL MOSKVO KOPENHAGEN
PARIZ RIM SKOPJE SPLIT
TIRANO DUNAJ ZÜRICH

Rezervacije in informacije:

ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512
ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312

STOP za VLOMILCE

S PASIVNO VARNOSTJO
LAHKO MIRNO SPIS

Železna premična dvoriščna vrata, blindirana polkna in navojnice, železne ograje raznih oblik in barv

IN...
BREZPLACNI PREDRAČUNI
ARTIGIANA ALLUMINIO

Trst - Ulica Giotto 9 - Tel. 635086

TRADICIONALNA RAZPRODAJA OB KONCU SEZONE

Rigutti
oblačila za moške
VesteTutti

Ul. Mazzini 43 - Ul. Imbriani 4

Tel. 631283

TRST

Komercialni center »Il Giulia«

Ul. Giulia 75/3 - Tel 350788

Spokojno nas je zapustil

Stanislav Kodrič

Pogreb bo v torek, 24. t.m., ob 12.20 iz mrtvašnice v Ul. Costalunga na pokopališče pri Sv. Ani.

Zalostno vest sporočata sinova Stojan in Drago z družino

Trst, 22. januarja 1995

Ob izgubi dragega očeta izrekajo globoko sozajlje svojemu sodelavcu Dragu Kodricu in družini upravni odbor, direkcija in kolegi podjetja Electra spa

Narodna in študijska knjižnica izreka svojcem iskreno sozajlje ob izgubi Stanislava Kodrica.

Po kratki in mučni bolezni je zaspala k Gospodu naša priljubljena mama

Ljudmila Carli Pahor
(MILKA)

Pogreb bo v torek, 24. t.m., ob 12. uri. Pokojnica bo ležala v trebenski cerkvi eno uro pred pogrebim obredom.

Zalostno vest sporočata hči Liliana in sin Livio z družinama

Zadnji pozdrav noni MILKI Fanko, Cinzia in Edi z družinami

Trst, 22. januarja 1995
(Pogrebno podjetje-ul. Zonta3)

Zalovanju se pridružujeta

Vladimir in Marija Bratos

V tem bridkem trenutku sočustvujejo z družino Pahor

Michela, Michele, Marco s Cristino

Ob izgubi mame Ljudmile Carli vd. Pahor izrekajo Liviju Pahor iskreno sozajlje

delavke trgovine "Roby"

Ob izgubi drage matere Milke Pahor izreka sinu Liviju in hcerki Lilijani ter vsem svojim iskreno sozajlje

SD Primorec

V **GORICI** prodamo čistilnico odlično opremljeno. Oljaseve pri placilu. Poklicati ob urah obedov na tel. st. (0481) 522767.

PRODAM fiat uno fire, rdece barve, v dobrem stanju, letnik '88 po ugodni ceni. Tel. st. (040) 229353 v večernih urah.

OSMICO je odprl Radovan Semec v Prečniku. **BERTO PREGARC** je odprl osmico v Ricmanjst. st. 118.

V **RUPI** odpre osmico Salomon Tomisic. Odprta je vsak dan od 9. do 23. ure. Toci belo in črno vino.

OSMICO odpre danes Marija Gombac v Lonjerju 291/1. Toci belo in črno vino s prigrizkom.

ZAHVALA

Starsi preljubega

Davida Battigelli

se, ganjeni ob tolikih izrazih sočutja, iskreno zahvaljujemo g. zupniku, cerkvenemu pevskeemu zboru, skavtom, Davidovim prijateljem in bivsim solcem srednje sole, ki so ga s solzami v obeh ponosli na njegov poslednji dom, Matejki in profi. Nelidi za ganljive besede, družini Bukavec, sosedom in prijateljem, ucencem in profesorjem srednje sole Fran Levstik, darovalcem cvetja in vsem, ki so nam bili ob strani v teh težkih trenutkih.

Masa zadušnica bo v torek, 24. januarja, ob 18.15 v cerkvi na Proseku.

Gabrovec, 22. januarja 1995
(Pogrebno podjetje Zimolo)

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža in tatka

Branka Babiča - Vladota

se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih pisno ali ustno izrekli sozajlje in se v tako velikem številu poslovili od njega.

Posebej se zahvaljujemo govornikom, tovaršem Francu Perovsku, Klaydiju Palčiću, Avreliju Furiju in Jozetu Korenu za pisane besede; ZB Koper in ZB Nova Gorica, ZZB NOB Slovenije, Občini Koper in Občini Nova Gorica, nekdanjim soborcem IX. korpusa, pokrajinskemu in dolinskemu zastopstvu VZPI-ANPI, združenju aktivistov NOB na Tržaskem, SKGZ ter njegovim medvojnimi in po vojnimi tovaršem, prijateljem in sodelavcem. Zahvaljujemo se prim.dr. Borisu Cibicu in zdravstvenemu osebju Bolnišnice Dr. Petra Držaja.

Iskrena hvala vsem, ki ste prinesli cvetje in darovali prispevke v njegov spomin.

Zena Vida in otroci Neva, Drago in Mira z družinami

Ljubljana, 22. januarja 1995

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Silvanota Zuliani

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali.

Svojci

Trst, 22. januarja 1995
(Pogrebno podjetje Zimolo)

LETALIŠČE / OBČINSKI SVET NA OGLEDU

Kaj bi žrtvovali financarski šoli

Nova uprava za gradnjo prav kot stara

Občinski možje na gmajni, kjer naj bi zidali financarsko šolo (foto Studio Reportage)

Goriski občinski svet z županom na celu se je včeraj dopoldne zbral pod nadležnim dežjem na goriskem letališču. Namen je bil ta, da bi si svetovalci, med katerimi je večina novih in torej slabo poznajo dokumentacijo v zvezi z nacrtom za financarsko šolo, ogledali območje letališča, osnutke nacrtov za šolo-vojašnico in v živo preverili poseg te gradnje v okolje. Srečanja se niso udeležili predstavniki DSL, ki so menili, da ogled nima nobenega smisla.

V resnici nismo med ogledom dobili nobene informacije, ki je ne bi že prej poznali. Nacelnik občinskega tehničnega urada inz. Spanž je svetovalcem razgrnil pole z okvirnim nacrtom. To je isti nacrt družbe Edilpro, zaradi katerega se bosta nekdanji župan Scarano in podžupan Del Ben zagovarjala na sodišču, ker naj bi zlorabila pristojnosti, ki sta se zavzemala za

gradnjo na letališču. V skupih obrisih naj povečamo, da bi gradnja zasedla približno 300 tisoč kv. metrov oz. petino površine letališča. Zajela bi pas tik ob industrijski coni od Trzasko ulice vse do avtoceste: v začetnem delu bi zajela zemljišča tik za hangarji, dlje pa bi se kompleks razširil do maksimalne širine 420 metrov (dolžina krepko presega kilometer). Na tej ogromni površini je poleg same vojašnice predvideno marsikaj: vezbalisce, pokrito strelisce, dva bazena in dve pokriti telovadnici, nogometni stadion, ducat igrišč (za tenis, kosarko, odbojko), ogromen avditorij, stanovanja za inštruktorje, parkirišča za stotine avtomobilov itd. Videti je, da je bil nacrt izdelan v času, ko je logika bila nekako sledeča: čim bolj megalomanska (in draga) je gradnja, tem večji so z njo povezani interesi, tudi podkupninski.

Ceprav so na goriski občini medtem zavladale "nove sile", se stare delitve ponavljajo. Že včeraj so prihajala na dan različna mnenja: svetovalci opozicije so ponavljali znane argumente proti gradnji, upravitelji in večina pa so bili povsem v sozvočju z nekdanjimi stalisci Scarana in drugih zagovornikov gradnje.

Vprašanje financarske šole postaja žal spet zelo aktualno. Čeprav lebdijo nad postopkom vojaška tajnost, je iz Rima proniknila vest, da je Berlusconijeva vlada pometla z ugovori, ki jih je zoper gradnjo na letališču postavila deželna uprava FJK, in da je postopek za gradnjo že v teku. O tem bo kmalu govor tudi v občinskem svetu, kjer je opozicija (z izjemo PPI) predložila skupno resolucijo proti gradnji šole. Včerašnji ogled je torej bil le priprava na ponovni spopad na občini.

GORICA / ZANIMIV PREDLOG

Sprehajalna pot z goriškega gradu do Kromberka

Uredili naj bi jo obe občini

Na območju Gorice in Nove Gorice bi s sodelovanjem pri uresničevanju skupnih projektov lahko bolje izkoristili za marsikoga še nesluteni turistični potencial. Zelo konkreten primer takega sodelovanja ponujata Združenje "Goriziagiovane" in laboratorij za aplicirano ekologijo Ceta. Prejšnji večer so na tiskovni konferenci predstavili predlog skupne turistične poti, ki bi povezovala kraje na obeh straneh meje. Morfoloske meje našega teritorija namreč ne sovpadajo s političnimi. Predstavniki teh organizacij menijo, da bi prav boljše poznavanje okolja lahko privedlo do tesnejših in produktivnih stikov med obmejnimi skupnostmi.

Na podlagi že v preteklosti nabranih izkušenj so izoblikovali predlog turistično-naravne poti med goriskim gradom ter gradom Kromberk. Namen projekta je usmerjen predvsem v razvoj obmejnega ekoturizma, kar povezujejo tudi z namenom, da bi opozorili prebivalce na ekološke ter zgodovinske značilnosti naših krajev. Predlog, ki ga bodo podrobneje predstavili goriski pokrajini ter občini v naslednjih mesecih, zadeva sprehajalno pot, ki bi se vila od goriškega gradu in njegovih muzejev skozi park na grajskem gricu do obmejnega prehoda Pristava (Rafut). Pot se nato na slovenski strani nadaljuje do samostana Kostanjevica, mimo vile Lasciac in njenega parka na Panovec ter nazadnje

na grad Kromberk z Goriskim muzejem.

Muzeji s svojo zgodovinsko dokumentacijo ter parki s svojim botaničnim bogastvom naj bi torej bili priložnost za prijeten sprehod ali kolesarjenje. Ob precej znanih objektih je verjetno na tej poti predvsem zanimiva vila Lasciac, ki je manj poznana, čeprav je njena arhitektura, ki združuje orientalski in egipčanski stil, nekaj edinstvenega. Na 3 hektarjih površine okrog nje pa se razprostira svojevredni botanični vrt. V njem raste preko 250 primerkov 70 različnih vrst redkih eksotičnih dreves, ki so našla na zemlji bogatimi z minerali ter ob posebni mikroklimi idealne pogoje. Nad vrtom pa kraljuje vila, delo arhitekta Lasciaca (1914); danes jo sicer uporablja Higijenski zavod in zal je treba reči, da je precej zanemarljiva. Podobno usodo doživlja botanični vrt, ki je bil od leta 1952 priznan kot naravno bogastvo in uradno zaščiteno, toda je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev zaprt za obiskovalce.

Finansiranje tega projekta torej ne zahteva v teh sicer nenaklonjenih casih ogromnih vsot, kajti steze in parki že obstajajo, vendar jih je treba zaradi dolgoletnega pomanjkanja primerne nege nekoliko urediti ter postaviti nekatere znake.

Poglavitno za njegovo uresničitev pa je predvsem sodelovanje med predstavniki obeh občin, goriške in novogoriške.

NOVICE

Na radiu Trst A niz oddaj o slovenskih krajih na Goriškem

Radio Trst A bo od jutri do petka v dopoldanskem časovnem pasu posvetil oddaje iz niza "Iz studia z vami" slovenskim občinam oz. krajem na Goriškem. Jutrisnja oddaja od 9. do 13. ure bo v celoti posvečena občini Doberdob. V torek bo prisla na vrsto občina Sovodnje, v sredo Steverjan, v četrtek Gorica, v petek pa kraji, kjer živijo Slovenci v Laskem. Poleg posnetkov pogovorov z javnimi upravitelji in predstavniki družbenega življenja posameznih krajev, bodo prve tri dni (od 11.45 dalje) v studiu prisotni župani slovenskih občin, ki bodo v živo odgovarjali tudi na vprašanja poslušalcev. Oddaje vodite Ines Skabar Biteznik in Ales Lupinc.

Kitarista M. Bregant in M. Feri na matineji društva Lipizer

Danes ob 11. uri bo v avditoriju L. Fogar na Verdijevem korzu 4 v Gorici tretji nedeljski koncert, ki ga organizira kulturno združenje R.Lipizer. Glavni protagonist matineeje bo kitara, nastopala pa bosta Mauro Bregant ter Marko Feri. »Kitara med barokom in moderno« je naslov programa. Izvajali bodo dela skladateljev, ki gredo od Bacha in Carullija do Castelnueva Tedesca (letos poteka stoletnica njegovega rojstva) in modernih kot so L. Brouwer, F. Klejnas in J. Rodrigo. Obeta se zanimiv koncert, saj sta kitarista dobro pripravljena in imata za sabo ob raznih priznanjih že nekaj pomembnih koncertov kot solista in tudi skupaj z orkestrom.

Dva dni mrtev v hiši

Na njegovem bednem domu v Drevoredu XX. septembra 136 so včeraj našli mrtvega 67-letnega kovača Giovannija Suligonija oz. Ninija Suligoja, kot so ga ljudje poznali. Truplo je odkril Italo Cebokli, ki se je iz bližnje Primožice gostilne včeraj okrog poldneva podal do bližnje skrajno revne hiše, kjer je pokojnik živel sam. Ker ga nekaj dni ni bilo na spregled je znanec v gostilni, odkoder so mu večkrat nosili hrano, zaskrbelo. Suligoy je ležal mrtev najbrž že dan ali dva. Točne vzroke smrti bodo ugotovili z obdukcijo. Karabinjerji vsekakor izključujejo domnevo o nasilni smrti. Verjetneje se zdi domneva o padcu ali usodni slabosti, pri čemer ni bilo nikogar zraven, ki bi mu lahko pravočasno pomagal.

V Zagraju ranjen motorist

V Zagraju se je včeraj ponoči težje ponesrečil 22-letni motorist Riccardo Giorgini. Mladenec se je nekaj pred 6. uro peljal z motorjem skozi center vasi, kjer so pred kratkim uvedli enosmerni promet po nekaterih ulicah. Presenečenje zaradi novosti in delno najbrž tudi hitrost sta povzročili motoristov padec. Pri tem je dobil težke poškodbe. Prepeljali so ga v Videm, kjer so ga sprejeli s pridržano prognozo zaradi zlomov in drugih poškodb.

Avtobus razlil nafto

Gasilci so včeraj jutraj morali temeljito sprati asfalt pri crpalki Agip v Ul. Aquileia v Gorici. Med točenjem nafte je najbrž zaradi okvare avtobus podjetja Petruz razlil precejšnjo količino goriva, kar je do posega gasilcev ogrozilo varnost na območju crpalke.

KRONIKA / SPOMINJA SE GA VZPI

Umrli tiskar Partizanskega dnevnika Aldo Dentesano

Stevilni nekdanji borci pa tudi stanovski kolegi - tiskarji so se poslovili od Alda Dentesana, tiskarja in partizana (na sliki), ki je tiho odšel v teh dneh. Dentesano, ki je bil star 72 let, je med vojno bil letalec na letališču Brà pri Cuneu. Po 8. septembru 1943 je bil med tistimi, ki jim je uspelo vrniti se v Gorico, kjer je bil sprva prisiljen delati za nacistično organizacijo Todt. Odvedli so ga na Tolminsko, kjer pa je leta 1944 pobegnil in se skupaj z mnogimi drugimi vključil v partizanske vrste.

S svojo profesionalno sposobnostjo - bil je namreč spreten tiskar - se je Aldo Dentesano aktivno vključil v delovanje ilegalne partizanske tiskarne "Slovenija" pri Vojškem, kjer je do konca vojne pomagal tiskati tudi Partizanski dnevnik, ki je bil kakor znano predhodnik Primorskega

dnevnika. Po vojni je Dentesano nadaljeval svoje delo v najprej v tiskarni Jucchi v Ul. Morelli in nato do upokojitve v tiskarni Campestrini v Gorici.

Goriška VZPI se je zasluznega borca in z glednega cloveka spomnila s posebnim sporočilom za javnost.

FAŠISTI / PREŽIVELI BORCI ZLOGLASNE X. MAS

Vrnitev čmosrajčnikov

Bolj kot ozracje druge republike je v Gorici včeraj se močno zaudarjalo po Salojski republiki. Ob 50-letnici poraza, ki so ga doživeli v bojih s partizani med Trnovsko bitko, so se vrnili obujati spomine preživeli borci takratne X. MAS. Prišlo jih je kakih sto. Čez mejo si seveda niso upali, pač pa se bodo zadržali v Gorici, kjer bodo danes polagali vence padlim kameradam. Včeraj so imeli mašo v stolnici, popoldne pa so se zbrali na Pokrajini, kjer je predsednik centra "Silentes loquimur" Marco Pirina priredil nekaj, kar so imenovali zgodovinski posvet.

V resnici je slo za nostalgično snidenje nosilcev idej (v brk "prenovi" desnice so se jim seveda pridružili številni goriski somišljeniki in veljaki Nacionalnega zavezništva), ki si le redkokje v demokraciji Evrope se upajo na dan. Na zborovanju so

med drugim brali poročila nekdanjega poveljnika X. MAS in kasnejšega pucista, črnega princa Valeria Borgheseja o junastvu bataljona "Fulmine". Iz objektivnejših zgodovinskih virov sicer vemo, da je ta enota upravičila svoje ime predvsem s hitrostjo bega pred partizanskimi enotami. Sicer pa je

bilo slišati se obilico drugih revizionističnih pristranskosti in potvarjanj zgodovine, ko so skušali svojo podrejenost nacistom prodajati za varovanje italijanstva teh krajev pred slovansko nevarnostjo.

Na sliki (Fotostudio Reportage): nekdanji masovci med mašo v stolnici

KD SOVODNJE

vabi na 12. revijo domačih zborov

SOVODENJSKA POJE

ki bo v nedeljo, 29. januarja 1995, ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ
SLOVESNA PROSLAVA

30-LETNICE DRAMSKE DEJAVNOSTI

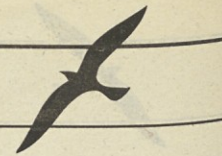
Govor predsednika društva

Pozdravi gostov

Odlomki del uprizorjenih v zadnjih letih
Priznanja članom za dolgoletno sodelovanje

DANES, 22. JANUARJA 1995 ob 17. uri
v ZUPNIJSKI DVORANI
ANTON GREGORČIČ V STANDREŽU

V TOREK, 24. JANUARJA ob 20.30 v MALI DVORANI
ZUPNIJSKEGA DOMA V STANDREŽU
OKROGLA MIZA NA TEMO
LJUBITELJSKO GLEDALIŠČE - POSLANSTVO IN PERSPEKTIVE.
Sodelujejo priznani strokovnjaki.

GORICA / POKRAJINSKI ODBOR SKGZ O KMEČKI BANKI

Stanje na Kmečki banki se postopoma normalizira

Pričakovanje za prvo poročilo komisarske uprave

Pokrajinski odbor Slovenske kulturne gospodarske zveze za Gorisko je na prvi seji v novem letu naredil obračun delovanja v zadnjih mesecih in zacrtal smernice dela v letu 1995. Uvodoma je predsednik dr. Karlo Devetak izrazil željo in pričakovanje, da bo novo leto za Slovence ugodnejše kot je bilo lansko. Za sabo puscamo zelo negativno leto, ki je bilo za Slovence na Goriskem z uvedbo komisarske uprave na Kmečki banki in drugimi težkimi pritiski se posebno težavno. Upati je, da bo zamenjava vlade v Rimu pozitivno učinkovala tudi na te probleme in pomagala manjšini, da prebrodi sedanje težavno obdobje.

Prav stanju na Kmečki banki so na seji posvetili precejšnjo pozornost. Minili so namreč dobri trije meseci od uvedbe komisarske uprave in prav v tem času naj bi komisarja predložila Banci d'Italia prvo poročilo o opravljenem delu. Devetak je povedal, da je petčlanski odbor, ki polnopravno zastopa člane Kmečke banke, v tem obdobju naredil nekatere korake za zaščito interesov banke kot take in njenih zakonitih lastnikov. Tako so stopili v stik z odv. Costijem in Bologne, ki velja za enega največjih izvedencev bančne zakonodaje, pričakujejo pa tudi razgovor s predstavniki Bance

d'Italia, brz ko bosta komisarja predložila svoje poročilo.

Uradnih vesti s strani komisarjev zaenkrat se ni, po razpoložljivih podatkih pa kaže, da se stvari premikajo v pozitivno smer. Podjetja grupe Safti, ki so bila najbolj pod udarom poročila inspektorjev ob imenovanju komisarske uprave, so banki že vrnila večji del najetih sredstev. Takoimenovani težko izterljivi krediti so se v samih treh mesecih drastično zmanjšali, kar je po oceni SKGZ dokaz, da so bili očitki na račun omenjene finančne družbe le neutemeljena pretveza za udarec po slovenski banki, ki gotovo ni potrebovala tako težkega ukrepa, kot je imenovanje komisarske uprave. Dokaz tega je tudi podatek, da se je zaustavil začetni odtok denarja zaradi razumljive zbežanosti varčevalcev in da banka postopoma začena spet pridobivati zaupanje novih klientov. Prav zaradi tega SKGZ pričakuje, da se bo stanje glede upravljanja zavoda čimprej normaliziralo.

Na seji so člani pokrajinskega odbora vzeli v pretres nekatere predloge za ustreznejšo porazdelitev dela med organi zveze. O tem je poročal organizacijski tajnik Aldo Rupel, ki je tudi podal obračun v zadnjih mesecih opravljenega dela.

Semkaj sodi tudi srečanje sku-

pne delegacije SKGZ, ZSKP in Sindikata slovenske sole z goriskim županom Valentijem o problemu zamud pri imenovanju občinske konzulte za vprašanja slovenske manjšine. Župan je potrdil že znano razlago, da so ga obiskali predstavniki neke "tretje slovenske komponente" in zahtevali zase nekaj mest v konzultu. Predstavniki treh slovenskih organizacij so župana informirali o stanju in organiziranosti znotraj slovenske manjšine in pričakujejo, da bo boljša informiranost županu omogočila hitrejše ukrepanje glede imenovanja konzulte.

Na seji pokrajinskega odbora so tudi obravnavali program delovanja v naslednjem obdobju s posebnim ozirom na 50-letnico osvoboditve. Priprave na slovesno obeležje pomembne obletnice so že v teku. Načrtuje se velika manifestacija 1. maja v Doberdolu, ki naj bi izzvenela tudi kot protest zoper omalovaževanje, s katerim je ministrstvo za obrambo zavrnilo prošnjo po priznanju zakrvni davek, ki ga je ta občina zrtvovala v boju za osvoboditev. Poleg tega bodo v začetku maja tudi tradicionalne prireditve v Steverjanu, kjer naj bi 8. maja ob pohodu Steverjan-Gonjace posebej obeležili tudi 100-letnico slovenskega kolesarstva.

V Standrežu 30-letnica dramske skupine

V Standrežu se nadaljujejo prireditve ob 30-letnici delovanja dramskega odseka PD Standrež. V prejšnjih dneh so predstavili publikacijo o delovanju skozi tri desetletja in uprizorili igro Kandidiraj, le kandidiraj.

Osrednja proslava tridesetletnice pa bo danes ob 17. uri v župnijskem domu Antona Gregorčica. Dopoldne ob 10.30 pa bo v standreški cerkvi maša za umrle člane dramske skupine. Niz prireditev se bo sklenil v torek ob 20. uri, v domu A. Gregorčica z okroglo mizo o ljubiteljskem gledališču.

KRONIKA / VČERAJ V DREV. 24. MAJA

Avto v hipu zgorel

V Drevoredu 24. maja je včeraj nekaj pred 9.30 nenadni požar povsem uničil fiat tipo. Ogenj se je nenadoma vnel med vožnjo, najbrž zaradi kratkega stika in v hipu zajel ves motor. Voznica Lina Cortese iz Trizice je imela komajda čas, da je skočila in vozila in že je bil ves avto v plamenih. Gasilci so prihiteli takoj in pogasili plamene, avto pa je kljub temu dejansko uničen. Zaradi požara je bil promet v tej središčni ulici skoraj pol ure prekinjen. (Foto Studio Reportage)

KINO

GORICA
VITTORIA 14.45-16.30-18.20-20.10-22.00 »The mask«. Igra Jim Carrey. Ozvočenje Dolby stereo.

KULTURNI DOM (Gorica kinema) 16.00-18.00-20.00-22.00 »Quattro matrimoni e un funerale«. Igra Andie MacDowell.

CORSO 15.15-17.30-19.45-22.00 »Intervista col vampiro«. Igra Tom Cruise. Prepovedan mladini pod 14. letom.

TRZIC
COMUNALE 16.00-18.00-20.00-22.00 »Tre vedove e un delitto«. Igrajo Mia Farrow, Joan Plowright in Natasha Richardson.

PRIREDITVE

DRUŠTVO SLOVENSKEGA UPOKOJENCEV ZA GORISKO obvešča, da bo pustovanje 25. februarja v znanem gostišču Al Fogolar v kraju Galliano pri Cedadu. Poskrbeli bodo za glasbo in prijetno zabavo v družbi s kabaretnim duom Boris Kobal in Sergij Verc. Prijave bodo sprejemali na sedežu društva od 1. februarja.

KULTURNO DRUŠTVO SOVODNJE vabi na 12. revijo domačih pevskih zborov Sovodskih poje, ki bo v nedeljo 29. januarja 95, ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah.

OBVESTILA

KD SOVODNJE obvešča otroke, ki obiskujejo Ciciklub, da bo prihodnje srečanje jutri, 23. januarja, ob 15. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO GORICA vabi v sredo, 25. t.m., ob 20.30 na družabno srečanje ob 25-letnici zimovanja na Lazni. Posebej toplo vabijo nekdanje tečajnike, spremljevalce in vzgojitelje. Zavrteli bodo dva kratkometražna filma, ki so ju staknili v arhivu društva. Srečanje bo v čitalnici knjižnice Damir Feigel v Ul. della Croce 3.

OBCINSKA KNJIŽNICA V SOVODNJAH posluje vsak ponedeljek, sredo in petek od 15. do 18. ure, v petek tudi od 10. do 12. ure.

OBCINSKA KNJIŽNICA V DOBERDOBU posluje s sledečim urnikom: vsak dan od ponedeljka do četrka od 15. do 17. ure in v petek od 10. do 12. ure.

ČESTITKE

KD OTON ŽUPANCIC čestita članom DRAMSKEGA ODSEKA PD STANDREŽ za 30-letno uspešno delovanje!

PRISPEVKI

Za obnovo električne napeljave v Kulturnem domu v Sovodnjah so darovali: družina Rema Devetaka 100 tisoč lir, družina Vilka Fajta 300 tisoč lir, Jozef Česčut 100 tisoč lir, Fani Česčut 50 tisoč lir in Eda Lutman 200 tisoč lir.

RAZSTAVE

V GALERIJU SPAZZAPAN v Gradiscu je odprta razstava del Avgusta Cernigoja. Ogled vsak dan razen ponedeljka od 10. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

V KULTURNEM DOMU V GORICI je do 27. januarja odprta razstava slik Helmuta Jeraka. Ogled vsak delavnik od 9. do 12. ure in med prireditvami.

V GALERIJU KINA VITTORIA na Travniku razstavlja Orazio Foti in Filippo La Vaccara. Ogled med urnikom filmskih predstav do 24. januarja.

V KROŽKU MITTELART na Trgu sv. Antona 13 razstavlja fotograf Roberto Marega. Ogled: torek, petek, sobota, nedelja 17.30-19.30 (sobota in nedelja tudi 10.30-12.30).

ČRPALKE

Danes so na Goriskem dežurne naslednje bencinske črpalke

GORICA
IP - Ul. Crispi
ESSO - Ul. L. Isonzo
MONTESHELL - Ul.

Aquileia
ERG - Ul. sv. Mihaela
AGIP - Ul. Trieste

TRZIC
MONTESHELL - Ul.

Boito
IP - Ul. Matteotti
AGIP - Ul. Cosulich

RONKE
AGIP - Ul. Redipuglia

KRMIN
AGIP - Drev. V. Giulia

GRADISCE
MONTESHELL - Ul.

Trieste
SKOCJAN
AGIP - Ul. Battisti (Pieris)

MARJAN
AGIP - Ul. Manzoni

STARANCAN
AGIP - Ul. Trieste, 33

VČERAJ-DANES

Podatki iz matičnega urada goriske občine v tednu od 15. do 21. januarja 1995.

RODILI SO SE: Alfredo Tollo, Davide Olivieri, Franco Libero, Lorenza Franco, Manuel Masuino.

UMRLI SO: 49-letna gospodinja Sonja Visintin por. Cotic, 59-letni trgovski potnik Salvatore Celoro, 82-letni upokojenec Bruno Manzan, 86-letna gospodinja Bruna Peterin vd. Lugano, 82-letna upokojenka Iolanda Furioso vd. Fischanger, 85-letna gospodinja Iole Gregorin vd. di Ianesch, 94-letna upokojenka Ida Zorzetti vd. Zupel, 43-letni delavec Oscar Coin, 84-letna upokojenka Renata ferlat, 80-letna gospodinja Elisabetta Baita vd. Sclaunich, 29-letni zidar Enrico Erzetti, 72-letna gospodinja Elena Greati, 88-letni upokojenec Romano Pizzol, 72-letni upokojenec Aldo Dentese, 88-letna Elisabetta Borgobello vd. Di Bello, 93-letna upokojenka Caterina Bosoppi vd. Bait, 92-letna gospodinja Giuseppina Munafò vd. Frazzica, 72-letna upokojenka Romilda Mucchiut vd. Pecorari, 83-letna gospodinja Alma Tolar por. Faggionato, 83-letna upokojenka Ortensia Morsut vd. Fontana, 50-letni trgovec Giancarlo De Nardo, 85-letna upokojenka Maria Carmela Planiscig, 80-letna upokojenka Elena Volcic vd. Urizzi.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

OBCINSKA 2 pri Sv. Ani, Ul. Garzarolli 154, tel. 522032.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU

OBCINSKA 1, Ul. Terenziana 26, tel. 482787.

DEŽURNA LEKARNA V SOVODNJAH

DR. M. ROJEC, Ul. I. Maja 76, tel. 882578.

POGREBI

Jutri v Gorici ob 11. uri Anna Fornasari iz bolnisnice sv. Justa v cerkev sv. Roka v Podturnu in na glavno pokopališče.

ZVEZA SLOVENSKEGA KULTURNIH DRUŠTEV

vabi v četrtek, 26. januarja ob 18. uri v Feiglovo knjižnico na razgovor z urednikom in avtorji ob izidu letošnjega

JADRANSKEGA KOLEDARJA IN KNJIŽNE ZBIJRKE

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE v koprodukciji s

STALNIM GLEDALIŠČEM FURLANIJE-JULIJSKE KRAJINE

Peter Handke

ČAS, KO NISMO VEDELI NIČESAR DRUG O DRUGEM

Režija Giorgio Pressburger

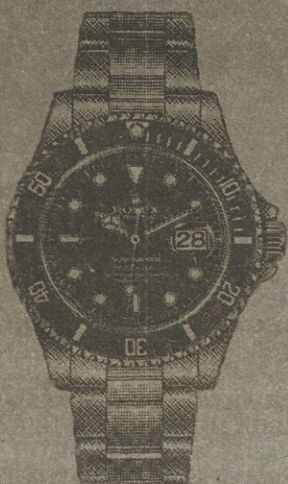
PREDPREMIERI:

V SREDO, 25. januarja, ob 20.30 ABONMA RED A
V CETRTEK, 26. januarja, ob 20.30 ABONMA RED B

V KULTURNEM DOMU V GORICI

V sredo vozi avtobus po običajnem voznem redu.

ROLEX

POOBLASČENI PRODAJALEC

ROLEX

Draguljarna - urarna

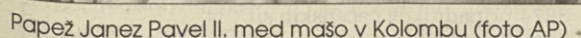
giorgio de savorgnani

se je preselila na
Korzo Italia 34
Tel. 533500

SEIKO
swatch

EBERHARD & CO
S.T. Dupont
PARIS

OMEGA
PERLE
MIKIMOTO

Med mašo je Pavel Janez II. včeraj potrdil, da ka-

Vreme se je včeraj v Kolumbu izboljšalo, ni več deževalo in je bilo manj soparno in se je priletni Janez Pavel II. počutil boljše, kot predvčerajšnjim, ko je bilo jasno, da se le s težavo udeležuje dolgih obredov in sprejemov. Opoldne je odletel proti Rimu na avjono srilanske letalske družbe.

Načrt mit japonske tehnološke uspešnosti

Seveda bodo morali Japonci revidirati vse dosedanje protipotesne kriterije in to predvsem glede temeljev, ki morajo biti elastičnejši kot doslej. Nadvozna hitra cesta v Kobeju je navsezadnje dobesedno legla na bok skoraj neposkodovana, ker so popustili zemeljski skladi pod temelji in ne, ker je bila slabo grajena. To pomeni, da bodo morali v bodoče med zemljo in zgradbami postaviti blazilnike.

Število žrtev še narašča Včeraj nov močan sunek

Včeraj se je zemlja stresla na severu Japonske: potres stopnje 6,2 po Richterju ni povzročil večje škode in smrtnih žrtev.

Primerjava z drugimi podobnimi katastrofalnimi potresi v svetu nam pove, da japonska tehnologija ni padla na izpitu. Na prizadetem območju je navsezadnje prebivalo 20 milijonov ljudi, tako da je število žrtev se relativno nizko (dve vsakih desetstotec ljudi). Če pomislimo, da je potres v italijanski Irpiniji, kjer je živel desetkrat manj ljudi povzročil 3.000 mrtvih, je lahko vsakomur jasno, da japonsko tehnologijo čaka le popravni

Nedvomno bo morala tudi protipotresna vzgoja spremeniti

Morda bodo sedaj Japonci manj formalni in umirjeni in bolj samokritični. Ze sedaj so preživeli bolj spontani in manj naduti, ker jim je tragedija baje odprla oči in postajajo bolj cloveški s svojo zalostjo, nemocjo in obupom.

NOVA AMERIŠKA STRATEGIJA

Križarska vojna proti zločincem

Zunanji minister Christopher je predstavil ukrepe proti podzemlju

WASHINGTON (Reuter) - Ameriški državni sekretar Warren Christopher je napovedal vojno mednarodnemu kriminalu. V govoru o ameriški zunanji politiki na Harvardski univerzi je predstavil »celovito strategijo« za boj proti mednarodnim teroristom, kriminalcem in preprodajalcem mamil, ki naj bi jo objavili že v nekaj tednih.

Christopherjev State department sodeluje pri načrtovanju strategije s pravosodnim in finančnim ministrom in s posebnimi vladnimi agencijami. Odločili so se, da bodo poostriili pogoje za vstop tujcev v Združene države Amerike in odločnejše zasegali lastnino zločincev. Tudi od drugih držav bodo zahtevali, naj izročajo kriminalce ali pa jih same obsodijo na dolgoletne zaporne kazni. Poleg tega bodo Američani spodbudili mednarodno razpravo o poenotenju in zaostitvi nacionalnih zakonodaj, ki se ukvarjajo s pranjem denarja in zaseganjem nezakonito pridobljenega premoženja. Treba pa bo pregledati tudi ukrepe proti tihotapljenju ljudi in se odločnejše spopasti s teroristi, meni državni sekretar Christopher. Ameriška vlada celo razmislija, da bi s posebno zakonodajo olajsala prisluskovanje telefonskim pogovorom, ki je v ZDA strogo omejeno z dovoljenjem sodnikov. Celotno vrsto ukrepov, ki jih zdaj zakoni dovoljujejo le pri boju proti tihotapcem mamil, bodo uporabili tudi pri drugih mednarodnih prekrških.

ZDA so se posebej zaskrbljene zaradi terorističnih organizacij, ki jih sponzorirajo države, kot so Iran ali Irak. Perzijske države pa Warrena Christopherja skrbijo tudi zaradi jedrskega orožja. Samo nekaj dni pred tradicionalnim govorom Billa Clintona, v katerem bo ameriški predsednik v torek nanizal tudi svoje zunanje politične prioritete, je tudi Warren Christopher posvaril rojake pred željami po osamitvi, ki med Američani cedalje bolj prevladujejo. »Uničujejo življenja in lastnino, zmanjšujejo moč razvitih držav in ogrožajo obstoj nastajajočih demokracij,« je Warren Christopher povedal o mednarodnih kriminalcih.

NOVICE

Protikorupcijska kampanja na Kitajskem

PEKING - Lansko leto je partijska disciplinska komisija iz kitajske komunistične partije izključila kar 65 tisoč članov, ker naj bi se ukvarjali s korupcijo, več kot 37 tisoč članom komunistične partije pa je omenjena komisija iz istega razloga izrekla stroge kazni, je sporočila kitajska tiskovna agencija Sinhua. Sekretar omenjene komisije Vej Džjansing je ob tem povedal, da bo letošnje leto v znamenju protikorupcijske kampanje, kitajske oblasti pa bodo v kratkem sprejele zakone, s katerimi bodo partijskim in državnim funkcionarjem prepovedali gradnjo stanovanjskih hiš. (Reuter)

Francoz še pri ugrabiteljih

NAIROBI - Somalski ugrabitelji se niso izpustili 24-letnega Rudyja Marqua, uslužbenca francoske človekoljubne organizacije Mednarodna akcija proti lakoti, je sporočilo tiskovno predstavništvo omenjene organizacije. Marqua, ki so ga 17. decembra lani ugrabili pripadniki enega od sprtih somalskih klanov, naj bi po besedah tiskovnega predstavnika mirovnih sil OZN v Somaliji v petek izpustili iz ujetništva. Modre celade naj bi se predvidoma do 31. marca letos umaknile iz Somalije. Na sliki so ameriški vojaki iz sestava mirovnih sil OZN, ki so že zapustili Somalijo. (Reuter)

Nova izraelsko-palestinska zaostritev

JERUZALEM - Namestnik izraelskega zunanjega ministra Josi Beilin je včeraj izjavil, da izraelska vlada se naprej vztraja na stališču, da morajo židovska naselja na območju vzhodno od Jeruzalema pripasti Izraelu. »Nedvomno si bomo z vsemi sredstvi prizadevali za to, da bodo naselja, kot sta denimo Maale Adumim in Givat Zeev, po podpisu izraelsko-palestinskega sporazuma o razmejčitvi ostala del izraelske države,« je v intervjuju za izraelski radio povedal Beilin. Izraelski minister za gradbeništvo Benjamin Eliazer pa je v petek izjavil, da namerava izraelska vlada v prihodnjih starih letih v okolici Jeruzalema zgraditi še 40 tisoč stanovanj za židovske naseljenke. Palestinske oblasti so zaradi Eliazarjeve izjave že ostro protestirale. (Reuter)

Cečenskega voditelja Dudajeva mnogi obtožujejo mafijških poslov (Telefoto: AP)

Sivo polje med diplomacijo in kriminalom

Filozofi menijo, da je smisel obstoja cloveske vrste strpnost in gradnja taksnega okolja, v katerem lahko najboljše razvijamo svoje sposobnosti in zadovoljujemo potrebe. Nočna mora cloveštva pa je seveda vladavina temacnih sil, ki spoštujejo samo argument moči. Ko to prevedemo iz filozofije v diplomacijo ali celo v doktrino mednarodnih odnosov, dobimo dobro organizirano podzemlje, ki s tihotapljenjem ljudi, jedrskih materialov, mamil ali orožja grozi organizacijam družbe, kakršne poznamo, ponekod pa jih celo že prevzemajo pod svoje nadzorstvo.

Mednarodna skupnost se skuša soočiti s svojimi gospodi Hydi. Ameriška vlada bo izdelala strategijo boja proti mednarodnemu podzemlju, notranji ministri evropskega Sredozemlja in severne Afrike pa se v Tunisu dogovarjajo o skupnem boju proti nasilju fundamentalistov in ilegalnemu priseljevanju. Če za trenutek pozabimo na sicer popolnoma upravičeno vprašanje, kdo bo nadzoroval borce proti zločincem, je že skrajni čas za mednarodni dogovor o boju proti podzemlju.

Crna internacionala ima namreč danes na voljo marsikaj za uspešno delovanje. Njeni poslovni interesi, ki so jih nekoč omejevali na alkohol in prostitucijo, pa se to večinoma na nacionalni ravni, so se razširili na trgovino z uranom in plutonijem,

heroinom in emigranti. V ZDA so odkrili, da so kolumbijski mafijci za izvoz svojega »blaga« nakupili kar nekaj velikih potniških letal, na uradnem ameriskem seznamu pa je tudi nekaj držav, ki plačujejo mednarodne zločince. Iran in Irak sta na vrhu in sta si zato celo zaslužila posebno zunanje-politično doktrino »medsebojnega zadrževanja«, z njima v družbi so razvpite mednarodne grešnice Libija, Severna Koreja, Kuba in Sirija. Enako nevarni pa so tisti, ki ne preganjajo tihotapskih organizacij. Poleg Kolumbije, kjer je Washington pred volitvami mafijških zvez osumil kar samega predsednika, je na vrhu spiska tudi Nigerija, ki naj bi poskrbela kar za tretjino ameriškega in zahodnoevropskega trga mamil. Lani aprila je ameriški predsednik Clinton obtožil se Afganistan, Bolivijo, Laos, Panamo, Peru in Libanon, da nočejo sodelovati pri preganjanju tihotapcev.

Umazani posli in terorizem so danes največkrat povezani med seboj, saj kriminalci pogosto eno plačujejo ali dopolnjujejo z drugim. Veliko manj kot zločinci so povezane birokracije držav, ki se bojujejo proti zakonu džungle v mednarodnih odnosih. Nekateri pa se celo ne bojujejo. Za nedavni umor ruskega novinarja, ki je razkrival korupcijo, je javnost na primer upravičeno obtožila najvišje vrhove sovjetske vojske.

Barbara Kramzar

Jelcinova siva eminenca trdi, da je borec proti korupciji

MOSKVA - Sef Jelcinove osebne varnosti, ki je po mnenju ruskih sredstev javnega obveščanja predsednikova siva eminenca, je v intervjuju za moskovski tednik Argumenti in dejstva izjavil, da je nosilec boja proti korupciji in kriminalu. Generalmajor Aleksander Korzakov je hkrati ostal zanikal govorice o svojem vplivu na predsednika Borisa Jelcina. »Takoj vam moram povedati, da nisem bil nikoli vpleten v politiko, zato se nimam za profesionalnega politika,« je novinarju omenjenega tednika odločno zatrdil Korzakov. Dejstvo pa je, da Korzakove izjave pričajo, da se Jelcinov tesni prijatelj in zaupnik močno zanima za politična vprašanja.

Po njegovem mnenju skuša organizirani kriminal prevzeti nekatere pomembne vzvode oblasti in vzpostaviti »policijo v senci«. Robati in zviti Korzakov je že deset let Jelcinov najzvestejši svetovalec in prijatelj. »Kriminalno sožitje med korupcijo in organiziranim kriminalom je tako močno, da že ogroža delovanje organov in institucij državne oblasti. V bistvu

gre za proces vzpostavitve tako imenovane policije v senci, ki bo z vsemi sredstvi skušala prevzeti oblast v državi,« je prepričan Korzakov, ki torej očitno ni zadolžen le za predsednikovo osebno varnost, ampak tudi za boj proti organiziranemu kriminalu.

Domači in tuji kritiki mu očitajo, da pripada vojni stranki, se pravi tistemu delu tako imenovanega Jelcinovega politbiroja, ki se zavzema za dokončni obračun s čečenskimi separatisti. »Vojni stranki? Vojna s kom? Moja vojna je vojna zoper kriminal, korupcijo in protizakonite oborožene skupine. Če sem zaradi mojih stališč od teh vprašanih pristav vojnne stranke, potem pač pripadam tej stranki. Vedno sem se namreč brezkompromisno boril proti zlu in krivici,« je ponosno zatrdil razvpiti general.

Ostro pa je napadel nekdanjega ruskega premiera Jegorja Gajdarja in ostale liberalce, ki se ne strinjajo z ruskim posredovanjem v Čečeniji. »Dejstvo je, da je obupen položaj, v katerem se danes nahaja rusko gospodarstvo, predvsem po-

sledica ekonomske politike, ki jo je izvajala Gajdarjeva vlada. Ruski liberalci se zavzemajo le za abstraktno zaščito človekovih pravic, v prelo-mnih trenutkih pa niso znali ustrezno ukrepati,« je posmehljivo dejal Korzakov.

Korzakov se je v javnosti prvič pojavil med neuspehim državnim udarom avgusta leta 1991, ko se je pred sedežem ruskega parlamenta skupaj s predsednikom Jelcinom povzpela na tank. Jelcin je takrat ostro napadel pučiste in pozval ruske državljane, naj se jim uprejo. Poznavalci pravijo, da prijateljstvo med ruskim predsednikom in sefom njegove osebne varnosti izvira iz obdobja perestrojke. Leta 1987 je namreč tedanji sovjetski voditelj Mihail Gorbačov Jelcina odstavil z mesta sekretarja moskovske partijske organizacije in ga zacasnno odstranil iz političnega življenja. Kljub vsem ponizanjem Korzakov svojega sefa v tistem mračnem obdobju ni pustil na cedilu, ampak mu je brez placila se naprej stal ob strani. Jelcin tega ne bo nikdar pozabil.

Richard Balmforth / Reuter

VOJNA V ČEČENIJI

Kavkaz je nevaren sod smodnika

GROZNI - Očitno je, da je ruska stran dobila bitko za čečensko prestolnico Grozni, toda vojna za Čečenijo se pravzaprav šele začela. Ruske padalske in oklepne enote so zavzele simbol čečenskega odpora proti ruski nadvladi, predsedniško palačo v središču Groznega. Ruske sile že dva dni silovito obstreljujejo južna predmestja Groznega, ki so se pod nadzorom čečenskih sil. Ruska tiskovna agencija Interfax je sporočila, da skušajo pripadniki specialnih enot ruskega notranjega ministrstva zavzeti cesto, ki povezuje Grozni z južnim delom države, kamor se umikajo sile, zveste Dudajevu. Ruska vojska letala so v petek bombardirala mesto Argun, trideset kilometrov vzhodno od Groznega.

Cečenski voditelj Dzohar Dudajev je v svojem skri-vališču v bližini Groznega sklical tiskovno konferenco, ki se je udeležila večina vojnih dopisnikov iz zahodnih držav. »Položaj je izjemno težak, saj so naši sovražniki neusmiljeni in okrutni. Toda ljudje so se že navadili na nenehno obstreljevanje in silovita bombardiranja. Ne bojimo se nikogar, saj nas celo naši otroci prosijo, naj jim dovolimo, da bi jih odšli na fronto. Pripravljeni smo, da na nasilje odgovorimo s se hujšim nasiljem,« je samozavestno zatrdil legendarni čečenski voditelj. Nacelnik glavnega poveljstva čečenskih sil Aslan Maskadov je ruskim oblastem zagrozil, da bodo čečenske sile napadle tudi ruske civilne in vojske cilje izven Čečenije, saj »se čečenski borci, ki so Alahovi vojaki, ne bojijo smrti«.

Njegovo izjavo potrjuje tudi izjava tiskovnega predstavnika ruske vlade, ki je zbranim novinarjem povedal, da so »pripadniki nelegalnih oboroženih skupin v Čečeniji neverjeno vztrajni in samomorilsko pogumni«. Namestnik načelnika generalstaba ruske vojske generalpolkovnik Aleksander Zerebcov je poslance ruskega parlamenta obvestil, da je v dosedanjih bojih v Čečeniji padlo 559 ruskih vojakov, več kot dva tisoč pa naj bi jih bilo ranjenih. Po njegovih besedah so tudi čečenski uporniki utrpeli hude izgube, saj naj bi padlo kar 3874 pripadnikov čečenskih sil.

Georgij Satarov, svetovalec ruskega predsednika Borisa Jelcina, meni, da bi se spopadi v Čečeniji lahko sprevrgli v dolgotrajno vojno, ki bi zajela celoten Kavkaz. »Dejstvo je, da se bo večina ruskih sil kmalu umaknila iz Čečenije, toda bojim se, da se bodo oboroženi spopadi na širšem območju Kavkaza nadaljevali. To območje je zaradi svoje narodnostne in verske sestave pravi sod smodnika, ki je tik pred eksplozijo,« je prepričan Jelcinov svetovalec.

Konstantin Trifonov / Reuter

FRANCIJA

Predsedniška tekma se razgreva

ALISTER DOYLE / REUTER

PARIZ (Reuter, afp) - Francoska predsedniška kampanja se je včeraj sprevrgla v ogorčeno tekmovalno, v katerem nasprotniki ne izbirajo sredstev. Premiera Edouarda Balladurja, ki vodi v raziskavah javnega mnenja, so namreč obtožili tajnega sodelovanja s skrajnodesničarsko Narodno fronto. Obtožbe je takoj spretno izkoristil Balladurjev najresnejši tekmeec, pariski zupan Jacques Chirac.

Ceprav ima francoski premier Edouard Balladur največ možnosti za zmago na letošnjih predsedniških volitvah, pa ankete javnega mnenja kažejo, da so francoski volilci omahljivi in da mu lahko še vedno spodleti. Ceprav bodo predsedniške volitve že čez stiri mesece, pa je kar polovica francoskih volilcev se neopredeljenih in le pescica jih je odločena podpreti Balladurjevo desnosredinsko politiko.

»Njegova prednost je precejšnja, vendar se mora igra še odigrati,« meni Jérôme Sainte-Marie, vodja od-

delka za politične študije na inštitutu Louis Harris. Ugotavlja, da je 65-letni Balladur deležen tolikšne podpore le zato, ker ni nobenega drugega pomembnega kandidata, vsekakor pa si naklonjenosti volilcev ni pridobil s svojim političnim delovanjem. Rezultati nedavne raziskave javnega mnenja so pokazali, da je kar 68 odstotkov volilcev nezadovoljnih s francosko vlado. Brezposelnost narašča kljub napovedim o boljših casih, vedno več je korupcijskih afer, zaradi katerih so od julija morali odstopiti že trije ministri.

Volitve, na katerih bodo Francozi izbirali naslednika François Mitterranda, bodo potekale v dveh krogih - prvi bo 27. aprila, ko bodo na volilni listi vsi predsedniški kandidati, 7. maja pa se bosta pomerila tista dva, ki bosta v prvem krogu dobila največ glasov. Prevladuje prepričanje, da se bosta v zadnjem krogu pomerila Balladur in njegov strankarski kolega, pariski zupan Jacques Chirac. Balladur, ki mu njegovi naspro-

tniki očitajo zadržanost in mlačnost, se je prebil v ospredje šele potem, ko se je predsedniški kandidaturi odpovedal socialist, predsednik Evropske komisije Jacques Delors, za katerega so se decembra menili, da ima največ možnosti za zmago. Se pred mesecem je bil Balladur v velikih težavah. Levica nima nobenega kandidata, ki bi lahko stopil na Delorovo mesto.

Pred zadnjimi volitvami leta 1988 so rezultati Sofresovih anket že leto pred volitvami napovedovali Mitterrandovo zmago. Dugače je bilo leta 1981, ko so ankete inštituta napovedovale zmago tedanjega predsednika Valéryja Giscarda d'Estaing, vendar pa je zmagal Mitterrand. Na lanskih junijskih volitvah za Evropski parlament se je pokazalo, da je lahko odločitev francoskih volilcev presenetljiva, kar dokazuje velika, 12-odstotna podpora desničarju Phillipu de Villiersu, ceprav so ankete javnega mnenja pred volitvami napovedovale, da ga bodo podprli le trije odstotki volilcev.

PRELOM V BOSANSKI KRIZI

Bela hiša se bo pogajala s Palami

Hrvaško-muslimansko zavezništvo se nevarno ruši

SARAJEVO (Reuter, STA) - Ameriški zunanji minister Warren Christopher je v pismu bosanski vladi napovedal, da se bodo ZDA kmalu začele neposredno pogajati z vodstvom bosanskih Srbov, ker naj bi bil to edini način za doseg trajnega miru v BiH.

Nacrtovano stirimesečno premirje med sprtimi stranmi v BiH je resno ogroženo zaradi obnovljenih spopadov na območju bihaske enklave na zahodu Bosne ter zaradi cedeje večje napetosti med bosanskimi Hrvati in Muslimani. Poveljnik mirovnih sil OZN v BiH britanski general Michael Rose, ki se mu 24. januarja izteče mandat, je ob tem dejal: »Dolocila sporazuma o premirju se urednicujejo prepočas, saj tako bosanska vlada kot vodstvo bosanskih Srbov ne izpolnjujeta obveznosti, ki izhajajo iz sporazuma.« Omenjeni sporazum, ki ga je pripravil nekdanji ameriški predsednik Jimmy Carter, med drugim predvideva odprtje kopenskih povezav med Sarajevom in svetom, namestitev modrih celad med sprte strani in izmenjavo vojnih ujetnikov. »Vesel pa sem, da so Srbi in Muslimani izvedli vsaj izmenjavo vojnih ujetnikov,« je se povedal general Rose. V petek pozno popoldne sta namreč srbska in muslimanska

stran na mostu bratstva in enotnosti v središču bosanske prestolnice izmenjali več kot sto vojnih ujetnikov.

V Mostarju pa so se sestali mostarski upravnik Hans Koschnick in hrvaška delegacija, da bi rešili zaplet, ki je nastal potem, ko je Koschnick v petek obtožil bosanske Hrvate, da onemogočajo vnovično združitve mesta in povratek beguncev. Koschnick, ki mu je omenjeno nalogo zaupala Evropska zveza, je ob koncu pogovorov izjavil: »Hrvaški predstavniki so mi zagotovili, da se bodo nemudoma zavzeli za čimprejšnjo rešitev tega neprijetnega zapleta. Mislim, da bi vnovičen izbruh hrvaško-muslimanskih spopadov koristil le njihovemu skupnemu sovražniku.«

Hrvaški premier dr. Nikica Valentić, ki je vodil hrvaško delegacijo, v kateri so bili poleg njega tudi predsednik hrvaško-muslimanske federacije Kresimir Zubak, hrvaški minister za zunanje zadeve dr. Mate Granić in hrvaški obrambni minister Gojko Susak, je pred začetkom pogovorov povedal, da so omenjeni zapleti v Mostarju dokaj nepomembni, saj je njegova država življenjsko zainteresirana za vzpostavitev konfederacije med hrvaško-muslimansko federacijo in Republiko Hrvatsko.

Srbski ujetniki spet na svobodi (Telefoto: AP)

Dve leti zapora za »slovenskega vohuna«

BEOGRAD - Vojsko sodišče v Beogradu je 53-letnega podpolkovnika jugoslovanske vojske Lazarja Dražića obsojilo na dve leti zapora, saj naj bi bil obsojenec, kot piše v obtožnici, sodeloval s slovensko obveščevalno službo.

Ce lahko verjamemo informacijam, ki se pojavljajo v tukajšnjem tisku, naj bi Dražić, ki je bil se pred kratkim poveljnik vojašnice v Uzicah, dvakrat potoval v Slovenijo, kjer naj bi pripadnike slovenske obveščevalne službe obveščal o političnih razmerah v Srbiji, številu pripadnikov jugoslovanskih oboroženih sil, bojni pripravljenosti kopenske vojske, vojnega letalstva in mornarice, odnosu srbskih oblasti do nesrbskih castnikov in o tako imenovani skrajni in zmerni struji v jugoslovanski vojski. Vojski tožilec je v obtožnici med drugim navedel tudi to, da se je Dražić v Sloveniji sestajal z naslednjimi pripadniki slovenske obveščevalne službe: z Matjažem Miklavžem, Miranom Barbaričem in Branimir Praznikom. Dražić tega sicer ni zanikal, vendar je povedal, da je slovenskim obveščevalcem dajal le informacije, ki jih je zasledil v sredstvih javnega obveščanja, poleg tega pa ni vedel, da so zgoraj navedeni ljudje pripadniki slovenske obveščevalne službe. Ko je to izvedel, jim ni hotel več posredovati informacij o strogo zaupnih stvareh, zato so mu pristojni slovenski organi prepo-

vedali vstop na ozemlje Republike Slovenije. Dražićeva družina živi v Ljubljani, zato je sodišče menilo, da so slovenski obveščevalci to s pridom uporabili oziroma zlorabili. Ker naj bi bil Dražić zrtev izsiljevanja, mu je sodišče občutno ublažilo kazen. Obtoženi je ob tem tudi priznal, da je slovenskim sogovornikom zabil, da jim bo strogo zaupne informacije posredoval le, ce bodo vsi člani njegove družine dobili slovensko državljanstvo.

Sodišče je ugotovilo, da je Dražić nadrejene castnike sicer obveščal o svojih potovanjih v Slovenijo, nicesar pa jim ni povedal o stikih s pripadniki slovenske obveščevalne službe. Novinar beograjskega casopisa Politika, ki je spremljal sojenje, je napisal, da »so price izjavile, da jih je Dražić obveščal o svojem bivanju v Sloveniji. Obtoženi se ni spomnil, katere strogo zaupne informacije je posredoval slovenskim obveščevalcem.«

Na sojenju so se ugotovili, da je Dražić v slovensko obveščevalno službo vstopil julija leta 1992, vendar pri tem ni podpisal pristopne izjave. Po mnenju sodišča naj bi se obtoženi s slovenskimi obveščevalci sestajal že pred umikom jugoslovanske vojske iz Slovenije leta 1991. Takrat so mu slovenski obveščevalci predlagali, naj prestopi k slovenski teritorialni obrambi, vendar tega ni hotel storiti.

Davor Kriska

OD ZAGREBA DO SKOPJA

PEČAT

Pecat objavlja izjave politikov, ki pričajo o njihovi »doslednosti«; Andrej Kozirjev, ruski minister za zunanje zadeve: »Zakaj bi Rusija nasprotovala poljskemu vstopu v zvezo Nato? V Nato lahko, vsaj kar zadeva Rusijo, vstopi vsaka država, ki si to zeli. Rusija se do vseh držav vede prijateljsko.« (14. 5. 1994).

»Zakaj nekatere države vztrajajo pri Partnerstvu za mir? Zakaj naj bi se zveza Nato širila proti vzhodu Evrope? Rusija mora natančno preučiti problematiko širjenja zveze Nato, ki hoče postati svojevrsna svetovna sila. (1. 12. 1994).

Sam Nunn, ameriški senator in predsednik senatnega odbora za obrambo: »Zamisli o umiku mirovnih sil iz BiH ne smemo sprejeti niti kot hipotezo. To bi bila namreč zelena luč za nove pokole.« (21. 5. 1994).

»Umik mirovnih sil OZN iz BiH je neizbežen, saj je bila njihova navzočnost na tem območju vedno sumljiva.« (1. 12. 1994).

VREME

Beograjsko Vreme v članku z naslovom Prva ki papirja za tisk piše: »V obdobju grozljivega pomanjkanja papirja za tisk, katerega proizvodnjo nadzoruje srbska oblast, se dogajajo čudne stvari; praznična številka srbskega Oslobođenja, ki se začena s cestitko Srečen rojstni dan, republika, ima 224 strani, kar je za casopis s tovrstnim formatom dokaj nenavadno. Pravzaprav je srbsko Oslobođenje rekorder po številu tiskanih strani v sedanji, pa tudi v nekdanji Jugoslaviji. Zanimiv je podatek, da je Politikino uredništvo nacrtovalo, da bi imela novoletna številka kar 72 strani, Politikina novoletna naklada pa naj bi se vzpela do astronomskih 400 tisoč primerkov. Dejansko pa so natisnili le 150 tisoč izvodov tega casopisa, saj edini jugoslovanski proizvajalec papirja za tisk tovarna Matroz iz Sremske Mitrovice ni zagotovila zadostne količine ustreznega papirja. Kje je srbsko Oslobođenje dobilo toliko papirja in kako je možno, da casopis z 224 stranmi stane le tri dinarje? Na ta vprašanja seveda ni mogoče odgovoriti v skladu z ekonomsko logiko. Obstajajo pa politični odgovori, saj je vprašanje papirja za tisk očitno postalo prvovrstno politično vprašanje.«

OSLOBOĐENJE

Srbsko Oslobođenje je v svoji praznični številki objavilo izjave nekaterih znanih srbskih domoljubov, ki so jih novinarji srbskega Oslobođenja zaprosili, naj komentirajo najnovejšo politično dogajanje:

Rajko Petrov Nogo, pesnik: »Svet nas je prisilil, da se borimo, svet nas je prisilil, da se branimo in s pomočjo orožja dokazujemo svojo pravico do zemlje, na kateri smo živeli stoletja. Nekega

dne bo ta mogočni svet priznal svojo napako, toda mi od tega ne bomo imeli nobene koristi. V tej bitki bomo zmagali, saj sta Bog in pravica na naši strani.«

Gojko Djogo, pesnik: »Srbija bo velika, toda nas takrat ne bo več!«

Radovan Karadžić, psihiater: »Hitro in z občutkom, tako kot prava gozdna srna, je naša Srna (Srbska tiskovna agencija) postala naš državni prvak, naš glas v svetu. Srna je eden od temeljev naše državnosti.«

Smilja Avramov, profesorica na Pravni fakulteti v Beogradu: »Nasa pot v Evropo ne poteka čez Zagreb in Ljubljano, saj smo svojo pot v Evropo speljali čez Subotico in Budimpesto. Ta pot pa je več sto kilometrov krajša od tiste čez Zagreb in Ljubljano. Nas osnovni gospodarski interes, ki nam narekuje, da se usmerimo na območje Podonavja in zahodne Evrope, se usmerja tudi na vzhod. To je idealen geostrateški položaj. Hoditi moramo po tej poti, nikakor pa ne smemo graditi poti do nekakšne Ljubljane.«

JAVNOST

Javnost je svoje bralce razveselila z izjavo Dimitrisa Vunakosa, poslanca socialistične stranke Pasok v grškem parlamentu: »Sram me je, ker sem Evropejec! Evropa se pod vplivom cionizma in nove svetovne ureditve ne more otesti svoje sramotne imperialistične zgodovine. Evropa je slepa za turško megalomanstvo in nasilni prodor Albancev, za početje republike Skopje, zdaj tudi za islamski fundamentalizem v Bosni. Toda celo v muslimanskem svetu imamo zaveznike v boju proti novemu imperializmu. Nasi zavezniki so predvsem Kurdi, ki sem jih že večkrat obiskal. Njihovega voditelja Ocamlana cenim skoraj tako kot dr. Karadžića. Pri tem ne smemo pozabiti na Iracane, ki so se junasko uprli ZDA.«

SLOBODNA DALMACIJA

Slobodna Dalmacija pa objavlja intervju z Vladimirjem Bilićem, »prvim človekom TV BiH«, ki pa to dejansko ni: »Jaz sem formalno sicer glavni in odgovorni urednik TV BiH, praktično pa te funkcije ne opravljam. Na ta položaj me je imenovalo predsedstvo BiH, skupščina BiH pa je imenovanje na svojem zasedanju le potrdila... Veljavni statut namreč določa, da me lahko zamenja le predsedstvo BiH, ne pa vršilka dolžnosti generalnega direktorja, ki me je poslal na cakanje. Zdaj iz navade sedim v pisarni glavnega in odgovornega urednika, dejansko pa svojega dela ne morem opravljati... O programu odloča gospodinja Omersović, sicer članica SDA. Statut pa določa, da generalni sekretar TV BiH ne sme biti član politične stranke...«

Zbral je Zoran Odic

SUDAN

Otroci vojne, lakote in bolezni

Dominic Evans / Reuter

KARTUM - Pred dvema letoma so v sudanskem mestu Kosti vojaki na ulici zgrabili stirinajstletnega Jamesa Mudita in ga odpeljali v vojski kamp v mestu Shendi, ki je od Kostija oddaljen 400 kilometrov. Tam so ga po Jamesovih besedah vključili v vojsko urjenje se s šeststotimi drugimi otroki, med katerimi je bilo tudi nekaj komaj desetletnih fantkov. James, ki je danes star 16 let, vendar izgleda precej mlajši, je povedal, da mu je uspelo pobegniti sele takrat, ko je neki nabornik protestiral, ces da je James premlad, da bi se boril, ko je bil v vladnih vrstah poslan v spopade proti upornikom.

V nemirih, dolgotrajni sudanski vojni na jugu, v vladni misiji islamizirati državo in v nestabilnosti v zahodnih provincah Sudana so otroci pod zelo hudimi pritiski. Nekatere prezgodaj in proti njihovi volji rekrutirajo za pripadnike vladnih in uporniških enot, druge, vključno z otroki z juga, kjer živijo pretežno kristjani in ateisti, z ulic vtaknejo v koranske sole, tretji pa padejo v roke pleniliskim plemenom Baqara na zahodu države, ki jih potem prodajajo za pastirje ali hišne pomočnike.

James Mudit, ki zdaj spet guli solske klopi, poskusa nadoknaditi

svoj izostanek od pouka, se vedno pa zna zdrdrati svoje ime, bataljon in svojo številko in svojem pokazati, kako so ga naučili razstaviti mitraljez.

Petnajstletni Riak Ador je dejal, da je namenoma pozabil vse, kar so ga v »vojski« naučili. Leta 1992, ko je padel v roke vladnim enotam, se je ravnokar zdravil v bolnišnici in je bil se z osemnajstimi drugimi premeščen v Kartum, nato pa so bili vsi poslani v koransko solo v Jebel Auliji, 40 kilometrov južneje od glavnega mesta. Pet mesecev so se fantje od sedmih zjutraj do dvanajstih učili Koran, nato pa so odsli k molitvam. Ador, ki je krščanske vere, je povedal, da so bili prisiljeni gledati posnetke, ki so prikazovali ubijanje ljudi, ki so, kot jim je bilo rečeno, obrnili islamu hrbet. »Pretvarjali smo se, da islam sprejemamo, saj smo se bali, da bodo pobili tudi nas,« je potožil Ador. Popoldne so se učili še govornistva, nato pa so jih prisli poklicat k večernim molitvam. »Vcasih smo bili bicani, ce nismo hoteli moliti. Vendar ni bilo tako hudo,« je dodal. S se tremi svojimi prijatelji je zbežal tako, da so se pomesali med skupino muslimanskih dečkov, ki so jim med počitnicami dovolili izhoda iz sole. »Nikoli ne bi mogel

biti musliman. Islam je slab,« je povedal.

Diplomati pravijo, da so sole polne otrok, ki so postopali po Kartumskih ulicah, saj poskusa država zmanjšati število otrok-stopacev in jih daje v sole. Vlada, ki jo je razjezilo lansko poročilo Združenih narodov, ces da kršijo človekove pravice, zanika govornice, da prihaja do nasilnega rekrutiranja. Istocasno obsoja uporniške enote na jugu, da silijo otroke

v vojaske kampe, in graja ZN, da proti temu nič ne ukrenejo, sama pa da ne more zavarovati mlajših od šest let pred zahodnimi plemeni, ki jih ugrabljajo in prodajajo za sužnje.

Atak Majok pravi, da je bil star komaj sedem let, ko so nomadska plemena napadla njihovo vasico. Njegov oče, ki je poskusal z njim v naročju zbežati, je bil ubit, njega so vzeli in prodali nekemu kmetu. Spal je na vreči, na prostem in zivel od kislega mleka, zraven pa je kmetu pasel najprej kože in nato se govedo. Rešen je bil, ko je sel z gospodarjem na trg in sta moska, ki sta opazila zagorelega mladenica z Arabcem, podvomila v kmeta in poklicala policijo.

Juznjaki v Kartumu, ki sumijo, da ugrabitve za vojsko, sole ali prisilno delo najbolj prizadenejo južnjaške otroke, nameravajo poskati mednarodno pomoč, ki bi sofinancirala rehabilitacijo otrok, ki so bili ugrabljeni in jim je uspelo zbežati. Pravijo, da so taki incidenti pogosti in zelo razširjeni in da prizadevajo vsaj tisoč fantkov in deklic, vendar so sami skoraj brez moci ter v nenehnem strahu, da bi se izvedelo, da se potegujejo za otroke. »Ce bi vladajoci izvedeli, da se zanimamo za te otroke, bi nas takoj zaprli,« je povedal eden izmed njih.

NUKLEARKA ČAKA NA DRŽAVNI ZBOR

LJUBLJANA - Mednarodni komisiji ICISA in OSART, ki sta analizirali jedrsko varnost v krški nuklearni, sta poudarili potrebo po čimprejšnji zamenjavi dotrajanih uparjalnikov. Toplotna uparjalnika sta namreč začepljena do največje dopustne mere, ko nuklearna se lahko obratuje s polno močjo. Ker v uparjalnikih prihaja do rahlih vibracij, kar povzroča napetostno korozijo in podobne pojave, bi lahko zaradi visoke začepljenosti generatorskih cevi prislo do mešanja vode iz uparjalnikov z vodo iz reaktorja.

Ce bi dotrajana uparjalnika dodatno čepili, bi sicer nuklearna lahko še naprej obratovala, vendar s precej zmanjšano močjo, kar pa bi bilo v nasprotju z ekonomsko logiko. Glavni razlog, da se vedno ni stekel postopek zamenjave parnih generatorjev, je dolgoročna strategija oskrbe Slovenije z energijo, ki jo mora sprejeti državni zbor. Sprejetje tega dokumenta namreč pomeni dokončno odločitev, da jedrske elektrarne ne bomo predčasno zaprli. Po opredeljeni strategiji o oskrbi Slovenije z energijo bo razpisani mednarodni natečaj za dobavo uparjalnikov, ki traja najmanj tri mesece. Ovrdenje tehničnega in komercialnega dela ponudb bo trajalo vsaj štiri mesece, pogajanja o podrobnostih v pogodbi pa se pet mesecev. Na ministrstvu za gospodarske dejavnosti tako pričakujejo, da bo pogodba z dobaviteljem podpisana v enem letu od sprejetja odločitve o zamenjavi uparjalnikov. Sicer pa izdelava in dobava uparjalnikov traja

Zamenjava uparjalnikov nujna za večjo varnost

Vrednost projekta ocenjujejo na 120 milijonov dolarjev

od 26 do 40 mesecev.

Ponudnik bo moral imeti reference pri izdelavi uparjalnikov podobne jedrske tehnologije, je stališče ministrstva za gospodarske dejavnosti, ki zagotavlja, da ne obstajajo nobeni tehnični ali pravni razlogi, zaradi katerih bi imel prednost pri izdelavi uparjalnikov Westinghouse, ki je lastnik jedrske tehnologije v krški nuklearni. V svetu se pojavljajo stitje projektanti in proizvajalci uparjalnikov s številnimi referencami in dolgoletnimi izkušnjami: Siemens iz Nemčije in Framatome iz Francije, vsak posebej ali skupaj, kanadski Babcock&Wilcox, ameriški Westinghouse in japonski Mitsubishi. Čeprav odločitev v državnem zboru se ni padla, so prav vsi od nastetih že izrazili interes za dobavo opreme. Konkurenca je precejšnja, znano pa je, da ti gospodarski veliki s

Celoten projekt zamenjave je ocenjen na približno 120 milijonov ameriških dolarjev. Naložba v uparjalnika bi bila izplačana v sedmih letih obratovanja, medtem ko je optimalna doba vračanja posojila deset let. Uparjalnika predstavljata približno tretjino vrednosti investicije, drugo tretjino pa priprava projekta in izvedba zamenjave: odstranitev starih, vgradnja novih uparjalnikov, testiranja, prilagoditve. Zadnja tretjina naložbene vrednosti je namenjena varnostnim analizam za povečanje moči elektrarne, pridobitvi vseh dovoljenj in tehničnim spremembam, ki so potrebne ob zamenjavi uparjalnikov. Ob finančno tako zahtevni naložbi želijo sodelovati tudi domači proizvajalci, pri katerih obstaja bojazen, da bodo ostali prazni rok. Po zagotovilih ministrstva za gospodarstvo obstaja predlog, da bi v vseh fazah projekta zamenjave uparjalnikov vključili domače ustanove glede na njihovo usposobljenost in izpolnjevanje svetovnih standardov.

področja elektrotehnike pri podobnih projektih v svetu najmanj odstotek pogodbenih cen porabijo za podkupnine državnih uradnikov,

S posojilom in višjo ceno elektrike bi JEK prišla do uparjalnikov (Foto: Jože Suhadolnik)

ki jim za protiuslugo nudijo informacije o ponudbah konkurentov, ter jim tako skušajo pomagati pri pridobitvi posla.

Možni finančni viri za-

viti vračanje tujih posojil ob pogoju, da bo dologoročno zagotovljena ustrežna cena kilovatne ure. Ob tem velja omeniti, da predlog energetske strategije temelji prav na postopnem povečevanju cen električne energije. V normalnih razmerah bi morala elektrarna, kakršna je krška, polovico celotne lastne cene kilovatne ure nameniti za plačilo osnovnih investicij ter poznejšemu posodabljanju in dodatnim naložbam, drugo polovico pa za redne stroške vzdrževanja in obratovanja elektrarne. Nuklearna se že od začetka svojega obratovanja sooča s finančnimi težavami, po osamosvojitvi Slovenije in Hrvaške pa se z vprašanjem zaprtja pred iztekom njene življenjske dobe in z meddržavnim sporom o razdelitvi lastniških deležev. Stališče Slovenije je, da je njen delež v krški nuklearni 70-odstoten, s čimer se Hrvaška ne strinja in zase zahteva polovičen delež oziroma

mednarodno arbitražo. Hrvaška je zainteresirana za zamenjavo uparjalnikov, saj razpoložljiva moč, ki jo dobiva iz nuklearke, predstavlja zanjo pomemben vir električne energije. Financiranje zamenjave uparjalnikov se bo po mnenju slovenske vlade izvajalo v skladu z ureditvijo statusa elektrarne. Ta mora biti registrirana kot pravna oseba, saj lahko le v tem primeru najame posojilo v tujini brez jamstva države. Trenutno je nuklearna še vedno družbeno podjetje. Njen status bo urejen, ko bo postala delniška družba, kar pa brez jasnega dogovora o deležu Slovenije in Hrvaške ne bo mogoče. Zastavlja se vprašanje, kaj se bo zgodilo s starima uparjalnikoma, ki bosta po zamenjavi postala radioaktivni odpadki. V skladu s prakso drugod po svetu namerava nuklearna za odslužena uparjalnika zgraditi posebno začasno skladišče.

Borut Mesko

Beli dim naznanja novo ceno?

BOŽO KOVAC

Sredi tedna je pozno ponoči iz skrbno zastražene dvorane slovenskega parlamenta puhnil bel dim. Poslanci državnega zbora so se torej odločili. Državlani so potem iz scope jutranje novice izvedeli: Slovenija se zeli s tujimi upniki sporazumeti o odplačilu dolgov zunaj jugoslovanskega paketa. Pogajalci pa so dobili skrivne napotke za sestanek s predstavniki Chemical Bank; mogočna newyorská banka zastopa tuje komercialne banke, ki hočejo nazaj svoj denar, posojen poslovnim bankam v nekdanji jugoslovanski federaciji.

Na zaprti seji državnega zbora je država vsaj z eno nogo stopila na poslednjo stopnico k trdni in samostojni poziciji v mednarodnih finančnih odnosih. Kdaj bo nanjo potegnili se drugo nogo, bi lahko samo ugibali. Navadnim državljanom namreč se ni dovoljeno vedeti, koliko je pripravljena plačati tujim upnikom, da bi privolili v sporazum loceno od drugih republik nekdanje Jugoslavije. Pet sto milijonov dolarjev, kolikor je doslej ponujala Slovenija, se jim je zdelo premalo. Hotelo so 1,2 milijarde dolarjev, kar pa se je Sloveniji zdelo odločno preveč.

Novi slovenski «limit» in drugi pogajalski pogoj - z vsem spoštovanjem do poslancev - morda ne bodo več dolgo državna skrivnost. Zdi se skoraj nemogoče, da bi ostalo skrito, kar ve najmanj sto ljudi z vseh koncev države.

Toliksna množica razpršenih lastnikov državne skrivnosti pa je obenem tudi zanimivo sistemsko vprašanje in politiki se bodo morda kmalu vpraševali, ali so izbrali pravo pot, ko so v parlamentu razpravljali o pripravah na pogajanja s tujimi upniki. Se ne tako davno je res bilo v navadi, da je skupščina vsaj formalno določala politiko, izvršni svet pa jo je predlagal in potem uresničeval. V ne tako redkih zahodnih državah, s katerimi naj bi se Slovenija primerjala, imajo že dolgo nekoliko drugačne navade. Vlada se tajno pogaja, podpisuje sporazum in ga predloži parlamentu v potrditev. Opozicijski poslanci nekaj dni grdo govorijo o premieru in njegovih ministrih, odločitev pa je v resnici preprosta, kar natančno vedo vsi vpleteni: sprejmi ali vrzi vlado, če jo seveda moreš. Zdi se, da se je Slovenija precej odmaknila od takšnega modela, kar ni neizogibno slabo. Navsezadnje ni mogoče vnaprej in v vseh potankostih trditi, da dvomilijonski državi ustreza enak model demokracije kot na primer stomilijonski.

Kakorkoli že, Slovenija je tokrat avtoritativno izrazila svoj interes - sporazumeti se s tujimi upniki. Vendar je to pri vsej skrivnostnosti počela preveč na očeh. Najbrž drugače tudi ni slo. Če zaseda parlament in celo razglasa, da bo to počel za zaprtimi vrati, je javnosti treba nekaj reči. Toda tudi druga stran poslusa novice in tako zdaj ve, da imajo ljubljanski pogajalci od doma naročilo, naj se pogodijo, če je le mogoče. Od tod dalje zadosa svinčnik: pet sto milijonov je premalo, 1,2 milijarde preveč, torej bi bila nekakšna srednja mera ravno prav. Začetne številke bi bile sicer nekoliko višje, na koncu pa se bodo pogajanja bržkone končala neke pri 900; približno tolikšno vsoto so upniki nekoč že omenili kot možnost, ki bi lahko omogočila srečen konec pogajanj, kar si želita obe strani. Slovenija bi se znebila jugoslovanske finančne hipoteke, tuji upniki bi dobili nazaj vsaj nekaj denarja. Od drugih nekdanjih republik ga ne morejo pričakovati. Tam bodo kvečjemu slisali prošnjo, da bi odložili vračanje dolgov. Zato pa bodo skušali toliko več iztržiti od Slovenije.

To bi ustrezalo tudi nekdanjim republikam »od Sotle do Gjevgljelije«, ki so ena bolj kot druga v skripcih. Hrvati sicer poganjajo svojo industrijo - zmogljivosti so zdaj izkoriščene »že« približno 40 odstotkov - in podjetjem nekoliko zmanjšujejo davke, toda se zmeraj živijo na robu vojne. Bosna je razdejana, čeprav vsaj v Tuzli in v Zenici že oživljajo podjetja. Makedonce je pritisnil Mednarodni denarni sklad; odpraviti morajo poračunski primanjkljaj in izravnati devizno bilanco, se pravi, zmanjšati uvoz ali povečati izvoz. Ponudijo pa lahko le malo. Zato so tudi za pol leta odložili obljubo, da bodo odpravili carine na uvoz iz Slovenije. Srbija in Crna gora sta gospodarsko na tleh.

Zato lahko nekdanje republike kvečjemu povečajo pritisk, da bi Slovenija v skladu z določbo v pogodbi, da za tiste, ki ne morejo, plača, kdor more, povrnila tudi njihove dolgove. Beograd pa lahko začne tudi novo prepričevalno potovanje po svetovnih prestolnicah, da bi vse dolgove nekdanje Jugoslavije spravili v delitveno bilanco. V obeh primerih lahko nekdanje sestanovke po zveznem domu iztržijo vsaj nekaj. Slovenija zato najmanj izgubi, če se z upniki pogodi loceno. Ker pa to vedo tudi upniki, srednja vsota med 500 in 1.200 morda niti ne bo dovolj.

SOCIALA / PROGRAM PHARE

Šest milijonov ekujev Sloveniji

S sredstvi bodo podprli ukrepe
aktivne politike zaposlovanja

LJUBLJANA (STA) - Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je za 4. indikativni program Phare za leto 1995 prijavilo štiri projekte, med katerimi so aktivna politika zaposlovanja, pokojninska reforma, pomoč družini in razvoj socialnega varstva ter razvoj politike in upravljanja, so sporočili iz omenjenega ministrstva.

Strokovnjaki Phare so že izdelali poročilo o omeni socialne varnosti v Sloveniji, na podlagi katere bo Evropska komisija ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve v letu 1995-96 za omenjene projekte namenila 6 milijonov ecujev. Pomoč bo namenjena za podporo ukrepom aktivne politike zaposlovanja, reformi po-

kojninskega sistema, razvoju socialnega varstva in podobno. S sredstvi Phare se bodo usposabljal tudi delavci, zaposleni v ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, v republikem zavodu za zaposlovanje, v centrih za socialno delo in kadrovske delavci. Sredstva bodo namenjena tudi za tehnično opremo in tehnično pomoč za razvoj posameznih projektov. V času od 16. do 27. januarja se v Sloveniji mudijo tudi dr. John S. Sirks, strokovnjak s področja trg delovne sile, ki se seznaja z izvajanjem aktivne politike zaposlovanja na državni, regionalni in lokalni ravni, predstavili pa mu bodo tudi sisteme dopolnilnega usposabljanja v Sloveniji.

SREČANJE SLOVENCEV IZ BENEČIJE IN TOLMINSKEGA

Manjšine ne bi smele biti prikrajšane

Slovenci ne smemo pristajati na pravico močnejšega

KOBRID - »Politične zaplete je treba reševati po evropsko, se pravi civilizirano,« je včeraj na 25. poveljetnem srečanju predstavnikov Slovencev iz Benetec in Tolmiskega v Kobridu dejal predsednik vlade dr. Janez Drnovšek. Poudaril je, da je s povabilom zadovoljen, ker vidi v tem tudi svoj prispevek in prispevek slovenske države k reševanju manjšinskih vprašanj. Predvsem je, kot je dejal, vesel stikov, ki so se stekli v preteklosti na tej meji. Zlasti, ker do njih prihaja v času, ko so se odnosi med sosedama zaradi znanih razlogov glede približevanja Slovenije k Evropi poslabšali.

Poslabšanje odnosov cuti žal na svojih ramenih tudi slovenska manjšina v Italiji. »A jih ne bi smela. Pri nasih odnosih nismo želeli, da bi se dvostranska vprašanja reševala na hrbitih manjšin, slovenske v Italiji in italijanske pri nas,« je dejal Drnovšek in se dodal, da je Slovenija pripravljena pomagati svojim rojakom onstran državne meje. »Predvsem je pomoč dolžna dajati itali-

janska vlada, kakor ima zapisano v svojih dokumentih, tako kot Slovenija zagotavlja vsakršno pomoč italijanski manjšini pri nas. Slovenci ne moremo pristajati na pravico močnejšega. Zato smo tudi odšli iz Jugoslavije.«

Udeležence srečanja je pozdravil novi zupan kobariske občine Pavle Gregorčič, ki je spomnil na dolgoletno povezovanje Slovencev na obeh straneh

državne meje. Iole Namor, predsednica SKGZ za videmsko pokrajino, je izrazila željo, da bi se slovenska država in dežela Furlanija-Juljska krajina se bolj zblizali. Sempetški župan Firminio Marinig je menil, da je za obstoj občin v Benetec Sloveniji in v zahodnem delu Slovenije pomembna predvsem odprtost meje in sodobnejše sodelovanje med njimi.

O vprašanju manjšin in slovenski politiki je dr. Drnovšek spregovoril novinarjem na krajši novinarski konferenci. Razčlenil je odnos Slovenije do manjšinskih vprašanj in do vstopa v Evropo, govoril pa je tudi o nalogah vlade pri določanju oziroma izbiranju zunanjega ministra.

Vojko Cuder

Nedeljske teme

SILVIO BERLUSCONI

Človek, ki si je po padcu berlinskega zidu ponovno izmislil komunistično nevarnost

VOJMR TAVCAR

Lz palače Chigi je odšel z običajnim nasmeskom. Vendar nasmeš ni bil izraz umirjenosti in spokojnosti, ampak bolj izraz hladnega srda, obljuba, da bo skupaj z zavezniki v kratkem poskusil revanšo.

Silvio Berlusconi je bil prisiljen zapustiti predsedstvo vlade veliko prej, kot je pričakoval in veliko prej, kot bi mu uspelo urediti tista vprašanja, zaradi katerih je osebno stopil v politično areno. V sedmih mesecih vladanja je postavil svoje ljudi za krmilo večine radijskih in televizijskih mrež Raia, toda ni mu uspelo izvojevati bitke s sodstvom, ni mu uspelo prilagoditi televizijske zakonodaje svojim potrebam, ni mu uspelo vsiliti večinskega volilnega sistema v enem samem krogu. Kajti tudi glede na ukrepe, ki jih je sprejela Berlusconijska vlada v sedmih mesecih življenja, je težko dvomiti, da bi bil milanski medijski magnat stopil v politično areno samo zato, da bi bi uredil svoj politični ideal. V politično areno se je spustil tudi - in morda predvsem - da bi ščitil svoje interese zadolženega televizijskega podjetnika, ki so mu upniki narekovali podjetniško politiko in ki se je zbal, da bi mu država z novi pravili pristigla medijska krila.

Med spomladansko volilno kampanjo je Silvio Berlusconi dokazal veliko organizacijsko sposobnost, saj je v nekaj mesecih organiziral stranko (ki sicer je ni mogoče primerjati tradicionalni stranki, saj je njeno vodstvo imenovano in ne voljeno) in oblikoval volilno koalicijsko (z Nacionalnim zavezništvom na Jugu in s Severno ligo na Severu), ki se je uveljavila med volilci. Njegovi nastopi so že tedaj pokazali, da je kot politik Silvio Berlusconi se pripravnik, toda izkazal se je kot izreden medijski človek in prodajalec. V svoji podjetniški karieri je Silvio Berlusconi uspel najprej dobro prodati poslopja, ki jih je zgradil, se bolje je prodal komercialno televizijo, saj je dober del italijanskih gledalcev prepričal, da tako televizijo potrebujejo, lani spomladi pa je z izjemno marketingstvom pristopom prodal italijanskim volilcem svoj vladni program. Prodal jim je sen milijona delovnih mest, prodal jim je upanje v gospodarski čudež, prodal obljubo, ki se je izkazala za iluzorično, da ne bo prišlo davčnega vijaka. In svojo kramo je začel s pro-

tikomunizmom. V obdobju, ko se je zrušil Berlinski zid, ko v Evropi ni bilo več nobene države, ki bi imela srpa in kladiva ali rdeče zvezde v svoji zastavi, ko je na Kubi Fidel Castro obvladoval situacijo z vidno težavo in ko je tudi Ljudska republika Kitajska začela spregati marksizem s tržnim gospodarstvom, je Silvio Berlusconi v Italiji kot pravi čarodej obudil k življenju prikazen nekega »trinosničnega« (tako je v štiridesetih in petdesetih letih desničarski humorist Guareschi prikazoval komuniste) komunisti, ki je hlepel po privatni lastnini, hotel vsiljevati plansko gospodarstvo in krmili osebno svobodo. In vse kaže, da namerava to prikazen spet potegniti iz svoje ropotarnice. V četrtek je med skupščino parlamentarcev Kartela svobosčin namigoval, da bi se med volilno kampanjo morali poslužiti tistih lepakov, ki se jih je Krščanska demokracija leta 1948 v kampanji proti tedanji Ljudski fronti. Zato se obeta obdobje, ko bo Italiji - vsaj na lepkih Silvia Berlusconijskega -

spet grozila nevarnost, da bi kozaki napajali svoje konje v vatikanskih vodnjakih.

Komentator tednika L'Europeo Massimo Fini, ki ne more biti osumljenih simpatij do levice ali Ljudske stranke, je minuli teden zapisal, da je po njegovem mnenju Bossi'seva zmaga nad Berlusconijem, koristna za Italijo. »Večkrat sem poudaril in zapisal, da je po mojem mnenju Silvio Berlusconi v dobri veri, saj gre za nepoboljšljivega lažnivca, ki tudi samega sebe prepriča v resničnost svojih laži. Prav zaradi te svoje brez-

mejne otroške nadutosti je Berlusconi nevaren. Kot buldožer je v svojem prodiranju skušal odvzeti legitimnost sodstvu, državnemu poglavarju, ustavnemu sodišču in parlamentu, se pravi vsem državnim ustanovam razen vladi, torej vsem ustanovam, ki jih ni nadzoroval. V zadnjih casih se je tudi proglasil za edinega pravega tolmača ljudske volje. Ni mu bilo več dovolj, da bi vedel, kaj mislijo njegovi volilci, hotel je tolmaciti tudi želje in potrebe volilcev, ki so se opredelili za druge politične sile. Prepričeval je, da je Umberto Bossi izdal svoje volilce, da se je Rocco Buttiglione izneveril mandatu svojih volilcev, celo Massimo D'Alema naj bi izdal svoje volilce, če bi se bil povezal s Severno ligo. Svojim sodelavcem je tudi zaupal: »Zelo sem zaskrbljen, ker sta se Oscar Luigi Scalfaro in Irene Pivetti predala neke vrste politični mistiki, ki je zelo oddaljena od želja Vatikana.« V bistvu se je že istovetil s papežem. Redimenzioniranje takega človeka je za državo nedvomno pozitivno. In morda bo pozitivno tudi za Berlusconijskega samega, če mu bo poduk koristil. Bossiju smo torej dolžni dvojno zahvalo: ker je s svojimi »Lumbardi« zrušil stari režim in ker je prepričal, da bi se rodil nov.«

Massimo Fini priznava Berlusconijsko eno samo zaslugo.

Da se je vendarle umaknil za korak, kar je pred-

sednik republike večkrat zahteval. In tako je Scalfaro omogočil, da je izbral novega mandatarja.

Umik in dejstvo, da je bil prisiljen zapustiti palačo Chigi, je bil za Berlusconijsko poraz, madež na njegovem imidžu zmagovitega človeka, ki je kos vsem izzivom. Tudi zaradi tega je zasnoval sedanjo kampanjo zelo agresivno in tako vztrajno

zahteva takojšnje volitve. Na ta način upa, da bo lahko izkoristil svojo veliko popularnost, obenem pa dokazal, da je v merjenju moči s Kvirinalom zmagal on. K tako togemu stališču ga sili tudi zaveznik Gianfranco Fini, ki ve, da se Nacionalno zavezništvo lahko spet približa oblasti samo v povezavi s Silvijem Berlusconijem in njegovo desnosredinsko stranko Forza Italia. Če bi se zavezništvo razbilo in bi se Berlusconi približal Ljudski stranki, bi bil Fini spet potisnjen v opozicijo. Morda bi bil nekoliko krepkejši od nekdanje MSI, toda vedno v opoziciji, daleč od vzvodov oblasti.

Za Silvia Berlusconijsko pa sta zopetna zmaga na volitvah in vzpon na oblast tudi vprašanje preživetja, kot je med drugim priznal tržaški poslanec Gualberto Niccolini, ko je tukajšnjim volilcem razlagal, zakaj je zapustil Bossi'sevo stranko. »Če zapusti palačo Chigi, mu bo Mediobanca odpovedala vse kredite in spoprijeti se bo moral s sodstvom,« je o Berlusconijsko dejal Niccolini.

Izkušnja uči, da bo Berlusconi kot samantni medijski človek in prodajalec skušal spet prodati italijanskim volilcem svoj program. In da ga bo, kot lansko spomlad, spet sestavil z marketinjskim pristopom, na osnovi želja, ki jih bo s svojimi javnomnenjskimi raziskavami skušal ugotoviti zvesti Gianni Pilo. Ali mu bodo italijanski volilci spet nasledili? Propaganda bo naravnost oglušujoča. Toda tokrat bodo volilci presojali tudi na osnovi izkušnje, da se v sedmih mesecih vladanja Berlusconi kot državnik ni izkazal, da je lira krepko padla na vseh deviznih trgih in da italijanski vrednostni papirji prav zaradi političnih razmer v državi pri investitorjih in poslovnem niso bili zelo cenjeni.

Kot podjetnik in kot politik je Silvio Berlusconi človek oblasti. Če bo ostal dalj časa daleč od vzvodov poveljevanja, bi se zanj duri palače Chigi lahko zaprle za zmeraj. Se zlasti če bo Lamberto Dini, kljub časovno omejenemu mandatu dokazal, da je kot premier učinkovitejši.

..

**FAŠIZEM
VČERAJ,
DANES
IN JUTRI**

V FIUGGIJU ZADNJI KONGRES MSI IN USTANOVNI KONGRES NOVE STRANKE

Nacionalno zavezništvo zgolj ogledalo fašistične MSI

Italijanska politična scena bo v tem času, ki je že itak čas velikih sprememb in novosti, doživela še eno spremembo. V Fiuggiju, termalnem kraju pri Rimu, bodo prihodnji petek razpustili misovsko stranko (Movimento sociale italiano) in iz nje uradno ustanovili Nacionalno zavezništvo (Alleanza nazionale). Stranka, ki se je v svoji skoraj petdesetletni zgodovini vseskozi odkrito sklicevala na fašizem, bo torej, vsaj formalno, izginila, ogromna večina njene članstva in njenih voditeljev pa bo pristopila v novo gibanje.

Italijanska ustava s posebnim členom izrecno prepoveduje oživljanje fašistične ideologije, prepoved pa je v vsem povojnem času ostala pravzaprav mrtva crka. Ze leto dni po vojni sta se krščanski demokrat Alcide De Gasperi in komunist Palmiro Togliatti dogovorila za splošno amnestijo za fašiste. Potem ko se je položaj nekoliko umiril pa so oblasti dovolile tudi ustanovitev stranke, ki se je sklicevala ne samo na fašizem, ampak tudi na najbolj črno obdobje tako imenovane Salojske republike, ki se je po kapitulaciji Italije borila na strani Hitlerja.

Med ustanovitelji nove stranke je bil Giorgio Almirante, zagrižen fašist, ki pa se je nekako način vključil v demokracijo. MSI je bila vedno in dosledno v opoziciji, ko je prvič podprla vlado (leta 1960 s premierom Tambromijem) je prišlo do krvavih pouličnih manifestacij, sicer pa so jo krščanski demokrati in njeni sredinski zavezniki občasno izkoriščali v protikomunistične namene. Morda prav zaradi Almiranteja in njegovih se v Italiji ni mogla nikoli uveljaviti »normalna« demokracija, ki obstaja v skoraj vseh zahodnoevropskih demokracijah.

Leto 1989 je bilo tudi za Italijo leto zgodovinskih premikov. Padec berlinskega zidu

je imel za posledico razkroj KPI, iz katere sta nastali dve novi stranki, spodbudil pa je tudi hiranje krščanske demokracije in socialistov ter po svoje povzročil nekatere vidne premike tudi na desni. V MSI je počasi dozorelo prepričanje, da stranka ne ustreza več novim časom in razmeram, ter da je treba poiskati nekaj novega. Glavni akter vsega tega je Gianfranco Fini (na sliki), nekdanji Almirantejev delfin, fašist in hkrati postfašist, kot se sam imenuje, danes Berlusconijev zaveznik in morda tudi njegov naslednik na vodstvu desne koalicije.

Fini je ze pripeljal neofasiste v vlado in si bo sedaj prizadeval, da Nacionalno zavezništvo postane glavni dejavnik nove in moderne desnice, ki je vsekakor v Italiji se ni na obzorju. Nova stranka, kljub nekaterim novostim, ostaja namreč za sedaj le kopija stare, z istimi voditelji, z istim aparatom in z istim strahom pred zgodovinskim obračunom s fašizmom.

Da gre le za zunanje spremembe, je prepričan tudi politolog Piero Ignazi, ki ze vrsto let raziskuje neofasistično gibanje in notranje življenje v MSI. V knjizici »Postfašisti?« avtor dokazuje, da je Nacionalno zavezništvo zaenkrat le navadna volilna sigla, brez lastnih struktur, brez lastne organi-

ziranosti in brez novih političnih kadrov. Vsi ali skoraj vsi senatorji in poslanci NZ so politični voditelji MSI, iz katere pravzaprav izhajajo skoraj vsi deželni, pokrajinski in tudi občinski svetovalci »nove« stranke.

Obracun s fašizmom, z njegovo ideologijo in predvsem z njegovo zgodovino, poudarja Ignazi, je le navidezen; tam, kjer do tega obračuna prihaja pa se »samokritika« sooča z vsakovrstnimi tezavami in ovirami. Ideološka izhodišča Salojske republike so globoko vkoreninjena in zasidrana v stranki, ki je sicer že z Almirantejem postopoma sprejela pravila demokratičnega in parlamentarnega soočanja. Bistvo strankine identitete je bilo in je se danes fašistično.

Zanimiva je analiza ctiva in avtorjev, po katerih segajo aktivisti Finijeve stranke. Na prvem mestu so govori Benita Mussolinija, kateremu sledita ideolog fašizmov Julius Evola in filozof Giovanni Gentile, na »dostojnem« mestu pa je tudi Hitlerjev »Mein Kampf«. Najbolj kultivirani aktivisti MSI-NZ zelo radi berejo tradicionalne desničarske avtorje (kot sta npr. Codreanu in Primo de Rivera), nekomformisti pa segajo po knjigah Celina in Drieu La Rochella.

Ignazi je tudi ugotovil, da imajo člani Finijeve stranke največ težav, ko skušajo kritično ocenjevati (in obračunati) s fašizmom. In to kljub temu, da jih sam Fini sili v to smer, čeprav je prav on v bližnji preteklosti večkrat ponovil, da je Mussolini najboljši evropski državnik tega stoletja. Stanje v stranki in s stranko torej v resnici ni tako, kot jo skušata predstaviti Fini in njegov zvesti zaveznik Silvio Berlusconi, zato je Ignazi trdno prepričan, da bo moralo Nacionalno za-

vezništvo prehoditi se precej dolgo pot, da se bo lahko otreslo vseh usedlin, spon (in tudi pasti), ki ga se življenjsko povezujejo s fašizmom.

Politolog pri tej svoji raziskavi se ni imel pred seboj osnutka statuta stranke, ki ga bo Fini predlagal delegatom na kongresu v Fiuggiju. Statut morda predstavlja prvi poskus resnejšega in kritičnega obračuna z Mussolinijevim režimom in s »filozofijo fašizma«, ki postane prvič zgodovinski pojav in ne ideologija, ki jo je vredno posnemati. Med očete sodobne desnice so Fini in njegovi uvrstili celo Antonija Gramscija, pri čemer pa so

spregledali bistveni podatek, da je sardinskega filozofa in prvega utemeljevalca italijanske poti v socializem umoril prav fašizem.

Tudi iz Ignazijeve raziskave prihaja jasno do izraza, da imajo Italijani za nekatere stvari zelo kratek spomin. Večina se se vedno zelo boji komunizma, pred katerim je se do pred kratkim (uspešno) strasil Berlusconi, na fašizem - ki ga je država, z razliko od komunizma, na lastni kozi grenko okusila - pa je marsikdo pozabil, če se je seveda kdaj sploh nanj »spomnil«. V Franciji so nasledniki marsala Petaina in sramote, ki jo predstavlja za Francoze Vi-

chy, na robu političnih in družbenih dogajanj, v Italiji pa so bili do prejšnjega torka na vladi...

Na kongresu v Sorrentu leta 1987, ko je bil prvič izvoljen za tajnika, je Fini predlagal »fašizem drugega tisočletja«, ki odklanja vse kontaminacije sodobnega časa. Njegove vrednote (fašizma namreč) so »večne in nespremenljive«, je na kongresu se rekel Fini, ki je takrat odklonil vsakršno možnost revizije fašizma. Da je ta ideologija bistveni del MSI je ta stranka pokazala tudi oktobra leta 1992 (petnajst mesecev pred vstopom v vlado!) z manifestacijo 70. obletnice pohoda na Rim, ki se je sprevrgla v pravo in sramotno črno parado po rimskih ulicah. To se je dogajalo pred tremi leti. Fini je v tem času spravljal v predal znano fašistično nasprotnost kapitalizmu in gnev do vsega, kar spominja na modernizem. Danes je celo najzvestejši zaveznik politika, cigar televizije dnevno povzdukujejo simbole (nekoč zasovraženega) potrošništva.

Nacionalno zavezništvo, ki se bo cez nekaj dni rodilo v Fiuggiju, se torej predstavlja kot kontinuiteta misovske stranke. Fini si bo gotovo se prizadeval za utrditev demokratične legitimacije in za okrepitev mednarodnega ugleda. Se bo potoval v ZDA in prepričeval tamkajšnje lobije, da je vreden zaupanja, in da je zmernež, ki verjame v demokratično in v liberalno desnico. Fini, ki nedvomno sodi med najspretnейše italijanske politike, seveda dobro ve, da se politična bitka bje v Italiji, in ne v Ameriki ali v Franciji. Le zakaj bi moral radikalno spremeniti identiteto svoje stranke ter korenito obračunati s fašizmom, če mu ljudje zaupajo, in so njegovo MSI pred nekaj meseci celo ustoličili kot vladno stranko?

Sandor Tence

TRŽAŠKI FAŠISTI SO SKORAJ PLEBISCITARNO PRISTOPILI V NOVO POLITIČNO STRANKO

Prej je bila politični sovražnik Jugoslavija, danes pa je Slovenija: »novo« se začjenja pri starem...

Manifestacija mladih tržaških fašistov novembra leta 1992 (Foto S.Ferrari-KROMA)

Neofasistična desnica je ves po vojni čas močno pogojevala politična dogajanja v obmejnem pasu, na Goriskem in se posebno na Trzaskem, kjer je - v primerjavi z ostalimi italijanskimi pokrajinami - vedno žela visoke volilne konsenze. Trst je v zadnjih letih prehitel le Bocen, kjer se je lep del italijanske govorečega prebivalstva opredelil za MSI, ker je bil, in je se danes mnjenja, da ta stranka sciti italijansko manjšino pred narasčajocim pritiskom nemske skupnosti.

Medtem ko so bili v Gorici fašisti vedno izrazito manjšinska frakcija v krajevnem nacionalističnem taboru, je trzaska MSI imela vsa ta leta velik vpliv na politično življenje. Izrazit je primer Osima, ko je prišlo do simbioze med fašistično, liberalnacionalistično (Lista za Trst) in istrsko-begunsko desnico, ki je privedla do odklona italijansko-jugoslovanskega sporazuma. MSI je po Osimu postala sestavni del trzaskih občinskih koalicij, v bistvu vse do Illyja, ce izvzamemo kratko obdobje uprave župana Ri-

chettija, in je vsekakor stalno delovala pod škodljivim vplivom desnice.

Trzaski fašisti so torej dosledno izkoriščali protislovenska in protijugoslovanska čustva dela prebivalstva, po razpadu Jugoslavije pa je njihov sovražnik cez noč postala Slovenija, ki je prevzela vse »krivde in odgovornosti« bivše SFRJ. Hrvaska ni tako nevarna, posebno ce je neprijateljsko razpoložena do Slovenije, Srbija pa je ze dalj časa za krajevno desnico prijateljska država. In to iz zgodovinske tradicije, a tudi zaradi beograjskih gledanj na Istro, ki v marsičem soupadajo s stalisci in s pričakovanji nacionalističnih krogov.

Na nedavnem (zadnjem) trzaskem kongresu misovske stranke se je velika večina delegatov opredelila za Nacionalno zavezništvo. V opoziciji, ce jo lahko tako imenujemo, je ostal le deželni svetovalec Sergio Giacomelli, od vedno prepričan in zagrižen fašist, ki je tudi v tem ključnem trenutku ostal zvesti sebi in lastni preteklosti. Finijeve »polkovniki«, začeni s po-

slancem Robertom Menio, so ga ze pred časom politično emarginirali in ga sedaj uporabljajo, da utišajo redke notranje oporečnike. Vsi, razen Giacomellija in nekaterih drugih, so se torej v Trstu jasno opredelili za Nacionalno zavezništvo.

Kar velja za druge italijanske kraje, velja torej tudi za Trst. Nova stranka se rojeva na temeljih stare, z istimi voditelji in z isto identiteto. Menia je bil voditelj MSI in je danes voditelj Nacionalnega zavezništva. Politični dokument, ki so ga odobrili na pokrajinskem kongresu, se le v tonih razlikuje od političnih proglasov MSI, v vsebini pa ne, čeprav je npr. vprašanje meje obravnavano v megleni in v deloma nedorečeni obliki, ki pusca odprte razne možnosti in predvsem različna tolmačenja.

Dokumenti se sicer pustijo pisati, konkretna zadržanja MSI-Nacionalnega zavezništva v deželnem in v občinskem sv. tu ter v vsakodnevem političnem dogajanju potrjujejo, da se »novo« začjenja in koncuje pri starem.

S.T.

NOVINARSKA ZGODBA O VPRAŠANJIH BREZ ODGOVOROV

Kako nisem intervjuval ministra za šolstvo

»NAŠI«

RIMSKI

MLINI

V začetku je bila ideja. Lepa, poklicno zelo vabliva ideja o intervjuju italijanskemu ministru za šolstvo. Porodila se je v vročih avgustovskih dneh, takoj po vrnitvi z dopusta, ko je človek še toliko spočit in prožen, da mu pade na misel marsikaj lepega, zanimivega in predvsem nevsakdanjega. Če za idejo takoj ne zagrabiš, potone kmalu v pozabo, izgubi se v rutini novinarskega vsakdana. A tudi če se ideje lotiš kot dober študent knjige in zapisov, se ne pomeni, da boš izpit opravil.

Vzmet, iz katere je ideja sredi lanskega avgusta poskocila, je bilo vprašanje, ki se na dnevniku že tradicionalno zastavlja vsak september: Kdo bo napisal uvodnik ob prvem dnevu pouka? Mnogokrat nam je priskocil na pomoč Pavel. Njegovi članki so bili strokovni, slikali so trenutni položaj našega šolstva in bili so uprti v prihodnost. »Brez razvoja ni obstoja,« je napisal nekoč. A Pavlu so se tisti čas iztekali dnevi. Iztekli so se tri dni potem, ko so sole po poletnem predahu spet zazivele...

Med tuhtanjem, kdo bi lahko napisal kaj zanimivega ob prvem dnevu šole, kot mu preprosto pravimo, se je kar naenkrat zaiskrilo. Nepričakovano, podobno tistemu razsvetljujočemu arhimedovskemu Hevrek! Kaj ko bi prvi dan pouka zazelal našim solarjem in solnikom srečno pot v solo sam italijanski minister za šolstvo?

Rečeno, (skoraj) storjeno.

Telefonska številka ministrstva za šolstvo v Rimu je takoj skočila iz imenika. Skoda, da ni na drugem koncu, tam v Svetem mestu, nihče odgovarjal. Stevilka je bila ali zasedena, ali pa je telefon brnel v prazno. V toplih avgustovskih dneh ni to nič čudnega, so mi po dveh dneh neuspešnih poskusov povedali kolegi, ki so bolj vešči rimskih zadev.

Pri predsedstvu vlade je imel novinar srečnejšo roko. Dežurni mu je posredoval telefonsko številko tiskovnega urada ministrstva za šolstvo, da bi se lahko s kolegom domenil, kaj bi se dalo storiti, da bi uresnili lepo, nevsakdanjo idejo.

Kolege, sefa tiskovnega urada, ni bilo, je pa bila njegova tajnica zelo vljudna. Hotela je izvedeti, za kaj gre; povedala je, da bi se moral o tem domeniti prav s sefom, naposled pa je zaprosila za ime časopisa, ki želi ministru izjavo. Pri tem je nastopilo nekaj majcenih težav. Polno ime časopisa je bila prehuda ovira, da bi jo premostili brez crkovanja. Pa tudi s crkami ni slo vse kot po olju. Prvih sedem je steklo z rutinsko naglico: »P kot Palermo, R kot Roma, I kot Imola, M kot Milano, O kot Otranto, R kot Roma, S kot Siena.« Pri osmi se je zataknilo: »K kot Kajzer...« »Kako, oprostite?« je zaprosil ženski glas iz Rima. »K kot Kajzer!« Rim: »Bi lahko ponovili?« In takrat je postalo že skoraj komično.

Trst: »Ste sledili zadnji volilni kampanji?«

Rim: »Seveda.«

Trst: »Med volilno kampanjo se Bossi ni vedno lepo obnašal do Berlusconi...«

Rim: »Seveda, ne.«

Trst: »Nekajkrat ga je tudi ozmerjal.«

Rim: »Seveda, spominjam se.«

Trst: »Nekoč mu je rekel celo Berluskajzer.«

Rim: »Da, tako mu je rekel.«

Trst: »Torej, K kot Berluskajzer!«

Z Berlusconijevo pomočjo je bila crkarska težava premoščena.

Minilo je se nekaj dni zelo vljudnih, prijaznih, a negativnih odgovorov, čes, da je sef zaseden na sestanku, predno je na drugem koncu odgovoril vodja tiskovnega urada. Takoj je - vedno z neverjetno vljudnostjo - zavrnil možnost, da bi dal minister ob začetku šolskega leta izjavo posebej za Primorski dnevnik, »ker je izjava namenjena vsem solarjem in solnikom.« Obljubil pa je, da bo ministra vprašal, ali privoli v intervju.

Slab teden kasneje je bilo že vse domenjeno: »Ti (novinarji se v Italiji med sabo obvezno tikajo, op. ur.) napiši vprašanja, posliji jih po telefaksu v moj urad, pripiši datum, do katerega naj minister odgovori, in do tistega datuma bomo poskušali dobiti odgovore,« je svetoval vodja tiskovnega urada.

V sredo, 31. avgusta, je 16 vprašanj intervjuja ministru za šolstvo odromalo po telefaksu v Rim. Prvotno jih je bilo sicer 17, za sefa tiskovnega urada »mnogo preveč«; zato je novinar eno vprašanje izpustil. Prvih osem je bilo splošnih, o ministrovih predlogih za reformo italijanskega šolskega sistema; v preostalih je bil govor o slovenski soli v Italiji: o pozornosti do zamejske šole, o javnem šolstvu v videmski pokrajini, o združevanju slovenskih sol, o imenovanju učiteljev, o avtonomiji, o izpopolnjevanju solnikov, o ukinitvi stipendij slovenskim solnikom, o njegovih splošni oceni o delovanju slovenskih sol v Italiji.

»Pa saj to so vprašanja, vredna 10 milijard lir!« je vzkliznil vodja tiskovnega urada, ko ga je novinar naslednjega dne poklical, da bi se prepričal, ali je telefaks prispel v prave roke.

»Ne, to so le vprašanja o solah, ki delujejo v Italiji,« je dobil v odgovor.

»A za nas je zelo težko dobiti informacije o teh solah, saj nimamo urada, ki bi se izrecno ukvarjal z njimi. Ko bi imeli na ministrstvu inspektorja, nadzornika ali pa skrbnika, ki bi sledil vprašanjem vaših sol, bi bilo vse mnogo lažje.«

»Pa saj to je tisto, za kar si ze leta in leta prizadevamo, a nam se ni uspelo, da bi dosegli: imeti predstavnika slovenskih sol na ministrstvu,« mu je odvrnil novinar.

»Seveda, seveda, a to so politična vprašanja, ki jih mi uslužbenci ne moremo rešiti,« je bila ugotovitev iz Rima.

V soboto, 10. septembra, je - kot dogovorjeno - novinar telefoniral v Rim, da bi dobil odgovore na vprašanja. V tiskovnem uradu pa sefa ni bilo, zato je bilo treba počakati do ponedeljka.

Ponedeljek, 12. septembra: repriza sobote, 10. septembra.

V torek, 13. septembra, je imel novinar srečo, ker je sefa končno iztaknil, cakalo pa ga je bridko presenečenje: minister je imel tiste dni polne roke dela s pripravo reforme višje srednje šole, in ni imel časa, da bi odgovoril na vprašanja Primorskega dnevnika. Z intervjujem ministru za šolstvo ob prvem dnevu pouka torej ne bo nič. Sef tiskovnega urada je vsekakor zagotovil, da bo intervju pripravljen čez teden ali deset dni.

V tistih dneh se je na Trzaskem in Goriskem razvnela afero o imenovanju učiteljev v stalež. Med novinarskimi opravili je bil tudi pogovor s trzaskim solskim skrbnikom, med katerim je prislo na dan, da so z ministrstva za šolstvo poslali na skrbništvo vrsto vprašanj, ki zadevajo delovanje slovenske šole.

»V Rimu sploh ne vedo, kaj se dogaja pri nas. Zanje smo mi le periferija,« je potohl solski skrbnik. Vprašanja so bila seveda tista, ki jih je bil novinar zastavil ministru za šolstvo: iz Trsta so romala v Rim, od tam pa spet v Trst! »Mar bi jih zastavil solskemu skrbniku. Sedaj bi bili odgovori že zapisani, intervju pa objavljen,« je potuhtal novinar. Le za hipec se mu je vsilil tudi dvom: če minister sprasuje solskega skrbnika za

odgovore na vprašanja, pomeni, da kroji šolsko politiko o slovenskih solah solski skrbnik, ne pa minister...

Do konca septembra je novinar vsak delovni dan zaman klical v Rim. Odgovorov ni bilo. Naposled je - vedno zelo prijazno in vljudno - izvedel, da bo mogoče intervju nared v prvi polovici oktobra. Seveda zato, ker je imel minister se vedno polne roke dela s šolsko reformo. Kako prav je imel senator Spetić, ko je zapisal, da rimski mlini meljejo počas!

Minil je september, pa tudi oktober. Odgovorov ni bilo od nikoder.

Novinarjeva mapa z oznako »Intervju« je ostajala prazna. Namesto nje se je debelila druga mapa, tista z oznako »D'Onofrio«. Vanjo so romale časopisne vesti o ministru, ki jih je novinar zbiral, da bi lahko ob intervjuju objavil tudi kolikor toliko dostojen ministrov portret. Po padcu Berlusconijeve vlade so postale že zgodovina. In vendar: mnogo zanimivega je v njih.

Na primer: kako so časopisi predstavili Francesca D'Onofrio, ko je bil imenovan za ministra za šolstvo.

»Mladenici Cicidi, iz Salerna, 54 let, profesor, je bil najprej daljni prijatelj De Mite, nato njegov prijatelj, nato prijatelj De Mite s pogledom proti Andreottiju, nato Andreottijev in prijatelj Cossiga. Sedaj podpira Casinija, a visi proti Forzi Italia.« (L'Unità, 11. maja 1994).

»Ciccio D'Onofrio je postal Berlusconijev veleposlanik pri rimskih eminencah. Studentje naj bodo zadovoljni: D'Onofrio bo približno tak, kakršna je bila Jervolinova. Bil je predstavnik demokri-

stjanske levice, leta '68 je celo skilil proti PSIUP. Po vsej verjetnosti studentov ne bo prekomerno nadlegoval.« Tudi Il manifesto (včasih) zgreši: citat je z dne 11. maja 1994.

D'Onofrio je sin solskega skrbnika iz Beneventa in profesorice, h kateri se je vrnil, potem ko je »rota razsodila, da ni nikoli prislo do poroke z Alessandro Sandulli.« (Sette, 6. oktober 1994). Za direktorja Repubbliche Eugenia Scalfarija je »gobeždavi minister«, ki se ni »nikoli v svojem življenju ukvarjal s solstvom in se je, vsaj kar je znano, le redkokdaj srečal s kulturo. (Repubblica, 25. septembra 1994). Guglielmo Pepe ga je tako orisal: »S poplavo besed, izpadov, intervjujev je minister za šolstvo Francesco D'Onofrio napadel solski svet kot nihče od njegovih predhodnikov.« (Repubblica, 20. septembra 1994). Ob tolikšni prisotnosti v javnosti seveda ni mogel biti vedno prisoten v parlamentu. Nasprotno: »v obdobju od 5. maja do 19. oktobra 1994 je bil odsoten na 70,84 odstotka glasovanj z elektronskimi napravami v poslanski zbornici.« (Panorama, 24. oktobra 1994)

Med »poplavo besed« se mu je večkrat zareklo. Na TG2 je izustil stavek (»Vorrei che ne parliamo«), ki ga je Corriere della Sera pikro komentiral v članku z naslovom »Sedaj bo ukinil tudi konjunktiv.« (26. septembra 1994). Nekaj dni prej je minister napovedal, da bo ukinil klasične liceje... Konec avgusta je zagotovil, da bo že sredi septembra podpisal novo delovno pogodbo solnikov. Solniki (po starih letih) se vedno čakajo nanjo. »Pozabil« je na

šolsko avtonomijo. Njegovi reformni predlogi so naleteli na kopico protestov, ki so dobili vidno obliko novembra in decembra z množičnimi zasedbami sol. D'Onofrio se je večkrat srečal z dijaki. Na rimskem liceju Visconti so ga »dijaki izprašali in ga vrgli na izpitu: 476 jih je bilo proti njegovi reformi, 65 za.« (Il Giorno, 20. novembra 1994). Ocitali so mu, da razprodaja javno solo, kot bi to hotel Berlusconi: »Parificirati, na vseh nivojih, javno solo z zasebno.« (5. točka volilnega programa Forze Italia o šolstvu).

Bil je protagonist tudi hecnih dogodkov. Ko je vlada na maratonski nočni seji odobrila finančni zakon, je »D'Onofrio zadremal na stolici in tri ure trdno spal, dokler ga ni kolega prebudil, ker je bilo na vrsti razpravljanje o javnem šolstvu. Z zadržanim glasom je avtoironično začel: "Io non so niente e se c'ero dormivo".« (Corriere della sera, 29. septembra 1994).

Skladiscenje clankov in vesti o ministru ni moglo odtehtati pomanjkanja vesti z ministrstva. V Rimu so vedno odgovarjali, da je treba za intervju se počakati. Dokler...

V ponedeljek, 7. novembra 1994, je dobil novinar na pisalni mizi tajnično sporočilo: »Telefoniral je g. Berzacheche s skrbništva. Prejel je obvestilo vodje tiskovnega urada ministra D'Onofria, ki zeli odgovore na vprašanja Primorskega dnevnika.« Pripisana je bila telefonska številka.

Bilo je novo razočaranje.

Gospod Berzacheche je namreč zaposlen na skrbništvu za javna dela in nima nobenega opravka s solskim skrbništvom. Verjetno so tam daleč v Rimu zamesali skrbništvi. Trst je res v najbolj zakotni periferiji...

Novinar je obvestil tiskovni urad ministrstva za šolstvo o zmešnjavi in dobil v zame-nu lepo novico: minister bo 10. in 11. novembra v Trstu na vsedravnem srečanju solskih skrbnikov o soli in okolju. »Nasvidenje v Trstu,« je bil torej pozdrav sefu tiskovnega urada.

Ministra ni bilo na srečanju, sefa njegovega tiskovnega urada, seveda, tudi ne.

November je minil v znamenju množičnih zasedb sol. December se je začel pod enako nesrečno zvezdo. Za ministra D'Onofria se je tudi koncal nesrečno: z Berlusconi-jevim odhodom je odšel tudi D'Onofrio, z njim pa so slarakov zvižgat tudi vprašanja za njegov intervju.

Ves trud je bil torej zaman: 97 medkrajevnih telefonskih klincev v Rim, stiri tipkane strani po telefaksu... Da izgube časa in jeze sploh ne omenimo. Kako poplačati tolikšen strošek?

Morda s preprostim opisom zgodbe o intervjuju, ki ga ni bilo, in ga tudi ne bo. Torej...

V začetku je bila ideja. Lepa, poklicno zelo vabliva ideja o intervjuju italijanskemu ministru za šolstvo. A ideja ni intervju postala.

Marjan Kemperle

Možnosti univerzitetnega študija v ostalih treh pokrajinah

ZA UVOD

Pogled čez meje tržaške stvarnosti

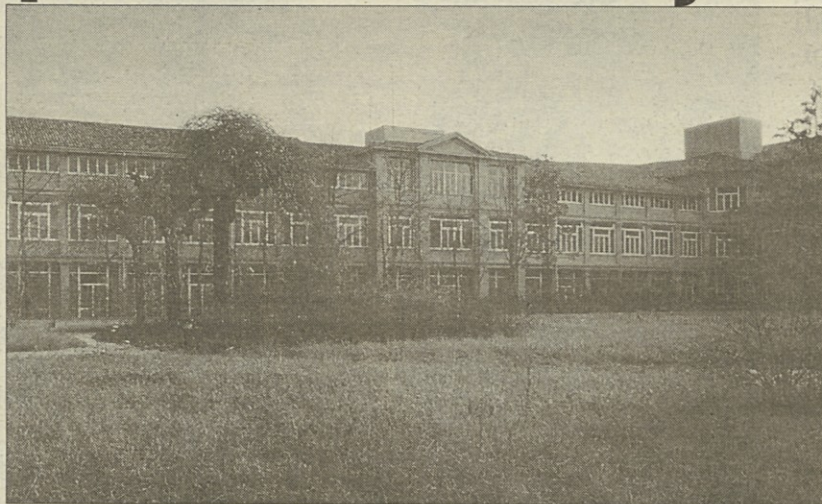
Vse dosedanje številke priloge *Študent naj bo* (z delno izjemo prilog, posvečenih glasbeni poti dveh mladih umetnikov, ki se uveljavljata po Apeninskem polotoku in v tujini, ter študentskim protestom) smo namenili orisu tržaške univerze in najrazličnejšim aspektom študentskega življenja v tem mestu. K tem temam se bomo seveda še vrnili, toda zaenkrat se nam je zdelo primerno, da pokukamo tudi nekoliko izven ožjega sveta, v katerem živimo. Tako smo se odločili, da vsaj v glavnih obrisih prikazemo študentsko stvarnost v drugih mestih naše dežele: v Gorici, Vidmu in Pordenonu.

Zamisel - to pač moramo priznati - se ni porodila urednicam priloge, pač pa skupini bralcev, s katerimi smo nekega večera kramljali o sredstvih javnega obveščanja, nato pa pogovor osredotočili na časopise, ali točneje na *Primorski dnevnik* in še točneje na našo prilogo. Prav bralci so nas torej opomnili, da bi bilo primerno, ko bi svoj »objektiv« usmerili tudi proti sosedam tržaške univerze - in tako smo tudi storili.

Takih in podobnih kritik, ki konstruktivno posegajo v naše delo, smo seveda veseli. Zato vabimo tudi druge bralce priloge *Študent naj bo*, predvsem pa njene »porabnike«, se pravi študente in profesorje ter vse tiste, ki so vključeni v univerzitetno stvarnost, da se oglašijo s svojimi pripombami in predlogi.

Zavedamo se tudi, da s pričujočo priložnostjo sploh nismo zadovoljivo izčrpali vseh tistih tem, ki bi zanimale študente iz različnih krajev Furlanije - Julijske krajine. Vsi, ki bi želeli dodati še kaj svojega tem stranem, ali ki razpolagajo s točnejšimi informacijami, lahko pišejo na naslov: *Študent naj bo*, *Primorski dnevnik*, Ul. Montecchi 6, Trst.

Videm: raznolika ponudba tečajev

Videmska univerza je bila ustanovljena marca 1978, potem ko so odgovorne oblasti sprevideli potrebo po znanstveni in kulturni obogatitvi tega geografskega območja. V akademskem letu 1978/1979 so tudi že stekli prvi tečaji.

Danes deluje na videmskem vseučilišču sedem fakultet, v okviru katerih je mogoče doseči kar štirinajst različnih drugostopenjskih in devet prvostopenjskih diplom. Didaktične dejavnosti so porazdeljene v štiri obsežne skupine: znanstveno, humanistično, ekonomsko in medicinsko skupino, vsaka od teh pa ima sedež v enem izmed poslopij (oz. študijskih centrov), s katerimi razpolaga videmska univerza in ki so razklopljeni v raznih mestnih predelih. Tako ima na primer Fakulteta za medicino in kirurgijo svoj sedež kar znotraj zdravstvenega centra.

Videmska univerza sodeluje z mnogimi evropskimi vseučilišči, predvsem s tistimi, katerih zgodovinski in ekonomski razvoj je tesno povezan s stvarnostjo naše dežele. V tem smislu so se v zadnjih casih ok-

repili odnosi z deželami skupnosti Alpe-Jadran. Zelo pomembna so tudi sodelovanja pri mednarodnih projektih, ki so stekli pod pokroviteljstvom EU. Studentom in docentom je dana na ta način možnost, da se priključijo programom, ki predvidevajo kulturne izmenjave med evropskimi univerzami. Podobne oblike sodelovanja povezujejo videmsko vseučilišče z univerzami vzhodne in srednje Evrope.

V akademskem letu 1994/1995 je pouk stekel na naslednjih fakultetah: na Fakulteti za tuje jezike in književnosti, na Fakulteti za inženirstvo (ti dve fakulteti sta na videmskem vseučilišču najstarejši, saj sta bili ustanovljeni v akademskem letu 1978/1979), na Fakulteti za agronomijo, Fakulteti za matematične, fizične in naravoslovne vede, na Leposlovni in filozofski fakulteti, Fakulteti za ekonomijo in na Medicinski fakulteti.

Informacij o tečajih, ki bodo stekli v prihodnjem akademskem letu, zaenkrat se nimamo. Bodocim studentom je vsekakor na razpolago pristojno tajništvo.

Pordenon: posrečena investicija

V Pordenonu (tako kot tudi v Gorici) sicer ni samostojne univerze, toda kljub temu je postalo mesto pred kratkim sedež nekaterih podružnic tržaške in videmske univerze. Videmsko vseučilišče je prvi »pordenonski« tečaj uvedlo pred tremi leti, odtlej pa so se univerzitetne dejavnosti v tem mestu se okrepile. Danes je mogoče v Pordenonu slediti tečajem za dosegostirih prvostopenjskih diplom; študij na teh fakultetah traja tri leta. Kdor se vpíše na tržaško univerzo, lahko v Pordenonu sledi tečaju za usposobitev nadzornikov osnovnih sol (vigilanza scuole elementari) in tecju logistične in proizvodjalnega inženirstva (ingegneria logistica e di produzione), medtem ko sta z videmsko univerzo povezana tečaja ekonomije in uprave podjetij ter mehankega inženirstva. Študenti, ki so končali študij na tržaški pedagoški fakulteti, pa se lahko odločijo še za enoletni podiplomski izpopolnjevalni tečaj iz pedagoških in didaktičnih ved.

Zaposleni v tajnistvu pordenonskega univerzitetnega centra, ki so nam posredovali te

informacije, so nam poleg tega še povedali, da je pordenonski študijski center sele na začetku svoje razvojne poti, za katero pa upajo, da se bo v prihodnjih akademskih letih obogatila z novimi smermi. Pozitivno so ocenili dejstvo, da sta obe univerzi v deželi Furlaniji-Juljski krajini (tržaška in videmska) investirali v ta ambiciozni projekt. Ustanovitev novega univerzitetnega centra v tem mestu omogoča pordenonskim studentom (ali vsaj nekaterim izmed njih), da lahko obiskujejo tečaje, za katere so se odločili, kar v domačem kraju. Ker je bil pordenonski »campus« ustanovljen komaj pred kratkim, so tudi težave, vezane recimo na veliko število studentov, tu zaenkrat se omejeje. Tako je na primer prostorska stiska problem, s katerim se v Pordenonu se ni treba spopadati.

Za podrobnejše informacije o tečajih, ki potekajo v Pordenonu in morda celo o novih, ki jih bodo tam uvedli v prihodnjih akademskih letih, se je treba obrniti na pristojna tajništva tržaške oz. videmske univerze.

ODDELEK TRŽAŠKE UNIVERZE V GORICI

Kogar zanima diplomatska kariera, mora v Gorico

V Gorici ima svoj sedež oddelek tržaške univerze. Tu je sicer univerzitetno življenje še mlado, ker je bila goriska »podružnica« ustanovljena samo pred šestimi leti. Svoj sedež je najprej imela v Ulici Garzaroli, pred kratkim pa so ga premestili v Ulico Alviano. Stavba, v kateri deluje univerza, je iz začetka tega stoletja (nekoc je bil tu samostan), zato namerava univerzitetna uprava restavrirati slabo ohranjene dele stavbe.

Goriska podružnica daje mladim možnost, da se dobro pripravijo za delovanje na ekonomskem in političnem področju, saj tudi na izbiro kar štiri diplome iz specifičnih strok. Samo ena diploma je drugostopenjskega tipa, to je Diploma iz mednarodnih in diplomatskih ved, ki so jo uvedli v okviru tržaške Fakultete za politične vede. Kdor bi rad obiskoval to smer, mora najprej obvezno opraviti sprejemni izpit, ker je število razpoložljivih mest omeje-

no: vsako leto sprejmejo samo sto novovpisanih študentov. Kandidat naj ve, da je za obiskovanje tečajev nujno potrebno dobro poznavanje vsaj enega tujega jezika (angleščine ali francosine). Študij traja štiri leta, tečaji pa so bodisi celoletni bodisi polletni. Po obiskovanju bienija se mora v tretjem letniku študent odločiti za specializacijo oziroma mora izbirati med dvema usmeritvama - odločiti se mora, ali namerava postati izvedenec za diplomatska ali za mednarodna vprašanja. Študijski predmeti so raznoliki, saj zadevajo politične, ekonomske, geopolitične, filozofske argumente in se marsikaj. Kot zanimivost naj povemo, da potekajo na tej soli tudi lekcije iz arabščine in japonščine.

Student, ki želi diplomirati na tej fakulteti, mora opraviti kar 48 izpitov. Diploma iz mednarodnih in diplomatskih ved je namenjena vsem tistim, ki jih zanima delovanje v medna-

rodnih političnih organizacijah, v zavodih za odnose s tujino, ali pa tistim, ki se želijo posvetiti diplomatski karieri. Za vse zainteresirane pa naj velja opozorilo, da je starostna meja za vstop v diplomatsko kariero šestindvajset let.

Prvostopenjske diplome iz ekonomije in upravljanja podjetij (nudi 35 mest letno), iz ekonomije in turističnih uslug (nudi 50 mest) in iz upravljanja zivilskih podjetij (nudi 25 mest) spadajo v sklop tržaške Ekonomske fakultete. Če je število kandidatov za vpis večje od določenega (zgoraj navedenega) števila prostih mest, morajo kandidati polagati vstopni izpit. Vse te diplome trajajo tri leta. Po končanem študiju pa mora diplomiranec opraviti eno ali dveletno delovno prakso.

Tečaje so uvedli v akademskem letu 1988-89 v sklopu Sol za posebne smote, v akademskem letu 1992-93 pa se je statut teh posebnih sol spremenil in so zato

tečaji postali sestavni predmeti prvostopenjskih diplom. Vsaka diploma ima svoj predmetnik, velja pa dejstvo, da je pri vseh treh diplomah obvezno polaganje izpitov iz ekonomije, prava

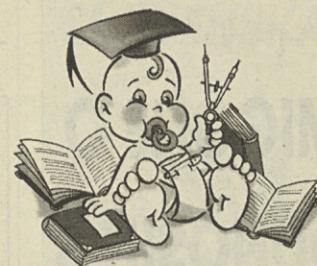
in statistike. Ob koncu študija mora študent dokazati, da dobro obvlada vsaj en tuj jezik in da si je pridobil osnovno znanje iz informatike.

Videmska univerza je v

Gorici zaenkrat uvedla samo en tečaj, in sicer Diplom.o za tolmače in prevajalce. Diploma je prvostopenjskega tipa, to pomeni, da traja samo tri leta, deluje pa v okviru Fakultete za tuje jezike.

PROBLEMATIKA

in razgibana študentska stvarnost Furlanije - Julijske krajine

ŠTUDENT NAJ BO

Nikla: »Negativna ocena neurejeni knjižnici«

Nikla Panizon se je po opravljeni maturi na tržaskem slovenskem klasičnem liceju odločila, da bo nadaljevala studij na Fakulteti za politične vede. Po uspešno opravljenem vstopnem izpitu se je lahko vpisala na oddelek za mednarodne in diplomatske vede s sedežem v Gorici.

Začnimo kar s sprejemnim izpitom. Kako poteka?

Najprej moras oddati v tajništvo polo s prošnjo za udeležbo na sprejemnem izpitu in povedati moras, s katerim jezikom vstopas - angleščino ali francosčino. Na pisnem izpitu moras pripraviti spis v angleščini oziroma francosčini. Naslov je ponavadi iz aktualnih tem (podobno kot splosni naslov na maturi). Temu sledi ustni izpit: prvi del poteka v italijansčini in zadeva vprašanje iz splosne kulture, zatem je kratek kolokvij v tujem jeziku, ki si ga izbral. Vsekakor: pomaga ti sreča.

Si lahko študijski načrt izdelas sam, ali je že določen?

Vsak letnik ima točno določene predmete, ki jih moras obvezno obiskovati; če si namreč odsojen več kot dvajset odstotkov vseh ur, moraš celo ponoviti tečaj. Slaba plat je v tem, da se urniki določajo iz tedna v teden in si zato ne moreš vnaprej organizirati svojega časa: lahko se ti zgodi, da imaš nekatere dni celo po osem ali devet ur pouka. Treba se je prilagoditi razpoložljivosti profesorjev.

Odnos s profesorji pa je drugače precej lep, čeprav je potem vse odvisno od posameznikov. Opazila pa sem, da so ti docenti vedno na razpolago.

Vam povzroča težave to, da je glavni sedež študentskega tajništva v Trstu?

Na začetku, ko isces informacije in pripravljais dokumente za vpis, je precej neprijetno stalno prihajati v Trst. V tržaskem tajništvu pa je vedno zelo kaotično, ker je gneča zelo velika. V Gorici so sicer odprli okence študentskega tajništva, vendar ti lahko za pomembnejše zadeve pomagajo samo v Trstu.

Lani si živela v dijaskem domu. Kako ocenjuješ to svojo izkušnjo?

Iz dijaskega doma imam zelo slabe izkušnje. Živela sem v slovenskem dijaskem domu Simona Gregorčica. Dom je razdeljen na moški in ženski del. Neprijetnost je bila v tem, da je bilo v domu vedno mraz. Prostore so ogrevali le popoldne, ko so se tam dobivali otroci, zvečer pa nič. Tako mraz je bilo, da sem se morala večkrat učiti kar pod odejami.

Letos je dom praktično zaprt, v njem živi le še nekaj fantov. Zapirajo ga zaradi hudih finančnih težav.

Letos si se preselila v stanovanje. Si ga dobila s težavo?

Nasla sem ga z lahkoto; v Gorici ni študentskega naselja, zato ti stanovanje lahko nudijo le privatniki in s tem tudi spekulirajo, ker so cene stanovanj precej visoke. Navadno gredo cene od 250.000 lir na osebo navzgor.

Ali razpolagate študneti s prostori, v katerih se lahko srečujejo?

Tega v Gorici res ne manjka. Problem pa je knjižnica, ki je do lani sploh ni bilo. Univerzo so ustanovili pred šestimi leti, vendar so komaj letos začeli urejati knjižnico, ki ima zato le malo knjig in se ni dobro organizirana.

Kako bi ocenila menzo?

Saj se se kar v redu... kot vsaka menza. Samo od lani je menza na univerzi; prej pa si moral pesaciti kar dvajset minut, da si prisel do nje, ker se je nahajala čisto na drugem koncu Gorice.

Za zaključek: povej nam še kaj o študentskem življenju.

Študentsko življenje je precej živahno. Gorica ti sicer ne nudi veliko iz kulturnega ali socialnega področja, zato si študenti pomagamo sami. Organiziramo večerje, gremo v kino... V prostem času se lahko ukvarjaš z brodelnimi ustanovami (nekateri so angazirani v Amnesty International). Letos nastajajo prvi krožki; fantje igrajo nogomet, organizirali pa smo tudi gledališki krožek in zbor, ki je precej aktiven in uspešen.

Hvala lepa za zanimiv intervju in vse najboljše za tvoj studij.

Marko: »Videm, testirani center EU«

Marko Gergolet iz Doberdoba se je po opravljeni maturi na trgovskem tehničnem zavodu Ziga Zoisa v Gorici odločil za studij na fakulteti za obranjanje kulturnih dobrin. Izbral je arheološko usmeritev. Univerzo obiskuje v Vidmu.

Kakšne študijske smeri nudi videmska univerza?

Videmske vseučilisce se iz leta v leto siri. Studentje pa imajo vedno večje možnosti izbire.

Ali je potrebno polagati sprejemne izpite za vstop na fakultete?

Za vstop v leposlovno fakulteto ni sprejemnega izpita. Vem pa, da morajo polagati sprejemni izpit tisti, ki se želijo vpisati na fakulteto za inženirstvo.

Zanima nas organizacija videmskega vseučilisca. Kako bi ocenil študentske knjižnice?

Situacija je kritična, približno taka kot na tržaski univerzi. Knjižnice so zelo majhne in so vedno natrpane.

Torej se vse odvijajo po starem tudi v Vidmu. Kot po navadi ima študent na razpolago le dve možnosti. Ali navije budilko ob uri, ko petelin še ne poje ali pa mora imeti kako poznanstvo med tistimi, ki imajo monopol nad prostori v knjižnici.

Kaj pa menza?

Posamezne fakultete naše univerze se nahajajo v različnih, včasih tudi oddaljenih soseskah. Vsako poslopje ima svojo menzo. Menzi, v katero zahajam gre solidna pozitivna ocena, ker ni prenatrpana in je hrana dobra.

Bi lahko kaj povedal o lekcijah, če se na primer križajo?

Na leposlovni fakulteti so obvezni le nekateri izpiti, nakar je študent prost v oblikovanju študijskega načrta in lahko izbira med številnimi predmeti. Prav zaradi tega je težko, da bi se lekcije ne križale. Najbolje je, da si študent izdelata študijski načrt, tako da si uredi ugoden urnik.

Kaj pa o učilnicah, so prenatrpane ali je mogoče dobiti prost sedež?

Vse je odvisno od predmeta. Pri obveznih predmetih kot so npr. italijanscina, latinscina in zemljepis so učilnice natrpane in prost sedež je le iluzija, medtem ko je pri predmetih, ki jih študent sam izbira, vse bolj umirjeno.

Ali je odnos, ki ga imaš s profesorji zgolj ex cathedra?

Profesorji so pri nas zelo sproščeni in dobro razpoloženi do dijakov, večkrat so pripravljeni na dialog. Poleg tega je videmska vseučilisce

poskusna univerza Evropske skupnosti. Ta je eden izmed redkih primerov v Italiji. Eksperimentacija predvideva, da dobimo po opravljenem izpitu pole, kjer napišemo osebno mnenje o tečaju, poleg tega lahko izrazimo opazke in želje. To je zelo pozitivno, ker lahko tudi študent izrazi svoje misli in ne igra zlorabljen vlogi številke.

Kakšne možnosti nudi videmska univerza tistim študentom, ki bi se radi udeleževali s športom ali sodelovali v kakem kulturnem krožku. Ali tudi ti aktivno sodeluješ pri kakšni skupini?

Jaz živim v Doberdobu in se vsak dan vozim v Videm in nazaj domov, zato mi je študentsko življenje v Vidmu precej tuje. Vem pa, da obstaja kulturni krožek za kinoamaterje, o ostalih dejavnostih pa žal nisem seznanjen.

Prilogo urejajo:

Matejka Grgič

Luana Grilanc

Valentina Repini

Nadja Roncelli

ČASOPISJE / NA POBUDO ZDRUŽENJA ARCI

Študentska revija Macondo

V prvi številki zanimiv intervju s kantavtorjem Luciom Dallo

Kaj je Macondo? Le del tržaskih študentov, da je to novonastali univerzitetni časopis. Številka 0 je izšla decembra 1993 v sklopu ARCCS - ARCI (Associazione ricreativa Culturale Case dello Studente) z Erdisujevo denarno podporo. Macondo je nastal po zaslugi skupine študentov, ki želi spodbuditi ustvarjalnost mladih in jim nuditi možnost, da izrazijo svoje ideje. Uredniki se zbirajo na sedežu ARCI (v najnovšem študentskem domu) in vabijo ostale študente k sodelovanju. Pisne prispevke, slike ali komicne stripe je treba izročiti na omenjenem sedežu. Po številki 0 je prva uradna številka izšla septembra 1994.

Po devetmesečnem nastajanju je Macondo št. 1 končno zagledal svet, in to kar na 64 straneh, v katerih lahko naj-

demo najrazličnejše teme. Prve strani so namenjene političnemu udejstvovanju na univerzi, težavam, ki jih povzročajo nekateri izpiti, menzi, knjižnicam - uredniki so celo organizirali anketo za ocenjevanje profesorjev. Zmagovalec te ankete se gotovo ne bo veselil, saj gre prvo mesto najbolj neprijaznemu profesorju. Študenti - canikarji so tudi s članki o Sarajevu, mamilih in o medicini opozorili kolege, da jih izven univerze čaka zapletena stvarnost, s katero se bodo morali prej ali slej soočiti. Zelo zanimive so informacije v zvezi z delovanjem organizacij Green Peace in Amnesty International. Ena glavnih Macondovih značilnosti je zmožnost usklajanja zahtevnih člankov z ironičnimi kritikami in komicnimi stripi, ki se nanašajo na

vsakdanje univerzitetno življenje. Obsežen del revije je posvečen kinu, vsakovrstni glasbi in recenzijam novih knjig. V tej številki najdemo tudi izčrpen intervju s pevcem Luciom Dallo.

Osebnost, ki mi bili najbolj všeč prispevki v obliki pripovedi in poezije. Zabavne pesmice opisujejo preglavice študenta na volišču ali ljubzenske pustolovščine neznanega ljubimca. Teme so zelo raznolike, tako da sleherni bralec lahko najde, kar ga najbolj zanima. Jezik je tekoč, barvit in tudi oblikovno je časopis zelo dobro izdelan, saj ga pozivljajo fotografije, številne skice in risbe. Predsednica ARCI nam je zaupala, da bo naslednja številka izšla v naslednjih mesecih, seveda če bo na razpolago dovolj denarja. Macondo lahko brezplačno dobiš na sedežu ARCI.

ERDISU / STAVKA OSEBJA

Proti privatizaciji zavoda

Pretekli teden so uslužbenci ERDISU-ja, to je deželnega zavoda za pravico do študija, stavkali in s tem povzročili nevšečnosti študentom, saj je na primer tudi prodaja bonov za menzo odvisna od te ustanove. Kontaktirali smo eno izmed uslužbenk, ki ni stavkala in nam je razložila, kaj se pravzaprav dogaja. Zavod za podeljevanje denarnih podpor študentom so ustanovili že pred dvajsetimi leti in se je do leta 1990 imenoval »Opera universitaria«. 1. januarja 1991 je »Opera universitaria« postala deželni zavod in dobila naziv Erdisu (Ente Regionale per il Diritto allo Studio). Univerzitetni upravni svet odmeri temu zavodu nekaj odstotkov denarja, ki ga dobiva v obliki letnih pristojbin, Erdisu pa je deležen tudi deželne podpore. V zadnjih letih je začela dežela strožje nadzorova-

ti delovanje, predvsem pa bilance te ustanove in ugotovila presenetljive nepravilnosti - v zalogah se je nakopilo kar šest milijard lir, kljub temu, da morajo po zakonu javne ustanove uporabiti ves denar na razpolago zato, da nudijo ustrezne storitve. Uslužbenka, s katero smo se pogovarjali trdi, da je treba pripisati aktualno obupno stanje bilance prejšnjim upravam, ki so samovoljno delovale, ne da bi jih kdo nadzoroval.

Posledice nepremisljene upravljanja denarja so privedle deželni svet do odločitve, da bi ERDISU privatizirali. Uslužbenki se ne strinjajo s tem ukrepom in zahtevajo zaščito svojega delovnega mesta. Nekateri odgovorni posamezniki tajništva sploh ne podpisujejo več dovoljenj za posredovanje denarnih podpor, ki jih zavod letno namena študentom.

IZZIVALNI KOTIČEK

Otožni namesto Zabavljivega Frančka

Ponavadi se v ta kotiček oglasa moj brat Zabavljivi Franček. Ker pa se tokrat ni in ni mogel spraviti k pisanju, sem vam namesto njega poslal svoj prispevek jaz - Otožni Franček. Kdo se skriva za tem psevdonimom? Morda nov pesniški talent, morda pa le ista oseba, ki se kdaj pa kdaj iz zabavljivih tonov prevesi na otožnejše...

*V avtobusu sedim
in mirno pričakujem
da lahko s Kontovela
naš zaliv občudujem
blisce sonce me
trenutno zaslepi
v morju se zrcali
in ko odprem oči
v neskončni modrini
se pogled zgubi
z mogočnimi sunki
zaganja burja valove
kot v silnem plasu
ob strme bregove
v tako lepoto strmim
a le za trenutek
pred zmedo in zalostjo
lahko zbežim.*

MIGONE O ODNOSIH S SLOVENIJO

Človek, ki je prišel prebijat led

Je obisk italijanskega senatorja znamenje otoplitve po padcu Berlusconijskega?

Gian Giacomo Migone se je rodil leta 1940 v Stockholmu, mama je Svedinja, oče Italijan. Stalno prebiva v Torinu, kjer je doktoriral iz političnih znanosti, nato pa na Harvardu še iz zgodovinskih ved. Sedaj je izredni profesor univerze v Torinu. Stalno sodeluje s številnimi italijanskimi dnevniki in revijami. Tako je kolumnist levega dnevnika Il Manifesto in glasila ljudske stranke Avenirre. Na listi progresistov je bil izvoljen v senat, kjer predseduje njegovi komisiji za zunanje politične zadeve. Zaradi časovne stiske, ki je nastala med njegovim kratkim, a zelo intenzivnim obiskom v Sloveniji, je bil ta intervju napravljen kar v avtomobilu na poti na tržaško letališče Ronchi, kar po svoje dokazuje naklonjenost našega sodelavca boljšim odnosom s Slovenijo.

Italija ima novo vlado, na novo se določa razmerje politične moči. Bo Dinijeva vlada dobila zaupnico, bo potem vzdržala?

Menim, da bo dobila zaupnico in da bo vzdržala. Na to vprašanje pa mora pravzaprav odgovoriti vlada sama: bo resila odprta vprašanja in vzpostavila odnos zaupanja z državljani? Italijanski državljani so utrujeni, dovolj jim je stanja, v katerem nekateri kričijo na ves glas, kot da bi kricanje bil odgovor. Treba je utišati kricace. Tezav pa ne manjka. Na eni strani imamo »tehnično« vlado, ki je - povejmo resnico - desno usmerjena, v parlamentu pa je obratno, večina, ki jo podpira, je usmerjena levo. Videli bomo, če se bo lahko ta nenavadni odnos pretvoril v nekaj pozitivnega, če bo stabiliziral položaj.

Omenjali ste nekatere stvari, ki jih je treba takoj narediti. Kaj mora napraviti nova, »tehnična« vlada?

Italija prezivlja ustavno krizo, krizo sistema. Toda vedno sem trdil, da je resnična nevarnost finančna kriza. Zato se mora vlada, kakršnakoli vlada - Berlusconijska pa je zapravila sedem mesecev in krizo se zaostrila - na pravi način spopasti z javnimi dolgi in kritičnim finančnim stanjem države. To je zelo težko narediti, ni pa nemogoče. Vsi, tudi tisti, ki so protestirali proti proračunu prejšnje Berlusconijske vlade, so pripravljeni na žrtve, toda ob spoštovanju dveh pogojev. Prvi pogoj je, da morajo biti žrtve posteno razporejene med vse. Drugi pogoj pa zahteva, da so žrtve resnični pričetek preobrata, ne pa nekaj že običajnega. Ljudje se ne razburjajo zaradi žrtev, temveč zaradi vtisa, da te ne služijo ničemur. Naslednji problem je tisto, kar predsednik republike imenuje enaki pogoji za vse v televizijski propagandi, kar pomeni odpravo monopola televizijskih oddaj Fininvesta. Treba je tudi spremeniti volilni zakon, saj bomo junija volili nove deželne parlamente in bi bil

res absurd, če bi v državni parlament in občinske parlamente volili na osnovi večinskih, v deželne parlamente pa proporcij volilnih sistemov. To so osnovne obveze nove vlade, ki je v izredno težavnem položaju tudi zato, ker se ni povsem jasno, kako se bodo odločile različne skupine desne koalicije tako imenovanega pola (»kartela«) svoboscin. Videli bomo, če se bo ostanek te koalicije obnašal prav tako korektno, kot smo se mi v opoziciji Berlusconijski vladi. Mi smo bili korektni, spoštovali smo pravila igre, nismo jih izkoriščali za to, da bi paralizirali delovanje vlade. Berlusconi ni padel zaradi opozicije, padel je zaradi lastnih napak.

Italija in njena zunanja politika sta naslednja tema. Ne obstajajo samo težave s Slovenijo, ves italijanski položaj v Evropi je oslabilen, v kakšno smer bo treba zapluti?

To ni preprosta zadeva. Nekeč je zadostovalo, da je Italija ostala zvesta svojim zavezništvom, da je spoštovala načela OZN, Evropske zveze itn. Sedaj pa je konec bipolarizma in vsakdo mora sprejeti svojo odgovornost. Italija se mora upreti težnjam po razkroju, delitvam, do katerih prihaja zaradi številnih konfliktov, ki so bili zamrznjeni v obdobju hladne vojne. Treba je pospešiti proces sodelovanja, podpreti je treba Združene narode, ki prevzemajo povsem nove naloge, pomagati je treba Natu, ko prevzema nova bremena in se trudi za varnost v tem delu sveta. Predvsem pa mora Italija odpreti vrata tistim srednjeevropskim državam, ki imajo pravico, da vstopijo v evropsko integracijo.

S tem pa smo že v osrčju našega problema, pri odnosih med Slovenijo in Italijo. Med obiskom v Ljubljani ste se večkrat sklicevali na večinsko stališče senatne zunanje politične komisije, da je treba iti po dveh tirih. Kakšna so prevladujoča stališča?

Prejšnja, Berlusconijska vlada je napredek pri reševanju dvostranskih vprašanj postavljala kot pogoj za pričetek vključevanja Slovenije v Evropo. Toda tudi takrat je pomemben del parlamenta zagovarjal obratno stališče. Seveda ne morem govoriti v imenu celotne komisije. Večinsko stališče pravi, da se ne sme uporabljati kot sredstvo pritiska nekaj, kar je tudi v našem interesu. Vstop Slovenije v Evropo je v interesu Evrope in Italije. Razlogi so splošnega značaja in veljajo za vse države Srednje Evrope. Toda so tudi specifični, ni namreč dvoma, da je Slovenija oaza stabilnosti, visokega demokratičnega razvoja na območju nekdanje Jugoslavije, kjer so tenzije zelo ostre in ponekod prevladuje fizično nasilje. To vprašanje in njegova rešitev morata dobiti prednost.

ni bilo nobenih tabujev. Obravnavali smo tudi najtežja vprašanja, povezana z lastno nekdanjih istrskih beguncev.

Nova italijanska zunanja ministrica je Susana Agnelli, ugledna in znana osebnost. Jo poznate, kako jo ocenjujete?

Z njo sem že dalj časa v zelo dobrih odnosih. Susana Agnelli je osebnost z velikimi izkušnjami, saj je bila že pomočnica zunanjega ministra, ima zelo široke poglede na italijansko zunanjo politiko in priprisan sem, da bo uresničila pričakovanja o uveljavljanju širokosežnejše zunanje politike Italije.

Bo obveščena o vaših ljubljanskih pogovorih?

Prav gotovo. Ko se bom vrnil v Italijo, je moja dolžnost, da najprej poročam članom zuna-

ben odgovorni politik, mednje vključujem tudi svoje politične nasprotnike, resno ne razmišlja, da bi se lahko v letu 1995, po

zgolj o zniževanju. To je splošen problem. Ne gre za neko cev, s katero usmerjaš curek proti temu ali onemu, Slovenci

Zavedati se moramo, da so državni računi v veliki krizi, zato se ne govori o povečanju sredstev, zgolj o zniževanju. To je splošen problem. Ne gre za neko cev, s katero usmerjaš curek proti temu ali onemu, Slovenci v Italiji niso sami pod dežjem, ploha se je ulila na vse. Ob tem pa moram dodati, da obstajajo tudi tako imenovane upravičene pravice, to pa so pravice manjšin, ki jih je treba ščititi. Zato je moja komisija soglasno odobrila resolucijo, ki zahteva od vlade, naj obnovi vsoto, ki je bila že odobrena Slovincem, torej osem in ne šest milijard lir.

Helsinkih, po vseh mednarodnih obvezah, ki jih je Italija sprejela, se razmišljalo o spreminjanju meja. V resnici je tre-

v Italiji niso sami pod dežjem, ploha se je ulila na vse. Ob tem pa moram dodati, da obstajajo tudi tako imenovane upravičene pravice, to pa so pravice manjšin, ki jih je treba ščititi. Zato je moja komisija soglasno odobrila resolucijo, ki zahteva od vlade, naj obnovi vsoto, ki je bila že odobrena Slovincem, torej osem in ne šest milijard lir. To seveda se ne pomeni, da bo vlada ubogala, pomeni pa jasno politično stališče komisije.

Omenili ste gorisko banko. Glede Kmetijske banke in postopka z njo je treba povedati, da je italijanska narodna banka avtonomna in da je do imenovanja komisarja prislo zaradi nekaterih nepravilnosti in težav v banki. O tem so govorili tudi predstavniki italijanske in slovenske narodne banke. To pa seveda ne pomeni, da se ne bi trudili, da bi banko vrnili njenim lastnikom, številnim delničarjem. S tem bi se položaj normaliziral.

Obstajajo zakonski ukrepi, ki jih je sprejela prejšnja vlada. Minister Urbani se je potrudil in sestavil zakonski osnutek o zaščiti slovenske manjšine ter pričakujem, da bo o njem razpravljala parlament. Parlament pa je pravo mesto za reševanje teh problemov, saj lahko nekateri drugi akti, zlasti mednarodne narave, se bolj zapletejo probleme manjšine.

Izvoljeni ste bili na listi progresistov, ste član demokratične levice, kako si predstavljate prihodnost levice in vse Italije?

Predvidevam normalizacijo odnosov. Na levi bomo imeli socialdemokratsko stranko - moja stranka je že članica Socialistične internacionale - na desni pa zmerno, konzervativno stranko, poleg tega pa se center, ki se bo izmenično povezal z enim ali drugim partnerjem. To pa je seveda samo vizija, položaj je danes mnogo bolj zapleten, kar dokazujejo tudi zadnji dogodki.

Obisk je bil kratek in naporen. Kakšni so vaši vtisi?

Name so pozitivno vplivali izredno prisrčen sprejem, izrazi naklonjenosti, lepo okolje, želel bi se v kratkem vrniti v Ljubljano.

Sicer pa upam, da mi predsednik republike ne bo zameril, če citiram njegovo izjavo, izrečeno med pogovorom za zaprtimi vrati, namreč da je takrat, ko se družina sporeče, zelo pomembno, da se vse skupaj ne konča z dolgim hladnim molkom. Tudi težaven pogovor je boljši od molka.

Bogo Samsa
Foto: Joz Suhadolnik

Toda treba je pomagati italijanski vladi in italijanskemu parlamentu, da se lahko loči dvostranske od večstranskih problemov. Slovenija lahko pomaga. Položaj bi ponazoril s prispodobno o dveh vlakih, ki sta sicer na različnih, ločenih tirih, vendar so dvostranski problemi blokirali vlak na enem tiru. Resnično moramo ločiti ta dva tira in Italija mora poskrbeti, da bo slovenski vlak odpeljal v Evropo. Toda ta napor bo lažji, če ne bo vtisa, da je vlak dvostranskih problemov na slepem tiru. Prve znake dobre volje že predstavljajo zadnje izjave predsednika Drnovskega, pozitivno je tudi ozračje, v katerem so me sprejeli v Ljubljani, pa dejstvo, da smo med ljubljanskimi pogovori obravnavali vse probleme in

njepolitične komisije senata, ki ji predsedujem. Tudi med ljubljanskim obiskom sem se trudil, da bi delal korektno. Trudil sem se ločevati svoje osebno mnenje od skupnih stališč komisije. O vsem tem bo seveda obveščena tudi Susana Agnelli.

Med pogovori ste omenili nekatere dvoumnosti. Za kaj gre?

Med obiskom sem ugotovil, da obstaja neki sum, da italijanska stran hoče spremeniti meje, zato izkorišča nekdanjo lastnino beguncev kot sredstvo, da bi postavila pod vprašaj meje ali vsaj suverenost republike Slovenije nad vsem njenim ozemljem. Taki sumi in bojazni nimajo nobene osnove. Samo kakšen norec poskuša na tak način zbrati nekaj sto glasov. No-

ba le reševati probleme prebivalcev na obeh straneh meja.

Položaj obeh manjšin, slovenske in italijanske, je prav gotovo takšen problem. Slovenska manjšina v Italiji edina ni zakonsko zaščitena in prezivlja izredno težko obdobje pritiskov. Sedaj so ogrožene njene življenjske pomembne kulturne ustanove, oslabilena je tudi njena gospodarska osnova. Bo mogoče v kratkem vrniti lastnikom gorisko Kmetijsko banko, saj so že vrnili veliko večino kreditov, ki so bili neupravičeno označeni kot dubioze?

Tudi glede tega je treba razjasniti nekatere dvoumnosti. Zavedati se moramo, da so državni računi v veliki krizi, zato se ne govori o povečanju sredstev,

Treba je pomagati italijanski vladi in italijanskemu parlamentu, da se lahko loči dvostranske od večstranskih problemov. Slovenija lahko pomaga. Položaj bi ponazoril s prispodobno o dveh vlakih, ki sta sicer na različnih, ločenih tirih, vendar so dvostranski problemi blokirali vlak na enem tiru. Resnično moramo ločiti ta dva tira in Italija mora poskrbeti, da bo slovenski vlak odpeljal v Evropo. Toda ta napor bo lažji, če ne bo vtisa, da je vlak dvostranskih problemov na slepem tiru. Prve znake dobre volje že predstavljajo zadnje izjave predsednika Drnovskega, pozitivno je tudi ozračje, v katerem so me sprejeli v Ljubljani, pa dejstvo, da smo med ljubljanskimi pogovori obravnavali vse probleme in ni bilo nobenih tabujev.

SLOVENSKA EVROŠOLA '95 OD 19. DO 22. APRILA

Manjšinci iz vse Evrope ob 50. obletnici naše šole

SLOVENSKA

EVROŠOLA '95

Radostno praznovanje drugačnosti

DONALL O'RIAGAIN*

V zadnjih petnajstih letih, odkar je Evropski parlament prvič sramežljivo ponudil roko manjšinskim in deželnim jezikov v Evropi in je s prvimi koraki sprožil postopek za njihovo priznanje, se je za naše jezike marsikaj premaknilo v pozitivno smer. Od takrat je parlament odobril štiri zelo pozitivne resolucije o naših jezikih, vsako močnejšo od prejšnje. Videli smo, da je Evropski svet polelil pravno obliko konvencije evropski listini za deželne in manjšinske jezike, in videli smo, da so druge organizacije, kot Združeni narodi, OVSE in Skupščina evropskih dežel, sprejele pozitivna stališča v korist naših ljudi in njihovih jezikov.

Nosilci teh začetnih korakov so bili evropski poslanci, sociolingvisti in aktivisti boja za jezikovne pravice. Vendar evropski poslanci, sociolingvisti in aktivisti boja za jezikovne pravice sestavljajo samo skromen delček evropskega prebivalstva. Prihodnost naših jezikov je odvisna od navadnih ljudi, in se predvsem od mlajše generacije. Če naši otroci in vnuki ne bodo govorili naših jezikov bo vse, kar smo v zadnjih letih naredili, zaman. Prvo 'Eurosol' so priredili v Bretoniji leta 1988 in s tem proslavili desetletnico bretonskih sol Diwan. Požela je takojšen uspeh in na splošno željo po podobne festivale priredili v Walesu, v Bretoniji in sedaj v Furlaniji - Julijski krajini.

Pripadnost majhni jezikovni manjšini daje včasih občutek osamljenosti, včasih pa ima človek celo občutek nekega zgodovinskega anahronizma, nečesa majhnega in nepomembnega. Če nekdo gleda samo na svojo skupnost, lahko razumemo, zakaj tak občutek. Vendar v novi razširjeni Evropski zvezi nas je skupno 50 milijonov. Mladi ljudje želijo biti sestavni del modernega sveta, odprti in sredi množice. Evrošola izpolnjuje ta pričakovanja in daje prav tako sliko. To ni priložnost za jadikovanje zaradi včerajšnjih krivic ali za pretakanje sol za nad problemi današnjega sveta. To je priložnost za gledanje v prihodnost, za radostno praznovanje drugačnosti. Naši otroci, utesnjeni v svoj jezik in kulturo, nenadoma odkrijejo, da so sestavni del nečesa večjega, živahnega in vseevropskega. Vrednost pozitivnega psihološkega učinka je neizmerna.

Pojdimo tudi mi, starejši, za nekaj dni v Furlanijo - Julijsko krajino, veselimo se gostoljubnosti naših radodarnih slovenskih gostiteljev! Poslušajmo in glejmo pesmi, glasbo, plese in igre jutrišnjih Evropejcev! Glejmo na nove čuvaje našega izročila, ponosne na svojo identiteto in obenem povezane v različnosti!

*Dónall O'Riagáin je generalni sekretar Evropskega urada za manj poznane jezike iz Dublina.

V petnajstih državah Evropske zveze živi približno 50 milijonov državljanov, ki ne pripadajo večinskemu narodu. Od irskega otoka in spanske Galicije na atlantski do finske Karelije in grške Makedonije na vzhodni strani Evropske zveze, od Laponcev na severu do Grkov v Kalabriji in Albancev na Siciliji na jugu starega kontinenta: manjšine niso naša posebnost, ker je od petnajstih članic Evropske zveze monokulturna samo Portugalska. Drugace bi na kontinentu, kjer se narodi že stoletja in tisoletja prepletajo na tako omejenem in gosto naseljenem teritoriju, tudi ne moglo biti.

Mladi so za vsako manjšino ne samo jamstvo za njen razvoj, ampak celo za njeno preživetje. Mladi pa avtomatično pomenijo - solo. Brez sole bi novi rodovi ne spoznavali svoje kulture, ali bi jo spoznavali s se večjo težavo kot sicer. V soli se ustvarja jutrisnja manjšina; od sole je v dobri meri odvisno, ali bomo kot manjšina preživeli ali ne. Prav zaradi tega so za casa fasizma ukinili slovenske sole in to v okviru solske reforme, katere pobudnik je bil tisti fascistični filozof Giovanni Gentile, ki mu je Berlusconi postfasistični minister za pošte posvetil lepo znamko!

Pa vendar slovenske sole niso izbrisali: obnovili so jih že v času borbe proti nacifasizmu, v najtežjih vojnih pogojih. Z osvoboditvijo pa so lahko nase sole tudi uradno in javno obnovili. To je bilo pred 50 leti in tega dogodka se letos spominjamo s posebnim praznovanjem. V okviru proslav ob 50-letnici obnove slovenskih sol v Italiji bo namreč od 19. do 23. aprila letos praznik nase sole skupaj z vsemi (ali skoraj vsemi) manjšinskimi solami držav Evropske Zveze.

To bo Slovenska Evrošola '95.

Podobna srečanja mladine evropskih manjšin so že bila v

Manjšine, ki se bodo udeležile Slovenske Evrošole 95

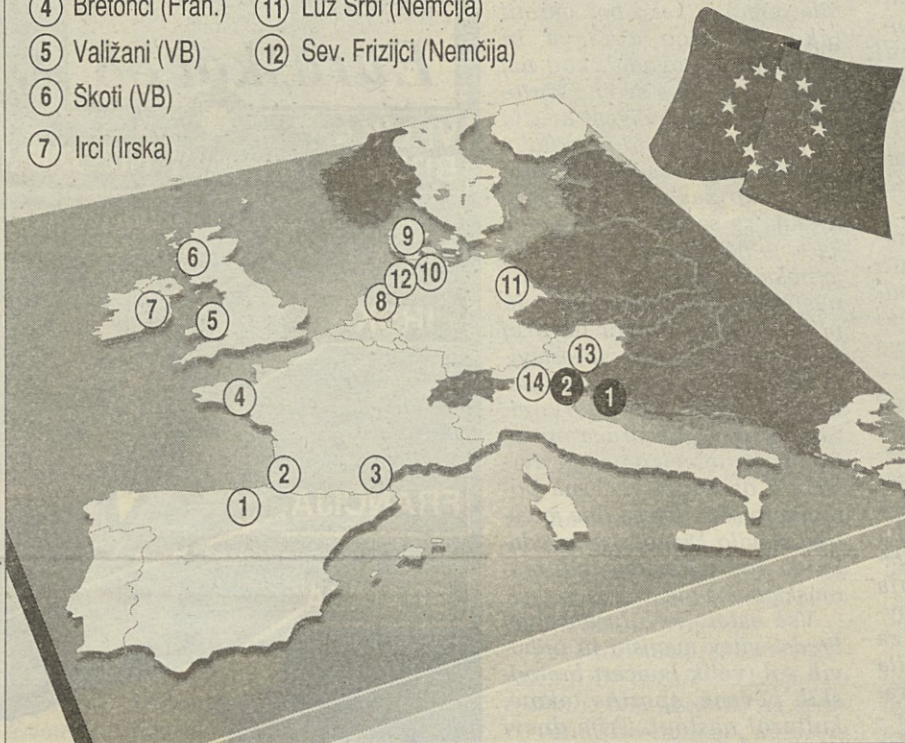
Evrošole se bo udeležilo 14 manjšin, še dve pa bosta kot opazovalki sodelovali pri glavnih manifestacijah

Uradni udeleženci Evrošole

① Baski (Spanija)	⑧ Frizijci (Nizoz.)	⑬ Slovenci (Avstrija)
② Baski (Francija)	⑨ Nemci (Danska)	⑭ Ladinci (Italija)
③ Katalonci (Fran.)	⑩ Danci (Nemčija)	
④ Bretonci (Fran.)	⑪ Luž Srbi (Nemčija)	
⑤ Valičani (VB)	⑫ Sev. Frizijci (Nemčija)	
⑥ Škoti (VB)		
⑦ Irci (Irska)		

Opazovalci

① Italijani (Slovenija)
② Furlani (Italija)

letih 1988 v Bretoniji (Francija), 1991 v Walesu (Velika Britanija) in 1993 v Friziji (Nizozemska).

Letosnje Slovenske Evrosole '95 se bodo udeležili poleg slovenskih srednjesolcev iz Trsta in Gorice ter malčkov iz speterske dvojezične sole, se Baski iz Spanije, Baski, Katalonci in Bretonci iz Francije, Danci, Severni Frizijci in Lužski Srbi iz Nemčije. Frizijci iz Nizozemske, Nemci iz Danske, Slovenci iz avstrijske Koroske, Vilezani in Skoti iz Velike Britanije, Ladinci iz Italije ter Irci iz Irske. (Ne, ne gre za napako, irščina je na Irskem manjšinski jezik!)

Na prireditve Slovenske Evrosole '95 so vabljeni izredni gostje tudi dijaki sol italijanske manjšine v Sloveniji ter skupina furlanskih otrok. K sodelo-

vanju so povabili tudi nekatere italijanske srednje sole.

Tudi v tem bo posebni pomen Slovenske Evrosole '95; ne samo v proslavi dogodka, ki je tako pomemben za našo manjšino, ampak tudi v odnosu do večinskega naroda, do italijanskih otrok in do italijanske javnosti nasploh. Na stotine in stotine otrok evropskih manjšin in med njimi tudi nasi, bo slo skozi mestno središče v živahnem, veselem in razigranem sprevodu. Mešali se bodo jeziki in barve, prevladala bosta veselje in mladost. Ne bo to najbolj neizpodbiten dokaz, da sta manjšina in njena sola nekaj povsem navadnega, pozitivnega, evropskega? Seveda, nasprotnikov nase manjšine ne bo prepričalo, ker jih nič ne more prepričati. Verjetno pa se bo kdo zamislil

sredi tiste sive večinske mase, ki ni za in ni proti naši manjšini, ker je pravzaprav niti ne pozna, razen v stereotipih. Tudi tem večinskim somesčanom in njihovim otrokom je namenjena Slovenska Evrošola '93.

Breme Slovenske Evrosole '95 so si naložili na ramena organizatorji, delno bo padlo tudi na solnike, v določeni meri pa tudi na družine srednjesolcev, ki bodo gostili mlade manjšince iz toliko različnih krajev Evrope. Otrke iz drugih evropskih držav bomo namreč gostili, podobno kot na prejšnjih Evrosolah, na naših domovih, kjer bodo preživeli štiri noči z otroci trzaskih in gorjskih srednjih sol in benečanske dvojezične sole. To je po eni strani relativno zahtevna naloga za starše: res bodo morali pripraviti še eno dodatno malico, gotovo bodo morali pripraviti še zasilno ležišče za mlade goste. Kdor pa je bil na prejšnjih prireditvah Evrosole, lahko potrdi, da si drugod s tega vidika niso delali prevelikih preglavic: nase udeležence so gostili pristrčno, vendar skromno, kot je pač primerno za solski izlet. Starši pa naj pomislijo tudi, da je

na drugi strani tehtnice enkratna priložnost za nase otroke, da se seznani s prijateljem, ki prihaja od daleč, ki pripada drugi kulturi. To je vsekakor obogatitev za nase otroke, saj se jim razširi obzorje, pridobi prijatelja, s katerim si bo lahko dopisoval ali ga sel obiskat, morda celo čez dve leti, ko bodo priredili Evrošola '97 in bodo naši srednjesolci sli v goste k drugi manjšini.

Slovenska Evrošola '95 je torej enkratna priložnost, ki presega meje navadne proslave, nudi nam možnost, da se pokazemo pred somesčani in pred svetom, da obogatimo svoje otroke z novo izkušnjo in da potrdimo veliko vlogo nase sole.

Sergij Premru

Štirje dnevi od Rižarne do Repentabra

Dijaki sol evropskih manjšin in njihovi spremljevalci bodo prispeli v naše kraje v sredo, 19. aprila popoldne oz. zvečer. Program Slovenske Evrosole '95 se bo začel v četrtek zjutraj in bo trajal do nedelje zjutraj.

1. dan - četrtek, 20. aprila 1995
DAN MANJSIN

Zjutraj se bodo gostje zadržali v prostorih sole, ki jih bo gostila. Ob 14. uri se bodo naši otroci in njihovi gostje podali v Rižarno, kjer se bodo poklonili žrtvam nacizma in nasilja nasploh. Nato se bodo vsi udeleženci razdelili na skupine in predstavili kratek kulturni spored na petih različnih lokacijah v središču Trsta: na Pomolu Audace, na Trgu Sv. Antona, na Borznem trgu, v Ul. delle Torri in na Goldonijevem trgu. Skupine se bodo nato v sprevodu namenile do Trga Unità, kjer bo uradno odprtje praznovanja.

Zvečer bosta v goriskem in v trzaskem

2. dan - petek, 21. aprila 1995
DAN PRIJATELJSTVA

Ta dan bo potekal v znamenju sporta in telesnih aktivnosti v prostorih in na igriščih Sportno kulturnega centra v Zgoniku. Na sporedu bo sedem panog oz. dejavnosti in sicer stafeta, met žogice, rusko kegljanje, tek v vrečah, mali nogomet, namizni tenis in vlečenje vrvi. Dejavnosti v Zgoniku se bodo končale s pohodom po Krasu do gradišča nad vasjo.

Zvečer bodo po vaseh in mestnih predelih krajevna kulturna in sportna društva priredila gostom iz Evrope sprejem s kratkim kulturnim sporedom, ki ga bodo podali tako gostitelji kot gostje.

3. dan - sobota, 22. aprila 1995
DAN RADOSTI

Zjutraj bodo gostje obiskali Postojnsko jamo.

Domaci otroci in gostje se bodo spet srečali v popoldanskih urah v Gorici. Ob sodelovanju otrok osnovnih sol bo na sporedu skupna prireditev, ki se bo odvijala na občinskem zemljišču v okraju Sv. Roka.

4. dan - nedelja, 23. aprila 1995
DAN MIRU

Zadnji dan bo potekal v znamenju slovesa. Zaključna svečanost bo na Repentabru: na trgu sredi tabora bodo domačini v narodnih nošah sprejeli otroke, ki bodo sodelovali pri krajšem kulturnem sporedu. Nato si bodo udeleženci še zadnjič segli v roke in se napotili proti domu. Slovenske Evrosole '95 bo tako konec.

EVROŠOLA '95

Ideja se je rodila jeseni leta 1987, ko je odbor zasebne bretonske sole Diwan v Brestu, francoskem vojaškem oporišču in ribiškem mestu ob Atlantiku, kjer je bretonski jezik že skoraj povsem izumrl, tuhtal, kako bi dostojno, svečano in koristno proslavil deseto obletnico ustanovitve teh sol. Diwan je bila prva manjšinska sola v Franciji. Nastala je v težkih pogojih - v državi, ki ne priznava jezikovnih manjšin - kot rezultat velikega poguma in velike nesebičnosti učiteljev in staršev. Mnogo prostovoljnega dela, težki učni pogoji, tudi nekaj tveganja zaradi kršitve zakona o obveznem šolanju, pa je vendar slo. Zgledu Diwana so sledili drugi: tako so Baski organizirali svoje sole - ikastole - in združenje imevalo Seaska, Okcitanzi so ustanovili Calandretu, Katalonci pa združene zasebnih sol Arrels. Drugace so se odločili samo alžaski Nemci, ki so celih petnajst let kasneje dosegli uvedbo nemščine v francoske sole - torej mnogo manj od Bretoncev, brez vse tiste življenjskosti, ki jih vsebuje manjšinska sola. Vendar o tem kdaj drugič. Vrnimo se k Bretoncem in deseti obletnici njihove sole. Zeleni so proslavo, ki bi navzven pokazala njihov obstoj in njihovo dejavnost, bi bila spodbuda za njihovo delo, in bi opozorila sirsio javnost - predvsem krajevne politike pa tudi sicer - na stvarnost, ki je mnogi niso poznali, nekateri pa je niso hoteli poznati. Proslavo, ki bo velika, mednarodna, pa tudi mladostna, iz katere bo izhajala vsa življenjskost otrok, novega rodu, ki osvaja in ohranja svojo kulturno in jezikovno tradicijo, svoj duhovni zaklad.

Festival! To je bila magična beseda, ki je izšla iz tistega sestanka. Mnogo je bilo se nedorečenega, vendar ideja se je rodila. In bila je ideja z veliko zacetnico. Proslava bo festival manjšinskih sol v Evropi. Povezovanje manjšin v Evropi je bilo se v povojih, Evropski parlament je pred borimi priti mi leti odobril svojo prvo listino o zaščiti manjšin, vprašanje se zdela ni bilo tako aktualno kot je sedaj. Evropski programi so govorili samo o univerzi in se za manjšinske sole se niso zmenili. Zato je bila takrat ideja o takem srečanju revolucionarna. Zato so bili v Brestu prepričani, da bodo na tak način res dosegli cilje, ki so si jih zastavili.

Nekaj tednov kasneje so že potovala pisma po Evropi. Ideja je bila v glavnih oblikih izoblikovana. Manifestacija se bo imenovala Evrosola, seveda v bretonskem jeziku: Euroskol. Povabljeni bodo manjšine, ki imajo lastne sole. Gre za osnovne sole, 8 do 10 let stare otroke, kot so stari njihov vrstniki Diwana. Srečali se bodo v sportnih tekmah, prisostvovali bodo skupni prireditvi, nase pa bodo opozorili s tekmo po središčni ulici Bresta in z manifestacijo pred zupanstvom.

V Brestu je zeblo. Z Atlantika je pihal mrzel veter, kar se tu dogaja celo v toplejših mesecih, kaj sele aprila. Pot je bila dolga: iz Trsta vso noc z

vlakom do Pariza, nato stiri ure z avtobusom po Parizu, pa spet dolgih sedem ur vlaka do Bresta. Nato namestitve v zavodu, dokaj velikem dijaškem domu, naslednje jutro pa že prva skupna vaja. Prišli so Skoti, Irčji, Valizani, Baski, Katalonci, Frizijci, Ladinci. Otroci so dobili karton plave barve: 400 kartonov za prav toliko otrok. Iz teh kartonov naj bi popoldne na trgu sestavili veliko evropsko zastavo, nato pa bi nanjo 'priteklo' dvanajst rumenih zvezdic. Vendar tisto s kartoni ni slo in ni slo. Ideja je bila dobra, a kako bo ukrotiti tako množico živzava in vsakemu dopovedal, kod naj steče, da se bo s svojim kartonom znašel na pravem mestu. Zato so se namesto »dinamične« odločili za »statično« evropsko zastavo, namesto tekanja za sedenje in dviganje kartona na pisk s pisčalko. To je nekako slo; generala je po neštetih poskusih uspela in popoldne so otroci najprej stekli po ulici, nato pa sestavili ogromno evropsko zastavo na trgu pred zupanstvom. Simbol je vzgal; druga mreža francoske televizije ga je uvrstila v osrednja večerna poročila in sele tistega dne je veliko število Francozov izvedelo, da živi v Franciji tudi bretonska manjšina.

Vse ostalo je bilo obrobje. Predstavitve manjšin in njihovih sol, velik koncert bretonskih pevcev, sportne tekme, kulturni nastopi. Trije dnevi so minili, kot bi trenili. Se zlasti za otroke, za katere je bilo srečanje res enkratno doživetje. Bretonci so bili navdušeni; prepričani so bili, da se bo vse zelo obrestovalo in prav so imeli. Ze naslednje leto so jim krajevne oblasti podelile veliko finančno podporo za delovanje njihovih sol, solski organi pa so jim dovolili, da obprejo nizjo srednjo solo. Ob koncu se sestanek in prvi sklep: pobuda naj ne bo enkratna, nadaljevati se mora. Valizani, ki so v Brest prišli z dvema avtobusoma, so se takoj javili za organizacijo druge Evrosole, cez dve leti. Vsi so soglasali, da bi otroci imeli od manifestacije vec, ko bi bili

nekoliko starejši. In skupna ugotovitev, da je bilo to prvo srečanje manjšinskih sol nekaj izrednega in da so otroci pridobili veliko samozavesti. Ugotovili so, da na tej veliki celini niso sami in neobgljeni, kot se jim to dozdeva v do-

mačem okolju, ampak so lahko tudi oni veliki protagonisti pomembnega dogodka. In ce je bila Evrosola za Diwan pomembna zaradi uveljavitve bretonske sole v odnosu do francoskih oblasti, je bil za slehernega od 400 otrok, ki so

se ga udeležili, vazen predvsem občutek, da je sodeloval pri nemem velikem, važnem, evropskem.

V Walesu se ne ubadajo s takim težavami kot v Breto-

niji. Njihove sole so državne in zanje skrbijo državni uradi. Ni jim treba zbirati denarja, kar zadeva učitelje, pa tam tisk velja angleški sistem: ravnatelj nastavlja in odstavlja učno osebo. Valizani lahko torej brezbrakejše gledajo na solski sistem.

Tudi oblasti so jim naklonjene. V zadnjih petnajstih letih je britanski parlament odobril kar dva zakona za zaščito valizanskega jezika. Z prvim zakonom je predvideval sole, dvojice napise in televizijo. Ker so Angleži pac Angleži, so ta zaceli takoj uresničevati. V vsem Walesu so vsi javni napisi in stranice do smerokazov na avtocestah in do napisov na železnih postajah; in se obrazci v javnih uradih ter poslovanje občin in drugih voljo-pokala za zmagovalce, le majhna spominska kolajna za vse udeležence.

Druga sprememba je zadevala splošno slovo. Ganljiva manifestacija v cerkvi, s kratko pridigo, koncertom orkestra prizadetih otrok in tiho animacijo na temo zapovedi »Ne kradi«.

Tako smo ob koncu skupno ugotavljali, da je taka formula neizmerno boljša in da bomo

jezika sploh niso poznali, ker ga stari ne obvladajo. Kljub temu so se družine odločile za slo v valizanskem jeziku, ker gre za obnovo kulturnega bogstva, ki je krenil v pozabo. In res gre samo za kulturno poslastico, kajti z valizansko ne pridese prav nikamor. Se v Walesu te razume le manjšina.

Sola torej uspeva, težav z oblastmi ni, jezik pa se ne uveljavlja. Za zaprtimi vrati stanovanj je valizanscina zelo redka, na trgovinah skoraj ne najdes napisa v valizanscini, casopisov v tem jeziku ni, ker jih ne bi nihče kupoval, in se bi lahko nastevali. Problem Valizanov je bil torej v dokazovanju, da standardizacija na angleščini ni nekaj brezizhodnega, in da se manjšine uveljavljajo prav s svojimi jeziki, ki jih uporabljajo ne samo v soli, ne samo na občini, ampak tudi v vsakdanjem življenju. Evrosola - Ewrosola - je bila eno izmed sredstev. Odvijala se je v Pwllhellyu, mestecu v severozahodnem Walesu, nekako na robu med območjem, na katerem je valizanscina se v rabi, in območjem, kjer jo je angleški jezik že pred časom nadkrilil.

Na sporedu je bila leta 1990, zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pa so jo preložili za leto dni.

Aprila 1991 je prav tako zeblo in pihalo kot pred tremi leti v Bretuniji. Sprevod po Pwllhellyu se je tako odvijal v zelo neugodnih vremenskih pogojih. Oblaki so kar drveli po nebu, tako da je skoraj večernemu mraku sledilo nekaj sončnih minut. Zeblo in pihalo pa je ves cas. Kljub temu se je na ulicah zbralo domala vse prebivalstvo mesteca. Ljudje so gledali, ploskali, pozdravljali. Otroci, tokrat stari od 11 do 14 let, pa so hodili v dolgem sprevodu, vsaka skupina s svojo zastavo, nekateri v narodnih nosah; nasi s tremi harmonikami, Skoti z lutnjjo, Irčji z violinami. Kot da bi sprevod govoril: Evropa je velika, v njej je prostora za vse in ni nujno, da so vsi Angleži.

Valizani so uvedli se vrsto drugih sprememb. Otroci so stanovali pri družinah; odpadli so torej razni domovi, to pa je udeležencem omogočilo stik s krajevno stvarnostjo. Ta je v tistem predelu Walesa izrazito kmecka. Sam sem bil gost manjše kmetije, na kateri so imeli »samo« 2.000 ovac in kakih 20 krav. Vsaka manjšina je bila v gosteh v eni vasi in tako je prišlo do prijateljskih stikov, ob odhodu pa se je posotila marsikatera solza. Najstniki, ki so prvič v življenju spoznali nova custva...

Treća sprememba je zadevala skupno slovo. Ganljiva manifestacija v cerkvi, s kratko pridigo, koncertom orkestra prizadetih otrok in tiho animacijo na temo zapovedi »Ne kradi«.

Tako smo ob koncu skupno ugotavljali, da je taka formula neizmerno boljša in da bomo

po tej poti nadaljevali. Evrosola je takrat dobila svoj pravilnik: manifestacija bo vsako drugo leto tednu po veliki noči, namenjena pa bo otrokom stariim od 11 do 14 let. Tako je Evrosola postala uradna evropska manjšinska manifestacija in evropske ustanove so si zanj prevzele tudi odgovornost.

Kandidata za naslednjo manifestacijo ni bilo treba dolgo iskati. Ponudili so se Frizijci, ki so s sklepom večine prevladali nad Katalonci iz Francije. Ugovor, da bi se morala manifestacija tokrat pomakniti proti jugu, ni izzval večjega odobravanja. Sever je je se ohranil zase.

Z razliko od valovitih pokrajin Bretonije in Walesa, je Frizija popolnoma ravna dežela. Pozimi včasih sneži in takrat bi se otroci radi sankali; vendar v vsej Friziji ni enega samega grica, ki bi bil dovolj visok, da bi se po njegovem poboju lahko sankali. Frizijci so si zato omislili drugacen sport: drsanje po ledu. V tem sportu tudi uspevajo, tako da je drsanje postalo njihov nacionalni sport.

Na tem ploskem ozemlju, ki se v ničemer bistveno ne razlikuje od ostale Nizozemske, živijo Frizijci. Njihov jezik je podoben nizozemščini, nekako tako kot furlanscina italijanscin. Govorijo ga pretežno v vaseh, mnogo manj pa v mestih. Zascita jezika je osredotocena na pokrajinsko vlado, ki za ohranitev frizijščine namenja dokaj velika sredstva. »Dusa« frizijjskega jezika pa je Fryske Akademi, znanstveni institut s kakimi sto uslužbenci. V tem institutu skrbijo za standardizacijo jezika, pripravljajo slovarje in atlase, izdajajo knjige, pa tudi skrbijo za stalen stik z

drugimi manjšinami v Evropi. Fryske Akademi je namrec eden izmed starih centrov racunalniške mreže Mercator, ki izdeluje podatkovno bazo o manjšinah v Evropski zvezi. Ta center se ukvarja s solstvom in med številnimi publikacijami je tudi brošura o slovenski soli v Italiji. Njen avtor je bil Pavel Strani.

Ko zapustiš institut, ki ima sedež v lepi stari mestni palači v Ljouwertu (Nizozemci mesto imenujejo Leeuwarden) precekas cesto, in ze si v licni enonadstropni stavbi frizijjskega radia; nekaj ur programov dnevno in dve uri televizijskih sporedov tedensko. Radio se

ukvarja z vsem: kulturo, jezikom, solo, zgodovino, frizijso glasbo; televizija je namenjena skoraj izključno solam.

Tudi v Friziji so sole jedro ohranjanja jezika. Ze precej let imajo stari možnost izbire med dvojezično solo in solo v nizozemskem jeziku. V dvojezičnih solah poteka pouk v vseh predmetih v obeh jezikih; približno polovica solskih ur se odvija v frizijjskem in polovica v nizozemskem jeziku. V nizozemskih solah pa je pouk frizijščine obvezen predmet, vendar omejen na dve ali tri učne ure tedensko. Otroci se jezika ne naučijo. Frizijci so z dokajšnjo lahkoto obšli občutek, da bi se otroci raje učili kakega drugega jezika: učni program tujih jezikov je v frizijjskih in nizozemskih solah enak, je pa tudi učinkovit; tako se z desetletnim otrokom lahko se kar tekoče pogovarja v angleščini ali v nemščini, s petnajstletnim dijakom pa kar v obeh jezikih, in prav presenečen si, da so se jezika res naučili samo v soli. Pa kaj, na Nizozemskem sploh ne dobiš službe, ce ne obvladaš vsaj enega od teh dveh jezikov.

Kljub vsemu temu pa ljudje z veliko apatichnostjo spremljajo probleme frizijjske manjšine. Radio za silo razumejo, tudi članek v frizijščini, ki ga vsak dan objavlja krajevni dnevnik, nekako preberejo, vendar jih ta jezik ne zanima. Namen Evrosole je torej bil, da vzbudi zanimanje pri prebivalstvu, da opozori mlade Frizijce, da obstajajo v Evropi številne manjšine, ki so ponosne na svoj jezik in ga redno govorijo.

Zato so prireditelji vnesli manjšo novost: vsako manjšino so povezali ne le z vasjo, ampak z neko specifichno solo. Gostje iz evropskih držav pa niso samo sodelovali na uradnih manifestacijah Evrosole - v frizijščini se ji pravi Euroskoalle - ampak so »napolnili« vasi. Sprehodi, obiski prijateljev, ponekod celo

majhne veselice s sosedi, so bili sestavni del programa »opozarjanja nase«, ki so ga prireditelji postavili na prvo mesto ciljev Evrosole. Preseči apatichno odklanjanje, torej. Kako je to težko, je bilo jasno ze na otvoritveni slovesnosti, ko se je dolg sprevod razvil po Ljouwertu. Bilo je mnogo težav s prometom, nobenega soviništicnega ali nacionalističnega izpada, pa tudi nobenega posebnega odobravanja ali sodelovanja prebivalstva. Nekako tako, kot da bi vse skupaj pristotnih ne zadevalo. Manifestacija je izpadla veličastno, z vojaškim helikopterjem, ki je pristal na glavnem trgu in vzbudil pozornost otrok, s tisoč in več balončki ki so se dvignili proti nebo, vendar ob velikem brezbrizju tistih, katerim je bila prireditelj namenjena, torej prebivalcev Ljouwerda.

Frizijjska Evrosola je bila nekoliko skromnejša od prejšnjih, verjetno tudi zaradi srazmeroma skromnejših sredstev, ki so jih zbrali organizatorji. Bila pa je zelo prijetna, cloveska. Tekmovalni sport je popolnoma izginil, ostale so igre. Bogatejši je bil kulturni spored, v katerem so se predstavile vse nastopajoče skupine. Vendar tudi tu isti problem: nastopali so manjšinci, gledalci so bili drugi gostje, za domaco publiko pa ni bilo prostora. In končno se velika gledališka predstava, ki so jo pripravili frizijjski otroci, poklon vsem sodelujočim, vendar prav tako brez domačih gledalcev. Organizatorji pa so bili kljub temu zadovoljni. V te sorazmeroma marginalne kraje je Evrosola prinesla stiri dni živahnosti, drugacne življenjske, morda - nekoliko demagogsko - evropskega duha, zagotovo pa evropsko dimenzijo manjšin. Dejansko, kadar vidiš mlade ljudi z vseh vetrov, babilonski stolp jezikov, vihanje povsem nepoznatih zastav, ugotovis, da evropska dimenzija ni skupek dvanajstih - sedaj petnajstih - držav, pojmo-

vanih kot birokratskih enot, ampak pisana združba ljudi, ki pripadajo različnim narodom, različnim kulturam, in ki govorijo različne jezike.

In končno se sestanek. Ravnatelj nemške sole v danskem mestecu Apenrade je ze prej povedal, da kandidira za organizacijo Evrosole, vendar soglasa, da se manifestacija preseli na jug. Irčji so ponudili kandidatura, a so prav tako sprejeli tezo, da se Evrosola seli na jug. Katalonska kandidatura tokrat ni bilo, bila pa je slovenska. Tako je padla odločitev, da bo cetrti Evrosola pri slovenski manjšini v Italiji. In sedaj smo tu...

Kaj torej lahko pričakujemo od slovenske Evrosole? Predvsem nekoliko samozavesti, ki jo naša manjšina - predvsem pa naša mladina - res krvavo potrebuje. Množicne manifestacije so imele že od nekdaj prav ta namen in ob vseh treh prejšnjih priložnostih smo lahko ugotovili, da na vsako manjšino blagodejno vpliva ugotovitev, da ni sama. Lahko pričakujemo tudi izmenjavo koristnih izkušenj med solniki, ki bodo spremljali dijake. Tudi te so lahko nadvse koristne, ceprav je res, da slovenskih sol ne urejamo sami, ampak so podvržene italijanski vladi, pri čemer ima birokracija zelo velik delež.

Lahko tudi pričakujemo navezave novih stikov: tu mislimo na stike med solami in tudi na stike med posamezniki. Res je, da ob takih priložnostih vedno mislimo, da bodo stiki večni, nato pa v večini primerov nanje pozabimo, vendar nekaj vedno ostane.

In končno lahko od slovenske Evrosole pričakujemo stiri dni razigranosti in mladostne veselja. Tudi tega potrebujemo, saj nas problemi že itak stalno obremenjujejo in se nam nekaj razvedrila prav prileze...

Bojan Brezigar

EVROŠOLA '95

Zgodba o Evrošoli

BRETONIJA

Euroskol 88

VELIKA BRITANIJA

NIZOZEMSKA

BELGIJA

IRSKA

FRANCIJA

SPANIJA

PORTUGALSKA

LUKSEMBURG

ITALIJA

GRČIJA

Evrošolo so doslej priredili že trikrat

ŠVEDSKA

DANSKA

NEMCIJA

AVSTRIJA

FINSKA

NEMCIJA

AVSTRIJA

NEMCIJA

AVSTRIJA

NEMCIJA

AVSTRIJA

NEMCIJA

AVSTRIJA

NEMCIJA

AVSTRIJA

NEMCIJA

AVSTRIJA

NEMCIJA

AVSTRIJA

NEMCIJA

AVSTRIJA

NEMCIJA

AVSTRIJA

NEMCIJA

AVSTRIJA

NEMCIJA

AVSTRIJA

WALES

Ewrosol

Cymru 1991

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

FRIZIJA

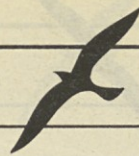
EUROSKOALLE 1996

EWROSGOL 1991

EUROSKOL 1988

PROF. ZVONKO LEGIŠA / PREDSEDNIK ORGANIZACIJSKEGA ODBORA

Slovenska Evrošola '95 slavje za vso našo skupnost

Ravnatelj nabrežinske srednje šole »Igo Gruden« prof. Zvonko Legiša, je predsednik organizacijskega odbora Slovenske Evrošole '95. Na srečanju, ki je bilo 22. decembra lani v prosteskem Kulturnem domu, je javnosti tako predstavil pobudo:

Bilo je 8. novembra lani, ko smo se predstavniki slovenskih sol, kulturno vzgojnih in športnih organizacij iz Goriške in Tržaške zbrali v Prosvetnem domu na Opčinah ter soglasno sklenili, da bomo ob 50-letnici obnove slovenskih sol v Italiji priredili slavje jezikovnih manjšin Evropske Skupnosti in ga poimenovali Slovenska Evrošola. Tovrstna oblika praznovanja take pomembne obletnice je v našem prostoru nekaj izjemnega ali vsaj nenavadnega. Prepričani pa smo, da bo naša Evrošola priložnost, da z njo na primeren, drugačen, morda tudi aktualnejši način dokazemo svojo navezanost na našo solo, pomembnost njene kulturne, vzgojne in izobraževalne vloge, obenem pa, da s to manifestacijo izpričamo svoj obstoj širšemu krogu sodržavljancev in Evropejcev.

Takrat je tudi prislo do predloga, da bi to slavje ne zajelo le vseh sol, marveč celotno našo zamejsko skupnost. V ta namen je bil zasnovan in ustanovljen organizacijski odbor, ki zajema različne komponente slovenskega javnega življenja. Jasno pa je bilo že od vsega

začetka, da bo levji delež pri izpeljavi celotne manifestacije imela sola. Z Evrošolo bodo naše sole - predvsem pa nižje srednje - popestrile svoje običajne programe, imele bodo možnost, da ne rečem obveznost, razširijo svoje specifične pristojnosti ob iskanju novih neposrednih stikov in sodelovanja z zunajšolskimi dejavniki, kot so prosvetna društva, občinski upravitelji in sosednje italijanske šole. Sodobnejši pristop sole do teh dejanj je namreč tudi porok za učinkovitejše formativne izkušnje učencev. Po drugi strani pa velja poudariti, da tudi nekatera recentna ministrska navodila podpirajo izvedbo takih izkušenj v sklopu načrtov kulturnih izmenjav, medkulturnega dialoga in demokratičnega sožitja v Evropi in v večkulturni družbi.

Kaj sploh je Evrošola? Gre za množično srečanje solarjev, ki pripadajo različnim jezikovnim manjšinam Evropske unije. Pobudnik za taka srečanja je Urad za manj razširjene jezike, ki deluje v okviru Evropske unije in ki je botroval že trem tovrstnim manifestacijam. Vseh treh prejšnjih Evrošol so se vselej udeležili tudi predstav-

niki naših zamejskih sol. Slovenska Evrošola bo torej četrto tovrstno srečanje.

Organizacijski odbor Slovenske Evrošole ima od svojega nastanka za sabo že veliko operativnih sej, na katerih je oblikoval program za vse štiri dni poteka manifestacije. Z ozirom na zahtevnost kritja več resorjev, smo že v začetku znotraj odbora določili odgovarjajoče koordinatorje, ki načeljujejo več ali manj obsežni skupini svojih sodelavcev. Tako sta profesorja Kravos in Pangerc koordinatorja za kulturni program, prof. Sonja Milčič uskladuje program za športni dan, Sergij Premru je odgovoren za javno obveščanje in reklamo, Bojan Brezigar je koordinator za stike z javnostjo in, kot podpredsednik Urada za manj razširjene jezike Evropske skupnosti, tudi vezni člen med odborom in to ustanovo; didaktična ravnateljica Nataša Paulin, podpredsednica našega odbora, je odgovorna za logistiko, koordinacija in režija glasbenega dela programa je bila zaupana profesorju Bogdanu Kralju, tajnice posle pa urejujeta Vida Valenčič in Peter Rustja. Iz praktičnih razlogov je odbor soglasno določil za svoj uradni sedež sedež Zveze slovenskih kulturnih društev v Trstu.

Nekaj podatkov o udeležencih:

Slovenske Evrošole se bodo udeležile naslednje skupine:

- Baski iz Španije in Francije, ki bodo gostje dolinske srednje šole,
- Bretonci, ki bodo go-

stje dvojezičnega solskega centra v Spetru,

- Danci iz Nizozemske in Lužiški Srbi, ki bodo gostje proške srednje šole,

- Nemci iz Danske in koroski Slovenci, ki bodo gostje goriške srednje šole, odnosno oddelka v Doberdolu,

- Valežani in Skoti, ki bodo v gosteh na srednji soli v Nabrežini ter na oddelku v Križu,

- Ladinci in Katalonci, ki bodo v gosteh na openski srednji soli,

- Severni Frizijci, ki bodo gostovali na rojanski srednji soli,

- Frizijci iz Nizozemske, ki so bili dodeljeni srednji soli Cankar,

- Skupina irske manjšine, ki bo gostovala na sve-toivanski srednji soli.

Poleg teh trinajstih navedenih skupin smo povabili kot izredne goste še predstavnike italijanske

manjšine iz Slovenije in furlansko skupino. Vsaka naša srednja sola pa je povabila k sodelovanju tudi bliznjo italijansko srednjo solo. Pri celotni manifestaciji bodo sodelovale še vse naše osnovne in višje šole.

Clanom odbora Evrošole je bilo od vsega začetka jasno, da z organizacijo te pomembne in za nas tudi reprezentančne pobude gredo naproti zelo odgovorni obveznosti, ki bo terjala ne le veliko časa v pripravi, marveč tudi veliko stroškov. Kot solniki, starši učencev in bivši dijaki naših sol smo se znotraj odbora enotno zavzeli za to, da svojega, tudi če zahtevnega sodelovanja, seveda ne vključimo v proračun celotnih stroškov Evrošole in prav tako za nehonoriranje zunanjih sodelavcev. Predračun stroškov Slovenske Evrošole 1995 pa znaša

kljub temu okrog 310 milijonov. Delno kritje pobude sta nam zagotovili Evropska skupnost, in Dežela Furlanija Julijska Krajina, občinske uprave, računamo pa, da približno dobra polovica celotnega zneska se ni krita, zaradi česar se bomo morali obrniti se na druge ustanove in prepričan sem, da bomo manifestacijo z uspehom izpeljali do konca.

Verjetno je odveč poudariti, da niso le stekla že vsa dela v zvezi s pripravo programov, ampak tudi tajniško poslovanje. Slednje smo začeli s prazno blagajno in, kasneje, s skromnim simboličnim prispevkom naših dveh krovnih organizacij, kar pa je tudi za sam začetek dela odločno premalo. In že trkajo na vrata načrtovalci posameznih pobud in sprašujejo za kritje stroškov pri nabavi potrebnega materiala.

Himna Slovenske Evrošole '95

**Evrošola v zarji Trsta
se razvema v mladi sij,
vsak od nas iz daljne zemlje
nosi žarek svežih sil.
Ob sinji jadranski obali
smo mladi Evrope se zbrali,
da v zarji naše mladosti
bi roko si toplo podali.
Pojmo, Evrošoli, pojmo!
Ljubezen je naša zastava.**

Besedilo: Boris Pangerc
Glasba: Aleksander Vodopivec

Prispevajte za Slovensko Evrošolo '95!

Slovenska Evrošola '95 je zahtevna pobuda, tako z vidika organizacije kot tudi stroškov.

Organizacijski odbor je že prejel dva manjša prispevka za začetne stroške od Slovenske kulturno gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij, pa tudi od Sindikata slovenske šole, ki je organizatorjem izročil »prihranke« prejšnje pomembne obletnice, 25-letnice slovenske šole v Italiji. Odbor računa tudi na finansiranje Dežele Furlanije - Julijske krajine in Evropske Zveze.

Vendar tudi to ne bo zadostovalo in zato organizacijski odbor vabi vse posameznike in institucije, ki jim je pri srcu slovenska šola - in to bi med drugimi morali biti vsi tisti, ki so se na naših šolah izšolali - da po svojih močeh prispevajo za izpeljavo slavnostne proslavitve 50. obletnice obnove slovenskih sol v Italiji.

Svoje prispevke lahko nakažete na tekoči račun štev. 01/7780/13 pri Tržaški Kreditni Banki v Trstu.

Prodor Rdeče armade

Rusi so pred petdesetimi leti s silovitim prodorom in z ogromnimi žrtvami zasedli močno utrjeno ozemlje Vzhodne Prusije, elitne dežele tretjega rajha

**DRUGA
SVETOVNA
VOJNA**

Na sodobnem zemljevidu Evrope vidimo na južni obali Baltskega morja, stisnjeno med Latvijo in Poljsko, majhno enklavo z označbo »Rusija«. Z najbolj mastnimi črkami je tu označeno mesto Kaliningrad. Čeprav je bil Kalinin pomembna osebnost ruske sovjetske države, sedanji moskovski oblastniki imena mesta niso spremenili, kot se je to zgodilo z imeni številnih drugih mest v Rusiji, kjer so imena, ki so bila krajem dana za časa komunistične oblasti, izginila in pustila mesto tistim iz prejšnjih carskih časov.

Ceprav so Leningradu ime spremenili v nemški St. Petersburg (vedeti je sicer treba, da je že zadnji ruski car odpravil nemško ime St. Petersburg ter uvedel rusko Petrograd ob nemškem napadu na Rusijo v 1. svetovni vojni; ruski izraz Petrograd so uporabljali tudi prej, o čemer najdemo dokaz tudi v gorški Soci in trzaski Edinosti), s Kaliningradom nekaj podobnega, najbrž niti za najbolj ostre nasprotnike komunizma, ni mogoče. Prejšnje ime kraja je namreč bilo Königsberg.

To mesto je bilo namreč središče nekdanje Vzhodne Prusije. Dežela je sodila v sklop nemške države do konca 2. svetovne vojne. Vzhodna Prusija je bila od osrednjega nemškega ozemlja med vojnima ločena z ozkim koridorjem, ki je bil po 1. vojni, ob ustanovitvi samostojne Poljske, prisojen tej novi državi, da bi imela dostop do morja. Nedaleč od nemškega mesta Gdansk, ki je takrat dobilo status svobodnega mesta, pa čeprav so v njem bivali izključno Nemci, so Poljaki zgradili mesto Gdynia. Prusija je bila nemška dežela, kjer sta se najbolj razbohotila nacionalizem in militarizem, se zlasti po zaslugi plemičev - veleposlanikov, ki so jim pravili »junckerji«, in ki so bili nasledniki nekdanjih »krizarjev«. To je bil odraz večstoletne nemške težnje za prodor na vzhod, za znani »Drang nach Osten«, ki je bil uperjen proti za Nemce »manjvrednim« slovan-skim narodom. Prav Prusi so bili vodilni tudi v času nacizma, predvsem, ker so v Hitlerju videli nosilca in izvrševalca svojih osvajalnih težej.

Znano je, da so se Nemci med 2. svetovno vojno zelo kruto obnašali na vsem evropskem vzhodu. Rusi so se za storjene krivice ostro masevali. Tudi s tem, da so nemški državi odvzeli kar precej ozemelj. Poljaki so dobili Slezijo, dober del Pomorjanskega in Pru-

sije, izgnali so nekaj milijonov Nemcev. Čehi, čeprav niso dobili novih ozemelj, so iz Sudetov izgnali milijone Nemcev. Stalinova Sovjetska zveza je dobila Vzhodno Prusijo in iz nje izgnala tam živeče Nemce. V te kraje so se naselili Rusi, Ukrajinci in ljudje iz drugih republik takratne Sovjetske zveze. Prvotna nemška imena krajev so bila zamenjana z novimi v ruskem jeziku.

Že 21. oktobra 1944 so nekatere edinice Rdeče armade med svojim prodiranjem stopile na nemška tla. Do tega je prišlo v Vzhodni Prusiji, pri krajih Goldap, Nemersdorf in Gumbinnen. Nemci in Rusi so se na »sveti nemški zemlji« ostro bojevali in že po dveh tednih, 5. novembra, je Nemcem uspelo Ruse potisniti nazaj čez mejo.

Dva dni pred tem vdorom je feldmarsal Erwin Rommel naredil ukazani samomor. Bil je vnet nacist, zvesto izvrševal od Hitlerja zaupane mu naloge, potem pa se je baje znašel med tistimi generali, ki so podpirali zaroto proti Hitlerju, ker so hoteli Nemčijo rešiti poraza. Baje je njegovo ime povedal nekdo od zarotnikov, ki so 20. julija naročili atentat na Hitlerja v Volcjem brlogu, ki je bil prav v Vzhodni Prusiji. Hitler ni hotel poslati Rommla pred sodnike, ker je feldmarsal užival velik ugled v vojski. Ukazal mu je, naj naredi samomor in zvesti feldmarsal je ubogal tudi na ta ukaz.

Nekaj dni kasneje, 21. oktobra, so ameriški tanki prišli v Aachen. To je bilo prvo večje nemško mesto (tesno je povezano z evropsko zgodovino, saj so v njem kronali cesarja Karla Velikega), v katerega so prišli vojaki protihitlerjevske koalicije. Aachen je zelo blizu nemsko-belgijske meje. Zacenjal se je vdor v nemško trdnjavo, pa čeprav tudi na Zahodu ni bilo večjih rezultatov, se zlasti zaradi tega ker so sredi decembra Nemci

izvedli močno protiofenzivo v belgijskih Ardenih. Ta sicer ni uspela, za nekaj časa pa je zavrla prodiranje zahodnih zaveznikov. V zasedenem Aachenu, potem ko se je položaj nekoliko umiril, je 25. januarja 1945 začel izhajati »Aachener Nachrichten«. Bil je to, po dolgem času, prvi nemško pisani dnevnik, ki ni trobil v nacistični rog.

Najpomembnejše vojno dogajanje v januarju 1945 pa je potekalo na nemski vzhodni fronti. Po nekajmesečnih pripravah se je pričela odločilna sovjetska ofenziva. 12. januarja je Rdeča armada napadla na vsej fronti od Baltika do Karpatov. Že po nekaj dneh so se pokazali prvi uspehi. 17. januarja so Rusi osvobodili Varsovo. V njenih predmestjih, na desnem bregu Visle, so sicer bili že konec julija 1944. 1. avgusta je v mestu izbruhnila vstaja. Rusi pa so se ustavili na drugem bregu in Nemcem dopustili, da so unicili uporno poljsko »armijo krajovo«. Ta je bila naklonjena zahodu, ubogala je vlado v begunstvu, ki je bila v Londonu. Tega Poljaki Rusom niso nikdar odpustili, saj so Nemci v porušnem mestu ostali še več kot pet mesecev.

Sest dni po začetku ofenzive, 18. januarja, so Rusi prišli na ozemlje tretjega rajha, v Slezijo. Ta je danes poljska pokrajina na jugozapadu države, takrat pa je sodila v veliki nemški Reich. Rusko prodiranje v zahodnih predelih predvojne Poljske in v Sleziji je bilo silovito. Rusi so 19. januarja zasedli Krakow, istega dne tudi Lodz. Cete pod poveljstvom Ivana Konjeva in Jurija Zukova so podirale drugo za drugo nemško obrambno linijo. 29. januarja so sovjetski vojaki prišli na Pomorjansko (nemško Pomeranien), t.j. nemško vzhodno deželo, ki je se do pred nekaj stoletij, kot samo njeno ime pove, bilo naseljeno s poljskim prebivalstvom. 3. februarja so Rusi prišli do Wroclawa (mesto je takrat bilo nemško, ime mu je bilo Breslau) ter do kakih deset kilometrov pred Szczecinom (tudi to mesto je bilo v Nemčiji, imenovalo se je Stettin). Branilo se je le mesto Poznan (takrat z nemskim imenom Posen), ki je, potem ko je bilo obkoljeno, ostalo več kot sto kilometrov za fronto. Nemška posadka se je vdala sele 23. februarja.

2. in 3. beloruski front (z nazivom »front« so v Rdeči armadi

nazivali večje bojne enote) sta na severnem delu fronte 12. januarja naskočila vzhodno Prusijo. Ta je bila lego nemškega oz. pruskega militarizma. Tu so bili doma junckerji. Adolf Hitler je v tej deželi, v Rastenburgu, uredil svoje poveljstvo, takojimenovan »Volciji brlog«. Od tu je s svojimi generali ves čas vojne nadzoroval vojaške operacije na vzhodni fronti. Nemci so močno utrdili Vzhodno Prusijo. To je bila najbolj izpostavljena nemška dežela in nameravali so jo braniti do konca. Na tem sicer ozkem pasu so imeli od meje do Königsberga kar devet obrambnih linij. Bile so bolj utrjene kot znamenita Siegfriedova linija na meji s Francijo. V začetku leta 1945 so imeli Nemci tu 800.000 mož, 8.200 topov, 700 tankov in 515 letal. Sovjeti so tu nakopili veliko močnejše sile.

Pod poveljstvom marsala Rokossovskega in generala Cernjakovskega je tu bilo pripravljenih na napad 1.670.000 vojakov, 28.360 topov, 3.300 tankov in 3.000 letal. Med letalci so bili tudi Francozi, ki so se na vzhodni fronti borili v edini »Normandie-Niemen«.

Ruski vojaki so vdrlili na območju Mazurskih jezer, kjer Nemci niso pričakovali večjega prodiranja. V prvih nekaj dneh letalstvo ni poseglo v boj zaradi slabega vremena, saj je megla pokrivala celotno pokrajino. Nemci so se upirali z vso silo. Ze v prvih dneh ruske ofenzive so v boj poslali svoje rezerve, vključno tankovsko divizijo Grossdeutschland. Tej je tudi uspelo zavstaviti rusko napredovanje. Vendar pa je Rokossovskemu s spretno potezo, v kateri je uporabil veliko tankov, uspel prodor, s tem da je z napadom z več strani zagrozil, da bo obkolil del nemških čet. Te so se zaradi tega umaknile. 16. januarja se je vreme zjasnilo in takrat je predominantno rusko letalstvo opravilo svoje. Ze teden dni po začetku ofenzive je Rdeča armada skoraj povsod prodrla 60 km v notranjost utrjenega sovražnega ozemlja. Admiral Doenitz je v Tilsit, na nekdanjo nemško-latvijsko mejo, poslal tudi ojačenje 3.000 mornarjev, bilo pa je že prepozno. 20. januarja je Tilsit padel.

Ko se je sovjetska ofenziva pričela je Hitler nemskim civilistom ukazal, da morajo ostati doma. Ko pa so Rusi že prodirali, je nemško poveljstvo svojim rojakom ukazalo, da se morajo umakniti v zahodno smer. To je v nemškem zaledju povzročilo precej preglastic, saj je bil na cestah velik kaos. Göbbelsova propaganda je Nemce svarila pred Rusi, čes da bodo vse Nemce pobili. Nemski poveljnik Königsberga general Lasch je v svojem poročilu napisal, da več kot 2 mi-

lijona beguncev ovi-
ra premike vojaških
edinic.

26. januarja so ruske edinice dosegle mesto Marienburg, na področju ustja Visle, istega dne so tudi prišle do obale Baltskega morja severno od Eblinga. Nacistične cete, ki so se vztrajale v obrambi Königsberga so bile odrezane od glavne nemške vojske. Hitlerjevo poveljstvo namreč ni dovolilo umika tistim generalom, ki so želeli peljati svoje vojake na nove obrambne linije. Usoda Stalingrada se je ponavljala. 27. januarja so Nemci z napadom nekaterih divizij z zahoda poskusili razbiti ruski obroč pri Marienburgu. Nemcem je v treh dneh uspel prodor v globino 30 kilometrov in ruski vojaki so se morali umakniti. Vendar pa je rusko poveljstvo kmalu poslalo ojačenja in s ponovnim prihodom do Baltika se enkrat, tokrat definitivno, razdelilo nemško vojsko. Z vzhodne strani so Rusi 30. januarja do-

speli skoraj do Königsberga in okrog njega stisnili skoro popoln obroč.

Nemske cete v Vzhodni Prusiji so se tako znašle razdeljene v tri skupine. Na treh obkoljenih območjih se je srdito branilo več kot 30 Hitlerjevih divizij. Sovjeti in Nemci so bili izčrpani. Medtem ko so druge sovjetske cete napredovale proti zahodu, v notranjost Zahodne Prusije in Pomorjanskega, so v vzhodno Prusijo Rusi dovazali nove cete. Hudi boji so se ves februar in tja do 19. marca odvijali na utrjenem pasu okrog Hkejslberga, južno od glavnega mesta dežele. Tu so imeli Nemci 911 železobetonskih bunkerjev. V zadnjih bojih je tu padlo kar 93.000 nemških vojakov, 46.000 pa se jih je predalo.

V Königsbergu je odpor se trajal. A ne več dolgo. 6. aprila je Rdeča armada pričela z odločilno bitko in po starih dneh hudih pouličnih bojov so se 9. aprila 1945 vdali se zadnji branilci. Po sovjetskih virih je tu padlo 35.000 nemških vojakov, poveljnik general Otto Lach se je s 1.819 generali in oficirji ter 92.000 predal.

Končana je bila ena najhujših bitk v 2. svetovni vojni. Stalin je Vzhodno Prusijo zahteval predvsem zase, južni del te dežele so dobili Poljaki. Iz vseh teh krajev so nemške prebivalce izgnali. Ce pogledamo današnje nemške zemljevide, vidimo na njih napisane kraje, ki so v Rusiji, napisane le z rusko oznako, tiste na ozemlju poljske države pa v dvojni obliki, poljski in prejšnji nemski. Morda so v Nemčiji se ljudje, ki bi se tja radi vrnili.

Marko Waltritsch

Na sliki: Nepregledna kolona razbitih nemških vojaških vozil na cesti med Königsbergom in Eblingom po napadu ruskega letalstva.

Kako so se v tem stoletju spreminjale meje v Evropi

Ce pogledamo na najsodobnejši zemljevid Evrope bomo seveda ugotovili, da je na stari celini v zadnjem času prišlo do velikih sprememb. Vse so v vzhodnem delu Evrope. Ni več nekdanjih Jugoslavije, Českoslovaske in Sovjetske zveze. Nastale so nove države, ki najdejo svoje mesto na zemljevidih. V tem stoletju so kartografi že večkrat morali zarisati nove meje.

Najprej, v prvih letih stoletja, ko se je Norveška na sicer miren način ločila od Švedske. Potem so to naredili po balkanskih vojnah, ko se je prišlo, zaradi razpada takratnega turskega cesarstva, do precejšnjih sprememb na južnem Balkanu. Do večjih sprememb je prišlo po 1. svetovni vojni, ko se je podoba spremenila sa zlasti v Srednji Evropi, kjer je bilo do takrat veliko avstro-ogrskega cesarstva. Nastale

so nove države, najpomembnejše med njimi so bile Poljska, Českoslovaška in Jugoslavija, poleg teh tudi Finska in tri južne pribaltske države, za več drugih pa je prišlo do znatnih sprememb meje.

Od takrat je minilo komaj dvajset let, ko je prišlo do novih sprememb. V začetni fazi 2. svetovne vojne, ko si je Hitler prisvojil precej ozemelj, je odredil, naj nastanejo nekatere majhne satelitske države. Tudi takrat sta bili predvsem Srednja Evropa in Balkan v ospredju zanimanja, do sprememb meja pa je prišlo tudi na zahodu Nemčije, kjer so si Nemci prisvojili nekatera francoska in belgijska ozemlja. Kartografi so se s spremembami ponovno kar na veliko ubadali po 2. svetovni vojni, ko je v evropskih krajih na vzhodu Nemčije spet prišlo do sprememb. Podobnemu smo prica danes za-

radi sesutja uvodoma omenjenih držav.

Ce pogledamo na posodbljen zemljevid Evrope bomo brz ugotovili, da so na jugovzhodnih obalah Baltika nastale nove države. Ni točna, kar trdijo nekateri, da je namrec Litvo, Latvijo in Estonijo sele Stalin po 2. svetovni vojni priključil Sovjetski zvezi. Predniku SZ, t.j. ruskemu carstvu, so te dežele pripadale že v vsem prejšnjem stoletju tja do konca 1. svetovne vojne. Po njej so se osamosvojile, takšne ostale do 2. vojne. V njih so vodilni ljudje s Hitlerjem tudi simpatizirali. Nemci so med vojno te kraje brz zasedli in z njihovih ozemelj lazje prodirali v notranjost Belorusije in Rusije, takrat Sovjetske zveze. Po 2. vojni je Stalin te kraje ponovno priključil svoji državi in s tem nadaljeval politiko ruskih carjev.

M.W.

»Balkan ekspres« Bar - Bari

Trajekt, ki združuje slovenski dobiček, srbsko tihotapstvo in kosovsko begunstvo

Ko se približamo pristanišču v Baru, nam najprej pade v oči zasidrani lepi in mogočni trajekt »slovenec«, ki mu na boku z rdečimi črkami piše Laburnum in pod tem še »priimek« - Limasol. Trajekt je očitno registriran na Cipru, po uradni inacii je njegov lastnik »neki Indijec iz Londona«, javna skrivnost pa je, da za njim kljub vsemu stojijo Slovenci, cesar podgoriška oblast seveda ne sme javno priznati, saj bi njeni volilci to lahko razumeli kot prešušno (čeprav samo gospodarsko) razmerje z »odcepljenimi« severnjaki.

Povratna vozovnica za »slovenca« stane 160 mark, Laburnum pa mora kot zakupnik barski Jugooceanijski odsteti trideset odstotkov zaslužka. V agenciji Jugooceanijske odštevanje so povedali, da je povprečno število potnikov, ki potujejo z Laburnumom, približno petsto (polna zmogljivost trajekta je 1200 potnikov). Trajekt vozi trikrat na teden, tako da lahko vsak, ki ga to zanima, izračuna, kolikšen dobiček prinaša.

Kosovski »turisti« na poti v Ameriko...

Zanimiva je narodnostna struktura potnikov - štiri petine predstavljajo Albanci s Kosova. Za to vožnjo so prodali 602 povratni vozovnici. Toda, kot pravijo v agenciji, »ne vrnejo se vsi. Pol jih gre skozi italijansko carinsko in policijsko kontrolo, polovico pa jih zavrnejo, kdo ve iz kakšnih razlogov.« Kosovski Albanci pravzaprav bežijo pred zajamčenimi človekovimi pravicami Republike Srbije in izrabljajo italijansko stališče, ki od državljane Crne gore in Srbije za zdaj še ne zahteva viz, potem pa cez morje in Apenine skušajo priti do Svice, Nemčije in se dlje, največkrat do Amerike. Od 17. oktobra do 4. decembra lani, ne da bi upoštevali teden, ko trajektne linije niso obratovala, je iz Bara v Bari pripotovalo osem tisoč potnikov. Če so štiri petine med njimi s Kosova in če jih 60 odstotkov prebije obroč italijanske policije, potem ni težko izračunati, koliko ljudi je zapustilo te prostore.

Končno trajekt odpre svojo palubo, mi pa se napotimo k carinski kontroli. Mimogrede vidim v dokih, kjer je, kadar je dan sončen,

ko se tretji vračajo po isti poti, vendar pol blaga navlečejo nase (rekord je šest kavbojk), polovico pa skrijejo v avtomobilu in tako »zlahka pridejo skozi«.

Vkracamo se na Laburnum. Takoj pri vhodu za potnike nas v podpalubju pričakata mladi in simpatični Slovenki. Pregledujeta vozovnice in nam v brezhilni hrvaščini pojasnjujeta, kje imamo kabino. Na drugi strani eden od članov posadke v rumeni uniformi usmerja vozila na ladijsko parkirnišče. Tudi on govori hrvaško. Odgovarjajo mu seveda, po ustavi, v srbsčini, in kot pravijo tisti s Kosova, Nema problem! Ko se povzpemo nadstropje višje, se znajdemo v ekskluzivnem in udobnem prostoru, kjer se zvrstijo restavracija, brezcarinska prodajalna, bar, kabine in sedeži za potnike. Ob pultu, nad katerim piše Informacije, naletimo na zajetnega in nasmejanega (kakršni so vsi, ki tehtajo več kot sto kilogramov) gostitelja, za katerega se kasneje izkaže, da je iz Portoroža in da je na trajektu deklica za vse, saj opravlja natakarske posle, lika in

pa traja njegov delavnik »od šestih do šestih«, tako da je pac stvar odločitve, ali bo človek poležaval ali pa kaj zaslužil. Vprašamo ga, kaj misli o tem, da je posadka v glavnem slovenska z nekaj ljudmi s Hrvaške (kar je zaupen podatek), med potniki pa prevladujejo Albanci, Crnogorci in Srbi (iz Crne gore, Srbije in Bosne) in na enem od televizorjev je mogoče spremljati tudi Vučelićevo televizijo. Pero samo skomigne z rameni in z nasmeškom doda: »Balkan ekspres!« Izvimo, ni kaj.

Tako Pero kot drugi člani posadke z »barbo« Tomazinom na celu poudarjajo, da na tej progi vožijo - kot na katerikoli drugi - profesionalno, brez emocij. »Barba« nas popelje po vsem trajektu, od strojnice do krmila, opiše, kako deluje posadka, in pove marsikaj o trajektu. Vreden je približno dvajset milijonov mark in za pokrivanje svojih stroškov potrebuje vsaj tristo prodanih vozovnic. Na vprašanje, koliko časa bodo se vozili na tej liniji, skomigne z rameni in doda, da za zdaj še ničesar ne ve:

Zanimiva je narodnostna struktura potnikov - štiri petine je Albancev s Kosova. Za to vožnjo so prodali 602 povratni vozovnici. Toda, kot nam povedo v agenciji, »ne vrnejo se vsi.« »Pol jih gre cez italijansko carinsko in policijsko kontrolo, polovico pa jih zavrnejo, kdove iz kakšnih razlogov.« Tako izvemo, da kosovski Albanci pravzaprav bežijo pred zajamčenimi človekovimi pravicami Republike Srbije in izrabljajo italijansko stališče, da od državljane Crne gore in Srbije zaenkrat še ne zahtevajo viz, potem pa cez morje in Apenine skušajo priti do Svice, Nemčije in se dlje, največkrat do Amerike.

nudi vsakovrstno pomoč ter informacije. Pripoveduje nam, da je bil prej zaposlen v enem od portorskih hotelov, kjer je zaslužil približno 1500 mark na mesec, a mu je država pobrala več kot polovico. Tukaj, na trajektu, pa zasluži po dva tisoč dolarjev mesečno in jih dobi izplačane na roko. Res pa je, da je v hotelu delal po šest ur na dan in šest mesecev na leto, tukaj

»Posel gre odlično, vsi smo zadovoljni, mi, potniki in Prekoceanjska, tako da bomo se videli.«

Na ladji so seveda tudi norci

Ko smo se vračali, smo ugotovili, da jih je skušalo pobegniti vsaj 106 med njimi, a jim to ni uspelo. Toliko jih je namreč italijanska policija poslala nazaj na trajekt, ne da bi smeli vstopiti v Bari. Tu jih je

tudi zastrazila, dokler ni Laburnum vzgal motorjev, in jih sele potem spustila iz rok. Naletimo tudi na domaćinko iz Bara. Sedi zraven vrat brezcarinske prodajalne in nam pripoveduje, da gre v Neapelj, na obisk k mozu, mornarju. »Zaradi sankcij ga nisem videla že dve leti, moral je potovati cez Budimpešto, zdaj pa bom, cez dva dni, spet pri njem.« Za sankom sta dva Beogradjanci. Pripovedujeta, da imata vsak svoj butik in da gresta po nakupih, v upanju, da ju carina, ko se bosta vračala, ne bo preveč globoko »prebrskala«. Tu sta tudi dva bosanska Srba, ki sta seveda vojaško nastrojena. »Vse do Rima bo srbsko,« zatrjuje eden od njiju v svojem »osvajalskem« nastopu. Drugi je nekoliko stvarnejši: »Tako ko bo padel Bihać, gremo nad Tuzlo, da okrepimo koridor.« Đuro in Ilija, tako jima je ime, sta sicer voznika tovornjakov. Živita v Svicu in se zdaj vračata iz Bosne, kjer sta prevazala humanitarno pomoč (krvno plazmo) za Srbe v tako imenovani bihaski enklavi. Izzivam ju z vprašanji, kako prenašata tolikšno število Albancev na ladji, onadva pa na glas odgovarjata: »Vse bi jih morali - po kratkem postopku.« Na vprašanje, zakaj, sledi »logičen« odgovor: »Vsi potujejo v Ancono, od tam pa v Split in potem v Bosno, kjer ubijajo naše brate.« Norost je očitno brezmejna.

V Bari prispemo okrog 7. ure. Ze ob pol sedmih pa nas ljubeznivi ženski glas v slovensčini, hrvaščini in italijansčini poprosi, naj tisti, ki so bili v kabinah, ne pozabijo vrniti

vedu je nam o tem, da je po omilnosti sankcij in po odprtju te trajektne linije dela cez glavo dovolj in da se Italijani zelo zanimajo za vlaganja, predvsem v Crno goro. V tem jih se podpira dejstvo, da so Italijani potegnili kratko v Albaniji, ki so jo, kot kaže, dobili podse Američani in Nemci. Perović nam pripoveduje tudi o nacrtih, v katerih ima posebno mesto tudi kandidatura Crne gore za Mediteranske igre. Kandidat za leto 1997 je Bari, ki pa bo gotovo podprl črnogorsko kandidaturu za leto 2005.

Po odhodu iz starega mesta, ki slovi tudi po največkrat izmišljenih zgodbah, kako nevarno je tam, o tolpah, ki vas bodo, kakor hitro boste stopili na njihovo ozemlje, oropale, pridemo spet v pristanišče, kjer nas čaka Laburnum. Carinska kontrola je rutinska, zato se zelo hitro znajdemo na palubi. Gostitelj je seveda isti, se zmeraj ves nasmejan, in že smo pri »naslihi«. Potnikov je veliko manj kot pri odhodu. Vidimo italijanske policiste, tiste, ki strazijo ze omenjene »zavrnjene« Albance. Kljub temu pa je na trajektu malo znanih obrazov. Večinoma so vsi novi.

Znova se srečamo s posadko, vsi so spet prijazni in nasmejani, v tako rekoč domačem vzdušju. Nenadoma od nekd prihiti »barba« z očali na nosu in z nekim papirjem. Izkaže se, da gre za fotokopijo ljubljanskega Dela. Vpraša nas, ali poznamo nekega Jokića, kar mu potrdimo, njemu pa se potem »utruga«... Članek namrec piše o prostytuciji in pri tem navaja tudi Laburnum kot tisti trajekt, na katerem

Ko pristanemo, gremo do konzulata, ki se nahaja v središču Barija. Ob vratih nas pozdravi napis: »Konzulat SFRJ Jugoslavije«. Tako torej - Titova Jugoslavija se ni mrtva, vsaj v Bariju. Kasneje nam konzul Perović pove, da ta Jugoslavija še živi in to ne samo v tem napisu, saj se še velikokrat zgodi, da Italijani napotijo kakega Hrvat, Bosanca ali Slovenca, naj svoje probleme rešuje na tem konzulatu. Razlogi za to ravnanje so seveda praktični in ne politični, saj je južno od Rima to edini konzulat, ki je povezan s katero od držav nekdanje Jugoslavije.

ključev. Problem s ključi je očitno velik, saj omenjeno prosijo ponavljajo vsakih pet minut. »Balkan ekspres«, ni kaj. To je še posebej očitno zjutraj, ko se sprehodite po trajektu in namesto tiste breznađenosti, na katero ste naleteli v začetku, vidite opustošenje: prazne cigaretna skatle, ogorki, luže od različnih sokov, konzerve od piva, pohojeni piskoti... Opozarjajo nas, naj ne hodimo na stranišča.

V Bariju še živi SFR Jugoslavija

Ko pristanemo, gremo do konzulata, ki se nahaja v središču Barija. Ob vratih nas pozdravi napis: »Konzulat SFRJ Jugoslavije«. Tako torej - Titova Jugoslavija se ni mrtva, vsaj v Bariju. Kasneje nam konzul Perović pove, da ta Jugoslavija še živi in to ne samo v tem napisu, saj se še velikokrat zgodi, da Italijani napotijo kakega Hrvat, Bosanca ali Slovenca, naj svoje probleme rešuje na tem konzulatu. Razlogi za to ravnanje so seveda praktični in ne politični, saj je južno od Rima to edini konzulat, ki je povezan s katero od držav nekdanje Jugoslavije. Tam tudi izveemo, da je Perović eden redkih, ki prihajajo na to mesto iz Crne gore, čeprav bi bilo logično, da bi imela Crna gora zmeraj »svojega človeka« na konzulatu v Bariju. Pripo-

naj bi menda cvetela ta najstarejša obrt. »Barba« se je strašno jezil, drugi pa smo obmolknili in počakali, da se je njegova jeza unesla.

Utrueni od poti odidemo v kabino, polni vtisov, in zaspimo, dokler nas zjutraj ob pol sedmih ne zbudi znani glas s »potniki«, »putnici«, »passageri«, ki nas spomni, da pristajamo v Baru. Tokrat ni nobene gneče, skupaj z drugimi se spustimo v podpalube in tako v vrsti, sestavljeni iz Crnogorca, Albanca, Srba in Slovenca, prav idealni za fotografski posnetek, cakamo, da se odpre paluba, in se potem poženemo, kdo bo prvi prišel cez carino, kjer se ta zgodba o »Balkan ekspresu« konča. Vse je kot v istoimenskem Baletičevem filmu. Cela množica filmskih likov in življenjskih usod. Različnih, bledolčnih in zagorelih, bogatih in revnih, izgubljenih in najdenih, celo srečnih, a večinoma zalostnih. Tu so Crnogorci, Srbi, Slovenci in Hrvati, najbolj številni pa so seveda Albanci. Tudi polkicev imajo veliko: tihotapci, poslovnezi, brezposelni, delavci na prisilnem cakanju, novinarji, politiki. Vse skratka samo čaka na eksplozijo. Toda vsega tega je na kopnem toliko, da morje zaenkrat deluje kot varna oaza.

**Zeljko Ivanović, AIM
Foto: Srđan Živulović**

Humanizirati življenje in smrt

Večja ko je človeška stiska, bolj je potrebna prav človeška pomoč

Kadar govorimo o raku, mnogim ljudem občutki strahu, nemoci, brezupnosti in negotovosti, ki so povezani z boleznijo, ohromijo moči, ki so potrebne za obvladovanje bolezni. Nikomur ni že vnaprej dana sposobnost obvladovanja tovrstnih težav; kakor katerokoli drugo sposobnost je treba tudi to, da se znamo spopasti s težko boleznijo, počasi in s trudom razvijati. Bolnik potrebuje voljo, da zbere potreben dodatni pogum, ki ga terja ta izjemna situacija; voljo pa je treba spodbuditi. Tako je v uvodu h knjigi *Ozdraveti*, ki je pravzaprav priročnik za bolnike z rakom in njihove svojce, zapisala dr. Marija Vegelj-Pirc, psihoonkologinja na Onkološkem inštitutu v Ljubljani.

Psihoonkologija je pri nas se bolj pri pionirskih korakih, čeprav se na oddelku za psihoonkologijo s to dejavnostjo ukvarja že enajsto leto. Psihoonkologija je v zadnjem desetletju prispevala svoj delež k boljsemu poznavanju rakave bolezni s proučevanjem in upoštevanjem duševnih dejavnikov pri nastanku in razvoju bolezni, kot tudi pri zdravljenju in rehabilitaciji bolnikov. Temelji na izhodišču, da je zelo pomembno, da se bolnik zdravljenju ne prepusti pasivno, temveč da aktivno sodeluje. Psihoonkologija se ukvarja z vprašanji, kaj lahko naredi bolnik sam zase, poleg zdravljenja, ki mu ga predpiše zdravnik, da bi lahko tudi sam aktivno prispeval k ozdravitvi; kaksno vlogo imajo duševni dejavniki pri nastanku in zdravljenju bolezni; ali se lahko zdravi ljudje naučijo takega načina življenja, da bi bili manj dovzetni za bolezen. Pri delu

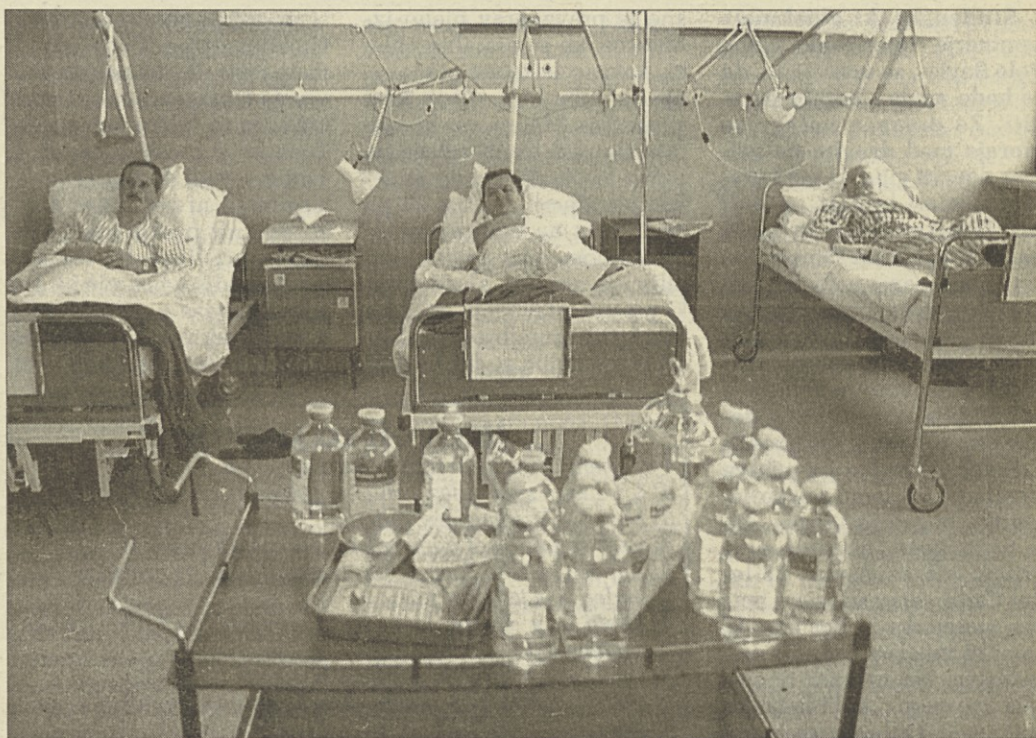
poleg psihoterapevtske pomoči uporabljajo tudi tako imenovane sprostitvene tehnike, za vse bolnike, ne glede na vrsto obolenja ali način zdravljenja, in za njihove svojce. Odločijo se lahko za individualno ali skupinsko delo. Posebej za bolnike z rakom je prirejena tako imenovana Simon-tonova sprostitve v vizualizacija, ki obsega osem praktičnih vaj v enotenskih presledkih. Bolniku, ki se sprašuje in razmišlja o tem, ali bo zmogel vse napore in kaksno bo življenje po boleznijo oziroma z njo, je treba vliti zaupanje: »Zmogli boste vse napore. Važno je, da hočete in zaupate. Kadar pa je stiska prevelika, ne odlašajte in poiščite ustrezno strokovno pomoč.«

»Seveda s tem ne moremo nadomestiti potrebnega medicinskega zdravljenja, temveč ga samo dopolnjujemo in lahko bistveno prispevamo h kakovosti življenja,« pravi dr.

Marija Vegelj-Pirc. Najbolj pomembno se je pogovarjati, četudi ali ravno zato, ker je smrt tabuizirana tema. »Sodobna družba je te stvari preprosto odrinila v stran. V njej ni prostora za trpečega ali zalujočega človeka.«

Rak je bolezen, ki pri večini bolnikov izzove pretres, duševno stisko in vprašanje: Zakaj ravno jaz? Srečanje s tem je grozljivo in ljudje zelo trpijo. »Premalo se zavedamo, da se življenje ne da programirati. Računati je treba tudi s tem, da se nam lahko zgodi tudi huda bolezen in da se bomo znali z njo soočiti,« razmišlja dr. Vegljeva. Seveda ne gre za to, da bi moral biti človek obremenjen z morečim razmišljanjem o smrti, o koncu, toda tudi smrt bi moral sprejemati kot del življenjskega ciklusa. Ljudje pa so na splošno kar preveč prepričani, da zdravje ni problem, česko bom imel težave, bom sel k zdravniku, ki mi bo pomagal. Res pa je tudi, kot pravi dr. Vegljeva, da samo zdrav človek doživlja smrt kot nekaj, kar se zgodi drugemu. »Poglejte, saj se ob prometnih nesrečah zgrozimo, vendar nam to ne vzame poguma, da ne bi sedli v avto. Ko pa zares zbolijo ali je hudo poškodovan, začne človek razmišljati. Kajti dejstvo je, kot pravi dr. Vegljeva, da je sodoben človek z vsem svojim razumom in strahotnim napredkom tehnike sam sebe odpeljal od realnosti in si daje lažno upanje - tudi v medicini.

Človek pa je tudi edino bitje, ki se je sposobno zavarovati sam pred seboj. Razvije obrambne mehanizme. Dr. Marija Vegelj-Pirc razlaga, da je eden od njih zanikanje: ko izve za bolezen, kot je rak, je prva reakcija - to je nemogoče. Psiholoska (samo) obramba je tudi vzrok, da ljudje odlašajo z obiskom pri zdravniku. Nekateri pa se branijo z jezo in agresijo. »Toda ko človek sprejme dejstvo, da ima raka, je pripravljen veliko zrtvovati za sebe in prenesti hude terapije. Takrat se zbudi vera v življenje, zbudi se pragon po življenju. V situacijah, ko človek zre smrti v oči, se v njem zbudi tudi neverjetna energija.« Pri tem so neizogibne duševne stiske in depresije. »Zato pa smo potem razni specialisti, ki si prizadevamo, da bi imeli celostni pristop k bolniku, a to pri nas ne uspeva najbolje,« pripoveduje dr. Vegljeva. Samo misel ali vedenje o tem je premalo. Bolniku namreč ni dovolj, če mu zdravnik reče: zdaj je odvisno od vas, a nikar ne mislite na to..., potem pa ga pusti samega z njegovimi mislimi in depresijo. Taka pomoč je pri težkih bolnikih zelo pomembna, ko pa bolezen napreduje, bi je potrebovali še več, je prepričana dr. Vegljeva. To velja tudi za svojce. Ti so za bolnika pripravljeni narediti vse. Ne tako redko pride do konflikta, ko zdravnik meni, da svojci izsiljujejo z zahtevo po hospitalizaciji, da nočejo imeti bolnika doma. »Pa ni tako,« pravi dr. Vegljeva, »v resnici jih je strah, ker se bojijo, da doma njihova pomoč ne bi bila prava.« Včasih je zato dovolj že pogovor, ki zmanjša

Zahtevati od ljudi, ki imajo raka, da spremenijo svoja mnenja, da bodo razumeli, da lahko ozdravijo in živijo polno življenje kljub svojim bojaznim in boleznijo in negativnim pričakovanjem ljudi v okolici, pomeni zahtevati od njih veliko pogumnih dejanj in osebnih moči. Veliko ljudi zmore ta pogum in moč. (S kasete Poti k zdravju dr. Marije Vegelj-Pirc)

strahove. V takih situacijah se ljudje zbližajo. »Treba je ohraniti iskren odnos, saj bolnik čuti narejeno vedrino.« Dr. Vegljeva tudi meni, da je nasvet, naj ne obiščemo bolnika zato, da bi si ga ohranili v spominu takega, kot je bil, popolnoma zgorel, čeprav večina ljudi misli, da je tako prav, zlasti za otroke. Ob smrti pa potem

Dr. Marija Vegelj-Pirc

največkrat sprašujejo, ali je bil bolnik sam, ali je trpel... »Pri nas svojcem, ce želijo biti ob bolniku v trenutkih umiranja, včasih to omogočimo,« pravi dr. Vegljeva. To pomeni izjemno veliko. »To je humanizacija človeškega življenja in s tem tudi smrti.«

Zanimivo je, da bolniki sprejemajo odkrit in iskren pogovor. Zato nimajo prav tisti zdravniki, ki tega ne zmorejo in se branijo s tem, da pač ne upajo tvegati, da bi si na primer bolnik vzel življenje. »Ne zavedajo se, da bi s pogovorom lahko mnogim po-

magali. Kajti soočenje s težko stvarnostjo je proces, saj ni odvilen le od ene besede.« Nekateri pa pravijo, da za pogovarjanje ni časa. Žal se včasih zgodi tudi to, da bolnik za svojo diagnozo izve na grozljiv način: pri odpuštu iz bolnišnice gre v pisarno in vpraša, koliko mora plačati, pa mu administratorica reče, da nič, ker se za rakava obolenja pač ne plačuje. Tudi sistem »zaprtih kuvert« ni nič boljši, ker je jasno, da bo bolnik kuverto odprl, saj gre vendar zanj.

Dr. Marija Vegelj-Pirc posebej poudarja nujnost celostne obravnave bolnika. Za to bi na oddelku za psihoonkologijo potrebovali vsaj deset ljudi. »Rehabilitacija bi se morala pravzaprav začeti pred začetkom zdravljenja. Morali bi imeti oddelčne skupine za možnost pogovora, v katerem bi sodelovala zdravnik in sestra.« Za zdaj pa z bolniki in svojci dela sama s pomočjo medicinske sestre. Kaže pa, da bodo vendarle dobili tudi stalnega psihologa. Uvajanje v splošne tehnike poteka redno, imajo pa tudi sistem odprtih vrat in telefon. Bolnik lahko pride ne samo takrat, ko ga napoti lečeči zdravnik ali onkolog, ampak tudi, ko začuti stisko. »Nase skupine so silno dragocene in delo bi bilo lažje, če bi se jih udeleževali tudi zdravniki,« pravi dr. Vegljeva. Gre namreč za to, da je čustva, med katerimi je tudi strah, treba predelovati - bolj ko jih človek predela, lažje mu je. Res pa je, po besedah dr. Vegljeve, da s tako pomočjo lahko uspeš sele takrat, ko je nekdo za to zainteresiran, torej ko si zeli razmišljati in pomagati. To od človeka zahteva veliko napora. Vendar nekateri od skupin pričakujejo preveč. Ljudje so preveč pasivni - vse bi dali, da bi nasli koga, ki bi jim pomagal. Zato vedno bolj sluzijo razni alternativci, ki izkoriščajo človeka v stiski. Zakaj pa medicina na to bolj ne reagira? »Zato,« odgovarja dr. Vegljeva, »ker bolnika razumem, da poišče tudi najbolj nemogoče, ker se boji.« Seveda pa čudežev ni. »Čudež je to,« pravi, »koliko energije zmorejo ljudje, da preživijo težke trenutke. In težko bolni so zmogni izjemno plemenitih dejanj.«

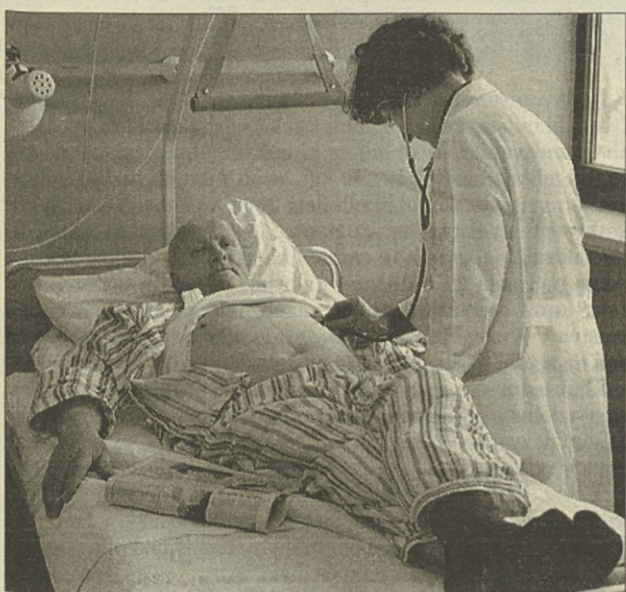
Tisti, ki pomaga težko bolnim, tudi sam ne more biti neobčutljiv. »Vedno mi je hudo, ko se konca življenjska pot bolnika, ki sem ga spremljala več let in ki si je tako zelel, da se življenje ne bi končalo,« pripoveduje dr. Marija Vegelj-Pirc. Zdravnik ali sestra, ki sama nimata razčiščenega odnosa do smrti, umirajočemu ne moreta pomagati. Za to mora biti človek usposobljen. »Če želimo bolniku pomagati, moramo ohraniti občutli-

vost. Kajti če ne bi nicesar več doživljali, ne bi bili sposobni pomagati.« To prenesti pa ni tako preprosto. Dr. Vegljeva pravi, da si ne smejo dovoliti, da bi izgubili pogum in vero v življenje. Vsi, ki delajo z ljudmi v stiski, pa bi morali imeti možnost razbremenitve, da ne bi teh težkih bremen odlagali tja, kamor jih ne bi smeli - na druge, v družino... Tudi »izgorevati« pri svojem delu ni dobro, meni naša sogovornica, saj potem nimas več kaj dajati.

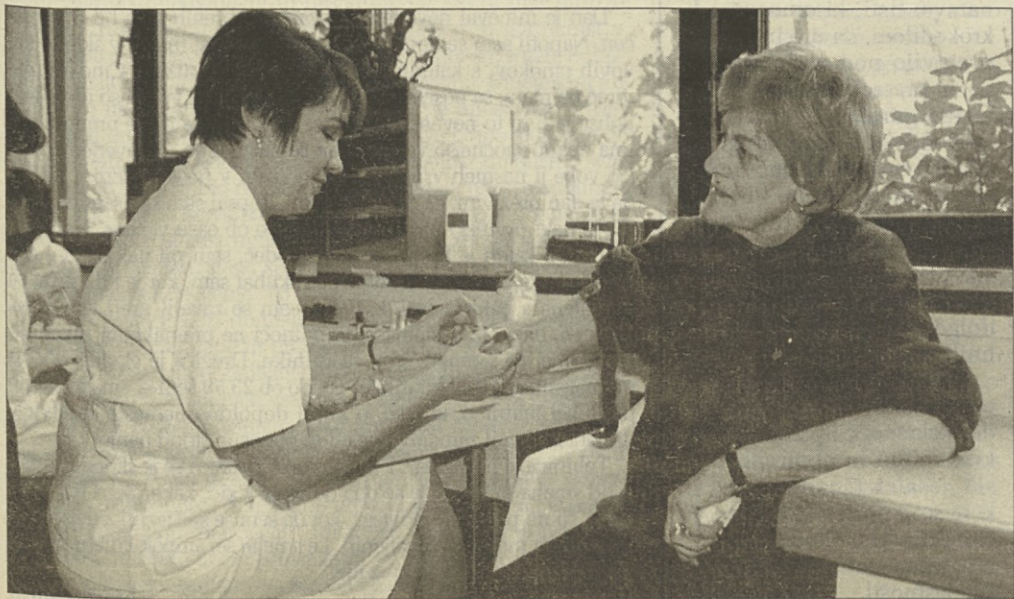
»Življenje je lepo,« pravi dr. Marija Vegelj-Pirc, »je vrednota, ki je ne moremo meriti samo z objektivnimi pokazatelji. Ob svojem delu začutim tudi lastno življenje kot radost, kot energijo. Prevečkrat pozabljamo na to, da bi se morali tudi med seboj spodbujati k večji človečnosti.«

Katarina Novak
Foto: Joze Suhadolnik

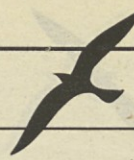
»Ko svojo zgodbo pripovedujem ljudem, ki nikoli niso doživeli raka, pri njih naletim na zelo mešane reakcije. Nekateri me razumejo in se nekako vzivijo vame, drugi pa me obsojajo zato, ker sem pomislila na to, da bi si sama vzela življenje. Zenske, ki so v obdobju okrevanja po raku, ob pripovedovanju te zgodbe običajno občutijo olajšanje, in v vseh letih, ko sem to zgodbo pripovedovala udeleženkam svojih skupin, pri njih nikoli nisem našla na negativno reakcijo. Takoj moram povedati, da nikakor nisem zago-vornica samomora. Kot psihoterapevtka sem imela že večkrat opravka s pacientkami, ki so se predajale obupu, in nekatere od njih so v najhujših trenutkih pomislile na to, da bi si vzele življenje, ker se jim je ta skrajna možnost zdela primernejša od počasnega umiranja. Zmeraj sem si prizadevala po najboljših močeh, da sem jim pomagala poiskati smisel za nadaljevanje življenja in da sem jih prepričala o novih možnostih, na katere niso niti pomislile. Prepričana sem namreč, da je v večini primerov možno rešiti se tako te-žke custvene zaplete. Res pa je, da tudi najboljša strokovna pomoč ne more ublažiti strahu pred fizičnimi bolečinami, ki po našem mnenju spremljajo počasno umiranje za rakom.« (Iz knjige Ronnie Kaye Dober dan, življenje!)

Kdor ima veliko opraviti z neozdravljivo bolnimi, ve, da se ljudje razlikujemo tudi v sprejemanju smrti in da je marsikdo, ki mu že trka na vrata, nanjo še povsem nepripravljen. Kako torej takega človeka umiriti in pripraviti, da bo smrt sprejel in jo pričakoval na način, ki ga bo kar najmanj prizadeval? Za večino med nami je to pretežka naloga, saj v nenehni želji po uspehu in gmo-tnih dobrinah nismo pripravljeni na stik z umirajočimi in se jim skušamo vnaprej izogniti. Tisti, ki bi rad pomagal, ne ve, kako, pa tudi oni, ki bi se raje umaknili, bi nemara zmogel pomagati, če bi o tem kaj vedel. (Odlomek iz spremne besede dr. Božidarja Voljca h knjigi Metke Klevisar Spremljanje umirajočih)

Načinov, po katerih si bolnik pomaga, je več. Eden od njih je tudi Simon-tonova metode sprostitve in vizualizacije. Pri tem se bolnik uči spoznavati v svojem preteklem življenju povezavo med dalj časa trajajočim stresom in oslabitvijo telesnih obrambnih moči, kar pripomore k nastanku bolezni; prevzemati soodgovornost za svoje zdravljenje; usklajevati telesne in duševne potrebe; živeti in biti kos bolečinam in strahu; zagotoviti si pogoje zdravega okolja; zavestno usmerjati zdravljenje in pospeševati ozdravitev z meditacijo, vajami sprostitve in vizualizacijo.

LJUDJE, ODNOSI, LETA

Šola za ženske, ki hočejo bogataša

Ginie Polo Sayles z nasveti žanje uspehe

Studentke, ki obiskujejo seminarje Americanke Ginie Polo Sayles, se učijo za to, da se bodo znale »bogo poročiti«. Za domačo nalogo se morajo med drugim na primer naučiti gibanja med premožnejšimi ljudmi, se bolj privlačno oblačiti in znati narociti najdražji sampanjec.

Ginie je sama najboljši primer tovrstne uspešnosti. Trejtjic je poročena, in to z najtišnim magnatom. Svoje izkušnje in nasvete je strnila v knjigi Sola za moztitev z denarjem, po vseh Združenih državah Amerike pa prireja seminarje na temo »uspešne lovitve bogatega moza«. Da je to mogoče, potrjuje tudi primer njene učenke, 35-letne Carol, sicer uspešne borzne mešetarke iz Bostona, ki pa si ni mogla privoščiti materinstva, ker nikakor ni srečala »pravega«, ki bi jo lahko vzdrževal. Odlocila se je, da bo ravnala, kot svetuje knjiga Ginie Polo, in v treh mesecih je dobila snubitev iz Pariza skupaj z dragocnim polkaratnim diamantnim zaročnim prstanom. Zadeva je sla postopoma. Najprej je s pomočjo knjige razčistila, kak-

sno je pravzaprav njeno izhodišče: ali se pravilno oblači, kaksno je njeno stanovanje oziroma hiša, ali in kdaj spreminja frizuro, ali bi morala shujšati in ali zahaja na prava mesta. Pred tem je delala vse dneve, sedem let pa ze ni bila na pocitnicah. V veliko pomoč so ji bile prijateljice z nasveti, zlasti tiste, ki pri vzpostavljanju stikov z moškimi nimajo težav. Nasveti prijateljic so lahko tudi

sicer zelo uporabna zadeva. Upoštevati pa jih je včasih malo težje - če na primer nisi vajena (suvereno) nositi mini krila, je to lahko katastrofa. Toda ko ti moski reče, da si »super«, tudi do potrebne samozavesti ni več daleč. Lahko se tudi pustis vpeljati v skrivnosti flirtanja. Nekako takole: sedis v bistroju ali kavarni, gledas neprizadeto v njega ali njih in ko se obrnes stran (ker te ne zanima več),

ni hudič, da ne bi vzgalo. A za tovrstne umetnije si je treba vzeti čas. Tu je potreben rahli »vskok«: to se dogaja v Ameriki, moski na našem prostoru pa morda zahtevajo drugačno »obravnavo«; vsaj tisti zares bogati. Se en nasvet: povabila na zmenek ne kaze sprejeti takoj in z velikim navdušenjem, pa naj bo tip se tako bajno premožen. Pa tudi ko do prvega zmenka pride, nikar z vsemi »podatki« na dan. Za vse velja določen red: ob kavi se pogovarjaš o vsakdanjih stvareh, ob časi pijače pridejo morda prav določene podrobnosti in zanimivosti, kosilo ali večerja pa ze terjata iznajdljivost ali bolje rečeno domiselnost. In ce sledi povabilo na oddih v eksotične kraje, ne »padi« takoj; saj imas vednar veliko obveznosti, ki so neodložljive. Pri vsem nikakor ne sme zatajiti zenski čut - sama najbolje veš, kdaj je tipu resnično nekaj do tebe.

Kaj pravi na vse to učiteljica Ginie Polo Sayles? Ce se hoces poročiti z bogatasem, si moras pred tem privoščiti perfektno vzgojo, svetuje. Na njenih seminarjih namreč ne

Nasveti za uspeh

- 1) Verjemi vase in to tudi pokaži navzven
- 2) Spremeni svoj videz - obleko, priresko, obnašanje...
- 3) Nauči se primerne vedenja
- 4) Vedi se tako, kot da si vajena razkošnih stroškov
- 5) Zaposli se tam, kjer delajo bogati ljudje (zanimivo bi bilo vedeti, kje je to pri nas)
- 6) Giblji se v družbi, kjer vsaj domnevas, da lahko naletis na bogatega
- 7) Druzi se s takimi, ki poznajo bogataše
- 8) Zapelji ga na svoj način, ob tem pa imej se nekaj zmenkov
- 9) Ce se odločiš, da se boš poročila z bogatasem, potem se moraš temu primerno obnašati. Z majhnimi zvijacami ga lahko na poroko napelješ na primer v treh mesecih
- 10) Ce po letu dni se vedno ni »dozorel« za usodni »da«, potem mu postavi ultimat. Zagotovo se bo obneslo. Sicer pa si bila dovolj pametna, da si si v rezervi prihranila se kaksnega bogataša.

Verjemi vase, in to tudi pokaži navzven

govorijo o kakovosti cloveskega življenja, ampak o tem, kako se je mogoče bogato poročiti. Kajti, roko na srce - vrednosti cloveskega življenja se ne da meriti z denarjem. Pojasnilo: v Ameriki velja nacelo, da zenske iscejo moza ne pa ljubezen. In Ginie zanje uspeh. Toda tudi v obljubljeni deželi imajo nekatere zadržke. Niso tako

redke tiste, ki se vedno prisegajo na ljubezen v pravem pomenu besede in se temu niso pripravljene odreči za nobeno ceno.

Ginie Polo Sayles je prišla se do enega, zelo konkretnega sklepa oziroma nasveta: iskaj »bogate zveze« je podobno obisku v igralnici - izkupicek je tolikšen, kolikor si pripravljen izgubiti. (KaN)

Preveč besed

Človek vedno več govori in vse manj pove. V vsakem trenutku, na vsakem koraku se nad nas zgirajo slapovi besed in sporočil, mi pa vse manj vemo, kako bi morali živeti.

Kako smo zasli v verbalno obilico in duhovno pomanjkanje?

Z izpopolnjevanjem medijev množičnih komunikacij se je poenostavilo prenašanje misli in sporočil na daljavo. V preteklosti je bilo prenašanje sporočila iz kraja v kraj drago. Zato so se prenašala samo pomembna obvestila in posebej modre misli. Danes je to prenašanje zelo poceni, zmogljivost prenosnikov pa velikanske. Danes je nemogoče obstoječi časopisni prostor, radijske in televizijske oddaje zapolniti s pametnimi mislimi. Preprosto, zmogljivost prenosnika je večja od produkcije duha. In ta razkorak je iz dneva v dan ve-

cji. Razen tega dajejo uredniki in lastniki medijev množičnih komunikacij iz različnih razlogov v obtoke le manjši del produkcije zgornjih nadstropij cloveskega duha.

S povečevanjem števila medijev smo vsi dobili realne možnosti, da se obrnemo na javnost. Ce ne drugače, lahko to vsi storimo v radijskih kontaktnih oddajah (te so res podprtiljica duha). Iz davne preteklosti pa smo podedovali misljenje, da se na množico (javnost) obračajo samo izjemno pametni, tisti, ki imajo kaj povedati. In danes se vsi cutimo poklicane, da govorimo. In govorimo.

Govorimo tam, kjer je treba, in tam, kjer ni treba; govorimo o stvareh, ki jih ne razumemo in ki niko-

gar ne zanimajo; govorimo o vprašanjih, ki so bila pojasnjena pred tisoč in tisoč leti, s tem, da se obnašamo, kot da odkrivamo nove velike resnice; dajemo nesmiselne odgovore na trapasta vprašanja, ki jih postavljamo sami sebi, ne da bi navzoče vprašali, ali to želijo poslušati; prenapeto govorimo o nečem, kar je manj kot nič; drugim skacemo v besedo ali jih poslušamo samo na videz, ker smo prevec zavzeti s poveljevanjem lastnih neumnosti. Obkroženi s samoljubnimi cvekaci redki misleci posamezniki ne sodelujejo v razgovoru kot enakopravne osebe. Dodeljena jim je vloga drugorazrednih igralcev, ki dajejo iztočnice igralcem življenja.

Ob razvednotenju besed in sejanju iluzij o sodelovanju vskega posameznika v planetarnih spremembah je odvajanje od molcanja nadaljnji negativni učinek množičnih medijev. Sodobni clovek ne zna molcati. Za modre misli pa so samo nekateri trenutki. Tisti, ki nenehno govorijo, te trenutke zamujajo. Dandanes se vse več ljudi boji molcanja in tišine. Kajti v molcanju se clovek približuje sebi, toda samo nekateri so se pripravljene srečati sami s seboj. S forsiranjem govorjenja clovek pozablja govoriti z obrazom in očmi, z bitjem srca in drhtenjem duše. Govorjenje brez besed pa je močnejše in resničnejše - besede so pogosto lažne in spremenljive. Zato jih je vedno vec po telefonu ali v polmrčnih lokalih, da se ne vidi obraz tistega, ki jih govori.

Pa vendarle - če ne bi bilo besed, tudi nas ne bi bilo. Da bi bili se naprej, morajo utripi naših dus odpotovati tudi v druge kraje in v druge, prihodnje case. Brez besed to ne bi bilo mogoče. Zato rešujemo besede. Vmimo se k molcanju.

Anej Sam

Kolikokrat govorimo o stvareh, ki nikogar ne zanimajo?

Otroci

Pri zalozbi Colibri je izšla knjiga angleske pisateljice Anne Fine (v prevodu Branka Gradišnika) z naslovom Madame Doubtfire. To je pripoved o otrocih slabo locenih staršev in o njihovih travmah. Oče in mati z nezavedno brezobzirnostjo uporabljata otroke za tešenje svojih potreb. Sele ko se otroci iztrgajo slabima podobama staršev, se lahko začne celjenje. Mariskomu pa je ta zgodba najbrz znana, saj je knjiga doživela tudi filmsko uprizoritev pod naslovom Ocka v krilu. (KaN)

Kmalu bomo pod vodo

Britanski in japonski znanstveniki so na sledi se eni od velikih domisljic narave: tisti, ki omogoca krokodilom, da ure in ure preživijo pod vodo, kar naj bi presadili tudi v cloveske gene. Aligatorji, krokodili in številni drugi plazilci imajo posebno sestavo hemoglobina, torej tistih molekul in rdečih krvnic, ki prenašajo kisik, prav ta pa jim omogoca, da ostanejo pod vodo dolgo casa ne da bi vdihnili zrak.

Gre za povsem drugačen način dihanja pod vodo, kakrsnega uporabljajo kiti, delfini in drugi morski sesalci. Znanstvenikom se je posrečilo krizati clovekov in krokodilji hemoglobin, tako da imata iste lastnosti. (Reuter)

Borba s kilogrami - z luno ali brez nje

Nedavno sem bral zanimive rezultate ankete, ki je kazala, da naj bi bilo na zemeljski obli kar 42 odstotkov ljudi predebelih. Znanstveniki, ki so bili za to anketo odgovorni (mimogrede, vsi tehtajo med 90 in 140 kg), so sli v svojih raziskavah se dlje in ugotovili, da naj bi bilo leta 2000 predebelih kar 74 odstotkov prebivalstva, leta 2010 pa 117 odstotkov. Rezultati so me sokirali, saj je bila to eminentna skupina, ki je za te raziskave potrosila 27 milijonov dolarjev, njihovim ugotovitvam pa ni upal ugovarjati nihce, razen nekega matematičnega društva v Avstraliji, ki je protestiralo, ker celotnega prebivalstva na zemlji baje sploh ni 74 odstotkov.

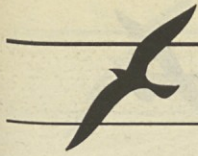
Kljub temu sem se zamislil in se podal do najblizje tehtnice, ker je nasa doma pokvarjena in kaze deset kilogramov premalo. Res je, da smo pokvarjeno ze kupili, in sicer moja družica, ki je zanje na licitaciji odstela celo placu. Tehtnica je pokazala neverjetnih 80 kilogramov. Kar zgrozil sem se. Sicer tehtam 80 kilogramov ze dobrih deset let, toda prej nisem vedel, da je 42 odstotkov ljudi predebelih, in naj me vrag, ce bom tudi jaz eden izmed njih. Odlocil sem se, da moram nepreklicno na dieto.

Ker je za diete le en pravi strokovnjak, sem seveda takoj odšel do zene in zahteval učinkovito dieto, ki naj bi mi povmila nekdanji videz Adonisa. Od presenečenja je družici obstal v grlu cel kos cokoladnega kolača, del diete s pecivom, tako da se mi je skoraj zadusila in odnesla skrivnostno hujšanja s seboj v grob. Na koncu se je zbrala in začela stresati dobre nasvete kot iz rokava. Zvedel sem, da clovek z dobro voljo ob lunini meni lahko shujša v enem dnevu tri do stiri kilograme, kar se mi je zdela odlična ideja, saj bi bil po dveh polnih lunah na svoji idealni tezi. Vprašal sem družico, ce bi se mi solidarno pridružila, vendar mi je pojasnila, da voljo sicer ima, ampak en dan ne bi zdržala, ker bi verjetno postala lačna. To mi ni vzelo poguma, in ker je bila lunina mena napovedana ze za naslednji dan, sem hitro skočil do kuhinje in se podprl z jagodovo torto in nekaj cokoladicami, da ne bom shiral.

Dan je mineval neverjetno počasi in ob enih sem bil divje lačen. Napotil sem se domov, kjer sem se skoraj zaletel v skledo slivovih cmokov, s katerimi se je silila moja družica. Cmokov namreč ne mara, se posebej ne slivovih, dobro pa ve, da so moja najljubša jed; in to nevoščljivo seme, ki očitno ne more prenesti, da ima nekdo močnejšo voljo, se mi se nasmehe. Z neverjetno močjo volje ji nasmehe vrnem in odkorakam v posteljo. Edini način, da ta dan preživim, je, da ga prespim. Zapsal sem sicer res, vendar me je neki prvinski nagon zbudil točno ob času večerje. Namesto hrane, po kateri je hrepenel moj zelodec, sem pil nek ogabni čaj, seveda brez sladkorja, ki sem si ga skuhal sam, ker je bila družica zaposlena s peko palacink, nakar sem se zavalil pred televizijo, odločen, da se iz naslanjaca do polnoči ne premaknem nikamor, se posebej ne v smeri proti hladilniku. Družica je gledala TV in premagano grizljala kikirikije. Točno ob 23.59 sem si zmagovalno privlekel tehtnico, ki sem jo kupil dopoldne namesto sendvica, družici namenil zaničljiv pogled in ponosno stopil nanjo.

Tehtnica je pokazala 81 kilogramov. Družica se je skoraj zadusila od smeha in skoraj je se ona odletela v zid, kakor pred tem tehtnica. Ni mi preostalo drugega, kot da sem se sprijaznil z dejstvom, da spadam med 427 zavaljenih. Le smeje se, ampak kmalu nas bo 74 odstotkov, z luno ali brez nje.

Martin Murn

Tudi brez cigarete ste lahko »cool«

Uničevanje zdravja

Zakaj si ljudje v Sloveniji in po vsem svetu uničujejo zdravje s kajenjem? To je vprašanje, ki je in bo ostalo odprto, dokler kadilci ne bodo nehali kaditi. Zakaj pravzaprav začnejo kaditi? Mislim, da je razlogov za to več. Mladi mislijo, da so s cigareto bolj privlačni, eno stopnico višje kot mi, ki ne kadimo. Res, zlagali bi se, če bi dejali, da ne vedo, kaj delajo. Dobro vedo, da s tem uničujejo svoja življenja in življenja tistih, ki gredo za njimi. Kaj bi odgovorili turistom, ki so videli toliko slovenske mladine s cigareto v ustih? Mislim, da to vprašanje zahteva kar nekaj pomisleka. Mogoče se tisti, ki kadijo, ne vedo, zakaj so s tem začeli. Veliko je govora o majhnih plačah in stipendijah po Sloveniji. Zato - od kod denar za cigarete? Tudi pri nas imamo kar nekaj družin, ki dobivajo socialno podporo, otroci pa zmeraj pijani, zmeraj s cigareto v ustih. Zato mislim, da so tudi starši krivi za to, da njihovi otroci kadijo, ker jih ne vidijo in ker jim dajejo denar za cigarete in pijaco. Zakaj na nekaterih solah ne kadijo ne učenci niti učitelji? Mogoče jim niti na misel ne pride, da bi poskusili s tem, so zadovoljni z življenjem brez cigarete.

Katarina Koren, 8. r. OS Col

Kaj sploh imajo od kajenja?

Veliko sem že premisljevala oziroma se premisljam o kajenju. In vedno znova se sprašujem: Zakaj ljudje sploh kadijo? Kaj imajo od tega? Jih kajenje pomiri? Le kdo bi znal odgovoriti. Ljudje se sami odločijo za kajenje, toda s tem odločajo tudi o svojih življenjih. Poučeni so, da kajenje škoduje njihovemu zdravju in zdravju drugih ljudi, vendar jih se vedno preveč kadi. Na vprašanje, kaj sploh imajo od kajenja, pa bi znala odgovoriti. Odgovor je: Nic! Veliko mladih prične kaditi samo zato, ker kadijo njihovi prijatelji in ker se jim življenje zdi »cool«. Toda vsi vemo, da je danes kajenje že izven mode. Zdi se mi, da kajenje marsikoga pomiri, toda če je človek že napet, naj raje dela kaj drugega. Naj se raje pomiri tako, da malo počije, naj si raje grize nohte (čeprav to ni lepo) in podobno. Najhuje je, če starši kadijo pred svojimi otroki, ker to verjetno bolj škoduje nam otrokom kot njim samim.

Zato sem najbolj hvalezna očetu in mami, ker ne káditá in s tem ne ogrozata naših življenj. Vsi se trudimo, da bi čimveč ljudi odvrgli od kajenja, se posebej pa starše in tiste, ki imajo na delovnem mestu veliko stika s ljudmi. Kot ste govtó že razbrali iz mojega spisa, se mi kajenje zdi grd odnos do življenja. Pa četudi ni naše življenje ravno najlepše, ga lahko polepsamo s tem, da ne kadimo.

Jerneja Stendler, 7. r. OS A. T. Linhartá Radovljica

V nič pokurjen denar

»Ne, hvala!« bi na kratko zavrnila ponujeno cigareto. Žal mnogo ljudi ni istega mnenja. S posebnim užitkom privlečejo iz žepov ali torbic lepo oblikovane skatle s cigaretami in si jih prižgajo. Ali pomislijo v tistem trenutku na svoje zdravje, na v nič pokurjen denar? Mogoče včasih nekateri za trenutek, vendar jim te misli prekine prvi vase povlečen tobačni dim. Marlboro, West, Boss... znamke cigaret. Zdi se mi, da jih je vedno več, z vedno bolj domiselnimi imeni. Te palčke valjaste oblike ljudje stiskajo v svojih dlaneh in z njihovimi ogorki neusmiljeno polnijo pepelnike ali pa jih mečejo kar na tla. Kakšno škodo delajo okolju in svojemu zdravju. le kakšna misel je preplavila njihove mozgane, da so se odločili, da bo cigareta postala njihov spremljevalec v življenju. So si prižgali cigareto iz radovednosti, objestnosti, dobre volje? Ali mogoče zaradi družbe ali dobre reklame? Lepo dekle in lep fant na prehodu. V roki imata skatlico cigaret. Nasmeš na njunem obrazu je privlačen. Ne dajeta vtisa, da bi obžalovala, ker káditá. Ne dajeta vtisa, da nista gospodarja svojega življenja. Vsakemu kadilcu življenje namreč uravnava gospodar - cigareta s strupi. Temu gospodarju se je težko upreti, večina se ne more nikoli. Vendar verjetno z leti in z nakoplenimi boleznimi marsikateri kadilec obžaluje dan, ko si je prvič prižgal cigareto. Poleg tega, da kadilci s cigareto uničujejo svoje organe, so nektarei med njimi celo tako nevidni in nesramni, da jim ni mar tudi za zdravje drugih ljudi in nekadilcem puhajo dim naravnost v obraz, celo otrokom. Res je, da v mnogih ustanovah, solah, bolnišnicah visijo plakati in napisi za boj proti kajenju. Mnogokrat jih ljudje niti ne opazijo in njihovih nasvetov ne upoštevajo. Posebno mladi ljudje ne, ki so željni vsega novega, prepovedanega. V mladih letih človek ponavadi tudi ne premisluje kaj dosti o svojem zdravju in se mu to ne zdi vrednota, ampak nekaj samoumevnega. Tudi starši so velikokrat nemočni ob spoznanju, da se je njihov otrok začel zastrupljati. Prosvetitelji v zdravstvenih centrih, učitelji v solah, starši se trudijo, da bi mladim uspelo najti pot v zadovoljno življenje. To je velika in težka odgovornost. Življenje ni pravljica, ni domišljjski spis, kjer opisujemo zemljo kot čudežni planet, lepe in pravljicne stvari, zadovoljne, nasmejane ljudi, brez tegob, bolezni, pijancevanja in kajenja. Smisel, cilj v življenju si mora najti vsak sam. Najbolje je, da si najdes zadovoljstvo v življenju samem, tako kot pravi besedilo neke pesmi: Življenje je lepo, če ga živiš, kot ponuja se samo in ne da ti ga spremeniš. Vsem mladim polagam na srce: Razmislite o svojih ciljih, prihodnosti. Razmislite o škodljivosti cigaret, o njihovem gospodarjenju nad vašim zdravjem, preden si jo prižgete! Pomislite, da lahko imate prijatelje in ste cool tudi brez cigarete. Sami je v človeku samem! Simona Gomboc, 7. r. OS Fokovci

Srečanje z vedenjskimi težavami otrok

Na naših šolah, zlasti na predmetni stopnji, ima deset odstotkov otrok psihosocialne težave

Hudo je za starše, ko se morajo soočiti z resnico in spoznanjem, da se njihov otrok ne razvija, kot so pričakovali; opazili so namreč vedenjske težave. Hudo je za tistega, ki svoje težave skriva, saj zanj ni zdravila. Ta misel naj bo vodilo vsem, ki se srečujejo s pojavom vedenjskih težav pri otrocih. Ta problem v zadnjem času vedno bolj stopa v ospredje. Gre za motnje vedenja, agresivnosti v solah, za posamezne skupine otrok v razredih, ki zastrahujejo druge, za ponavljalce, ki večkrat moteče delujejo, skratka za vrsto vedenjskih problematiki, o katerih slišimo iz sol skoraj vsak dan, pa tudi dnevno časopisje ne ostaja več nemo ob tem. Smo pred problemom, ki ni majhen, ne gre si zatiskati oči. Poglejmo, kakaj tako in kaj se da storiti. Za pogovor na to temo smo zaprosili Marto Besenicar, spec. klinične psihologije.

Kaj vse se skriva za pojavom motenj vedenja osebnosti oziroma kakšen je pogled strokovnjaka na vedenjske težave?

Pojav vedenjskih težav postaja vse bolj zaskrbljujoč. Na naših solah ugotavljamo, predvsem na predmetni stopnji, da ima 10 odstotkov otrok psihosocialne težave. Vse bolj pa je očiten problem vedenjske

neprilagodljivosti med učenci. Kot motnje vedenja osebnosti označimo tiste blažje ali izrazitejšje težave v osebnosti in vedenjski odzivnosti otrok, ki delujejo neugodno na otroka samega, na njegovo življenjsko situacijo, hkrati pa otrok z njimi ogroža svoj ožji in širši socialni prostor - družino, sosolce, učitelje in druge odrasle avtoritete. Znaki vedenjske težavnosti se pokažejo v prvi vrsti kot odpor do šolskega dela, ki se odraža v neposlušnosti, zanemarjanju učenja, besedni in fizični agresivnosti, napadalnosti, prisvajanja, kraji, lažeh, uničevanju šolskega inventarja, izsiljevanju sibkejših in solidnih učencev itd. Vse te pojave pa spremlja tudi izrazito slaba učna uspešnost. S takim neustreznim, negativnim, junaškim postavljanjem si skuša otrok oziroma mladostnik pridobiti na veljavi, ker tega ne dosega po običajnih poteh uveljavljanja v svojem okolju. Motnje vedenja osebnosti so tiste težave, ki jih otrok odraža le v interakciji z okoljem. Torej, izziva okolico, jo trpinči, pa tudi sam trpi.

Nekaj vzrokov ste nasteli, gotovo pa so se drugi in kakšna je vloga družine pri tem?

Vzroke tovrstnih težav ugotavljamo v otrokovem primar-

nem okolju, v družini. Nerazumevanje staršev, čustveno nepristni in hladni odnosi med družinskimi člani, prestroge in pretoge omejitve, represivnost staršev, alkoholizem in celo delinkventnost staršev, vse to bojuje težavam. Skratka, to je družina, ki otroku ni dala zadostne čustvene potesitve in ustreznih moralnih zgledov. Res pa je tudi, da vsi otroci iz ogroženih družin z neugodno psihohigiensko dinamiko ne razvijajo vedenjske in osebnostne problematičnosti. Odločilen je namreč splet otrokove čustvene, osebnostne odpornosti, njegove energetske sprejemljivosti in nekaterih lastnosti temperamenta. To so otroci s slabšimi sposobnostmi obvladovanja, nemirni, čustveno labilni in napeti, dovzetni za neugodne vplive, preobčutljivi za napake drugih in slepi za lastna ravnanja.

Kaj pa sola?

Tudi sola je ogrožujoč dejavnik pri nastajanju motenj vedenja. Šolski sistem z učnimi programi in napisanimi kot nenapisanimi pravili, ki je, kot pravi ugledna strokovnjakinja pedopsihiatrinja dr. Anica Kos Mikuš, tog, sola, ki ni po meri večine otrok. Vsi učenci namreč ne zmorejo uspešno za-

LJUDJE, ODNOSI, LETA

dostiti učnim zahtevam in prav ta skupina zaradi svoje učne neuspešnosti, ponavljajočega doživljanja učnega neuspeha sekundarno posledično razvije nezazeljene oblike vedenja. To so predvsem ponavljalci, ki zaključujejo solanje že v 6. ali 7. razredu. Poseben dejavnik pri nastajanju motenj pa so tudi vplivi predvsem starejših vrstnikov, to so negativni vodje, ki zavajajo neoporne in občutljive osebnosti.

Vzrokov je torej veliko in potrebno jih je strpno odstranjevat v korist mladih.

Mladim, ki ogrožajo vrstike in motijo šolsko delo in počutje drugih otrok, moramo pravočasno in ustrezno prisluhniti s polno mero strokovnosti. Urnavanje problemov, ki prese-gajo običajne disciplinske probleme, je predvsem naloga tistih, ki so v tem dogajanju prisotni, to so učitelji in šolski ter drugi svetovalni delavci. Učitelji, ki radi opravljajo svoje delo, spoštujejo osebnost učenca, imajo veliko manj disciplinskih težav kot učitelji, ki so pretogi in nagibajo h kaznovalnosti, kar pomembno prispeva k porastu čustvene napetosti in neugodnega razpoloženja v razredu.

Silvija Mozetic

Vaje v slogu

1. Vsi ljudje so enaki - piše v papirjih.
2. Na papirju so vsi ljudje enaki.
3. Vsi ljudje so enaki, če imajo papir, na katerem piše, da so enaki z drugimi ljudmi.
4. Če kdo nima vseh papirjev, je manj enak kot ljudje, ki imajo vse papirje.
5. Če nimas vseh papirjev, nisi človek.
6. Vsi papirji so enaki - za razliko od ljudi. Primer:
 - Želim obnoviti članstvo v knjižnici. Ze tri leta sem član.
 - Izkaznico, prosim. V redu. Se osebno, prosim.
 - Nimam osebne, sem začasno prijavljena, imam pa potni list.
 - Ja, veste, z bosanskim potnim listom lahko obnovite članstvo, samo knjig ne morete odnesti domov. Lahko jih berete v citalnici.
 - Poglejte, tu imam potrdilo, da sem pred tremi leti vložila prošnjo za državljanstvo, da sem poročena z državljanom, da je hčerka državljanka...
 - Nič ne pomaga, gospa, takšno navodilo smo dobili.
 - Če bi se včlanila hčerka - tu imam vse njene papirje, od rojstnega lista do potrdila o državljanstvu, ali bi lahko vzela knjige domov?
 - Brez problema.
 - Potem pa, prosim, včlanite mojo hčerko: N. N., državljanka Slovenije, rojena 1991. Tu imate rojstni list in potrdilo o državljanstvu.
 - V redu, gospa, tisoč tolarjev, prosim.

(V eni od ljubljanskih knjižnic januarja 1995)

Zoran Odic

So ženske res take?

Pri ženskah je vedno prednost tista, ki zmaga.

Rabindranath Tagore

Bog je ustvaril ženske samo zato, da bi ukrotile moške.

Dobro vino in lepa ženska - to sta dva najlepša strupa.

Turški pregovor

Dobra žena je največje bogastvo, ki ga lahko ima moški, pa čeprav včasih ni prepričan o tem.

Pierre de la Mure

Izkušena ženska vidi vse, celo tisto, kar je moškemu za vedno prikrito.

Ivan Cankar

Ženske nam navdihujejo željo ustvarjati mojstrovine in nam vselej preprecijo, da bi jih izvedli.

Oscar Wilde

Moški ustvarjajo zakone, ženske pa navade.

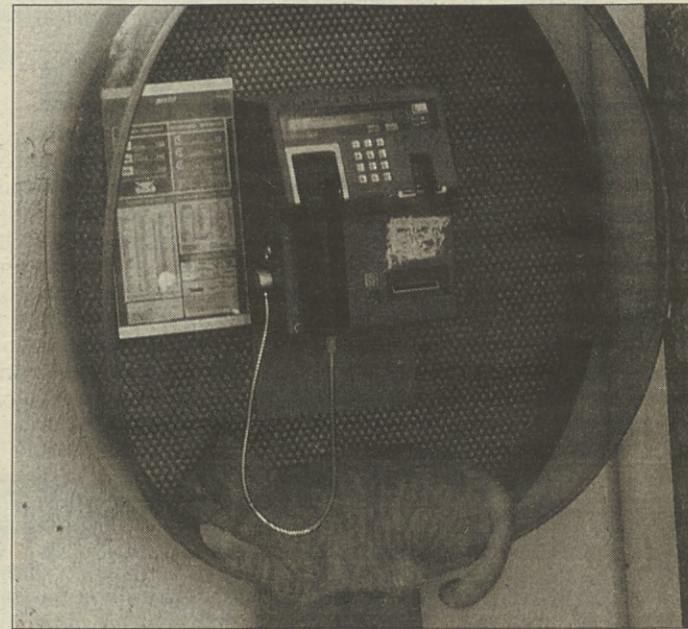
Ligne

Mar ni ženska edino, kar nam je ostalo od raja?

Albert Camus

Ženske se ne starajo, ampak medijo.

Zarko Petan

Marsikomu, ki je »bolan« na telefoniranje, bi bila morda taka poza najboljša, pa čeprav ne tudi najbolj udobna (Foto: Dean Zagorac)

Skalerasov kupon zaščitnikov otrok kadilcev

Vpisujemo se v veliko družino zaščitnikov otrok kadilcev.

Od danes dalje ne kadimo več v prisotnosti otrok, predvsem pa ne v lastnem stanovanju.

Priimek

Ime očeta podpis

Ime matere podpis

Ime otroka podpis

..... podpis

..... podpis

Ostali družinski člani: podpis

..... podpis

Naslov in telefonska številka:

Sekcija zaščitnikov otrok kadilcev
Humanističnega društva ER iz Ljubljane.

Republika je član
Skalerasovega kluba zaščitnikov otrok kadilcev.

Kupon pošljite na naslov:
HUMANISTIČNO DRUŠTVO ER
p.p. 78, 61101 Ljubljana

Postajamo očetje edinega
naroda na svetu, kjer nihče
ne kadi v prisotnosti otrok.

KRATKOČASJE ZA KRATKOHLAČNIKE

Zajec in lisica

Zajec in lisica sta si bila v davni doba prijatelja. Kamorkoli se je napotil zajec, ga je spremljala lisica; drugovala mu je po hosti, v detelji ali v zelniku. Sploh je bil zajec tiste case zelo srecen.

»Striček zajček,« mu je nekoč rekla lisica, »ali hočeš, da skupaj posejva zito?«

»Hocem, tetka.«

Posejala sta zito. Zito je ozelenelo, raslo in začelo zoreti. Prišel je čas zetje. Zajec in lisica sta vzela srpe in se odpravila zetje. Pa je bolj in bolj pripekalo sonce, žgalo je lisico, ki je bila zelo lena, in začela se je zvito pretvarjati.

»Zajček moj mili, ti zanj kar naprej, jaz pa moram iti na onile hribeček, da bom podprla nebo. Če bi se nebo zrušilo in padlo, bi pokrilo celo zitno polje.«

»Le pojdi, tetka,« je odgovoril zajček in je jel kar sam zetje. Lisica je odšla na hrib in na vrhu pokleknila, kot da bi podpirala oblake, ki so se prav tedaj pripodili čez nebo. Zajec je medtem požel zito na njivi, ga povezal v snope in spravil domov.

»Pridi, tetka, pomagala mi boš mlatiti!«

»Kar ti mlati, striček zajček; tudi danes moram podpirati nebo, da se ne bo zrušilo in pokrilo vsega zita.«

Zajec je vpregel vola in omlatil vse zito. Ko je opravil vse delo, je poklical lisico:

»Ej, tetka, pridi, da si bova razdelila zito!«

»Sem že tu!« je prihitela lisica. Vzela je zitno merico in dejala:

»Tebi, zajček, eno merico, meni pa devet, ker sem ti tetka.«

Zajček je žalosten pobral svoje zito in odsel.

»Zakaj si tako žalosten?« ga je vprašal pes, ki ga je srečal.

Zajec mu je pvedal vse od kraja. Tedaj se je pes dvignil in mu rekel:

»Pelji me v njen brlog!«

Zajec je povedel psa v lisicij brlog. Pes je zlezal v brlog in se zakopal v zito. Drugi dan je začela lisica grebsti po zitu. Ko je brskala,

je zadela na uho v zitu skritega psa. Mislila je, da je listek koruze in ga zgrabila z zobmi. Tedaj je pes skočil in zadavil lisico.

Od tistega časa lisice smrtno sovražijo zajce.

(Slovenska pripovedka)

PIREDITVE ZA NAJMLAJŠE

LJUBLJANA

LGL, tel.: 061/ 314-789

VELIKI ODER

Danes, 22. januarja, ob 11. uri: S. Makarovič - MEDENA PRAVLJICA, za izven.

MARIBOR

LGL, tel.: 062/ 26-748

V nedeljo, 22. januarja, ob 11. uri: ŽOGICA MAROGICA, za izven.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

V soboto, 28. januarja, ob 16. uri: P. Lužan - PETER KLEPEC.

Menjavanje letnih časov

Brez letnih časov bi bilo dolgčas

Kaj so letni časi in kako nastanejo? Pomlad, poletje, jesen in zima so obdobja, ki se zvrstijo v enem koledarskem letu. Med seboj se razlikujejo po dolžini dneva in noči, predvsem pa po ogretosti zraka, zemlje in vode.

Letni časi nastanejo zato, ker Zemlja kroži okrog Sonca. Tako vseh delov zemeljskega površja sončni žarki ne osvetljujejo in ogrevajo enako močno. Kadar je na poti okrog Sonca proti njemu bolj nagnjena severna zemeljska polobla, takrat jo sončni žarki bolj ogrevajo kot južno poloblo. Ker leži naša domovina na severni polobli, imamo pri nas takrat poletje. Istocasno imajo kraji na južni polobli zimo, ker jo Sonce manj ogreva.

Pol leta pozneje, ko Zemlja opravi pol svoje poti okrog Sonca, je bolj ogrevana južna polobla. Tam je takrat poletje. Na nase kraje pa takrat svetijo sončni žarki bolj posevno, zato je naša polobla manj ogrevana in je pri nas zima.

Pomlad,

od 21. marca do 21. junija

Prvi pomladni dan je enakonočje, takrat sta dan in noč enako dolga. Vreme postane zelo spremenljivo, tako da moramo imeti dežnike, dežne plašče in gumijaste škornje ves čas pripravljene. Pomladi imajo vrtnarji v parkih in gospodinje na domačih vrtovih

veliko dela. Sadjarji morajo porzati in požagati suhe veje in divje poganjke ter pognojiti in poskropiti drevesa. Kmetje gnojijo zemljo, ker potrebujejo rastline hrano. Nato zemljo zorjejo in pobirajo, ker rastline potrebujejo zrak. Sele nato lahko posejejo pšenico, rz, ječmen, oves in posadijo krompir, fižol, koruzo, peso, buče... Prva naloga rastlin in živali, ki so preživele zimo, je pomnožitev svojih vrst. Samci in samice se isčejo, družijo v pare, pripravljajo kotisca, pletejo in znašajo gnezda. Pomlad pa pride tudi v mesta. Toplo sonce zvabi iz stanovanj otroke, ki z vrisčem napolnijo otroška igrišča. Takrat smo vsi kar naprej nekaj utrujeni in vsi nekam bolj zaljubljeni kot ponavadi.

Poletje,

od 21. junija do 23. septembra

Poleti, ko je Sonce v naših krajih najvišje na nebu, imamo najdaljše dneve in najkrajše noči. Poletje je čas dopustov in počitnic, morja in gora, potepanj na deželi pri tetah in stricah in taborjenj na raznih koncih dežele.

Po travnikih na deželi je vse živo. Spomincice, marjetice, plavice, deteljo in druge pisane travniške cvetlice obletavajo čmrlji, čebele in metulji. Kosci kosijo travo in jo sušijo. Tako nastane seno, s katerim krmijo domače živali pozimi, ko ni sveže trave. Dozorili so ječmen, rz, oves in pšenica. Zacet se je čas zetje in drugih poljskih opravil.

Na mestnih trgih se stojnice kar sibijo pod tezo raznih dobrot. Poleti pojemo največ svežega sadja in zelenjave. Nekateri pa se namesto na trg - odpravijo po sadeže v gozd kar sami. Radi nabirajo gobe ali pa se sladkajo z borovnicami in jagodami. V tem času je gozd poln ptičjega petja in glasov drugih živali.

Jesen,

od 23. septembra do 21. decembra

Prisla je jesen. Listje rumeni

Zima,

od 21. decembra do 21. marca

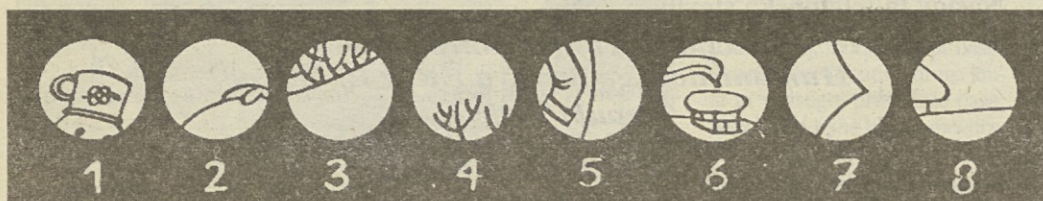
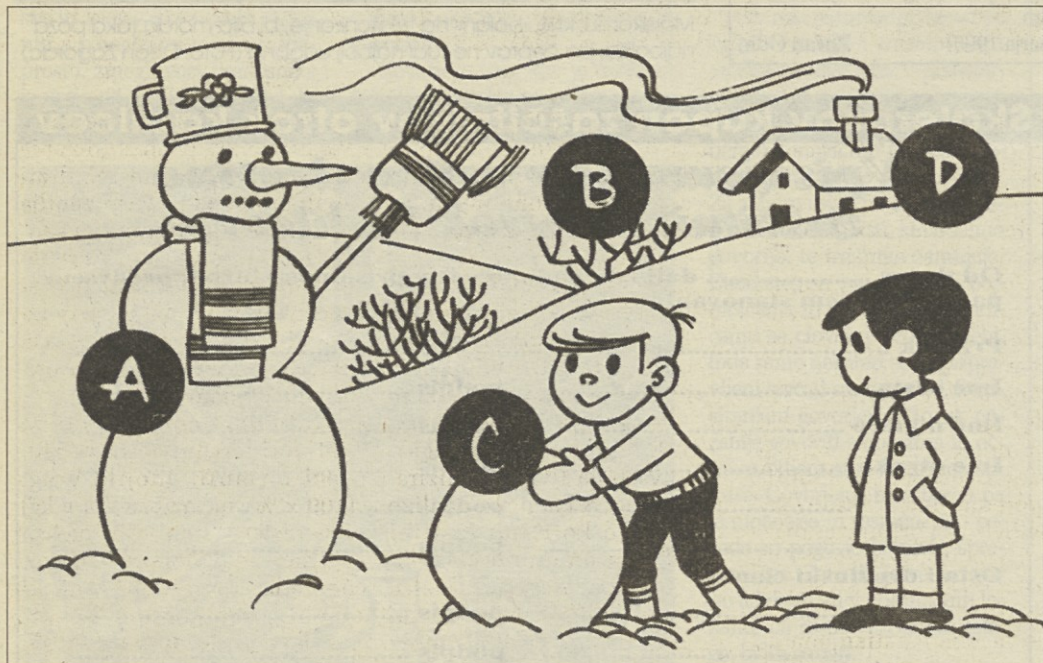
Zima je čas kolin, delajo se kravice, pečenice in druge dobrote. V hladnih zimskih dneh lovci pomagajo živalim in jim na posebna mesta nosijo seno, sol in drugo hrano. Pticom, ki so čez zimo ostale pri nas in so v hudem mrazu lačne ter jih zebe, otroci nosijo v krmilnice zrnje.

Pozimi zemlja počiva pod snežno odejo. Trava, rože in drevesa čez zimo mirujejo. V ostrem mrazu burja upogiba drevesa. Včasih so čisto bela, čeprav sneg se ni zapadel, vendar so prekrita z ivjem. Jelke, bori in smreke pa celo pozimi ne izgubijo svoje zelene obleke. Pod bogato krošnjo teh iglavcev si mnoge živali najdejo zavetje.

Ilustracije: P. Daure, J. Poirier

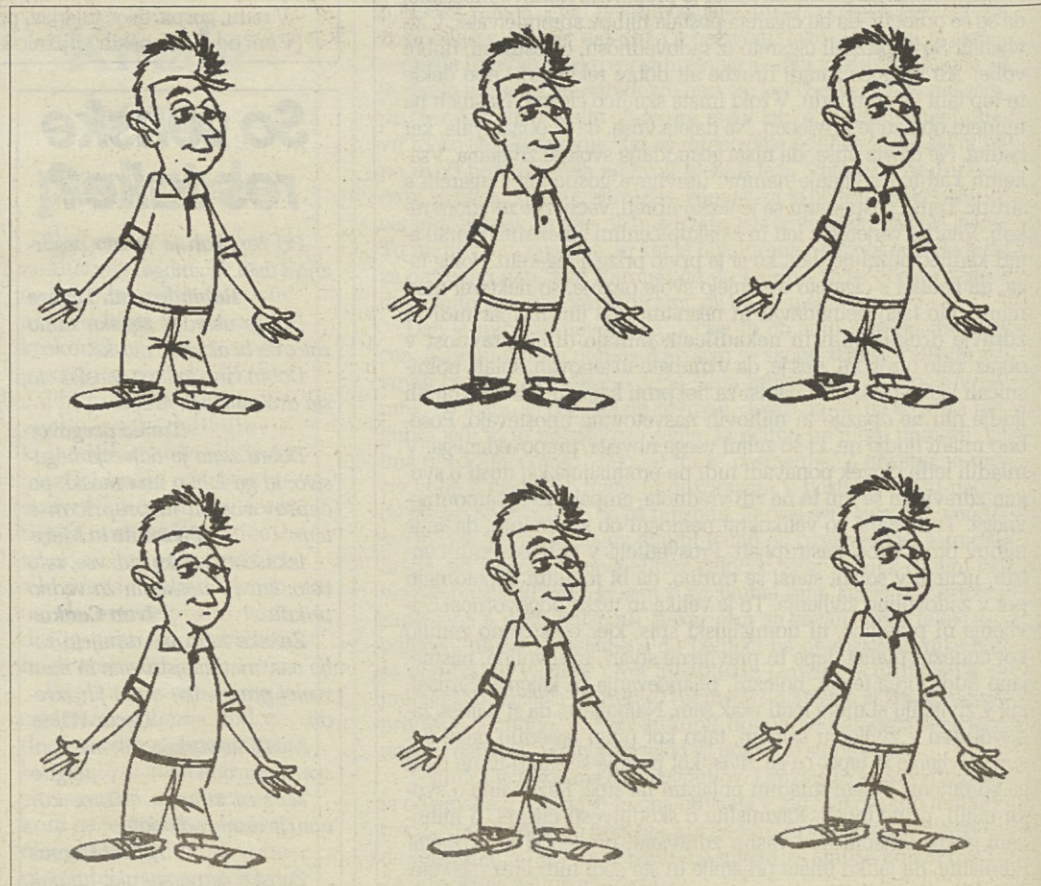

LUKNJE V SLIKI

Ugotovi, katera polja je risar izrezal iz zgornje risbe.

ENAKA LIKA

Samo dva možaka sta popolnoma enaka. Katera?

ČERVINJAN / DEŽELNA SKUPŠČINA ZVEZE KMETOV ITALIJE S PREDSEDNIKOM AVOLIOM

Zastopniki KZ obsodili pritiske na manjšino

Ocena sedanjega položaja kmetijskega sektorja v Italiji in v deželi Furlaniji-Juljski krajini in opredelitve v kmetijski politiki, sta bili glavni temi deželne skupščine Zveze kmetov Italije, ki je bila v petek, 13. t.m.n. na conskem sedežu ERSa v Cervignanu. Udeležil se ga je tudi vsedržavni predsednik Zveze posl. Giuseppe Avolio, med drugimi pa lepo število tržaskih članov Kmečke zveze, ki deluje v povezavi z Zvezo kmetov Italije (CIA).

Uvodne besede o trenutnem stanju kmetijstva v deželi je podal predsednik deželne Zveze Dante Savorgnan, ki je med drugim naglasil, da je ob splošni družbeni, politični in gospodarski krizi v državi treba vsekakor poudariti pozitivno dejstvo, da je Dežela tudi za leto 1995 potrdila svojo finančno obveznost do kmetijstva. To dejstvo omogoča tudi kmetom, da bolj optimistično ali vsaj stvarneje gledajo na bodoči razvoj kmetijskega sektorja. Dodatna finančna sredstva zagotavlja tudi evropska zakonodaja, predvsem v tako imenovanih projektih 5 B in s pravilnikom 2328, ki je namenjen naložbam v korist posameznih kmetij in zadrug.

Dante Savorgnan se je dotaknil tudi potrebe po poenotenju deželne zakonodaje v kmetijstvu in posodabljanja norm seznama kmetijskih podjetnikov. Glavni poudarek pa je deželni predsednik Zveze kmetov dal tragikomedijski, kot smo jo upravičeno imenovali, z

dodeljevanjem kvot mleka, ki utvarja poleg velike zmede, tudi skrajno eksistenčno negotovost in ogorčenje živinogrejc.

Savorgnanovemu posredu je sledila razprava, iz katere se je z vso odločnostjo izluščil protest kmetov in živinorejcev v zvezi s kvotami mleka in proti birokraciji, ki brezsmiselno duši kmete. Dosti besed je bilo tudi okrog krize, ki v zadnjih časih pesti vinogradniški sektor tako v ekonomskem kot birokratskem smislu.

Predstavniki Kmečke zveze so poleg splošnih ugotovitev, posebej poudarili se negotovost in zaskrbljenost, v kateri se nahaja celotna slovenska narodnostna skupnost v deželi Furlaniji-Juljski krajini tudi zaradi novih pritiskov nanjo, katerim je izpostavljena se zlasti po uveljavitvi desničarskih sil v državi. Ti pristiski se odražajo tako v odnosu na glavne kulturne organizacije manjšine, kot tudi na njeno gospodarstvo, kot dokazuje uvedba komisarske uprave v goriski Kmečki banki, to je v ustanovi, ki je že po svojem nazivu kar najtesneje povezana s kmetijskim gospodarstvom in kmetovalci samimi. Vsedržavni predsednik Zveze kmetov Italije (CIA) posl. Giuseppe Avolio, je v svojem povzetku razprave poudaril, da zavzemanje za italijansko kmetijstvo ni nekaj obrobnege, saj je prav kmetijski sektor po statističnih podatkih najučinkovitejši, ker s 13 % teritorija zagotavlja kar 21 % proizvodnje celotne

kmetijske proizvodnje v Evropski uniji. Avolio je zagotovil vso podporo osrednjega vodstva organizacije za primerno rešitev problema okrog kvot mleka, za kar je bila v torek, 17. t.m. v Rimu vsedržavna manifestacija. Zavzel se je tudi za odpravo nevzdržnih birokratskih tezav v kmetijskem sektorju, saj naloga kmetovalcev ni mučiti se z birokracijo pač pa proizvajati čim več in čim bolje. Pri tem je Avolio poudaril se, da uvajanje kvot v proizvodnji pomeni prehajanje od sodobnega gospodarstva in kmetijstva posebej k diriganemu kmetijstvu, kar že samo po sebi se dodatno krepi birokracijo. Zveza kmetov, je dejal Avolio, je bila zato vedno proti uvažanju kvot in je vedno zatrjevala, da je treba tržišče urejati z ukrepi, ki kaznujejo presežno proizvodnjo. Zato je tudi v luči vstopa novih članic v Evropsko unijo Zveza zahtevala, naj Evropska unija organizira evropsko konferenco o kmetijstvu, s katere naj bi izšle nove smernice ob upoštevanju dejstva, da se bo z novimi članicami tudi kmetijska politika EU nekoliko bolj pomaknila proti evropskemu severovzhodu.

Na koncu je vsedržavni predsednik Zveze kmetov Italije zagotovil, da se bo sprico mnogih specifičnosti kmetijske problematike na Tržaskem, zanesljivo udeležil obcnega zbora Kmečke zveze, ki je predviden v drugi polovici marca.

j. k.

Kraška trta Vitovska je bila končno priznana

Deželno ravnanje za kmetijstvo je prek pokrajinskega kmetijskega nadzornišva v Trstu nasloviilo na strokovne stanovske organizacije, na Konzorcij vin DOC in na Trgovinsko zbornico pismo s priloženo kopijo pravilnika EU z dne 19. dec. 1994 št. 3255, ki dovoljuje s 1. septembrom 1994 vinogradniške nasade s sorto Vitovska B in dokončno dovoljuje gojenje trte sorte Chardonnay B.

Kratko sporočilo v bistvu pove, da je bila izvirna kraška trta Vitovska končno po dolgih prizadevanjih priznana in tudi priporočena za gojenje, saj gre za sorto, ki daje zelo dobre rezultate in se zlasti v zadnjih letih ponovno pomembno uveljavlja. Predvsem pa je pomembno, da bo Konzorcij za zaščito vin »Kras« zdej lahko sprožil postopek za vključitev sorte Vitovska v seznam vin z zaščitenim poreklom, kar bo omogočilo tej izvirni kraški sorti in vinu se večjo veljavo na tržišču tudi glede na ceno in poznavanje.

Na tržaskem Krasu v

območju devinsko-nabrezinske in zgoniske občine, kjer so pedoklimatske razmere za gojitev Vitovske najboljše (čeprav v manjši meri uspeva tudi drugod), pridelamo v zadnjem času od 2 do 3 tisoč hektolitrov te odlične kapljice. Sorta Vitovska se odlikuje po velikih

grozdih in srednjedebljih zelenkasto rumenih jagodah. Vino je kakovostno, nežno in okusno, slamnato zlate barve z neizrazito aromo. Je precej suho in ima rahel okus po mandeljnih. Je razmroma tanko a kljub temu polno zaradi svoje svežine, ki mu jo dajeja prijetna

kislina in zmerna alkoholnost. Zametno in vabeče, je v svoji eleganci zelo plemenito.

Pijemo ga mlado, pri hrani spremlja mehkužce, skoljke, delikate juhe, ribe na zaru ter naravne zrezke. Serviramo ga pri temperaturi 9 do 11 stopinj. -en

AKTUALNO V TEH MESECIH / OB ČEDALJE MANJŠI RAZPOLOŽLJIVOSTI HLEVSKEGA GNOJA

Nasveti za uporabo mineralnih gnojil

Prijava sprememb gojenih kultur

Do 31. jan. vsako leto je treba sporočiti spremembe pri gojenih kulturah v minulemu letu. Prijava teh sprememb je potrebna za določitev nove katastrske rente, ki je osnova za davčno obračunavanje.

Za krsitelje so na podlagi čl. 50 odloka predsednika Republike 600/1973, predvidene globe, a le v primeru, ko se gre za kulture z nižjo rento na kulture z višjo rento (na pr. od orne zemlje na vinograd), niso pa predvidene globe v nasprotnem primeru, od prehoda od kultur z višjo rento, na pr. opustitve vinograda na travnik ali pašnik.

V tem mesecu in v prihodnjih gnojimo razne kulture, predvsem sadno drevje, trto in travnopašniške površine. Ne bo zato odveč, če na kratko spregovorimo o mineralnih ali rudninskih gnojilih, ki jih danes, se posebej zaradi čedalje manjše razpoložljivosti organskih gnojil, predvsem hlevskega gnoja, vse pogosteje uporabljamo.

Zacetek njihove uporabe sega približno sto let nazaj, ko je znanstvenik A. Liebig odkril, da rastlina sprejema potrebna hranila iz tal v obliki mineralnih snovi. Izkazalo se je, da potrebe rastlin najlaže in najučinkoviteje zadovoljimo z dodajanjem mineralnih gnojil med rastjo. Brez uporabe tega sredstva si v sodobnem kmetijstvu ni več mogoče predstavljati velike proizvodnje, ki je v tržnem kmetijstvu predpogoj za ekonomsko uspešnost kmetij, predvsem pa za zadoščanje čedalje višjih prehrabnih

potreb človestva.

Zal je prišlo in prihaja pri uporabi teh gnojil do napak tako pri njihovi izbiri kot pri uporabljenih količinah, kar ima lahko negativne učinke na strukturo tal, na rastline ter posredno na človeško zdravje in okolje. Da se to prepreči, mora biti uporaba mineralnih gnojil strokovna, kajti le taka ima lahko zaželeno učinke.

Ta gnojila so rudninske soli, ki vsebujejo enega ali več hranilnih elementov. Po njihovi sestavi jih delimo v enostavna in mešana gnojila. Enostavna gnojila vsebujejo eno glavnih rastlinskih hranil (dušik, fosfor ali kalij - NPK), po katerem gnojilo tudi imenujemo. Delimo jih zato v dušična, fosforna in kalijeva.

Mešana mineralna gnojila vsebujejo dva ali več elementov, ki so v njih v različnih razmerjih. S temi gnojili se želi doseči sočasno delovanje dveh, treh ali več gnojil.

Pri uporabi gnojil moramo paziti na vsebnost hranila ali hranil, ki je označena na vreči, kajti ob uporabi enake količine gnojila damo zemlji lahko bistveno različne količine mineralnih elementov. Tako na primer vsebuje kalcijev nitrat približno 15 odstotkov dušika, urea pa 46 odstotkov tega elementa. Tudi mešana gnojila lahko vsebujejo hranila v različnih odstotkih, ki označujejo hranila v zaporedju dušik, fosfor, kalij (NPK). Na primer gnojilo 10 - 10 - 15 vsebuje 10 % dušika (N), 10 % fosfora (P205) in 15 % kalija (K20). Če je na vreči natisnjena še četrta, peta ali šesta številka, je navadno označeno, katero hranilo predstavlja posamezna številka.

Danes so v prodaji mešana gnojila, ki vsebujejo tudi organsko snov, ki je ponavadi označena kot četrta številka. Sestavljeno gnojilo 10 - 15 - 15 - 2 na primer vsebuje 10

% N, 15 % P205, 15 % K20 ter 2 % organske snovi. Poleg tega dobimo gnojila, ki vsebujejo mikroelemente (n.p. magnezij - MgO, železo - Fe, bor - B, itd.).

Količino potrebnih hranilnih snovi za določeno kulturo (sadno vrsto, poljšcino, zelenjadnico, itd.) najtostneje določimo s kemično analizo tal, ki nam pove, koliko hranilnih snovi v mg (miligramih) vsebuje 100 gr analizirane zemlje. S kemično analizo določimo količino rastlini dostopnih hranilnih elementov (makroelementov: dušika, fosfora, kalija, kalcija in magnezija ter mikroelementov: bora, železa, žvepla, itd.).

Rezultate kemične analize tal, ki je pri nas najpogostejša narejena po AL - metodi, nato primerjamo s količino hranilnih snovi, ki so potrebna za dobro rast določene kulture. Na podlagi teh podatkov lahko izračunamo, koliko in katera gnojila moramo dodati

določeni površini zemlje. Vzemimo kot primer gojenje vinograda. Če nam rezultati analize povedo, da je zemlja na primer slabo založena s fosforom (pod 30 mg P205/100 gr zemlje) in je naša proizvodna grozdja na ha približno 90 do 100 stotov, znana potreba po tem elementu približno 80 mg na ha.

Količino gnojila glede na potrebo izračunamo po sledeči formuli: gnojilo v kg: (100 x % cistega hranila v kg) / % cistega hranila. V našem primeru, če gnojimo 1 ha vinograda s superfosfatom, ki vsebuje na primer 20 odstotkov vodotopnega P205, bomo potrebovali: superfosfat = (80 kg x 100) / 20 % = 400 kg superfosfata. Seveda moramo pri določanju odmerkov gnojil ter pri gojenju na splošno upoštevati še druge strokovne podatke. Toda več o tem prihodnjič.

dr. Mario Gregorič
Strokovna služba KZ

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.00	Ziv zav, ponovitev
09.50	Sest ta pravih in banja, pon. 2/6 dela nemske nanizanke
10.15	Vrtljak, pon. 15/28 dela mehiske nadaljevanke
10.35	Domace obrti na slovenskem, 3. oddaja
11.05	O preizkusnji, baletna oddaja
11.30	Obzorja duha
12.00	Biblija, ponovitev 2. oddaje: Nastajanje Stare zaveze
12.30	Ljudje in zemlja
13.00	Porocila
13.05	Queen, ponovitev 4/6 dela ameriske nadaljevanke
13.50	Video strani
14.20	Kdo je ubil Joy, ameriski film
15.55	Majski cvetovi, 11/13 del angleske nanizanke
16.45	Podarim - dobim, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po domače, ponovitev
18.50	Hugo, igrice
19.05	Risanka
19.19	Loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Nedeljskih 60
21.10	Zgodbe iz Amerike: Od Indijancev do Boeinga, 2/4 del dokumentarne oddaje
21.45	Scepec sirnega sveta: Zacimbe Indije, 7/13 del angleske dokumentarne nadaljevanke
22.15	TV dnevnik 3, vreme, sport
22.35	Sova: H. de Balzac: Cloveska komedija: Spomini dveh mladih soprog, 4/7 del farncoske nanizanke
00.05	Video strani

SLOVENIJA 2

08.00	Video strani
09.25	Cortina D'Ampezzo: Veleslalom (Z), prenos 1. teka
10.10	Wengen: Slalom (M), prenos 1. teka
Sova, ponovitev:	
11.00	Severna obzorja, 15/33 del ameriske nanizanke
	Slabo seme
12.10	Cortina D'Ampezzo: Veleslalom (Z), prenos 2. teka
13.10	Wengen: Slalom (M), prenos 2. teka
14.00	Video strani
15.10	Teater Paradiznik, ponovitev
16.10	Koncert revije Manager
	Sportna nedelja
17.50	Ljubljana: PEP v rokometu (Z): Olimpija - Valencija, prenos
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Papirnati mesec, ameriski (cb) film
21.50	Biblija, 3. oddaja: Literarne značilnosti Stare zaveze
22.20	Sportni pregled
22.55	Video strani

KANAL A

09.00	Spot tedna
09.05	Tom Sawyer, risani film
10.00	Video igralnica, oddaja o računalniških igrakah
10.30	Male zivali, oddaja o hisnih ljubljenskih
10.50	Risanka
11.05	Splosna praksa, ponovitev 5. dela avstralske nanizanke
12.00	Epikurejske zgodbe, oddaja o slovenskih gostilnah
12.10	Helena, glasbena oddaja
12.55	Spot tedna
13.00	Video strani
18.00	Spot tedna
18.05	Risanka
18.10	Terracota bojevnik, ponovitev filma
20.00	Vreme
20.05	Stopov veleslalom zvezd, reportaža s tekmovanja
21.05	Tropska vročica III, 11. del nanizanke
	Jutri rojen
22.00	Kino, kino, oddaja o filmu
23.00	Vreme
23.05	Spot tedna
23.10	CMT
01.00	Video strani

MTV MMTV (62. kanal)

14.00	MMTV shop, televizijska prodaja
15.00	Vesela nedelja, glasbeno razvedrilna oddaja
18.00	Domaci zdravnik, ponovitev
18.30	Vrtinarjenje za vsakogar, ponovitev
18.45	Popotnik, ponovitev
19.25	Risanka
19.30	MMTV shop, televizijska prodaja
20.00	Slovenec leta, ponovitev
22.00	Birds Of Pray, film
23.35	Murder In Music City, film
01.00	Film

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Dok.: Kvarkov svet
7.30	Otroški variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00
	L'albero azzurro, 8.30
	La banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Zelena linija
10.55	Masa
11.55	Nabožna oddaja
12.15	Zelena linija
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Domenica in (vodita Mara Venier, Stefano Masciarelli), vmes (15.20, 16.20) sportni oddaji Cambio di campo in Solo per i finali)
18.00	Dnevnik
18.10	Sport: 90. minuta
18.40	Variete: Domenica in
19.50	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Film: La famiglia Ricordi (biog., It. '93, r. M. Bolognini, i. L. Barbareschi, F. Barilli, A. Gassman, Kim Rossi Stuart, 3. del)
22.15	Sportna nedelja, vmes (23.25) dnevnik
0.05	Dnevnik in vreme
0.15	Aktualno: TGR Sredozemlje
0.45	Aktualno: Nagrada Napoli '94 (vodi G. Marzullo)
1.30	Nad.: I due prigionieri ('85, i. R. Lovelock, I. Goldman, 5. del)

RAI 2

6.55	Variete: In famiglia, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 10.00) dnevnik TG2
10.05	Disneyeve risanke
10.40	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Blossom
12.00	Variete: In famiglia (2.)
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Film: Il gran lupo chiama (kom., ZDA '64, i. C. Grant, L. Caron)
15.30	Komicni filmi S. Laurela in O. Hardyja
16.35	Domenica Disney, vmes (17.25) film Quattro cuccioli da salvare (kom., ZDA '87, i. F. Inn, R. Steagall, N. Francis)
19.00	Nogomet A lige
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
21.00	Film: Una ragazza intraprendente (krim., ZDA '90, i. R. Burr, B. Hale)
22.40	Aktualno: Uomini (vodi Antonella Boralevi)
23.20	Dnevnik in vreme
23.50	Zidovska kultura
0.20	Aktualno: Videosapere - Il mistero Campigli
1.15	Nan.: Soko 5113

RAI 3

6.45	Variete: Fuori orario
9.20	SP v smučanju: zenski veleslalom, 1. tek, 10.05
	moski slalom, 1. tek, 11.15
	snowboard, 12.05
	zenski veleslalom, 2. tek, 13.00
	moski slalom, 2. tek (iz Wengna)
14.00	Deželni dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.25	Sport: Quelli che il calcio...
16.30	Variete: Moskovski cirkus
18.45	Sport: Domenica gol
18.50	Vreme, dnevnik, deželne vesti
19.50	Variete: BlobCartoon
20.30	Film: La moglie del soldato (dram., ZDA '91, i. F. Whitaker)
22.30	Dnevnik in vreme
22.45	Variete: Il laureato (vodita Piero Chiambretti in Paolo Rossi)
24.00	Pregled tiska in vreme
0.20	Film v originalu: Le plaisir (Fr. '51, r. M. Ophüls)

RETE 4

7.45	Film: Questi pazzi pazzi italiani (glas., It. '65)
9.30	Teleprodaja: Affare fatto
10.00	Aktualno: C'eravamo tanto amati story
11.00	Nedeljski koncert
11.55	Dnevnik TG 4
12.00	Aktualno: Medicine a confronto
13.30	Dnevnik
14.05	Film: L'ultima neve di primavera (dram., It. '73)
16.00	Film: Una spina nel cuore (dram., It. '86, i. A. De- lon, S. Duez, A. Lualdi)
20.30	Nan.: Il ritorno di Colombo, vmes (19.00) dnevnik
20.40	Film: Pane, amore e... (kom., It. '55, i. V. De Si- ca, G. Lollobrigida)
22.40	Nan.: I casi di Rosie O'Neill - Tragico errore
23.30	Dnevnik
23.45	Nedeljski koncert
0.50	Pregled tiska

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Nabožna oddaja
9.45	Dok.: 5 celin, 10.30
	La compagna dei viaggiatori (vodi Licia Colò)
12.00	Risanka: Simpsonovi
12.30	Glasba: Superclassifica Show, vmes (13.00) dnevnik
13.30	Varieteja: Gommapiuma, 13.45 Buona domenica (vodijo G. Scotti, G. Car- lucci, C. Pistorino)
18.15	Nan.: Nonno Felice
18.45	Variete: Buona domenica
20.00	Dnevnik TG 5
20.40	Variete: Complotto di famiglia
22.30	Aktualno: Rotocalco, 23.00 Nonsolomoda, 23.30 Knjižne novosti
24.00	Dnevnik
0.15	Kulturni tednik: L'angelo
0.45	Sgarbi settimanali
1.15	Missione impossibile

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
10.25	Nanizanke
12.25	Odpri studio
13.00	Sport: Vodic nogometne- ga prvenstva
14.00	Odpri studio
14.30	Nan.: Big Man - Polizza inferno (i. B. Spencer), 16.30 Paradise - La taglia (i. Lee Horsley)
17.30	Film: Maxie (kom., ZDA '85, i. Glenn Close, Ruth Gordon)
19.30	Odpri studio, vreme
20.00	Variete: Benny Hill
20.45	Nan.: Highlander - La vendetta (i. Adrian Paul, Stan Kirsch)
22.30	Sportni odd.: Pressing (vodi R. Vianello), 23.45
	Mai dire gol - Pillole
24.00	Italia 1 sport
1.10	Film: Spiando Marina (krim., It. '92, r. G. Ra- minto, i. D. Caprioglio)

TELE 4

19.15	22.15, 0.10 Dogodki in odmevi
20.30	Nad.: Falcon Crest, 21.20
	nan. Le spie

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30 TG
9.15	10.05, 12.15, 13.15 SP v smučanju
14.10	Film: Quattro tocchi di campana (vestern, '71)
23.00	Film: Follia dei dannati (krim., '86, i. P. King)

Koper

16.00	Euronews
16.10	Muzej glasbe - potovanje v Benetke, 7. oddaja
	»Giambattista Pergolesi v palači Moncenigo«
17.05	Achtung Baby!, oddaja o kulturi, avtor: Robeto Ferrucci
17.30	»Il piacere degli occhi«, tedenska oddaja o filmu
18.00	Slovenski program
	Zamejski program: Kam vodijo naše stezice - »goriska Mohorjeva dru- zba«
19.00	TV dnevnik
19.30	»Canale 27«, tedenski tv spored
20.00	Euronews
20.25	Zrebanje lota
20.30	Resnična zgodba dame s kamelijami, italijanski film
	Igrajo: Isabelle Huppert, Gian Maria Volonte in drugi; režija: Mauro Bo- lognini
21.55	No Comment
22.15	Dnevnik
22.30	Globus
.....	Horoskop

ORF Avstrija 1

09.00	Poletje z mladim tju- njem Selikom
09.25	Divji sever, am. film
11.00	Pogovor s tiskom
12.00	Tednik
12.30	Orientacija, pon.
13.00	Cas v sliki
13.10	Zlata dekleta
13.35	Ukročni trmoglavci, ita- lijanska komedija
15.15	Zimski spanec medvedka Barneya
15.25	Hisa v Jeruzalemu
15.30	Otroški program
16.35	Parker Lewis
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Melrose Place
18.00	Cas v sliki
18.05	Baywatch
19.00	Nas hrupni dom
19.30	Cas v sliki
19.48	Sport
20.15	Za vse case
21.00	Zgodbe iz vsakdanjega zivljenja
21.45	K 1
22.30	Cas v sliki/sport
22.45	Pozor: Ponaredek
23.10	Bodovi nauki
23.15	Macka na vroci plocevi- nasti strehi, am. film
01.00	Iannis Xenakis
02.00	Video strani

ORF Avstrija 2

09.25	Cortina D'Ampezzo: Veleslalom (Z), prenos 1. teka
10.10	Wengen: Slalom (M), prenos 1. teka
11.20	Oceanska odiseja
12.10	Cortina D'Ampezzo: Veleslalom (Z), prenos 2. teka
13.20	Wengen: Slalom (M), prenos 2. teka
14.00	Tenis: Australian Open
14.55	Kraljica slonov
15.40	Mandoline in mesecina, nemska komedija, 1959
17.15	Klub za seniorje
18.00	Jedi z zgodovino
18.25	Slika Avstrije
18.50	Kristjan v času
19.00	Avstrija danes
19.30	Zakladnica Avstrije
20.15	Nocni sprehod, ameriski tv triler
21.50	Kot list v vetru, ameriska melodrama
23.35	Ravnatelj, pon. filma
01.20	Video strani

Hrvaška 1

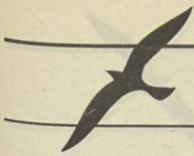
08.40	TV-koledar
08.50	Porocila
08.55	Zajckove zgodbe, risanka
09.20	Indijski nagrobni spome- nik, nemski film za otro- ke in mladino
	Igrajo: Paul Hubschmid, Debra Paget, Claus Holm, Sabine Betham in drugi; režija: Fritz Lang
11.00	Porocila
11.05	Malavizija
13.00	Narodni obicaji
13.30	Mir in dobrota
14.00	Duhovni klic
14.05	Porocila
14.10	Plodovi zemlje
15.00	Alpe - Donava - Jadran: Slike iz srednje Evrope
15.30	Opera Box
16.00	Dražba, dokumentarna oddaja
16.30	Umetnine svetovnih mu- zejev, 7. del
16.40	Svet zivali, 9. del doku- mentarne serije
17.10	Porocila
17.15	Zbogom supermama, ameriski film
	Igrajo: Valerie Harper, Wayne Rogers, Carol Ka- ne, Danny Gerard, Jane- Eatwood in drugi
18.50	Mojster Fantaz, risanka
19.15	TV fortuna
19.30	Dnevnik
20.00	Vreme
20.02	Sport
20.10	Sedma noc, zabavnoglas- bena oddaja
21.55	Dr. Quinn, zena vrac, 1. del ameriske nanizanke
23.30	Slika na sliko
00.10	Sport
00.30	Porocila
00.35	Sanje brez meja

Hrvaška 2

15.30	Cro Pop Rock
16.30	Kosarka: NBA pregled
17.05	Wengen: Slalom (M), po- snetek
17.55	Rokomet (M): Podravka - Ferencvaros, prenos
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik, vreme
20.02	Sport
20.10	Crno - belo v barvah: Ples vampirjev, ameriski film, 1967
	Igrajo: Jack McGowan, Roman Polanski, Alfie Bass, Sharon Tate in dru- gi
	Režija: Roman Polanski
	Eric Burdom in Animalsi
	Spomini, 1. del
	Leteci cirkus Montya- Pythona
00.00	Video strani

MTV Madžarska

07.25	Risanka
07.55	Biblija
08.05	Racunalnistvo
08.30	Leporelo, nedeljski maga- zin
11.00	R. K. bogoslužje, prenos iz Visegrada
12.00	Zvon, video strani
12.05	Otroški program
13.05	Gospodicina, serija
15.05	Delta, znanstveni poroče- valec
15.35	Reformatorski verski pro- gram
16.00	Disneyeve risanke
17.05	Kultura bivanja
17.35	Bremen
18.25	Kolo sreče
19.00	Teden, notranjepolitični pregled, vmes porocila
20.00	Deklamacija
20.10	Kumara, politična solata
20.35	Obala v plamenih, 1. del serije
22.20	Dnevi obleganja Budim- pešte
22.25	Evropskih stira najst
23.10	Vodnar

TV SLOVENIJA 1 22.35
ČLOVEŠKA KOMEDIJA,
Spomini dveh mladih soproj

Režija: Marcel Cravenne

Igrajo: Fanny Ardant, Martine Chevalier, Michel Peyrelon, Philippe Ruggieri

Dve mladi dekleti zapustita samostan, ker se ne čutita poklicani za tovrstno življenje. Srečo iščeta vsaka po svoje. Prva, Louise, se poroči v Parizu, druga, Renee na podeželju. Louise je zanesen romantik, ki se poroči z vročevrtnim špancem in doživlja noro ljubezen, ki jo počasi vodi v tragedijo. Renee, pametna in ambiciozna si zgradi trajno srečo s plemiškim veleposestnikom. Gre torej za dvojce potretov žensk, ki se soočata z ljubeznijo in zakonom. Balzac ju je opisal nepristransko, z dobrisno mero ironije. Režiser Marcel Cravenne je ostal zvest literarni predlogi in z vsem spoštovanjem sledil avtorjevemu duhu.

TV SLOVENIJA 2 20.10
PAPIRNATI MESEC,
ameriški film, 1973

Scenarij: Alvin Sargent po romanu ADDIE PRAY Davida Browna

Režija: Peter Bogdanovich

Fotografija: Laszlo Kovacs

Igrajo: Ryan O'Neal, Tatum O'Neal, P.J. Johnson, Burton Gillian, Madeleine Kahn, John Hillerman

Bogdanovichev film je drobna komedija, katere zgodba je postavljena v ameriški srednji zapad. Tu se srečata na materinem pogrebu mala sirota in prodajalec biblije, njen domnevni oče. On izkoristi priložnost, češ da jim je pokojni naračil izvod Biblije in seveda so ga pripravljene takoj kupiti, čeprav cena ni ravno nizka. Siroto naj bi popeljal k neznani teti, a ga mala smrkiva pretenta in hoče-noče postane team. Posel jima gre kot po maslu. Mala namreč dodobra pozna vse zvijače in pretenta prav vse, vključno s punco, ki osvoji njenega »partnerja« in policijo, ki razkrije njuno početje. Toda nekega dne se vendarle tako zaplete, da je njune idile konec in morata bežati pred roko pravice. V tej zgodbi blesti Tatum O'Neal, resnična Ryanova hči, ki si je za svojo vlogo prislužila tudi oskarja. Imenovan za to znano filmsko nagrado pa je bil tudi njen oče Ryan O'Neal.

TV SLOVENIJA 2 21.50
BIBLIJA,
Literarne značilnosti Stare zaveze

Sveto pismo je tudi literatura in tekstna kritika predstavlja eno temeljnih raziskovalnih metod, ki nam pomagajo razumeti sporočilo. Stare književnosti kulturnega kroga Bliznjega vzhoda imajo svoje posebnosti in tudi Sveto pismo ni izjema.

TV SLOVENIJA 1 21.10
ZGODBE IZ AMERIKE,
Od Indijancev do Boeinga

Drugo oddajo Zgodbe iz Amerike - od Indijancev do Boeinga bomo začeli na New Yorku borzi kave, kakava in sladkorja. Najzanimivejši del poslovanja je t.i. termisko trgovanje. Ko prodajajo kavo, ki bo zrasla šele prihodnje leto, če sploh bo. Iz New Yorka sta se snemalci Viado Draškovič in scenarist in redaktor Zvezdan Marčić odpravila na jug v Atlantio, na prizorišče prihodnjih letnih olimpijskih iger sta obiskala sedež Coca cole. Spoznali bomo zgodovino nastanka in razvoja najpopularnejše pijače na svetu ter skrivnosti globalnega marketinga. Marketing je v ZDA glavni ključ do uspeha tudi za slovenska podjetja. S solastnikom podjetja TAM-USA bomo spoznali nekaj značilnosti ameriškega trga in zakonitosti, ki jih morajo potencialni izvozniki poznati. Med ljudi, ki v Ameriki odlično poznajo Slovenijo in so pomagali omogočiti marsikateri posel med državama, je senator Tom Harkin. Senator slovenskega rodu nam bo predstavil svoj pogled na politiko, stike z volilci in zastopanje, tudi kadar je javno mnenje drugačno od njegovega.

TV SLOVENIJA 1 20.10
NEDELJSKIH 60,
razvedrilna oddaja

Nesrečno mokra poroka in neuspeh poskus preskoka čez zapreko sta prvi zgodbi, ki se bosta potegovali za telefonske glasove gledalcev. Srečnica v uresničeni skriti želji je tokrat mlada Angležinja. Do siteda si je lahko privoščila nenavaden užitek, ki si ga doma ni smela. Pa še pogovor z znanim Slovencem, skrita kamera, simpatično družinsko »zasliševanje« in seveda glasba. Nace Junkar, Kingstone.

TV SLOVENIJA 1 21.45
ŠČEPEC ŠIRNEGA SVETA,
Začimbe Indije

Indija je zanesljivo dežela začimb in nas podatek, da je na indijskih tržnicah po 25 vrst dišavnic, prav nič ne začudi. Nimajo pa seveda začimb daljnega vzhoda, kot so kardamom, triplaf, kurkuma in druge.

ORF 13.45
DOBER DAN KOROŠKA
informativna oddaja

Gimnazijski ples - več kot le zabava - tradicionalna vez med slovenskim življenjem in izobraževalno ustanovo SV spomin na žrtve nacizma iz škočjanske občine - padel je hrast, a narod živi... Didaktične igre in učni pripomočki po zasnovi učiteljice Reziše Iskre; Zganjalkuha na Djelešah

TV SLOVENIJA 1/ DANES OB 14.20

Izginila brez sledu

*Kdo je ubil Joy, ameriški film*Scenarij: Sam H. Rolfe
Režija: John Llewellyn Moxey
Fotografija: Robert B. Hauser

Igrajo: Kim Basinger, Robert Culp, Stephen Macht, Nancy Marchand, John Rubinstein, Terry Burns, Kelly Jean Peters, Arthur Roberts

Umor in izginotje lepe mlade ženske v filmu KDO JE UBIL JOY daje dramatičen razvoj nadaljnje zgodbe.

Kriminalka se odvija v veliki mestni bolnici, katere predsednik sveta je bogati Medford. Njegova hči, lepa in razvajena Laury je mladostna prijateljica

tamkajšnjega kirurga Paula Trentona. Njegova mati, prav tako zdravnica na kliniki, nacrtuje njuno poroko, saj ve, da se s tem sinu obeta uspešna kariera. Toda muhasta Laury se zaroci z lepim in temperamentnim zdravnikom Maxom, kar vzbudi jezo družine Trenton. Poroko je treba za vsako ceno preprečiti in, čeprav z zvijačo, spet pridobiti Laury na njihovo stran. Mati pritiska na sina, ki se zdi nesposoben dejanj, v resnici pa kuje podel in hinavski nacrt. Laury tako dobi v roke dokaz, da je njen zarocenec Max prebil noč pri lepi ljubici Joy. Ko se

odpravi v njeno stanovanje, da bi se prepričala o resnici, se nenadoma izkaže, da mlade ženske ni nikjer, se več, ne ve se, ali ta oseba v resnici obstaja. Med junaki tako prevladujejo napeti odnosi, nihce nikomur nicesar več ne verjame. Nenadoma se v to zgodbo vplete se ena, neznana oseba: vsiljivec, ki se vedno pojavi ob neprijetnem trenutku. V resnici je detektiv in nekdanji prijatelj Joy, ki sumi, da jo je nekdo ubil. Pot ga končno pripelje na kliniko. Ko je napetost na vrhuncu, zbere vse osumljene in pove potek dogodkov, ki razkrijejo tudi morilca...

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Rock Weekend; 11.00 The Big Picture; 11.30 European Top 20; 13.30 First Look; 14.00 Sport; 14.30 Rock Weekend; 18.00 Real World 3; 18.30 Us Top 20; 20.30 The Brothers Grunt; 23.00 Beavis & Butthead, pon.

SKY ONE

14.30 Here's Boomer; 15.00 Entertainment This Week; 16.00 Star Trek: The Next Generation; 17.00 Coca Cola Hit Mix; 18.00 Rokoborba; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 Melrose Place; 22.00 Star trek, The Next Generation; 23.00 No Limit

PRO 7

03.35 Risanke; 11.35 Primer za profesorja Chasea; 12.55 Ben Cropp, avstralski dokumentarni film; 13.55 Emmeran; 14.00 Reci karkoli, am. komedija; 15.55 Enemy Mine - ljubljeni sovražnik, ameriški z film; 17.55 Matlock; 18.55 Superman, am. serija; 19.55 Poročila; 20.15 Domnevno nedolžen, ameriška kriminalka; 22.40 Palm Beach Duo

PREMIERE

14.30 Hokej, nemška liga; 17.30 Premiere; 17.45 Dennis, ameriška komedija; 19.30 Premiere, napoved programa; 20.15 Jennifer 8, ameriški psihološki triler; 23.30 Red Rock West, ameriški triler, 1992

SAT 1

06.20 Otroški program; 08.05 Komisar Rex, pon.; 09.00 Smešno dekle, am. glasbeni film; 11.25 Macintosh in T. J., ameriški vestem; 14.45 Stock Car Race - vražji lov na vročih stezah, ameriška akcijska komedija; 16.30 Princess Fantaghiro, 4/6 del it. fantastičnega filma; 19.00 Poročila; 19.20 Peter Ustinov predstavlja Terro Magico; 20.15 A. S.; 21.15 A. S. serija; 21.15 Chicago Hope

EUROSPORT

09.30 Cortina D'Ampezzo: Veleslalom (2), prenos 1. teka; 10.30 Wengen: Slalom (M), prenos 1. teka; 11.45 Cortina D'Ampezzo: Veleslalom (2), prenos 2. teka; 12.30 Wengen: Slalom (M), prenos 1. teka; 14.00 Tenis; 21.00 Sapporo: Smučarski skoki; 22.00 Tenis; 23.00 Golf

RTL

05.45 Za otroke; 11.25 Nazaj v preteklost; 12.20 Tropska vročica; 13.20 Pacifiška flota; 14.15 Teniški čudež; 14.45 Nogomet; 16.50 Morski pirat, it.-španski pustolovski film; 19.10 Rudijev počitniški show; 20.15 Sam s stricem Buckom, ameriška komedija; 23.10 Živeti z Auschwitzem

RTL 2

06.45 - 15.30 Ponovitve; 15.30 California Highschool; 16.05 Nasmehnite se, prosim; 17.00 Hoffman, angl. komedija; 20.00 Poročila; 20.15 Zdravnica dr. Quinn; 21.15 Cobra; 22.15 Sled nasilja, ameriška kriminalka

SKY MOVIES

15.00 The Gumball Rally, am. kom.; 17.00 City Boy; 19.00 Matinee; 21.00 Used People; 23.00 Body Of Evidence; 01.50 A Touch Of Adultery

MOVIE CHANNEL

13.00 Honey, I Blew Up The Kid; 15.00 Te Sea Wolf; 17.00 Mom And Dad Save The World; 19.00 Honey, I Blew Up The Kid; 21.00 Last Action Hero; 23.10 Grand Canyon

FILMNET +

14.25 Texas John Slaughter; 15.55 Luther Vandross: An Evening Of Songs; 20.00 The Waterdance; 22.00 Amytyville 93: A New Generation

SUPER CHANNEL

05.30 Novice; Gospodarstvo; Počitniški cilji; Super Shop; Ushuaia; 15.00 Srečanje s tiskom; 16.00 McLaughlinova skupina; 16.30 Gospodarstvo; 17.00 Tenis; 18.00 Konjeništvu; 19.30 S prvim razredom okoli sveta; 20.00 Moda; 21.30 Govorimo o jazzu

CNN

06.00-23.00 World News; 10.30 Science And Technology; 11.30 Style; 15.30 Earth Matters; 16.00 Lary King Weekend; 17.30 Future Watch; 18.00 World Report; 18.30 This Week In NBA; 20.30 Diplomatic Licence; 21.30 Global Wiew; 00.00 CNN Late Edition; 01.00 The World Today; 02.30 Managing; 04.00 CNN Presents

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.50 Biovreme; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Sledi časa; 10.05 Vsaka glas ima svoj; 11.05 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.05 Na današnji dan; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Naš gost; 18.00 Nedeljska reportaža; 18.30 MePZ Primorsko pri Kranju; 19.45 Lahko noč, otroci; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nohturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.40 Kulturne prireditve; 9.30 SP v smučanju; 9.45 Stergo ergo; 10.15 SP v smučanju; 11.35 Obvestila; 12.05 Z Valom okoli sveta; 12.15 SP v smučanju; 13.00 - 19.00 Športno popoldne, vmes aktualne informacije in glasba; 13.15 SP v smučanju; 15.30 Dogodki in odmevi; 19.30 Top albumov; 21.00-23.00 Rock underground, vmes Zrcalo dneva, vreme, promet.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 8.30 Preludij; 9.00 Maša; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 APZ iz Maribora; 14.05 Zabavna igra; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Svet glasbe, svet umetnosti; 22.05 Sodobni literarni portret; 22.30 Voklano-instrum. glasba; 24.00 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz) 8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, koledar; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Za zdravje; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, 10.50, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes - humoristična oddaja; 14.30 Nedelja na športnih igriščih; 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30-23.15 večerni program Modrega vala RK.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novosti; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Cal-

mero in otroci; 9.30 Kam danes v Ljubljani; 10.00 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 Glasbena lestvica; 15.00 Vodeni program; 17.15 Hollywood; 18.00 Mi smo od tam doma; 19.00 American Top 40; 22.30 Jazz galerija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Andy in Bernd; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Kino kviz; 19.30 - 24.00 Večerni pr. - Lestvica RK.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Sport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni program.

Radio Študent

11.00 Pokloprodopopot; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Stojan Pelko: Očividci; 17.00 Z. Petič: Soocial demokracija v Sloveniji; 18.00 Koncertne napovedi; 19.00 TB: R.E.M. - Monster; 20.00 Odprta družba in njeni sovražniki (K. Popper); 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert: Sumbur iz Nizozemske v Pulj.

Radio Trst A

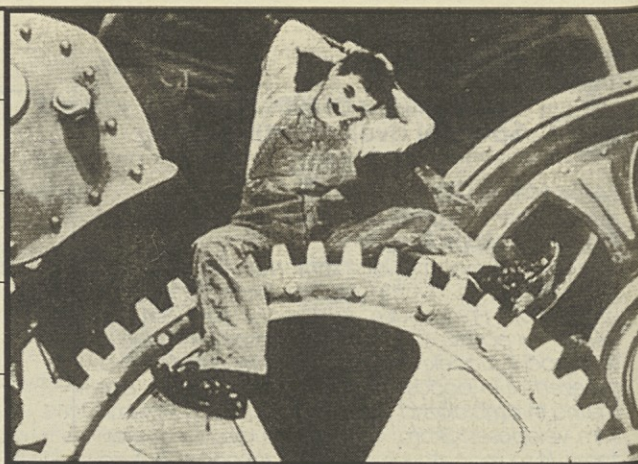
8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tehnik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojani; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder: Šola za strahove (U. Jan, r. A. Rustja); 10.35 Veselo po domače; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Orkestralna glasba; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Obzornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena: Po galeriji Herodotovih muz (A. Rebula, r. M. Prepeluh, 6. del); 14.35 Potpuri; 15.00 Krajevne stvarnosti; 15.30 Sport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti: Iz naših prirediteljev, nato Potpuri; 19.20 Spored za naslednji dan.

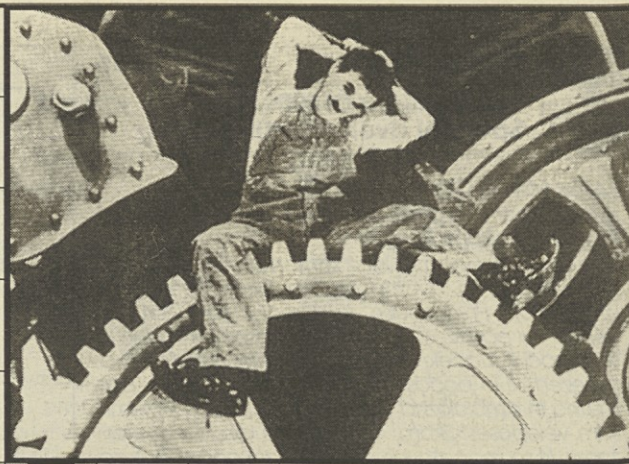
Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutranji val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (žpk. Valentin Gotthardt, Galicija); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

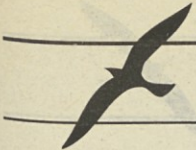
				AVTOR: SIMON BIZJAK	LUKA, PRI- STANISCE	PODROCJE, KJER SE PRIDOBIVA PREMOG	TURSKI ZEMLJISKI GOSPOD	PETAR UGRIN	CESKA IGRALKA BERLOVA	POVRHNJA POSKODBA V OBLIKI CRTE	STAREJSA SL. PEVKA (METKA)	JUZNOAME- RISAK DRZAVA	OBER	MAJHNA KOLICINA TEKOCINE, KAPLJICA							
				NOSILEC PRAPORJA																	
				PREDPISI, DOLOCILA																	
				VRSTA VRBE				PREBIVALEC IZOLE													
				SILICIJ			KRAJ IN POL- OTOK MED PI- RANOM IN OD- PRTIM MORJEM	KASTANJETE, SKRGETEC EUGENIO MONTALE													
				MAJHEN TRS IVO ANDRIC						SODOBNI SL. SOCIOLOG (NIKO)	BIVSA FR. ALPSKA SMUCARKA (PATRICIA)	ROTACUSKI PAPIR	CENTI- METER								
						NEPROFESIO- NALEC AM. MESTO V NEW YORKU															
	ABORTUS	FR. FILOZOF IN ZGODOVI- NAR (HIPPO- LYTE)	AM. OBVESEC. SLUZBA PODROCJE, OBMOCCJE											SVETILKA NA OLJJE SESTI ZID. MESEC							
NEKD. SOV- JETSKI RU- DAR, SIMBOL PRIDNOSTI								POTOPLJEN OTOK NA DONAVI	PRITOK RUDO- LFOVEGA J. DEL REKE (STADION)					POSVO- JITELJ							
UPLINJENA TEKOCINA PRI VRE- LISCU														PRVI SL. POSVETNI PESNIK (FELIKS)			OTOK V TUAMOTU EDWARD TELLER				
BELGUSKO MESTO OB REKI NETHE														KEM ELEMENT (As) SKOT. NOBELO- VEC (JOHN B.)			STARA ZIDOVSKA SEKTA	KONEC TEDNA	ARTHUR RIMBAUD		
RAZCLE, NJEVANJE												LITURGICNO OBLACILO OTO PESTNER					ADAM IN ... PREPRECE- VANJE				
																					
	VODNJA KROVA	KALCIJEC KARBONAT CaCO3	EDVARD RAVNIKAR			FR. PISEC (EMILE) STRESNO OKNO				KEM. CEV ZA MERJENJE VOLUMNA TEKOCIN	CLOVEKOV PREDNIK FINSKO JEZERO								PERJE PRI REPI		
NATRIJ					STEINBECKOV LIT. JUNAK ERNEST PETRIC			OPRAVICILO, IZGOVOR HRANA AZIJCEV				ENOVALENTNI ALKILNI RADIKAL	FINSKI ARHITEKT (EERO)								
SADEZ S TRDNO LUPINO							IZTOK REMS		MUSLIMAN- SKO Z. IME NAJET AVTO Z VOZNIKOM						STARINSKI PREDMET MESTO V S. ARABUJI						
VETRIC							KOS SUKANCA VOJVODINEC		ARMENSKI SKLADATELJ HACATURJAN					HRUSKASTA STEKLENKA DRUSTVO NARODOV			DRAGO TRSAR MAJHEN SAD				
TONE GOGALA					PROSTOR ZA KOPANJE MESTO V JV. NEMCIJI				HOTELSKI DELAVEC, KI SPREJEMA GOSTE	GR. BOG. PREPIRA SLABOTNIK					BELG. MESTO BERGEN VOZEL, ZANKA			POLOPICA Z MADAGAS- KARJA (IZ CRK RIVA)	MESTO V ZAHODNI ROMUNJI		
SMUCISCIE NA POHORJU								BIVSA ROMUNSKA PLAVALKA (NOEMI)	KRSTNI KAMEN						KADECA SE ZVEPLOVA KISLINA	INDONEZJSKI OTOK NEM. FILOZOF (KARL)					
AM. DRAMA- TIK (EUGENE, "STRAST POD BRESTI")								IME VEC SL. KRAJEV AVSTR. REZISER				PREPROST MOST	PLOD NEBI- NOVK IZ PODRASLE PLODNICE	ENOGRBI VELBLOD VODNA PIPA							
											SL. IGRALEC (IVO) RUSJANOVO LETALO				PISATELJ HANSSON RAJMOND DEBEVEC			STOLETJE, VEK			
CESKI EKONOMIST SIK					ETIOPSKI NAZIV ZA GOSPODA	NIKALNICA			AVSTRIJ. SMUCAR FR. PISATELJ (FRANCOISE)												
																		STARA DRZAVA Z GL. MESTOM SUZA	FR. KOMIK (JACQUES)	TANKA PLAST TKIVA, KI KAJ OBDAJA	STARA JAPONSKA PRESTOLNICA
											NADA GABOROVIC EGIPC. BOG NEBA			VINKO MODE- RINDORFER POMOL, MOSTOVZ			ANGLESKI KOLEDOZ 100				
											OTOK V VELIKIH ANTILIH TITAN					SPLOSNO PRI- ZNANA VELJAVA IVAN TAVCAR					
													VODJA LICITACIJE, DRAZILEC								
													NAUK O RAZTELESE- VANJU								

Gesla prejšnje križanke

Trajan, Mark Avrelij, Avgust, 1 -Karakala, 2 - Vespazijan, 3 - Tiberij, 4 - Klavdij, 5 - Dioklecijan

Rešitev prejšnje križanke

Vodoravno: prepolovitev, rokometašica, ožar, solinar, GN, Ta, lekar, Trajan, Ira, TH, Rade, aktiv, EAM, kardamon, DA, jat, avion, Arendal, sire, Sorrento, Ron, itinerar, tekstil, ama, Conan, Murn, anapest, kandirano sadje, Avarke, AT, EJ, ENI, SB, RZ, Litvanka, alt, panteizem, aki, Ernani, Kardeljevo, BS, Kean, Silni, dialog, Eder, rolka, raj, JN, Li, Dore, Ali, rjavenje, tul, Abidos, adend, Java, Ace, Majakovski, Kimon, naliv, Avgust, Ajar, Adamo, Ra, RK, Kiruna, Dioklecijan, dir, Angoulême, aed, Izo, nprav, Anat, Ulikses, IT, mama, Mahatma.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V nedeljo, 29. januarja, ob 20. uri: B. Slade - OB LETU OSORJEJ (SD).

SNG DRAMA, tel.: 061/ 221-511

V torek, 24. januarja, ob 18. uri: D. Jovanović - UGAN-KA KORAŽJE, za abonma dijaški 1 popoldanski. Predstava bo se v četrtek, 26. januarja, ob isti uri, za abonma četrtek in izven. V sredo, 25. januarja, ob 19.30: D. Zajc - GRMACE, za abonma sredo in izven.

MALA DRAMA, tel.: 061/ 221-511

V četrtek, 26. januarja, ob 20. uri: M. Jesih - LJUBITI, za izven. V petek, 27. januarja, ob 20. uri: F. Boyer - ALI BOG LAJA? za izven.

OPERA, tel.: 061/ 331-950

V ponedeljek, 23. januarja, ob 15. uri: P. I. Cajkovski - HRESTAC. Razprodano! V torek, 24. januarja, ob 16.30: E. Wolf-Ferrari - STIRJE GROBIJANI, za red petek in izven.

MGL, tel.: 061/ 210-852

V ponedeljek, 23. januarja, 19.30: E. Flisar - STRIC IZ AMERIKE, za abonma mladinski 4. Predstava bo se v torek, 24. januarja, ob isti uri, za abonma mladinski 3 in v četrtek, 26. januarja, ob isti uri, za abonma studentski D. V sredo, 25. januarja, ob 19.30: J. Godber - NA SMUCISCU, za izven. Razprodano! Predstava bo se v soboto, 28. januarja, ob isti uri, za izven in konto.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288

V petek, 27., in v soboto, 28. januarja, ob 20. uri: Zijah Sokolović - CABARES, CABAREL.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, tel.: 061/ 312-860

Danes, 22. januarja, ob 16. uri: A. Lindgren/V. Arhar/Stih - PIKA NOGAVICKA, za izven. V četrtek, 26. januarja, ob 17. uri: A. Hieng - ZAKLADI GOSPE BERTE, za abonma red U in izven. Predstava bo se v petek, 27. januarja, ob 19.30, za izven in v soboto, 28. januarja, ob isti uri, za abonma red sobotni in izven.

LGL, tel.: 061/ 314-789

VELIKI ODER

Danes, 22. januarja, ob 11. uri: S. Makarović - MEDENA PRAVLJICA, za izven. Predstava bo se v soboto, 28. januarja, ob 11. in 17. uri, za izven in v nedeljo, 29. januarja, ob 11. uri, za izven.

KULTURNICA

V četrtek, 26. januarja, ob 17. uri: N. Simončič - VELIKI KIKIRIKI, za izven.

CELJE

SLG CELJE, tel.: 063/ 25-332

V ponedeljek, 23. januarja, ob 11. uri: A. Wendet - TICEV JAKA, za abonma 5. solski in izven. Ob 17. uri,

za abonma 3. solski in izven. V petek, 27. januarja, ob 19.30: PLESNI DOGODEK 7+5, za III ljubiteljski kulturni abonma.

ODERPODODROM

V soboto, 28. januarja, ob 20.30: S. Mrozek - NA ODRPTEM MORJU, za abonma oderpododrom 5.

KRANJ

PGK, tel.: 064/ 222-681

V četrtek, 26. januarja, ob 19.30: George Tabori - WEISMAN IN RDEČE LICE, za abonma petek 2 in izven.

MARIBOR

DRAMA, tel.: 062/ 221-206

V petek, 27. januarja, ob 19. uri: LA DIVINA COMEDIA - INFERNO. V soboto, 28. januarja, ob 20. uri: LA DIVINA COMMEDIA - PURGATORIO. V nedeljo, 29. januarja, ob 20. uri: LA DIVINA COMMEDIA - PARADISO.

OPERA, tel.: 062/ 221-206

V torek, 24. januarja, ob 19.30: J. Massenet - MANON, za red torek in izven. V ponedeljek, 30. januarja, ob 18. uri: G. Verdi - TRAVIATA. Razprodano!

LGL, tel.: 062/ 26-748

Danes, 22. januarja, ob 11. uri: ŽOGICA MAROGICA, za izven.

MEDVODE

KUD KOMANDANT STANE

ODER TREH HEROJEV, Zg. Pirnice 6

V soboto, 28. januarja, ob 19.30: J. Kranjc - DETEKTIV MEGLA, premiera. Predstava bo se v nedeljo, 29. januarja, ob 16. uri.

NOVA GORICA

PDG, tel.: 065/ 25-326

V petek, 27. januarja, ob 17. uri: R. Queneau - AVDIČIJA, za abonma lipovega lista in izven.

SEŽANA

KC SREČKA KOSOVELA, tel.: 067/ 73-355

V ponedeljek, 23. januarja, ob 12.30: A. Nicolai - NI BILA PETA, BILA JE DEVETA, za srednjeolski abonma in ob 20. uri, za gledališki abonma in izven.

VELENJE

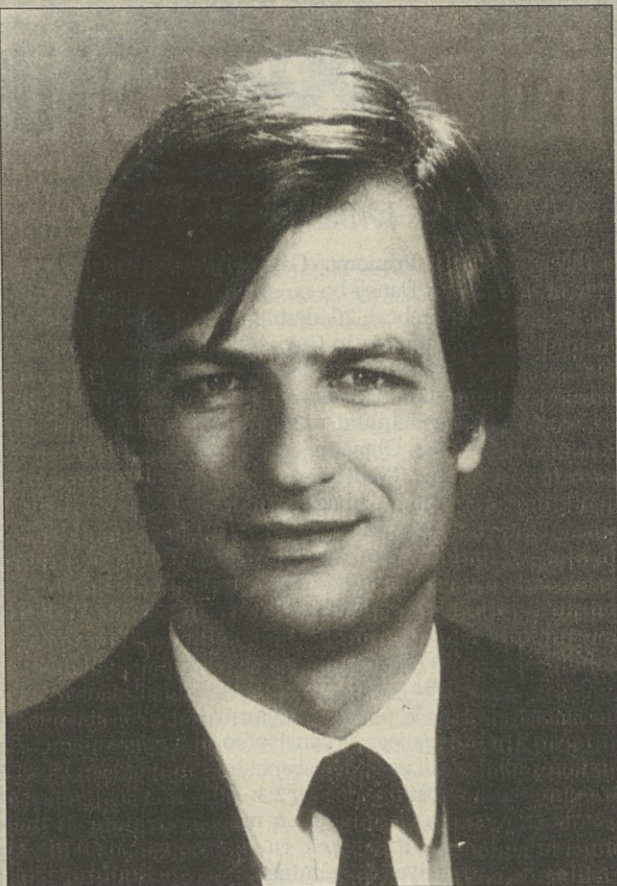
DOM KULTURE VELENJE

V četrtek, 26. januarja, ob 19.30: M. Camoletti - PRIDI GOLA NA VECERJO, za rumeni gledališki abonma in v petek, 27. januarja, ob isti uri, za beli gledališki abonma.

VOJNIK

V petek, 27. januarja, Kulturni dom ob 19.30: M. A. Bulgakov - ZOJKINO STANOVANJE.

Danes, 22. januarja, bo v modrem salonu Grand Hotela Union v Ljubljani ob 18. uri predstavitev nove kompaktne plošče Slovenske pesmi JUANA VASLETA

RAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

Razstava OPERA PRIMA - 22 MEDNARODNIH UMETNIKOV: SEDAJ IN TEDAJ je na ogled do 30. januarja.

Razstava arhitekta IVANA VURNIKA je na ogled do 31. januarja.

Razstava PREPOVEDANI PLAKATI - SKRIVNI PROSVETITELJI je na ogled do 30. januarja.

Razstava fotografij DEJANA HABICHTA je na ogled do 12. februarja.

MODERNA GALERIJA, Slovenska 35

V Mali galeriji je do 12. februarja na ogled razstava švedskega umetnika ULFA ROLLOFA.

V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 29. januarja na ogled retrospektivna razstava FRANA KRASOVCA.

V zgornjih prostorih Moderne galerije je do 28. februarja na ogled retrospektivna razstava MAKSIMA SEDEJA. Danes, 22. januarja, bo ob 11. uri po razstavi vodila avtorica razstave, kustosinja Breda Ilich Klacnik.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava madžarskih umetnikov Árpáda Szabadosa in Andrása Márkosa je na ogled do 4. februarja.

GALERIJA ARS, Cevljarska 2

Razstava skulptur IRENE BRUNEC je na ogled do 6. februarja.

GALERIJA AVLA NOVE LB, Trg republike 2

Razstava risb, slik in skulptur VELJKA, KATARINE IN URSE TOMAN je na ogled do 7. februarja.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Razstava slik SANDRA PECENKA je na ogled do 27. januarja.

GALERIJA KOLIZEJ, Gosposvetska 13

V ponedeljek, 23. januarja, bo ob 20. uri otvoritev razstave del ZIVKA IRE MARUSICA.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

Razstava slik članov Makedonskega kulturnega društva Makedonija je na ogled do 26. januarja.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

Instalacija SAMO je na ogled do 3. februarja.

KD SPANSKI BORCI, Zaloska 61

Razstava grafik SPELE UDOVIC je na ogled do 31. januarja.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65

Razstava skulptur kiparja VIKTORJA PLESTENJAKA je na ogled do 31. januarja.

BEGUNJE

GALERIJA AVSENIK

Razstava TROFEJE IZ NAMIBIJE je na ogled do 13. februarja.

CELJE

LIKOVNI SALON CELJE, Trg celjskih knezov 9

Razstava ODSEV STILNIH OBDOBJI je na ogled do 28. januarja.

IZOLA

GALERIJA INSULA, Smrekarjeva 20

Razstava slik MAJDE SKRINAR je na ogled do srede meseca februarja.

KRANJ

GALERIJA PRESERNOVE HISE

Razstava slik MARJANA BELCA je na ogled do 31. januarja.

MESTNA HISA

V Stebrišni dvorani je na ogled razstava slik in plastik PETRA ABRAMA.

V Galeriji Mestne hise je na ogled razstave del KLAVDIJA TUTTE.

MARIBOR

GALERIJA V ZIDOVSKEM STOLPU,

Zidovska ulica

Razstava fotografij ZIGA KORITNIKA - JAZZY GA!

RAZSTAVNI SALON ROTOVŽ,

Trg Borisa Kraigherja 3

Razstava likovne skupine MI je na ogled do 11. februarja.

MURSKA SOBOTA

GALERIJA MURSKA SOBOTA

Razstava del nagajencev društvenih razstav DLUM 1993-1994 je na ogled do 12. februarja.

NOVO MESTO

DOLENJSKI MUZEJ

Razstava del DALIBORJA JELAVICA je na ogled do 8. februarja.

Retrospektivna razstava JAKOBA SAVINSKA je na ogled do 13. februarja.

PIRAN

MESTNA GALERIJA, Tartinijev trg 3

Razstava litografij MARCA CHAGALLA.

PTUJ

V razstavišču na ptujskem gradu je do 21. februarja na ogled razstava prilagojena za slepe in slabovidne PROSIMO, DOTIKAJTE SE PREDMETOV.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej judovske skupnosti »Carlo in Vera Wagner« (Ul. Monte 5): do 17. aprila je na ogled razstava »Sveta dezela v antčni topografiji«. Urnik: ob torkih in sredah med 16. in 20. uro, ob četrkih in petkih od 10. do 13. ure, ob nedeljah pa dopoldne in popoldne.

Rizarna: v sredo, 25. t. m., ob 17.30 otvoritev razstave ilustracij »Maus - My father bleeds history«.

Galerija Rettori Tribbio: do 3. februarja je na ogled razstava slikarke Elette Metallino.

Galerija Torbandena: na ogled je skupinska razstava »Maestri del novecento«.

Art Light Hall: do 25. t. m. bo na ogled antološka razstava Nina Perizzija.

Art Gallery: do 31. t. m. je na ogled razstava »Miniquadro 1995«.

Studio Nadia Bassanese: do 7. februarja je na ogled razstava »Video umetnost iz Nemcije 1990-1992«.

Studio PHI: do 31. t. m., je na ogled razstave umetnikov Alpe-jadran »Le cattedrali-Stolnice«.

OPČINE

Dvorana openske Zadrudne kraske banke: jutri, 23. t. m., ob 17.30 otvoritev razstave ilustracij Magde Tavcar in risb Darje Celik.

MILJE

Obcinska razstavna dvorana (Trg. Republike 4): v četrtek, 26. t. m., ob 18.30 otvoritev razstave slikarja Sergia Kostoris.

GORICA

Kulturni dom: do 27. t. m. je na ogled razstava slikarja Jeraka Helmuta.

KOROŠKA

CELOVEC

Koroška dezelná galerija: do 29. t. m. je na ogled razstava del Josefa in Ludwiga Willroiderja.

BOROVLJE

Galerija Rieser: razstava 50 koroških umetnikov.

BEGUNJE

Galerija Avsenik: Do 13. februarja 1995 bo na ogled razstava »Trofeje iz Namibije«.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM,

tel.: 061/ 222-815

V sredo, 25. januarja, ob 19.30: koncert MLADI MLADIM (KD).

SLOVENSKA

FILHARMONIJA

V ponedeljek, 23. januarja, ob 19.30: PODIPLOMSKI RECITAL - NEBOJŠA BUGARSKI (violoncelo).

V torek, 24. januarja, ob 19.30: koncert KVARTETA HAGEN, za srebrni abonma. Program: Schumann, Mozart, Schubert. V soboto, 28. januarja, ob 19.30: koncert ob 85-letnici MARIJANA LIPOVSKA.

GRAND HOTEL UNION

Danes, 22. januarja, modri salon ob 18. uri: nastop JUANA VASLETA s pianistom LEONOM ENGELMANOM.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 332-288

V četrtek, 26. januarja, ob 20.30: PIJANO BAR - CAKAJOC NA TOMA WAITSA - JANI KOVACIC (kitara, vokal), NINO DEGLERIA (bas) in BLAŽ GRM (bobni, klavir).

KLUB CHANNEL ZERO

NA METELKOVI

Danes, 22. januarja, ob 21.30: koncert skupin AMBUSH in WASSERDICH.

GRAD TIVOLI,

Pod turnom 3

V torek, 24. januarja, ob 19. uri: koncert tria ALES KACIAN (flavta), TOMAZ LORENZ (violina) in JERKO NOVAK (kitara). Program: Teleman, Händl in Kreutz.

ILIRSKA BISTRICA

MKNZ

V sredo, 25. januarja, ob 22. uri: koncert skupine HELIOS CREED.

SEŽANA

KC SREČKA KOSOVELA

V petek, 27. januarja, ob 20. uri: koncert SLOVENSKE FILHARMONIJE s solistko TANJO STERMAN, za glasbeni abonma in izven.

FJK

TRST

Glasbena matica - Koncertna abonmajska sezona 1994/95

V ponedeljek, 6. februarja., ob 20.30 koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta. **Gledališče Verdi - Dvorana Tripovich**

Operna in baletna sezona 1994-95

Danes, 22. t. m., ob 20. uri (red G) Puccinijeva opera »La Boheme«.

Ponovitev v torek, 24. t. m., ob 16. uri (red E).

Prodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni dvorane Tripovich (urnik: 9-12/16-19 - zaprto ob ponedeljkih).

Auditorij Muzej Revoltella

Jutri, 23. t. m., ob 18.00 »Ura z...« v sodelovanju z združenjem »Giulio Viozzi« bo nastopila sopranistka Cosetta Tosetti.

Gledališče Rossetti

V ponedeljek, 21. februarja, ob 21. uri enkratni koncert Fiorelle Mannoia. Predstava izven abonmaja. Za abonente popust, izkaznice niso veljavne.

Trzasko koncertno društvo: Jutri, 23. t. m., ob 20.30 bosta nastopila E. Bellio in L. Soimenzi.

Gledališče Miela

Trzaski jazzovski krozek

V torek, 24. t. m., ob 20.45 nastop ameriškega troben-tasa Art Farmerja.

OPČINE

SKD Tabor - Prosvetni dom

Danes, 22. t. m., ob 17. uri koncert Godbenega društva Prosek. Dirigent Aljosa Starc.

TRŽIČ

Obcinsko gledališče

V torek, 31. t. m., ob 20.30 nastop pianista Enrica Pace.

GORICA

Kulturni dom

V petek, 27. t. m., ob 20.30 koncert Združenja R. Lipizer. Nastopil bo pianist Giovanni Bellucci, dobitnik mednarodnega natečaja »Praske pomladi« 1993.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

V soboto, 28. t. m. (red A in B) slovenska premiera ob 20.30 Handkejeve igre »Cas, ko nisimo vedeli nicesar drug o drugem«. Režija Giorgio Pressburger.

Gledališče Rossetti

Danes, 22. t. m., ob 20.30 (red 2. nedelja) bo na sporedu zadnja ponovitev predstave P. Handke »Cas, ko nisimo vedeli nicesar drug o drugem«. V abonmaju - predstava 2.

Vstopnice pri blagajni gledališča 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavnikih (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.

Pri blagajni gledališča in v pasazi Protti je v teku predprodaja vstopnic za predstavi »Maud in Jane« (predstava 2V) in »I giganti della montagna« (predstava 3).

V gledališču je na ogled razstava »40 stagioni in mostra«. Urnik od 16.00-19.00.

Gledališče Cristallo - La Contrada

Povem ti pravljico: danes, 22. t. m., ob 11. uri

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče: Danes, 22. t. m., ob 19.30 »Der Vetter aus Dingsda«.

Tischlerjeva dvorana Slomskovega doma: jutri, 23. t. m., ob 19.00: Podelitev XVI. Tischlerjeve nagrade Blazu Potočniku.

BELJAK

Studijski oder (Kellertheater): V torek, 24. t. m., ob 20.00 - Rupert Henning »Lift«.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

PROMOCIJSKA LIGA

Juventina v Trstu z neugodnim San Luigijem

Tržačani v boju za obstanek
Štandrežci so v dobri formi

Po prepricljivi in visoki zmagi s 4:0 v gosteh proti Pro Cervignanu čaka danes Juventino spet neugoden nasprotnik, San Luigi, ki se ni na varnem glede obstanke.

V štandreškem taboru se se kako bojijo tega gostovanja, ceprav San Luigi ne bo igral na svojem igrišču, ki je izredno trdo in tudi dokaj nevarno, ko zmazne. Na srečo pa bodo to tekmo igrali na stadionu »Grezar« in na travnati podlagi, ki so je štandreški nogometaši mnogo bolj vajeni.

San Luigi je dokaj nevaren nasprotnik,

in tega se pri Juventini zavedajo. Obramba trzaskega mostva sicer ni prav »nepremagljiva« (doslej je prejela že 21 zadetkov), to pa ne pomeni, da bodo imeli štandreški napadalci lahko nalogo.

Juventina bi morala igrati z enako postavo, ki je v prejšnjem kolu visoko zmagala in predvsem dobro igrala. Izključen je Candutti (zaradi cetrtega opomina), na razpolago pa je Trevisan.

Naj omenimo, da je Juventina v prvem delu doma premagala današnjega tekmeča s 3:0.

DRUGA AMATERSKA LIGA / DANES DERBI V TREBČAH

Primorec in Gaja potrebujeta točke

Neodločen izid nikomur ne ustreza, zato lahko pričakujemo hud boj - Težka naloga Krasa

Primorec - Gaja

Danes bo na sporedu v Trebčah 26. derbi med Primorcem in Gajo. Ekipe sta se doslej srečali osemnajstkrat v 3. amaterski ligi in sedemkrat v 2. amaterski ligi. Obracun je rahlo v korist Trebencev, saj so devetkrat zmagali, gajevci pa osemkrat. Osemkrat pa sta se ekipe razšli pri neodločenem izidu. Skupno je v dosedanjih derbijih padlo 55 zadetkov, od katerih je Primorec dal 29, Gaja pa 26.

V prvem srečanju letošnjega prvenstva so slavili zmago Trebenci in to v gosteh z izidom 2:1. Strelci pa so bili Pertan in Santi za Primorec in Kirchmayer. O trenutnem stanju ekip in za napoved pa smo vprašali po enega igralca vsake ekipe.

Dimitrij Ferluga, Primorec:

»Mi startamo odločno nad zmago. Drugih možnosti, glede na položaj na lestvici, namreč nimamo. Tekma pa ne bo lahka, vendar smo na zadnjih srečanjih pokazali napredek. Po vsej verjetnosti bomo nastopili v kompletni postavi, saj ni nihče izključen in le nastop Birse je vprašljiv, saj igralec v tednu ni bil na treningu.«

Massimo Vrše, Gaja:

»Mislim, da bo derbi zelo borben. Obe ekipe nujno potrebujeta točke, zato rešimo lahko ne bi nikomur zadostoval. Mi se pa moramo tudi oddolžiti za poraz iz prvega dela prvenstva. Nastopili bomo s popolno postavo, saj ni nihče izključen ali poškodovan.«

San Lorenzo - Kras

Današnje gostovanje pri

San Lorenzu bo za krasovce zelo zahtevno, saj so domačini na lestvici na drugem mestu z 22 točkami, kar je samo dve manj od prvouvršene Costalunge. San Lorenzo je doslej na osmih domačih srečanjih trikrat zmagal, štirikrat igral neodločeno in enkrat izgubil. Pri Krasu bo danes gotovo manjkal Soggia, ki je bil izključen v prejšnjem kolu.

Krasovci seveda računajo vsaj na točko, da bi tako nadaljevali pozitivno serijo; ki traja že šest kol. Naloga ne bo lahka, vendar ce bosta napadalec Calamita in izkušen vezni igralec Vailati v dobri formi, bi lahko prislo tudi do presenečenja. Prvo srečanje se je zaključilo z zmago San Lorenza z izidom 2:1. (E. B.)

Na prvem srečanju na Padričah so bili v jesenskem delu z 2:1 uspešnejši Trebenci (Foto KROMA) i

domači sport

Danes

Nedelja, 22. januarja 1995

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Trstu, na stadionu P. Grezar: S. Luigi - Juventina

1. AMATERSKA LIGA

14.30 v Turjaku: Isonzo - Sovodnje; 14.30 na Proseku: Primorje - Bearzi; 14.30 v Rivignanu: Rivignano - Vesna; 14.30 v Padernu: Donatello - Zarja

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Trebčah: Primorec - Gaja; 14.30 v Slovrencu: San Lorenzo - Kras

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Terzu d' Aquileia: Terzo - Mladost; 14.30 v Beglianu: Begliano - Breg; 14.30 v Trstu, igrišče Campanelle: Campanelle - Dolina

NARASCAJNIKI

10.30 v Dolini: Costalunga - Zarja Adriampex

NAJMLAJSI

10.30 v Bazovici: Bor Farco - Costalunga

KOSARKA

MOSKA C1 LIGA

17.30 v Rovigu: Basket Rovigo - Jadran TKB

MOSKA D LIGA

15.00 v Trstu, »Suvich«: Scoglietto - Cicibona Mingot

DECKI

11.00 v Brisckih, dom Ervatti: Jadran - Ferroviario; 11.00 v Ronkah: Acli Ronchi - Sokol; 11.30 v Trstu, Ul. Frescobaldi: Poggi A - Bor Ediauto

ODBOJKA

MLADINKE

9.30 v Starancanu: Staranzano - Sovodnje; 11.00 v Trstu, sola Rossetti: Pallavolo Trieste - Bor Friulexport

DEKLICE

9.00 v Trstu, Ul. S. Pasquale: Oma - Koimpex; 11.00 v trziški športni palaci: Fincantieri - Dom Imsa

Jutri

Ponedeljek, 23. januarja 1995

KOSARKA

MLADINCI

18.30 v Brisckih, dom Ervatti: Bor Radenska - Libertas; 19.45 v Trstu, Ul. Forlanini: Ferroviario - Cicibona; 20.30 v Brisckih, dom Ervatti: Kontovel - Ardita; 18.15 v Gorici: UG Goriziana - Jadran TKB

Obvestila

ZSSDI

obvesca, da bo seja nogometnih društev, ki sodelujejo pri združenih nogometnih ekipah v torek, 24. januarja ob 20.30, v prostorih SD Breg v Dolini.

SK BRDINA

organizira tečaj za baby ski team, ki bo ob nedeljah. Informacije na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opcinah vsak ponedeljek od 19. do 21. ure. tel. 212859.

SK BRDINA

organizira v nedeljo, 29. t. m. avtobusni izlet v Sappado ob priliki trofeje dežel. Vpisovanje in informacije na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opcinah jutri od 19. do 21. ure ali po tel. na st. 212859 in 226271.

Auber (primorje) v rokoborbskem objemu z nasprotnikom

Isonzo - Sovodnje

Sijajna serija sovođenjske ekipe se nadaljuje. Po nedeljski zanesljivi domaci zmagi proti Portualeju (4:0) bodo varovanci trenerja Cupinija danes igrali v Turjaku, kjer jih čaka Isonzo, ki krvavo potrebuje točke za obstanek v ligi. Mostvo iz Turjaka je namreč z 12 točkami na predpredzadnjem mestu v skupini akupaj s se tremi ekipami.

Nase mostvo, ki je tega tekmeča v prvem delu doma premagalo z 1:0 z golom Caporaleja, bo danes igralo brez izključenega Marka Fajta. V ekipo pa se bo spet vrnil Tomizza.

»Na vsaki tekmi skušamo uveljaviti svojo igro, ki je v glavnem napadalna. In tako mislimo igrati tudi proti Isonzu. Do sedaj nam je tak pristop dal zelo dobre sadove in prepričan sem, da bo tudi tokrat tako,« je dejal pred-

sednik Sovodenj Gianni Marson.

Donatello - Zarja

Proti ekipi Donatella bi morali imeti Bazovci lahko delo. Furlanska ekipa je namreč sama na dnu lestvice, saj je v 16 kolih zbrala le 6 točk. Na domačih tleh ni se nikoli zmagala in je v dosedanjih osmih srečanjih trikrat igrala neodločeno in kar petkrat izgubila.

V lansk sezoni pa je bil Donatello, ki je igral v isti skupini kot Zarja, uspešnejši, saj je sklenil prvenstvo s 37 točkami na 5. mestu. Lanski srečanj med Donatellom in Zarjo sta se zaključili z 1:1 v Furlaniji (strelec za Zarjo je bil Gregoric), v Bazovici pa so tekmo sprva odložili zaradi megle, v zaostalem srečanju pa so zmagali domačini z 1:0 z zadetkom Sclaunicha. Prav ta igralec pa danes ne bo igral, ker je izključen. V prvem delu le-

Sovodenjci tudi v Turjaku računajo na dober izid

Zarja bi morala tokrat imeti lahko delo - Vesna v gosteh pri tretjeuvrščenu - Važna tekma Primorja

tošnjega prvenstva so zmagali Bazovci z 2:0, strelca sta bila Tognetti iz 11-metrovke in Ravalico.

Primorje - Bearzi

Na Proseku bo danes v tej ligi zelo važno srečanje v boju za obstanek. Primorje in Bearzi imata namreč 13, oz. 12 točk in zasedata 12. oz. 13. mesto na lestvici. Bearzi je v dosedanjih 16 srečanjih dosegel tri zmage, vse na domačih tleh, 6 remijev in 7 porazov, od katerih kar pet v gosteh. Dosegel je 13 in prejel 23 zadetkov. Prvo srečanje pa se je zaključilo z zmago Bearzija z izidom 1:0.

Prosečani morajo absolutno zmagati, ce se hočejo čimprej oddaljiti z dna. Naloga pa ne bo lahka, saj bosta manjkala kar dva ključna igralca, to sta Stolfi in Trampus, ki sta dobila prepoved igranja za eno kolo.

Rivignano - Vesna

Krizani bodo igrali proti tretjeuvrščenu Rivignanu, ki ima 22 točk, dve manj od prvouvršene Colugne in eno manj od Zarje. Vesna, ki je trenutno na šestem mestu, pa ima 18 točk.

Rivignano, ki je lani v prvi amaterski ligi v skupini B v 30 srečanjih zbral 36 točk, je letos na domačih tleh se nepremagan, saj je v osmih srečanjih petkrat zmagal in trikrat izenačil. V šestnajstih srečanjih pa je dosegel 25 zadetkov, prejel pa le 8 golov in ima tako najboljše obrambo prvenstva.

V prvi tekmi so igralci Rivignana visoko slavili s 4:0 kar sredi Kriza. Zaradi tega se bodo danes igralci Vesne skušali oddolžiti za tisti pekoč poraz, ceprav se zavedajo, da bo tekma izredno težka in bi se lahko zadovoljili tudi z neodločenim izidom.

Edvin Bevk

V 3. AL bo najtežje tokrat za ekipo Doline

NA GORISKEM

Terzo - Mladost

Doberdobska Mladost, ki je uspešno začela nastope v novem letu, po tej poti misli tudi nadaljevati. Danes jih sicer čaka neugodno gostovanje v Terzu di Aquileia, toda vzdusje v ekipi je zelo dobro in mostvo je dobro pripravljeno.

Glede postave Mladosti naj omenimo, da je Moris poškodovan, igrala pa bosta Blason in Florenin, ki sta bila izključena.

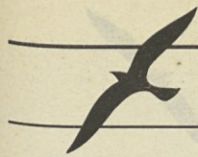
NA TRZASKEM

Campanelle - Dolina

Dolincani bodo danes igrali v gosteh proti prvouvrščenemu mostvu Campanelle, ki v dosedanjih 13 srečanjih ni se izgubil. Kaze, da je torej naloga varovancev trenerja Maria Trona brezupna. Vendar igralci ne smejo že vnaprej vreti puške v koruzo, drugače bo visok poraz neizbežen. Ze res, da doslej Dolincani niso pokazali vrhunskih igr, morda pa bo prav tekma proti Campanellam prelomnica prvenstva. Naj se dodamo, da je Campanelle, ki je lani izpadlo iz 2. amaterske lige, na domačih tleh v šestih srečanjih petkrat zmagalo in enkrat izenačilo in sicer proti Beglianu. Prva tekma se je končala z zmago ekipe Campanelle s 5:1.

Begliano - Breg

Po nedeljskem porazu proti Cusu je Breg zaostal za vodilnim za šest točk, do konca prvenstva pa morajo igrati se enajst tekem. Ce hočejo torej ohraniti se kanček upanja za napredovanje, morajo absolutno zmagati vsa nadaljna srečanja in upati na spodrsrlaj neposrednih tekmecev. Med temi je tudi Begliano, ki ima trenutno 17 točk, ravno toliko kot Brežani, saj ije doslej dosegel šest zmag, pet remijev in dva poraza. V lanskem prvenstvu so Brežani v gosteh izgubili z 2:0. Na začetku letošnjega prvenstva pa se je tekma med Bregom in Beglianom končala z 1:0 z zadetkom Gragnerja. (E. B.)

TENIS / ODPRTO PRVENSTVO AVSTRALIJE

Muster out, Agassi ugnal Rusedskega

V ženski konkurenci je Japonka Sawamatsu presenetila rojakinjo Kikimo Date

MELBOURNE (STA/dpa/AP) - Drugi nosilec American Andre Agassi je v tretjem krogu odprtega teniskega prvenstva Avstralije za grand slam v Melbourne po vsega 82 minutah premagal Kanadčana Grega Rusedskega.

Izmed nosilcev so bili uspešni še sesti, Sved Stefan Edberg, ki je premagal Nemca Hendrika Dreekmanna, osmi nosilec American Todd Martin, ki je ugnal rojaka Vincenta Spadeo, in deseti nosilec Rus Jevgenij Kafelnikov, ki je bil boljši od Sveda Jonasa Björkmana. Presenečenje je pripravil Nizozemec Jacco Eltingh, ki je premagal stiri-najstega postavljenega igralca Avstrijca Thomasa Musterja s 6:3, 6:2, 2:6 in 7:5. Muster je Nizozemca zaljivo opisal: »Teka po igrišču in žogice ne udarja pravilno, ampak jo potiska pred sabo. Igra resnično kot klovn.« Na to se Eltingh ni odzval, na prigovarjanja novinarjev pa je dejal, da mora vsak igralec nasprotnika spoštovati, sicer se mu lahko zgodi podobno, kot se je favoriziranemu Avstrijcu.

V ženski konkurenci je prva nosilka Spanka Arantxa Sanchez-Vicario premagala Americanko Zim Garrison-Jackson, tretja nosilka Cehinja Jana Novotna pa je bila uspešnejša v dvoboju z Americanko Liso Raymond. Prvo presenečenje je pripravila Japonka Naoko Sawamatsu, ki je premagala rojakinjo Kikimo Date, ki je bila sedma nosilka, s 3:6, 6:3, 6:3, drugo pa Mehikanka Angelica Gavaldon, ki je bila boljša od 15. nosilke Americanke Lori McNeil z 2:6, 6:3, 8:6.

Rezultati: moški - 3. krog: Agassi (ZDA/2) - Rusedski (Kan) 6:2, 6:4, 6:2, Martin

Andre Agassi zmaguje zelo gladko (Telefoto AP)

(ZDA/8) - Spadea (ZDA) 6:3, 6:1, 6:2, Kafelnikov (Rus/10) - Björkman (Sve) 4:6, 6:1, 6:1, 7:6 (10:8), Eltingh (Niz) - Muster (Avt/14) 6:3, 6:2, 2:6, 7:5, Wheaton (ZDA) - Furlan (Ita) 7:6 (8:6), 6:4, 6:3, Krickstein (ZDA) - Korda (Ces) 6:1, 6:4, 7:6 (7:1), Edberg (Sve/6) - Dreekmann (Nem) 7:6 (10:8), 6:2, 6:3, P. McEnroe (ZDA) - Prinosil (Nem) 6:3, 6:2, 6:4, **ženske - 3. krog:** Sanchez (Spa/1) - Garrison Jackson (ZDA) 6:1, 6:3, Novotna (Ces/3) - Raymond (ZDA) 6:1, 3:6, 9:7, M. J. Fernandez (ZDA/11) - Coetz (JAR) 6:3, 5:7, 6:2, Sawamatsu (Jap) - Date (Jap/7) 3:6, 6:3, 6:3, Gavaldon (Meh) - McNeil (ZDA/15) 2:6, 6:3, 8:6, Werdel Witmayer (ZDA) - Makarova (Rus) 6:0, 6:2, Paulus (Avt) - Appelmanns (Belgija) 6:1, 6:3, Habsudova (Slk) - Babel (Nem) 2:6, 6:1, 6:3.

ALPSKO SMUČANJE / SMUK

Kyle Rasmussen (ZDA) prvič na najvišji stopnički

Petkov zmagovalec Ghedina tokrat le peti - Danes slalom

WENGEN - Američanu Kyleju Rasmussu je uspel veliki met. Šestindvajsetletni kalifornijski smukač je prvič v svoji karieri osvojil smuk za svetovni pokal in to na eni najtežjih in najdaljših (4, 240 m) prog na svetu. Ze na petkovem smuku, ki ga je osvojil Italijan Ghedina (tokrat je bil peti), je Rasmussen pokazal, da mu proga v Lauberhornu se posebej leži, včeraj pa je to potrdil z nepričakovanim podvigom. Rasmussen je skoraj nepoznano ime, saj je bil njegov dosednji najboljši rezultat sedmo mesto v superveleslalomu, lani v kanadskem Whistler Mountainu, Američani pa so tu zadnjič slavili zgodaj leta 1984, ko je Bill Johnson

postal olimpijski prvak.

Francoz Luc Alphand je pristal sele na 19. mestu, a je ohranil vodstvo v skupni uvrstitvi smukačev.

Včerajšnji smuk je veljal tudi za kombinacijo v povezavi z današnjim slalomom. V najboljšem izhodiščnem položaju je Marc Girardelli, ki je bil včeraj 13., Aamodt pa je zasedel sele 25. mesto.

Vrstni red smuka: 1. Kyle Rasmussen (ZDA) 2:28.11; 2. Werner Franz (Avt) 2:28.19; 3. Armin Assinger (Avt) 2:28.28, 4. Hannes Trinkl (Avt) 2:29.14; 5. Kristian Ghedina (Ita) 2:29.15; 6. Josef Strobl (Avt) 2:29.31; 7. Asgeir Lindberg (Nor) 2:29.35; 8. Christophe Ple (Fra) 2:29.45; 9. Lasse Kjus (Nor) 2:29.47; 10. Pietro Vitalini (Ita) 2:29.74; 11. Tommy Moe (Zda) 2:29.78; 12. David Pretot (Fra) 2:29.80; 13. Marc Girardelli (Luks) 2:29.81; 14. Peter Runggaldier (Ita) 2:29.86; 15. Atle Skaardal (Nor) 2:29.89.

Svetovni pokal, skupno: 1. Alberto Tomba (Ita) 850 točk; 2. Gunther Mader (Avt) 482; 3. Luc Alphand (Fra) 440; 4. Jure Kosir (Slo) 430; 5. Marc Girardelli (Luks) 424; 6. Kjetil Andre Aamodt (Nor) 408; 7. Armin Assinger (Avt) 381; 8. Patrick Ortlieb (Avt) 361; 9. Michael Tritscher (Avt) 345; 10. Michael Von Gruenigen (Svi) 328.

Svetovni pokal, smuk: 1. Alphand 364 točk; 2. Assinger 297; 3. Ortlieb (Avt) 261; 4. Strobl (Avt) 254; 5. Ghedina (Ita) 253.

NOGOMET / ITALIJANSKA A LIGA

Batistuta proti Milanu ni še nikoli dosegel zadetka

MILAN - Milan se bo po zadnjih uspešnih rezultatih spet poskušal prebiti v vrh italijanske nogometne A lige, eden od pogojev pa je tudi ta, da danes premaga četrtouvrščeno Fiorentino in jo tako prehitita na zasluženem vrstnem redu. Najboljši strelce prvenstva Batistuta ni proti Milančanom še nikoli zmagal, isto pa velja za njegovega trenerja Ranierija. Milanov trener Fabio Capello je prepričan, da je njegovo moštvo se naprej sposobno poseči v boj za naslov. »Savičević je ta čas res naša prva violina, toda dobri uspehi so predvsem rezultat forme celotnega moštva«, pravi Milanov trener, ki bo sestavil napad s tremi konicami (Simone, Savičević in Massaro), Bobana pa poslal na klopa za rezerve.

Vodilni Juventus bo igral v Cagliariu, se lažje pa naj bi bilo Laziovo gostovanje v Brescii. Parma se bo zvečer pomeril z Napoliojem.

Današnji spored: Brescia - Lazio, Milan - Fiorentina, Roma - Cremonese, Cagliari - Juventus, Padova - Inter, Sampdoria - Bari, Foggia - Reggiana, Parma - Napoli, Torino - Genoa.

SMUČARSKI SKOKI / SVETOVNI POKAL NA JAPONSKEM

Goldberger prvi tudi v Sapporu Franc devetnajsti, točka Župančiča

SAPPORO (STA) - Vodilni v svetovnem pokalu smučarjev skakalcev Avstrijec Andreas Goldberger je zmagal na tekmi za svetovni pokal v Sapporu na Japonskem. Na 90-metrski skakalnici je skočil 90 in 95 metrov, za kar je dobil 245.5 točke. Na drugo mesto se je uvrstil drugouvrščeni v svetovnem pokalu Finec Janne Ahonen, tretje mesto pa sta si razdelila domačin Takanobu Okabe in Finec Ari-Pekka Nikkola. Urban Franc je bil 19., Zoran Zupancič pa trideseti.

Franc in Zupancič sta bila v okrnjeni konkurenci na Japonskem edina slovenska skakalca, saj se ostali pripravljajo in tekmujejo v Evropi pred nadaljevanjem svetovnega pokala v Skandinaviji. Blejec Urban Franc je petič v letošnji sezoni osvojil točke za svetovni pokal. Z novimi 12 točkami je na 24. mestu skupnega seštevka. V prvi seriji je skočil pol metra več kot drugouvrščeni po obeh serijah Ahonen, vendar so mu sodniki prisodili nizjo oceno za slog. Ahonen je bil po prvi seriji sele na 9. mestu, Franc pa je bil 11. Ahonen je v drugi seriji dosegel največjo daljavo dneva in s 96 metri kar za 13.5 metra preskočil Franca. Se ne dvajsetletni Zupancič (rojen 13. avgusta 1975) je v

olimpijskem mestu iz leta 1972 osvojil prvo točko za svetovni pokal. Na olimpijski skakalnici Miyanomori v Sapporu si je nekoliko visjo uvrstitev pokvaril z drugim skokom, v katerem je skočil 4 metre manj kot v prvi seriji, ko je skupaj s petimi tekmovalci s 94, 5 točkami delil 27. mesto. V drugi seriji ga je najbolj polomil 8. po prvem skoku Finec Jani Soininen, ki je vdrugo skočil le 78 metro in zaostal tudi za Francem. Tretjeouvrščeni prve serije mladi Avstrijec Andreas Widhölzl je na koncu zasedel 7. mesto. Drugi po prvi seriji Finec Nikkola je na koncu izgubil eno mesto, le Andreas Goldberger se ni dal motiti in v slogu velikega mojstra ponovno zadržal vodilno mesto iz prve serije, čeprav je imel le pol točke prednosti pred Nikkolo. Tudi sijajni drugi skok Ahonena ga ni zmotil in Avstrijec je dosegel se četrto zmago v letošnji sezoni.

Fred današnje tekmo na skakalnici Okura (K=115 metrov) je Andreas Goldberger v skupnem seštevku svetovnega pokala zbral 850 točk in ima kar 268 točk več od drugouvrščenega Ahonena. Najboljši slovenski skakalec Franci Petek je zdrsnil iz petnajsterice in je na 17. mestu (151 točk), točke za svetovni pokal v le-

tošnji zimi pa je dobilo se pet slovenskih skakalcev.

Rezultati: 1. Goldberger (Avt) 245.5 (90, 95), 2. Ahonen (Fin) 241.5 (87, 96), 3. Okabe (Jap) 240.0 (89, 95) in Nikkola (Fin) 240.0 (89.5, 93.5), 5. Funaki (Jap) 236.5 (90.5, 94), 6. Saito (Jap) 235.5 (88.5, 94), 7. Widhölzl (Avt) 234.0 (89.5, 91), 8. Jean-Prost (Fra) 233.0 (88, 92), 9. Dessum (Fra) 231.5 (88, 92.5), 10. Itoh (Jap) 221.5 (84, 91), ... 19. Franc (Slo) 208.0 (87.5, 82.5), ... 30. Rathmayr (Avt) 180.5 (82.5, 73.5) in Zupancič (Slo) 180.5 (81, 77) - na startu je bilo 54 tekmovalcev.

Vrstni red v svetovnem pokalu - posamično (po 10 tekмах): 1. Goldberger (Avt) 850, 2. Ahonen (Fin) 582, 3. Funaki (Jap) 473, 4. Cecon (Ita) 438, 5. Nikkola (Fin) 364, 6. Soininen (Fin) 345, 7. Dessum (Fra) 269, 8. Nieminen (Fin) 263, 9. Ottesen (Nor) 262, 10. Jean-Prost (Fra) 254, ... 17. Petek 151, 24. Franc 67, 29. Meglič 41, 67. Gostiša 7, 72. Jekovec in Zupancič (vsi Slo) 1; **pokal narodov:** 1. Finska 1864, 2. Avstrija 1422, 3. Nemčija 874, 4. Japonska 869, 5. Francija 601, 6. Norveška 463, 7. Italija 455, 8. Slovenija 268, 9. Češka 197, 10. Švica 162, 11. Poljska 35, 12. Švedska 8, 13. Slovaška 7.

NOVICE

Ženski smuk v Cortini odpovedan

CORTINA D'AMPEZO (STA) - Prireditelji ženskega smuka za svetovni pokal v italijanski Cortini D'Ampezzo so bili zaradi močnega sneženja in megle prisiljeni tekmo odpovedati. Tekme zaradi slabe vidljivosti, predvsem v zgornjem delu proge, ni so mogli varno izpeljati. Skušali jo bodo izpeljati danes ob 11. uri. Zaradi tega je veleslalom v tem kraju prestavljen na ponedeljek. Prva vožnja bo ob 9.30, druga vožnja pa ob 12.15.

Stojčkov ponovno kaznovan

BARCELONA (STA/AFP) - Španska nogometna zveza je napadala Barcelone Hrista Stojčkova kaznovala z dvema teknama prepovedi igranja. Bolgarski reprezentant je bil na srečanju proti Realu iz Madrida (7. januarja) izključen zaradi ostrega prekrška nad branilcem Quiquom Sanchezom Floresom.

Penev še dve leti na bolgarski klopi

SOFIJA (STA/AFP) - Selektor bolgarske nogometne reprezentance Dimitar Penev bo to funkcijo opravljal še dve leti. Pogodba z Bolgarsko nogometno zvezo mu je sicer potekla 31. decembra 1994, vendar jo bo najverjetneje obnovil do konca leta 1996. Penev je bolgarsko reprezentanco uspešno vodil na svetovnem prvenstvu v ZDA, saj se je uvrstila v polfinale. V Bolgarski nogometni zvezi so zadovoljni z njegovim delom, tako da naj bi do podaljšanja pogodbe prišlo prihodnji teden. Bolgarski nogometaši bodo 14. februarja v Buenos Airesu odigrali prijateljsko tekmo, na kateri bodo preverili pripravljenost pred kvalifikacijsko tekmo 29. marca v Sofiji proti Walesu.

Coulthard rekordno Minardi izbral voznike

ESTORIL (STA/Hina) - Mostva formule 1 so začela s pripravi za novo sezono. Na prvem treningu Williams-Renaulta v Estorilu je njihov voznik Skot David Coulthard postavil nov rekord steze, saj je krog prevozil v času 1 minute, 20 sekund in 63 stotink. Coulthard je rekordni dosegel postavil v avtomobilu z novim motorjem. V italijanski Madonni Di Campiglio pa je lastnik italijanskega moštva Minardi Ginacarlo Minardi objavil imeni voznikov, ki bosta v letošnji sezoni sedela v njegovih avtomobilih. To sta Italijana Pierluigi Martini in Luca Badoer. Minardi je tudi povedal, da se je pred začetkom sezone znašel v hudih težavah. Ze dogovorjen posel s Honda je namreč padel v vodo, tako da so se pri Minardiju odločili, da bo njihove avtomobile poganjal Fordov motor, ki je bistveno slabši, s Honda pa se bodo pogovorili na sodišču. Ferrarijev dirkač Gerhard Berger je medtem demantiral vesti, da se namarava umakniti s sveta formule ena po končani letošnji sezoni. »Tekmoval bom najmanj še nekaj let«, je včeraj izjavil Avstrijec v Innsbrucku. Berger upa, da bo letos s svojo hiso dosegel boljše rezultate kot lani, čeprav o novem Ferrarijevem dirkalniku ne more povedati še nič konkretnega, ker ga se ni preizkusil. Berger obzahuje, da je šef Ferrarija Todt odstavil odgovornega za motorje inž. Lombardija, ki je pripomogel k lanski zmagi v Hockenheimu.

Potres ne bo spremenil mišljenja FIFA

PARIZ (STA/AFP) - Katastrofalni potres, ki je prizadel japonski mesti Kobe in Osako, ne bo negativno deloval na mišljenje Mednarodne nogometne zveze v zvezi z organizacijo svetovnega nogometnega prvenstva leta 2002, je v pismu Nogometni zvezi Japonske dejal glavni tajnik FIFA Sepp Blatter. Za organizacijo prvenstva sta kandidata Japonska in Južna Koreja, zanimanje pa je pokazala tudi Mehika. Za Japonsko je potres lahko tudi dobro znamenje, če vemo, da je potres pred svetovnim prvenstvom prizadel tudi Mehiko (1986) in ZDA (1994), kar pa pri organizaciji ni imelo posledic.

Alpitour boljši od Gabece

BOLOGNA - Pri italijanskih odbojarskih prvotigasih se vse več igralcev zateka po zdravniško pomoč. V Bologni si je Giannetti zvil glezenj, Brogioni pa ima vročino. V podobnem položaju je v Trevisu tudi reprezentant Gardini, Cariparma pa ze dolgo ne more računati na Gravino in Gijania. Osrednja tekma današnjega 14. kola bo derbi med Edilcuoghijem in Sisleyjem, ki se bosta brzkone letos pomerila tudi v finalu pokala prvakov. V vnaprej igrani tekmi je včeraj Alpitour iz Cunea s 3:0 (17:15, 15:4, 15:7) premagal Gabeco iz Montichiarija. Gabeca je nastopila brez podajalca Grbica, ki si je zvil desni palec na roki. Alpitour: Ganev (13+11), Petrelli, Stelmach (3+9), De Giorgi (1+0), Papi (8+14), Galli (5+13), Lucchetta (6+11), Mantoan. Gabeca: Graziotti (0+3), Fabbrini (0+1), Giazzoli (5+5), Da Roit (0+3), Zoodsma (1+6), Martinelli (2+6), Pippi (3+4), Pasinato (7+21), Coco (1+1). Današnji spored (17.30): Fochi - Cariparma, Gioia del Colle-Banca di Sassari Fos, Tally - Dayton, Ignis - Wuber Schio, Edilcuoghi - Sisley Treviso

ITALIJANSKA A1 LIGA / V 8. POVRATNEM KOLU

Buckler včeraj dobil derbi s Scavolinijem

Danes ostali spored - Tržaški Illycaffé v Reggio Emilii

Buckler - Scavolini
86:75 (37:44)

BUCKLER BOLOGNA: Brunamonti 10, Danilović 32, Morandotti 10, Binion 12, Binelli 11, Coldebella 3, Carera 2, Abbio 6, Battisti, Giacchino, trener Bucchi.

SCAVOLINI PESARO: Gaines 19, Riva 12, Dell'Agello 10, magnifico 12, Garrett 13, Pieri, Panichi, Costa, Calbini 9, Brignoli, trener Bianchini.

SODNIK: Pallonetto iz Nepalja in Cerebuch iz Milana. PM: Buckler 26:28, Scavolini 23:30. PON: Calbini (34), Brunamonti (39). 3T: Buckler 6:14 (Brunamonti 2:5, Danilović 3:6, Morandotti 0:1, Coldebella 1:2), Scavolini 2:11 (Gaines 1:3, Riva 0:3, Pieri 0:2, Panichi 0:1, Calbini 1:2). GLEDALCEV: 6.500.

BOLOGNA - V včerajšnjem vnaprejšnjem tekmi 8. povratnega kola je Buckler z boljšo igro v drugem polcasu zaslužen premagal Scavolini in tudi nadoknadil poraz z -9 s prve tekme v Pesaru. Glavni junak srečanja je bil »Bolonjčan« Danilović, ki je dal kar 32 točk.

Ostale tekme bodo igrali danes. Tržaški Illycaffé si v Reggio Emilii ne sme privoščiti spodrsrljaja, če želi ohraniti se kanček upanja za uvrstitev v play-off. Trzasko mostvo je v prvem delu neverjetno izgubilo doma srečanje s to ekipo (odločilni kos je v zadnji sekundi dal American Mitchell) in tedaj se je stanje Bernardijeve ekipe na lestvici zelo poslabšalo, tako da je bil celo vprašljiv obstanek v ligi.

Za trenerja Bernardija, ki se je zaradi Trsta odpovedal vodenju Reggio Emilie,

Kevin Thompson (Illycaffé) igra vaju v boju pod košem (Foto KROMA)

je bil zato poraz v prvem delu prvenstva dvojno razočaranje. Illycaffé ima torej motiv več, da se odolži kosarkarjem Metasystema, čeprav naloga ne bo lahka, saj je mostvo iz Reggio Emilie, ki je skoraj že z eno nogo v A2 ligi, doma neugoden nasprotnik.

DANASNJI SPORED (17.30): Metasystem - Illycaffé, Stefanel - Filodoro, Birex - Pfizer, Madigan - Panapesca, Comerson - Teorematur, Benetton - Cagiva.

VRSTNI RED: Buckler Bologna 30, Scavolini Pesaro, Cagiva Varese, Filodoro Bologna in Stefanel Milan 28, Birex Verona 26, Benetton Treviso in Teorematur Rim 22, Comerson Siena 18, Pfizer Reggio Calabria 16, Madigan Pistoia 14, Illycaffé Trst 12, Panapesca Montecatini 6, Metasystem Reggio Emilia 4.

A2 LIGA / DANES V NEAPLJU

Bo goriški Brescialat pripravil presenečenje?

NEAPELJ - Roberto Premier bo danes v A2 ligi lahko igral. V taboru goriškega Brescialata so si torej oddahnili. Premier, ki si je poškodovale gleženj, je v petek regularno treniral in tako bo danes lahko igral v Neaplju proti ekipi Jcoplastic. Neapeljčani so sicer favoriti za zmago, toda tudi goriški Brescialat ni brez možnosti, da poskrbi za lep podvig.

Sinočnji izid: **Aresium - Turboair 84:77**

DANASNJI SPORED (17.30): Polti - Juventus, Olitalia - Teamsystem, Libertas Udine - Banco Sardegna, Francorosso - Floor, San Benedetto - Auriga, Jcoplastic - Brescialat, Pavia - Menestrello.

VRSTNI RED: Aresium Milan 28, Teamsystem Rimini 26, Polti Cantù, Olitalia Forlì in Juventus Caserta 24, Jcoplastic Neapelj in Turboair Fabriano 22, Banco Sardegna Sassari, Francorosso Turin in Menestrello Modena 20, Brescialat Gorica in Floor Padova 18, Auriga Trapani in San Benedetto Benetke 14, Libertas Udine 10, Pavia 2.

V C2 LIGI / 14. KOLO

Domovci osvojili prvi par točk

Zanesljivo so premagali Florimar Staranzano Borovci bi skoraj poskrbeli za lep podvig

Dom Agost - Florimar Staranzano 108:88 (48:44)

DOM: Kosuta 25 (1:2 met za 2, 3:3 met za 3, 14:14 prosti meti), Jarc 11 (3:4, -, 5:7), Corsi 26 (5:8, 3:5, 7:9), Podbersig 12 (6:10, 0:1, 0:2), Di Cecco 24 (10:19, -, 4:6), Bordon 4 (1:2, -, 2:2), Pecanac (0:1, -, -), Kocjancic, Ambrosi 6 (3:3, -, -), Battello (0:1, -, -), trener Miani.

Met za 2: 26/50, met za 3: 6/9, skupno 32/59, pm 32:40; 3T: Corsi 3, Kosuta 3. SON: 26.

Končno so domovci razbili zelo debel led in povsem zaslužen zmago. Ze od samega začetka tekme je bilo opaziti posebno zbrano in zagrizenost pri vseh nasih fantih. Tekma je bila sicer ves prvi polčas zelo izenačena, vsekakor pa v igri »belordcih« ni bilo opaziti nobenih nihanj in naivnih napak, ki so se doslej ponavljale.

Ob samem začetku drugega dela igre pa smo bili priča zares lepi igri »belordcih«, ki so takoj povedli za 10 točk, predvsem po zaslugi obeh »bekov«, Kosute in Corsija, ki sta umirjeno vodila igro in zelo točno zadevala. V nadaljevanju so domovci prednost obdržali in celo povečali na 20 točk ter tako zaslužen zmago. Tokrat lahko pohvalimo zares vse igralce, ki so se srčno borili in uspeli premagati pravo psihozo, ki jih do danasnje tekme stalno bremenila.

Martignacco - Bor Radenska 88:78 (35:39)

BOR RADENSKA: Possega 4 (2:3 za 2, 0:0 za 3, 0:0 pm), Susani 11 (5:7, 0:1, 1:2), Percic 6 (3:8, 0:1, 0:1), Debeljuh 10 (-, 1:4, 7:10), Barini 11 (4:8, -, 3:3), Smotlak 20 (6:10, 1:1, 5:7), Rasman 8 (4:7, -, -), Pettirrosso 5 (2:3, -, 1:2), R.

Simonc 3 (0:1, -, 3:4); trener Sancin.

PM: 20:29; 50N: Smotlak (38), Percic (40).

Proti se neporaženemu Martignaccu, ki ima zelo ambiciozne nacrtje, v svojih vrstah pa tudi igralca (Nobile, tokrat 17 točk), ki je že igral v A ligi, so borovci skoraj pripravili presenečenje in zadali vodilnemu mostvu C2 lige prvi poraz.

Toda na koncu je zmaga le pripadla domaćinom, katerim je v odločilnih trenutkih uspelo nekaj potez, ki na drugi strani niso slabsim borovcem niso uspeli.

Srečanje se je sicer začelo v znamenju negotovosti Sancinove peterke, ki je morda prekomerno spostovala nasprotnika. Ta je takoj povedel s 6:1, nato pa so belozeleni uredili svoje vrste in v deseti mi-

nuti praktično ze ujeli Martignacco (19:18). Nato sta se ekipi izmenjavali v vodstvu.

Kot običajno so Tržacani drugi del začeli s presingom, ki je takoj obrodil sadove. Vodstvo Bora se je povečalo na 44:35 in prednost 6 do 8 točk so Sancinovi varovanci držali vse do polovice drugega dela. Takrat pa so domaćini v piclih 4 minutah spreobrili potek srečanja in povedli z 68:55, pri čemer je treba povedati, da je v teh trenutkih Martignaccu uspevalo vse, borovci pa so imeli velike težave predvsem v napadu. Belozeleni so nato sicer uspeli nekoliko zmanjšati zaostanek, toda za presenečenje je zmanjkalo časa.

Za dobro igro zaslužijo pohvalo Rasman, Smotlak in Susani, ki je včeraj pravi pokazal, kaj zmoro.

Giuliano Rasman (Bor) se je tudi tokrat izkazal (Foto Kroma)

PROMOCIJSKA LIGA / V PETEK IN VČERAJ

Breg in Polet Metra izgubila na domačih tleh

Poletovec David Bogatec dosegel kar 7 »trojk«

Breg - San Vito 77:94 (49:53)

BREG: Pavlica 16 (6:11), Pregarc 15 (4:8), P. Bandi 1 (1:2), Filipčić 6 (2:4), Mingot 3 (1:4), M. Bandi 7 (1:2), M. Salvi 22 (4:11), Malalan 7, trener D. Salvi.

PM 19:42. SON: 16. 3T: Pregarc 3, pavlica 2, Malalan 1.

San Vito se je predstavil v dolinski telovadnici kot homogene in uigrana celota, v kateri prednjacijo trije posamezniki (Gregori, Trivisan in Suffi), ki so bili v prvem polcasu trn v peti Bregove obrambe. Z razigranim Gregorijem so gostje takoj povedli in večali prednost iz minute v minuto ter le proti koncu prvega polcasa je Brežanom uspelo ublažiti zaostanek. Od nasih se je v tem delu izkazal Oskar Pregarc, ki je imel odličan odstotek pri metu.

V drugem polcasu se slika na igrišču bistveno ni spremenila, čeprav je Bregov trener z menjavo obramb skušal spraviti tekmo na pravi tir, vendar je bilo vse zaman. Razigrani nasprotniki in zelo slabo izvajanje prostih metov (12:49) so pokopali vse upe Bregove vrste. Kljub porazu pa je treba pohvaliti celotno ekipo za požrtvovalnost in borbenost. Nasprotnik je bil pač boljši. (D.S.)

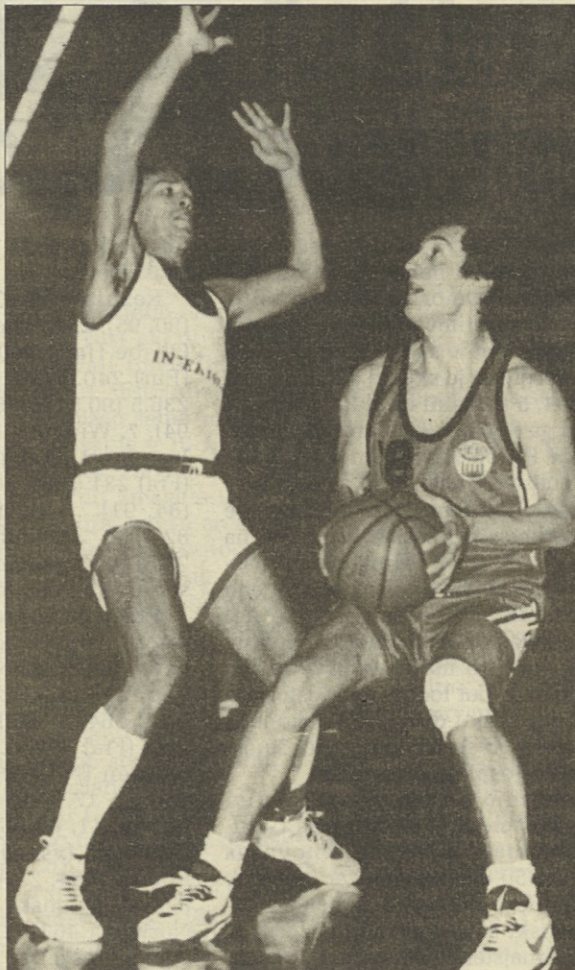
Polet Metra - Virtus Basket 69:85 (48:44)

POLET: Bogatec 26 (1:4 met za 2, 7:8 met za 3, 3:5 prosti meti), Berdon 8 (2:6, 0:1, 4:4), Klanjšček 10 (4:9, -, 2:2), Briscik 2 (1:3, 0:1, -), Bajc 4 (2:2, 0:1, -), Vremec 8 (1:6, 2:6, -), Pertot 6 (0:7, 2:4, -), Dolhar (0:1, -, -), Lesizza 8 (1:3, 2:4, -), Doles, trener Vremec.

Met za 2: 12:41, met za 3: 13:25, skupno 25:66; pm 9:11. SON: 29. 3T: Bogatec 7, Lesizza 2, Pertot 2, Vremec 2.

Na tekmi, ki je imela dve povsem različni plati, je Poletovo mostvo spet ostalo praznih rok. V prvem polcasu so poletovci igrali zares dobro in nasprotnika predvsem presenetili s točnimi meti za tri točke. Pri tem se je posebno odlikoval David Bogatec, ki je samo v prvem polcasu imel odličan odstotek, kar 6:7. Vremec in ostali so bili tudi v obrambi zelo pazljivi in tako so zaslužen sklenili prvi polcas v vodstvu.

V drugem delu tekme pa je prišlo do neverjetnega preobrata: gostje so presenetili poletovce, ki kar pet minut niso dali kosa. V napadu so igrali neorganizirano, v obrambi pa so slabo zapirali prostor pod košem. Virtus si je tako priigral zanesljivo prednost, ki jo je ohranil do konca srečanja. (Gorazd Bajc)

Robi Skerlavaj med najboljšimi (Foto Kroma)

V 13. KOLU D LIGE

Sokol Warm kljub slabši igri brez večjih težav ugnal Largo Isonzo

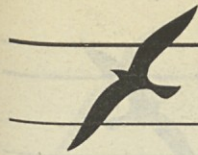
Sokol Warm - Largo Isonzo 77:69 (32:33)

SOKOL: Paulina 8 (4:6 za 2, 0:3 za 3, 0:0 pm), M. Pertot 16 (8:8, -, -), Starc 15 (2:4, 0:1, 11:14), Sosic 7 (1:1, 1:3, 2:2), Civardi 5 (2:2, -, 1:1), Stanissa 7 (2:2, 0:2, 3:4), Skerlavaj 14 (5:7, -, 4:7), Buzan 5 (0:3, -, 5:8), Gruđen, Gherli n. v. trener: Emili. SON: 18; PM: 16:36.

Ceprav se je sinočnja tekma končala v korist Sokola, prav gotovo ne moremo biti zadovoljni s kosarkarsko predstavo, ki jo je predvajala nabrezinska peterka. Tokrat je ob Davidu Poharju počival Borut Pertot in prav njegova odsotnost se je se kako poznala v prvem polcasu, ko so se domaćini z veliko težavo upirali agresivni obrambi zadnjeuvrščenege Largo Isonza. Gotje so sredi polcasa z delnim izidom 13:2 celo povedli za 7 točk (16:23). Pred odmorom pa je domaćinom z Martinom Per-

totom na celu uspelo izničiti zaostanek. Na srečo so v nadaljevanju »sokoli« stopili na igrski kot prerojeni. Njihova učinkovitost je pršla na dan v 31. min. ko so odločno prevzeli vajo igre v svoje roke in z delnim izidom 13:4 zapečatili usodo gostov. Za dobro igro v teh minutah zaslužita pohvalo se zlasti Damir Starc, ki je bil skoraj nepogresljiv v izvajanju prostih metov in Robert Skerlavaj, ki je danes ponovno zaigral po lazi poškodbi in odločilno pripomogel k osvojitvi novega para točk. Razveseljivo pa je tudi dejstvo, da je Rudi Stanissa ponovil dobro igro predvsem v obrambi. V prihodnjem kolu pa se bo Sokol pomeril s prvuuvrščeno Pomom, tako da lahko pričakujemo zanimiv boj v nabezinski telovadnici. (A.T.)

OSTALI IZID
Ardita - Kontovel 66:67 (29:36)

ODBOJKA / MOŠKA B2 LIGA

Isola pretrd oreh za Imso Kmečko banko

Ekipa iz Verone je bila precej boljša od pričakovanih

Isola Mekar - Imso Kmečka banka 3:0 (15:8, 16:14, 15:13)

ISMA KMEČKA BANKA: Feri 5+11, Populini 0+2, Visintin 2+16, Korsić 6+5, Buzzinelli 3+1, Marchesini 4+2, Stabile 0+5, Princi 1+7, Florenin 0+1, Paoletti, Graunar.

Servis (točke/napake): Imso Kmečka banka 5/12, Isola 7/19; blok: Imso Kmečka banka 7, Isola 14.

Imso Kmečka banka se iz Verone vrača s porazom in glede na prikazano igro si ne moremo razlagati dejstva, da je Isola Verona doslej osvojila le štiri zmage. Sodeč po igri namreč ta ekipa prav gotovo spada med boljše ekipe, ki jih je Imso Kmečka banka letos srečala. Verončani namreč skoraj nimajo sibkih točk, saj tako v napadu kot v obrambi igralci zelo malo gresijo. Goricani so sicer zavedali, da je domača ekipa zelo nevaren nasprotnik, kljub temu pa so jih domačini na začetku presenetili. Domači blok se je namreč izkazal za težko premosljivo oviro in tudi ko je žoga šla mimo te ovire so domačini pogosto ujeli žogo v obrambi. Vrh tega so v celem prvem setu Verončani napravili dve napaki, tako da ni težko razumeti izgublje-

nega prvega seta.

V naslednjem nizu so »plavo-rdeci« startali bolj motivirano. Z odločno igro so uspeli pridobiti nekaj točk prednosti in postopoma to prednost povečati vse do stanja 12:6 v njihovo korist, ko je začela domača ekipa zaostanek zniževati. Toda Goricani so uspeli doseči tudi prednost 14:11. S stitirajste točke pa se niso več odlepili, medtem ko jih je domača ekipa najprej ujela in nato tudi prehitela in tako tudi osvojila drugi set.

V tretjem setu je Imso Kmečka banka začela boljše od svojega nasprotnika. Toda vodstvo Goricanov je trajalo le do desete točke, ko so jih domačini ujeli. V teh trenutkih je postal domač blok neprebojen za goriske napadalce, ki niso uspeli spraviti žoge na tla iz nobene pozicije. Čeprav Goricani niso popustili niti pri stanju 14:12 v korist domačinov, pa se je na koncu Verona izkazala za pretrd oreh, ki ga plavo-rdeci niso uspeli streti.

Treba je se dodati, da so Goricani imeli nekoliko smole, saj se je Giancarlo Populini, ki je stopil na igrisce v začetni sesterki kmalu poskoval, kar pa najbrž ni vplivalo na končni izid srečanja.

A & D

Od leve Marchesini, Korsić in Florenin

V ženski C1 ligi Koimpex dobil borovke pa izgubile 5. set

Naša predstavnica v ženski C1 ligi sta tokrat oba igrala pet setov. Slogasice so bile pri tem bolj srečne roke, saj so v Vidmu strle odpor domačega Kennedyja v petem setu s 15:13. Borovke so v tie breaku izgubile s 16:18, pri čemer so imele pred tem 3 zaključne zoge.

Kennedy - Koimpex 2:3 (10:15, 15:13, 13:15, 15:5, 13:15)

Bor Mercantile - Codigese 2:3 (15:6, 10:15, 11:15, 15:10, 16:18)

NOGOMET / MEDDEŽELNA LIGA

Triestina doma proti nevarnemu Arzignanu

Arzignano bi lahko drevo na »Roccu« povzročil Triestini precej težav. V zadnjih kolih je današnji nasprotnik Triestine pokazal dobro formo. Je se edina na domačih tleh nepremagana ekipa v ligi in ena od starih, ki v prvem delu ni klonila pred Pezzatovim mostvom. Vrh tega ima trener Trzaccanov kar nekaj problemov s postavo, saj bo poleg Jacona in Pavanela odsoten tokrat tudi diskvalificirani

Pivetta, pod vprašajem pa je tudi nastop Brescinija. Hitronogi napadalec si je pretegnil stegensko misico in bo sele tik pred tekmo jasno, ali sme igrati. Če se bo pokazalo, da je poškodba hujša, ga bo zamenjal Marzi. Vsekakor ima Arzignano skupaj s Trevisom drugo najboljšo obrambo v ligi (13 golov, napad pa je zelo slab - 15), zato pa bodo morali biti tržaški navijaci se posebej razpoloženi. Ar-

zignano je na svojih dosedanjih desetih gostovanjih osvojil devet točk s tremi zmagami in tremi neodločenimi rezultati.

Triestina seveda računa na zmago tudi zato, ker bo njen neposredni tekmelec za napredovanje Treviso igral v Bassanu, pričakovati pa je, da bo tam zanesljivo zmagal. Če torej Marsichu in tovaršem danes ne bi uspelo osvojiti obeh točk, bi se lahko zgodilo, da bi imel Treviso le se tri točke zaostanke.

Danes bo v Gorici igrala tudi Pro Gorizia, pomerila pa se bo s sibkim Arcom. Goricani nujno potrebujejo zmago. V nasprotnem primeru bi se lahko vpleli celo v boj za obstanek, kar bi bil pravi paradoks glede na to, da potencial ekipe lahko omogoča precej boljše rezultate. Zal pa je Goricane letos prevečkrat izdala neizkušenost.

Včeraj so medtem že odigrali pet tekem, srečanje v Roveretu pa je bilo odloženo zaradi snega.

Včerajšnji izidi: Caerano - Sevegliano 0:0, Miranese - Legnano 2:1, Montebelluna - Luparenese 1:0, Pievignina - Donada 0:0, Rovereto - Bolzano odložena, Schio - Sanvitese 1:1.

Vrstni red: Triestina 32, Treviso 28, Luparenese 23, Legnano, Miranese in Arzignano 22, Caerano 21, Bolzano, Montebelluna in Sanvitese 20, Pro Gorizia, Donada in Sevegliano 17, Pievignina 16, Bassano in Arco 15, Schio 14, Rovereto 9.

Danes: Triestina - Arzignano, Bassano - Treviso, Pro Gorizia - Arco.

Udinese v Andrii pred težko nalogo

Andria je se pred tremi sezonami nastopala v tretji ligi, zdaj pa se ji ponuja nepopolnoljiva prilagodnost, da doseže napredovanje v najvišjo italijansko nogometno ligo. Po osemnajstih kolih deli na lestevicvi B lige drugo mesto z Ancono in ima dve točki več kot četrtouvršeni Udinese, s katerim se bo danes pomerila na domačih tleh. Videmcani bi se lahko na tem gostovanju zadovoljili s točko.

Andria je namreč doslej doma petkrat zmagala in trikrat igrala neodločeno, dosegla je kar osemnajst golov, iz lastne mreže pa zogo pobrala le štirikrat, danes pa bo nastopila v popolni postavi.

Udinese zaradi ledenega igrisca v petek ni mogel trenirati, trener Galeone pa bo na igrisce brzkone poslal iste igralce kot prejšnjo nedeljo.

Včerajšnji izidi: Lecce - Venezia 1:1.

Današnji spored: Ascoli - Verona, Cesena - Vicenza, Chievo - Como, Cosenza - Acireale, Fideli Andria - Udinese, Palermo - Pescara, Perugia - Ancona, Piacenza - Lucchese, Salernitana - Atalanta.

ODBOJKA

Sokol Indules brez težav z Bregom

V derbiju ženske C2 lige je Sokol Indules po pričakovanju gladko premagal Breg. Kmečka banka pa je v Cordenonsu nudila zelo dober odpor prvouvršeni Ottici Tomasini.

MOSKA C2 LIGA
Bor Fortrade - Itely 3:0 (15:9, 15:9, 15:11), Olympia CDR - Black Diamond Buia 1:3 (13:15, 15:13, 14:16, 3:15)

ŽENSKA C2 LIGA
Sokol Indules - Breg 3:0 (15:5, 15:11, 15:4), Ottica Tomasini - Kmečka banka 3:1 (15:13, 16:14, 6:15, 15:4).

ŽENSKA D LIGA
Azzurra - Olympia Cerimpex 2:3 (12:15, 15:11, 10:15, 15:7, 8:15)

1. M. DIVIZIJA
Sant'Andrea - Körtling Koimpex 0:3 (1:15, 4:15, 1:15)

NOGOMET / V MLADINSKIH PRVENSTVIH

Za Juventino točka, poraz Vesne, Primorje ni igralo

DEZELNO PRVENSTVO
Ponziana - Juventina 1:1 (0:0)

STRELEC ZA JUVENTINO: Ballaben.

JUVENTINA: Zanier, Milotti (Ferro), Screm, Pibiri, G. Trampus, Romano, D. Trampus, Gallo, Gergolet, Ballaben, Gambino.

Proti visokouvršeni Ponziani je Juventina včeraj na zelo razmočenem igriscu in ob slabem vremenu zasluženo iztržila točko.

Gostitelji so se takoj vrgli v napad, Standrežci pa se niso pustili presenetiti. Ne samo: bili so tudi zelo nevarni s protinapadi, in prav z dvema takima akcijama bi lahko tudi dosegli zadetek, toda Ballaben in Gallo nista imela sreče pri strelh na vrata.

Tudi v drugem polcasu je kazalo, da se bo tekma

odvijala po enakih tirih kot v prvem delu. Gostitelji pa so neprimerno povedli z enajstmetrovko, ki jo je precej »radodarno« dosodil sodnik. Standreski nogometaši pa se niso dali in močno reagirali. Prejeli so pobudo v svoje roke in začeli napadati nasprotna vrata. Njihov trud je bil plačan pet minut pred koncem tekme: Gallo je izvedel kornar, v kazenskem prostoru se je ustvarila velika gneča, v kateri se je najbolje znašel Claudio Ballaben, ki je zogo potistil v mrežo.

Neodločen izid je vsekakor pravično placilo za obe mostvi, ki sta pogumno in požrtvovalno igrali na igriscu, ki je bilo precej podobno bazenu.

POKRAJINSKO PRVENSTVO

Vesna - Edile Adriatica 0:6 (0:3)

VESNA: Grduen, Cosutta, Schiavon, Morassut, Vascotto, Emili, Scuz, Polli, Monte, Amato, Locoselli.

Kriska Vesna je proti močni ekipi Edile Adriatica nastopila v zelo okrnjeni postavi. Več nogometasev je slo na solski smučarski izlet, tako da je krisko mostvo nastopilo s »štetimi nogometaši«.

V prvem polcasu so Krizani se zdržali tempo igre nasprotnikov, saj so prejeli »le« dva zadetka, v drugem polcasu pa se je v njihovih vrstah porajala utrujenost (pomanjkanje treningov) in gostje so se odločno vrgli v napad in potistili naše nogometase v njihov kazenski prostor. Ko je sodnil v 10. minuti izključil Schiavona so gostje imeli se olajšano delo in so dali ase druge štiri gole. V 75. min. je bil

izključen se Polli, tako da je naše mostvo končalo tekmo z devetimi igralci.

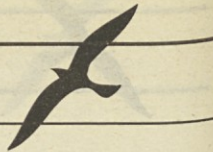
Od posameznikov sta bila najboljša mladi vratar Gruden in Morassut.

Primorje - Zaula prekinjena

Zaradi močnega naliva je bila tekma mladincev med Primorjem in Zaula prekinjena pred pričetkom drugega polcasa. Po prvih 45 minutah je Primorje vodilo z 1:0, gol pa je že v drugi minuti dosegel Pacor.

Rokometašice Krasa Trimac izgubile doma

V ženski C ligi so rokometasice Krasa Trimac po precej grobi tekmi v Zgoniku izgubile s Trevisom s 6:7 (4:5)

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Podvomili boste o pravilnosti svoje najnovejše odločitve. Izpovedali se boste najbližjemu in se osvobodili svojih dvomov. Jutri boste startali s polno paro.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Novi prijatelj vas bo seznanil z osebo, za katero se boste v trenutku ogreli. Sledila bo razburljiva srčna avanturica, ki bo v vas vsakdan vnesla obilo radosti in norosti.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Vasa nova pot se nima dovolj jasnih obrisov, da bi lahko potovali brez pomoči. Poprosite izkušenega popotnika, da vas opozori na globeli in pasti. Potujta v dvoje.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Prazni pogovori vas bodo navdajali z jezljivostjo. Nikar ne čakajte, da se o pomembnih stvareh razgovorijo drugi, kajti njihovi zadržki so močnejši od vaših.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Tako se boste zatopili v svoje osebne probleme, da drugih niti opazili ne boste. Nic hudega, kajti preden boste sposobni reševati probleme drugih, boste morali rešiti svoje.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Vas srček bo zavibriral v vznemirljivem ritmu zaljubljenosti. Predajali se boste užitkom in sanjarili o lepi prihodnosti. Vase jutro bo sveže in sončno.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Opogumljeni z delovnimi uspehi se boste lotili se problemov iz domačih logov. Spoznali boste, da je tekoci trak eno, tekoče življenje pa nekaj povsem drugega.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Potegnili boste nepremišljeno potezo. Ker boste zadeli v črno, se boste prevzeli in se odločili, da bo odslej vihravost vasa osnovna življenjska taktika. Ojej!

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Čeprav boste okusili zvezdni zar, boste vendarle raje ostali na tleh. Z mirom v srcu boste nadaljevali pot in se usmerjali po zvezdi, ki gori v vaši čudoviti notranjosti.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Prekipevali boste od optimizma, čeprav ne boste prav vedeli, zakaj. Pomislili boste, da se z vami dogaja nekaj čudeznega. Ampak sreča vendar ni noben čudež.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Vase notranje zadovoljstvo bo doseglo vrhunec. Na skrajni točki se bo sprevrglo v iskreno samospraševanje, to pa se bo končalo v modrem spoznanju.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Kočno boste našli nekaj casa za oddih. Izkoristili ga boste za neobvezna razmišljanja, ki se bodo že kmalu sprevrgla v načrtovanje obvezne prihodnosti.

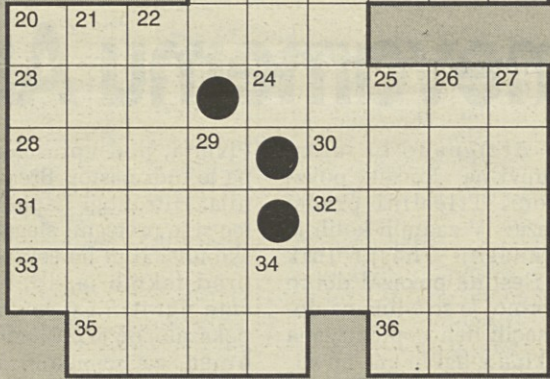
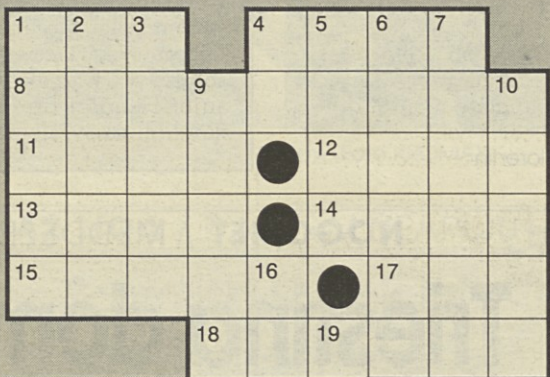
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. pristaniska naprava za popravljanje ladij, 4. sistematika kategorija rastlinstva ali zivalstva, red, 8. prebivalka Eritreje, 11. nekdanji trijamborna jadrnica s križnimi jadri, 12. ubiti borec za pravice ameriskih črncev (Martin Luther), 13. Askerčeva pesem, 14. nekdanji švedski zgodovinar in politik (Oscar Josef, iz crk lina), 15. veliki gorski vrh, 17. ime pesnika Mermolje, 18. ameriška zvezna država z glavnim mestom Topeka, 20. kovinski obroč za oporo nog pri jahanju, 23. rimska boginja jeze, 24. odprta kočija z vzdolžno ali prečno postavljenimi sedeži, 28. glavno mesto Latvije, 30. ime nemskega zgodovinarja Manna, 31. ameriška zvezna država z glavnim mestom Salt Lake City, 32. slovenska kosarkarica (Jasna), 33. majhna, zelo tanka glista, 35. severnoatlantska zveza, 36. katran.

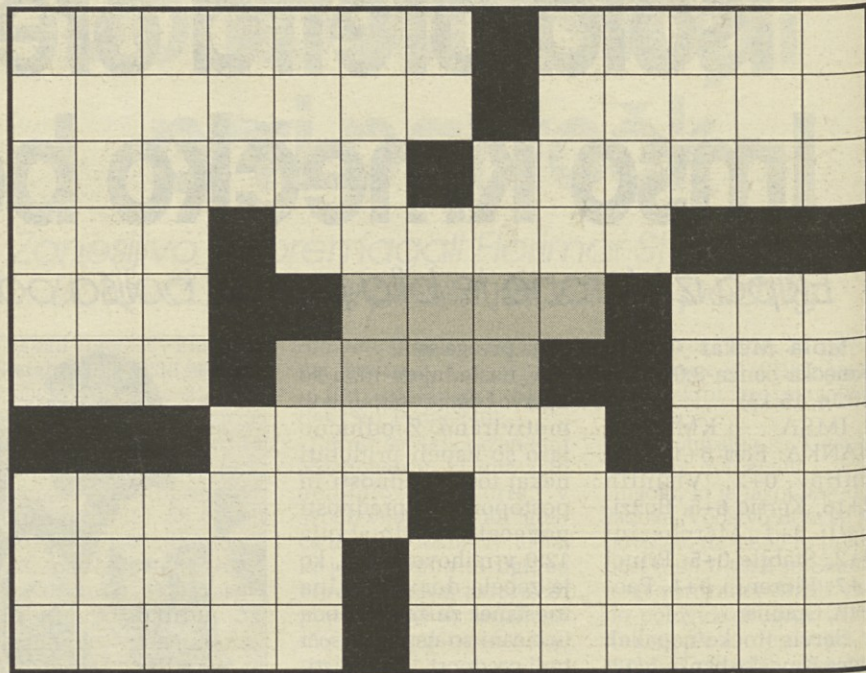
Navpično:

1. mesto v zahodni Makedoniji z albansko večino, 2. podoba molivca v starokrščanski umetnosti, 3. carovnica z Ajaje, 4. oranje, 5. največje hrvasko pristanišče, 6. nekdanji jugoslovanski politik, kasneje disident (Milovan), 7. okensko krilo, 9. vrsta hlac, 10. ime francoske filmske režiserke Varda, 16. dvozložna stopica s prvim nepoudarjenim in drugim poudarjenim zlogom, 19. godrnjac, 20. gosta raztopina sladkorja, navadno v vodi, 21. grški morski bog, napol clovek, napol riba, 22. razpoka na kozi ali sluznici, 25. preprosto oblikovan kamen, orodje v terciarju, 26. ime ameriskega glasbenika in pevca Cooperja, 27. bajtar, kajzar, 29. poldrag kamen različnih barv, 34. kemijski znak za nobelij. (S.B.)

RESITVE
Vodoravno: dok, ordo, Eritrejska, bark, King, Anka, Alin, rianj, Ace, Kansas, strmca, Ira, break, Riga, Golo, Utah, Allic, podanica, Nato, ter.

Kombinacijska križanka s števili

Spodnja števila je treba s pravilnim kombiniranjem razvrstiti v lik tako, da boste na označenih poljih dobili števili, sestavljeni iz samih enakih števil.

61660756	656628	90002	1643	602
26266626	627826	89008	1062	518
8658659	546546	79516	902	502
7667667	542542	71654	838	499
6543200	402402	60478	802	428
1121121	367112	19977	701	222
921109	262222	7664	690	175
728801	175689	4570	679	68
720005	164000	2245	606	17

RESITVE Vodoravno: 1121121, 71654, 7667667, 90002, 542542, 656628, 602, 367112, 802, 6666, 679, 902, 6666, 222, 402402, 701, 546546, 728801, 19977, 6543200, 89008, 8658659

LABIRINT znanja

Ime in priimek: _____

Telefon in naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana, za LABIRINT ZNANJA

Kviz »Labirint znanja« je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzrebani, se bo v torek zvečer pri vas oglasil telefon in nežni glas bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaz Srsen. Pravilni odgovori pa prinasajo ceden kupček denarja...

PORTUGALSKA

Vila Nova de Gaia slovi po portu in starih jadrnicah

S Portom jo povezujejo številni mostovi - Polne vinske kleti

Vila Nova de Gaia je živahno portugalsko mesto, ki se prek reke Douro spogleduje s po imenu mnogo bolj znanim Portom. Mnogi obiskovalci imajo sestrsko mestoce kar za del Porta, saj ju kup mostov povezuje v velikansko mestno mravljino, ki ni na prvi pogled nič manjše, kot je portugalska prestolnica Lizbona.

Vila Nova de Gaia je zrasla na mestu predri-mljanskega naselja. Danes se ponasa s privlačnim muzejem in zgradbami, pisano ponudbo domačih obrti; iz Vile Nove ste deležni najlepših pogledov na barviti stari del Porta, med strmimi ulicami pa vedno vrvi od življenja pa naj si bo to v času različnih sejemskih prireditev, ver-

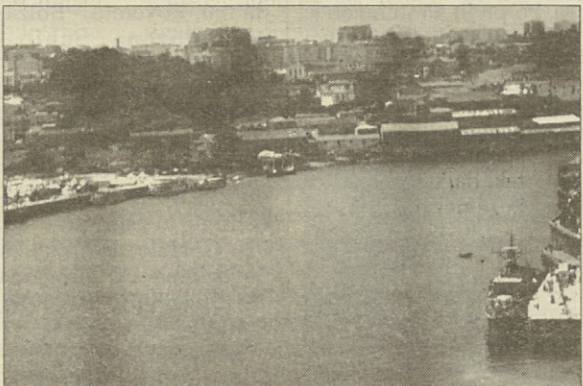
skih praznovanj ali pa ko ulice ogrne mrak in ozivi-jo lokali s tradicionalno glasbo in plesi. Najvec obiskovalcev pa kljub vsemu pritegujejo slovite vinske kleti, kjer se »me-di« sladko desertno vino - port.

Mesto ob reki Douro je stoletja preživelo kljub

stevinim napadom, vojnam in uničujočim poplavam, ki so ogrožale predvsem ob reki najnižje lezeče hiše, vse dokler ni so zgradili številnih je-zov, ki so ukrotili veliko rjavo reko. Poplave so ogrožale tudi vinske kleti s portom, ki so večinoma zvršene nedaleč od oba-

le. V marsikateri kleti se danes radi pokažejo zna-menja, ki označujejo do kod je segala najvisja vo-da. Le nekaj deset metrov stran so nekdanji pristajale ladje z značilnimi jadri, ki so slavo porta ponesle v svet.

V malem pristanišču so tudi danes zvršene starinske lesene jadrnice, ki so otovorjene z vinski-mi sodi. Toda njihova jad-ra, okrašena z imeni in simboli najbolj znanih pridelovalcev porta, na-vadno zajamejo sapo le se enkrat letno - na tradicio-nalni regati po Douro. Vecina obiskovalcev me-sta se mora tako zadovo-ljiti s spušenimi jadri in osamljenimi ladjami. Se-veda pa ostanejo številne vinske kleti, ki vabijo na brezplačne degustacije vse dni v letu.

Vila Nova de Gaia

Zaščitni znak mesta so tudi stare jadrnice (Obe fotografiji: Igor Fabjan)

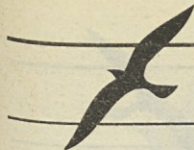
Ferreira vabi na sladko pokusino, med katero se radi pohvalijo, da hranijo tudi port z letnico 1811. Nedaleč stran so San-dmanove kleti iz leta 1790, katerih simbol je med ljubitelji porta dobro poznana silhueta portu-galskega studenta s čr-nim ogrinjalom in kapo. Vila Nova de Gaia se po-naša se s kopico sloviti-h vinskih kleti oziroma

znamk porta, kot so Bor-ges iz leta 1884, Croft, Barros, Cintra, Cockburn, Taylor... Vecina kleti je odprta za obiskovalce vse do poznih popoldanskih ur, ko se tudi tisti najbolj »nedegustirani« počasi odmaejo proti najbližjim lokalom. Pri ogledu rado-vedneže seznanijo s pri-delavo porta, vse do ne-govanja vinogradov, ki le-zijo višje ob reki Douro,

pa do končnega izdelka, ki se stara v starih hrasto-vih sodih.

Na koncu sledi najle-pše - brezplačna degusta-cija nekaj vrst porta, ki pusti ravnodušne le red-ke obiskovalce. Tako ni čudno, da številni zapu-stijo kleti z nekaj stekle-nicami porta, cena kate-rga je toč začuda visja kot v marsikateri trgovini.

Igor Fabjan

NOVOST V AMERIŠKIH HOTELIH

Knjižica nasvetov za boljše »prehodno« spanje

Pomagala bo vsem, ki prvo noč na tujem ne morejo spati

Poslovnezi, ki pogosto potujejo na različne konce sveta, dobro vedo, kaj pomeni izraz »sindrom prve noči« - neprespana prva noč na tujem, v hotelski postelji, daleč od doma. Vodstvo hotelov Hilton obljublja, da bo kmalu rešilo njihov problem.

Michael Ribero, pomočnik izvršnega direktorja marketinga, napoveduje nekaj sprememb v ameriških hotelskih verigah East Coast - West Coast, v katere bodo vključeni hoteli od New Yorka, Bostona do Los Angelesa. Čeprav je zasnova se v fazi preučevanja, je znano, da naj bi v nekaterih predelih hotela namestili umetno razsvetljavo, ki naj bi odgovarjala krajem, iz katerih so poslovneži pripotovali; tako naj bi se laže privadili novim podnebnim razmeram. Pozneje naj bi podobno opremili tudi druge hotele, v kate-

rih pogosto prenočujejo poslovnezi.

Ribero poudarja, da je treba stvari natančno preučiti, zato ne bo nobena odločitev prepisana naključju: »Želimo, da bi naši gostje trdno spali in se po potovanju dobro spocili.« Hilton je skupaj z mednarodno organizacijo, ki si prizadeva za boljše spanje, že izdal drobno knjižico nasvetov. Popotniki si lahko preberejo vrsto napotkov za boljše »prehodno spanje«.

Avtorji med drugim odsvetujejo prezgodnje spanje: nikakor ne pred deseto uro zvečer, čeprav zna-

sa časovna razlika med krajem, od koder prihajate, in tistim, kjer trenutno ste, tudi več ur. Preveč spanja prej škoduje, kot koristi, zato je boljši le kratek popoldanski spanec. Da se boste bolje počutili, prinesite s seboj blazino ali domačo radijsko budilko. Družinska slika, ki naj bo tudi obvezni del prtljage, vas razvedri, zato naj bo na vidnem mestu v hotelski sobi. Če ste mislili, da vam bo sončenje dobro delo, se motite. Na vzhodu pojdite na sprehod le ob zgodnjih jutranjih urah, na zahodu pa pozno popoldne. Na dan prihoda pojdite na sprehod proti večeru. Veliko poslovnežev je med potovanjem pod vplivom melatonina, ki ga je v Združenih državah merike mo-

goče kupiti brez zdravniškega recepta. Njegov učinek na možgane se ni dokončno raziskal, zato se ga je bolje izogibati. Če pridete v hotel pozno popoldne, nikar ne pojdite na fitness. Povsem naporno je prepričanje, da boste po telesni aktivnosti dobro spali.

Vodstvo hotelske verige Hilton se zaveda, da je za poslovneže najbolj pomembno, da so s ponudbo zadovoljni, zato se trudijo, da stalnim gostom nudijo najboljše usluge. Raziskave so pokazale, da poslovneži največkrat izbirajo tiste hotele, za katere so prepričani, da bodo v njih dobro spali. »Zelo resno se ukvarjamo s problemom nespečnosti prehodnih gostov,« poudarja Ribero.

Michael Conlon/Reuter

SLOVENSKI IZGNANCI (3)

Pozabljene žrtve?

Na Gorenjskem z Mezisko dolino so okrožje ustanovili v Kranju, Radovljici in Kamniku, medtem ko so okraj Dravograd 20. januarja 1942 ukinili in priključili okrožju Velikovec in Wolfsburg. Z novo upravno-politično organizacijo in prevzemom oblasti so si nacisti zagotovili pogoje za izvajanje raznarodovalne politike in utrjevanje samostva. Ukinjene so bile vse slovenske sole, učitelji izgnani ali odstavljeni, uveden pa je bil pouk v nemščini. Ukinjeno je bilo tudi bogoslužje v slovenskem jeziku, kar pa je bilo lahko narediti, saj so nacisti v maju in juniju izgnali večino duhovnikov in razpustili vse samostane. Nemški jezik je bil uveden v vseh javnih uradih in institucijah.

Čeprav bi vzpostavitev upravno-politične oblasti lahko obravnavali kot normalen ukrep slehernega okupatorja, pa je tokrat treba opozoriti na osnovni namen nacistov - dosledno izvajanje raznarodovanja in sistematizacije germanizacije. Nacisti nemškega okupatorja za uničenje slovenskega naroda na Spodnjem Stajerskem in na Gorenjskem je tesno povezan z vindisarsko teorijo o treh različnih slojih prebivalstva, to je: 1) narodno zelo zavedni Slovenci, 2) sicer slovensko govoreči, vendar nemško cuteči Vindišarji in 3) Nemci. Da bi dobili bolj jasno sliko, so organizirali rasnopolitično ocenjevanje pred posebnimi komisijami, ki so razvrščale prebivalstvo glede na rasne kvalitete in možnosti za ponemčevanje. Prostor ne dopušča podrobnejše razlage kriterijev in kategorij tega ocenjevanja, ki so v zaključni fazi obsegale naslednje kategorije: I-prav dobro, II-dobro, III-povprečno in IV-rasno neustrezno. Porocilo akcijskega urada za jugovzhod navaja, da so v Posavju in Oboteltju (kjer je bil predviden množični izgon) pregledali in ocenili 70.162 ljudi. Le nekaj jih je dobilo oceno I, zelo malo jih je dobilo oceno II, med tem ko je okoli 85 odstotkov prebivalcev dobilo oceno III in IV. Porocilo je bilo zaključeno z naslednjo ugotovitvijo: »Glede na majhno število družin z rasno oceno I in II je toliko večje število družin z rasno oceno IV. Nameravana izselitev prebivalstva s tega območja je glede na izid rasnega pregleda upravičena in utemeljena.«

Odstranitev tujerodnih elementov

Čeprav niso ohranjeni ali dostopni nekateri pomembni dokumenti, pa je iz razpoložljivih moč rekonstruirati priprave za množičen izgon Slovencev. Vec nemških dokumentov navaja, da je za izgon predvidnih 220 do 260 tisoč Slovencev. To je nenaavadno veliko, saj je pomenilo tretjino prebivalcev na nemškem zasedenem ozemlju Slovenije. To pa tudi pove, kako zelo je bil majhen slovenski narod napoti velikemu nemškemu rajhu. Dokument z dne 17. 4. 1941 navaja: »Iz Spodnje Stajerske in Kranjske bo izseljenih najprej 130.000 Slovencev, na njihova mesta oziroma posestva pa naseljenih 58.000 Nemcev.«

Za izvedbo tako obsežne operacije so Nemci ustanovili posebne stabe za preseljevanje in urade za upravljanje zaplenjene imovine ter preselitvena taborišča. Tkim. preselitvena staba sta bila ustanovljena v Mariboru in na Bledu, kasneje pa so stab iz Maribora preselili na grad Rajhenburg (v Brestanici). Preselitvena staba sta imela nalogo »da iz predelov, ki so priključeni k Stajerski pokrajini (Untersteiermark), odstraniti vse tujerodne elemente.« Ze v maju 1941 so nacisti začeli izvajati množične aretacije, ki so jih spocetka opravljali člani »Svabsko-nemške kulturne zveze«, nato pa varnostna služba, orožništvo in oddelki SA. Množične aretacije so kmalu napolnile vse prostore zaporov, zato so Nemci začeli ustanavljati večja zbirna taborišča, najprej v Meljski kasarni v Mariboru, v Starem piskru v Celju, Smartnem pri Slovenj Gradcu in na gradu Borl pri Ptuj, nato pa še na gradu Rajhenburg. Pravi sprejemni taborišči sta bili v Mariboru in Rajhenburgu, za slednjega so nacisti uporabili hleve trapištvskega samostana, skozi to taborišče pa je sel tudi pretežni del izgnancev. Vsa taborišča, zlasti v Mariboru in Rajhenburgu, so bila dobro zastražena in obdana z bodečo žico, bivalni in prehrabni prostori pa neznosni.

Se nadaljuje

MEH ZA SMEH

Judovske šale

V vlaku se pomenkujeta dva Juda.

»Ali vam je morda znano, da zasluži sloviti kantor Rosenstock v Odesi letno dvajset tisoč rubljev.«

Pravi drugi: »No, to pa bo le malce pretirano.«

Tretji prvemu: »Ne pusti se vreči s tira, vem, da govoris resnico. Le da Rosenstock ne živi v Odesi, marveč v Jekaterinoslavu. In razen tega ni kantor, marveč trgovec z lesom. In končno: dvajset tisoč rubljev ni zaslužil, marveč je imel toliko izgube.«

»Reb Koppel je umrl. Ali bos sel na njegov pogreb?«

»Le zakaj naj bi hodil? Tudi on ne bo prišel na mojega.«

Wolf in Hersch stopata v Petersburgu mimo posloplja državne banke. Pred vhodom stoji stražar. Wolf se cudi: »Mar ni preveč lahkomišelnost pustiti ves državni zaklad v varstvu enega samega vojaka?«

»Oh,« odvrne Hersch, »tako hudo spet ne bo. Saj do zaklada tako ali tako ne more nihče.«

»Zakaj pa je potem stražar sploh pred vrati?«

»To je na dlani: dokler je tukaj, ne more krasti drugje.«

GENIJI V ŠOLSKIH KLOPEH

Gerhart Hauptmann (1863-1946)

Svojo prihodnost je videl v kmetijstvu in dve leti je delal na posestvu enega od svojih stricov kot kmetijski vajenec. Zaradi težav z zdravjem pa je moral opustiti nacrte, da bi postal kmetovalec. Ko je bil star sedemnajst let, se je vnovič odpravil v Vroclav, da bi se tam privatno pripravil na izpit za enoletno solo. Toda to mu je spodletelo. Potem je hotel postati kipar in je dve leti obiskoval kiparski razred na soli za umetnost in obrt v Vroclavu, ki jo je potem - star je bil že dvajset let - zapustil s spričevalom o mali maturi. V Jeni je studiral zgodovino, vendar mu je zanimanje že po prvem semestru poslo, tako da se je odpravil na daljše popotovanje po Sredozemskem morju. Leto dni je poskušal srečo kot kipar v Rimu, se potem vpisal v razred risanja na kraljevski akademiji v Dresdnu, studiral dva semestra v Berlinu in končno poročil bogato žensko ter začel pisati.

Od osemindvajsetega leta dalje je s svojimi gledališkimi deli kopicil uspeh za uspehom. Poslej je delal, kot je nekoč rekel Frank Wedekind, »kot lokomotiva«. Tako je nastalo kakih petdeset dram in epov v stihih, k temu pa se veliko novel, pesmi, pripovedi, romanov in avtobiografska dela. Iz slabega učenca se je razvil eden od najbolj uspešnih nemških pesnikov in pisateljev, kar zadeva finančno plat, pa morda celo najuspešnejši.

M O J S T R I D E T E K T I V I

G. K.
Chesterton

Čudni koraki (3)

Hotel je bil vedno zelo tih, kajti tisti nekaj rednih gostov je odhajalo naravnost v svoje apartmaje, temeljito izvežbani natakari pa so bili naučeni, da morajo biti skoraj nevidni, dokler jih nihče ne potrebuje. Ni se dalo zamisliti kraja, kjer bi bilo manj neavadnega. Toda tisti koraki so bili tako čudni, da se nisi mogel odločiti, ali bi rekel, da je njihov ritem enakomeren ali neenakomeren. Oče Brown mu je s prstom sledil po robu mize kot človek, ki se na klavirju poskuša naučiti zaigrati melodijo.

Najprej je prišla dolga vrsta hitrih, kratkih korakov, s kakršnimi bi hodil lahkonožni človek, ki zmaga je v hitri hoji. Na določeni točki so se koraki ustavili in se spremenili v nekakšno počasno stopanje, ki ni porabilo niti četrtine toliko korakov kot prejšnje, casa pa prav toliko. Tisti hip, ko je zamrl zadnji odmev počasnega stopanja, se je ponovila vrsta lahkotnih, hitrih korakov, po tistem pa spet za-

molgli zvoki težkega, počasnega stopanja. Zagotovo je slo za iste cevle, deloma zato (kot je bilo že rečeno), ker ni hodil po hodniku noben drug par čevljev, in deloma zato, ker so sicer rahlo, vendar značilno skripali.

Oče Brown je imel glavo tiste vrste, ki si ne more kaj, da ne bi spraševala; in ob tej, na videz malenkostni uganki, mu je skoraj počila. Videl je že ljudi, ki so tekli zato, da so potem dlje skocili. Videl je ljudi, ki so tekli zato, da so se potem zadržali. Toda zakaj, za vse na svetu, naj bi nekdo tekel zato, dapotem hodi? Ali, obratno, zakaj naj bi hodil zato, da potem steče? In vendar je bil to edini možni opis norčij, ki so jih uganjale nevidne noge. Moski je zelo hitro hodil po polovici hodnika zato, da je drugo polovico prehodil zelo počasi; ali pa je eno polovico prehodil počasi zato, da si je lahko privoščil hitenje po drugi polovici. Ne ena ne druga domneva ni bila posebno smiselna. V mozganih očeta Browna se je vse bolj

temnilo - tako kot v njegovi sobici.

Toda ko je začel umirjeno razmišljati, se je zazdelo, da prav tema v njegovi celici podeljuje njegovim mislim več živosti; kot v nekakšni viziji je zagledal fantastične noge, ki se po hodniku premikajo v nenaravnem ali simboličnem ritmu. Gre morda za poganski verski ples? Ali za popolnoma novo vrsto znanstveno utemeljenih telesnih vaj? Oče Brown se je začel bolj premisljeno spraševati, na kaj ga koraki spominjajo. Najprej počasni koraki; to gotovo ni bila lastni-kova hoja. Može njegovega tipa hodijo hitro in se pri tem zibajo ali pa mirno sedijo. Prav tako to niso bili koraki služabnika ali sla, ki caka na navodila. Niso tako zveneli. Revnejši sloji (v oligarhiji) se obcasno opotekajo, če so rahlo pijani, v glavnem pa - in se posebej v tako razkosnih prostorih - stojijo ali sedijo v prisiljeni drži. Ne, tisti težki, vendar gibčni, neprisiljeni poudarjeni koraki, ki niso posebno glasni, vendar jih sploh

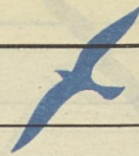
ne zanima, ali so glasni ali ne, pripadajo eni sami zivalski vrsti na svetu. Tako hodi samo imeniten zahodnoevropski gospod, verjetno tak, ki si nikoli ni sam služil za življenje.

Prav ko je oče Brown prišel do tega trdnega prepričanja, so se koraki spremenili v hitreje in stekli mimo vročico kot podgana. Poslušalec je opazil, da so ti koraki sicer veliko hitrejši, obenem pa tudi neprimerno tišji, skoraj kot bi tisti hodil po prstih. Vendar ga niso spominjali na skrivanje, ampak na nekaj drugega, nekaj, česar se ni mogel spomniti. V bes ga je spravljal eden tistih polovičnih spominov, ki človeku vzbujajo občutek, da je že napol ob pamet. Gotovo je že nekje slisal to nenaavadno, hitro hojo! Nenadoma se mu je vzbudila nova misel, skočil je na noge in stopil k vratom. Njegova sobica ni imela neposrednega izhoda na hodnik, ampak na eni strani vrata v zastekljeno pisarno, na drugi pa v garderobo. Pritisnil je na kljuko vrat proti pisarni

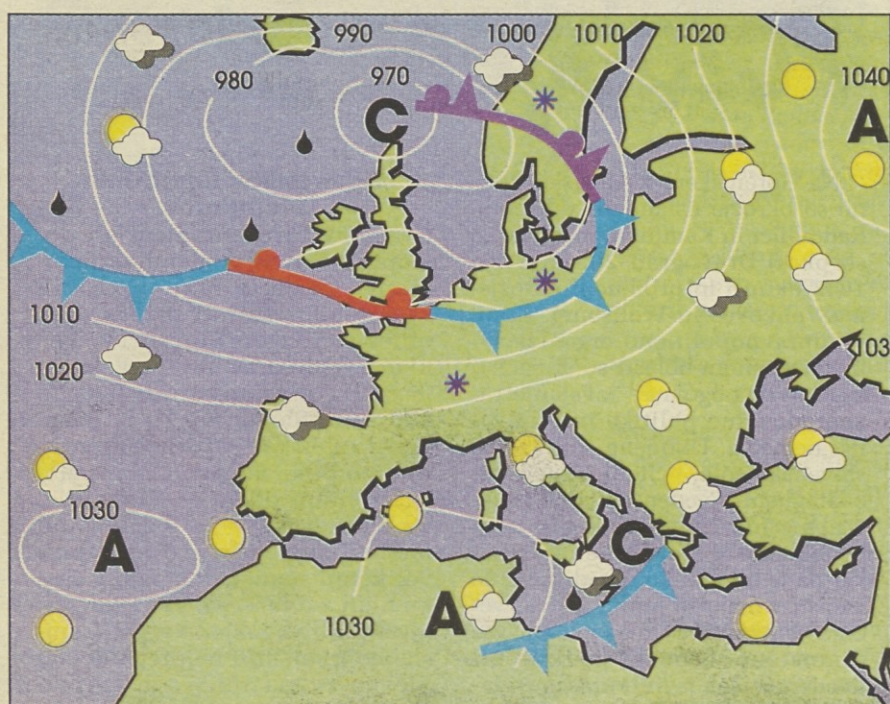
in ugotovil, da so zaklenjena. Potem je pogledal okno, spremenjeno v kvadratno sliko vijolicastih oblakov, ki jih je pustil za sabo sončni zahod, in za hip zavohal zlo, tako kot pes zavohal podgano.

Spet ga je obvladal razumni del njegovega bistva (morda modrejši, morda tudi ne). Spomnil se je lastnikovih besed, da bo vrata zaklenil in mu pozneje prišel odpret. Rekel si je, da je gotovo vsaj dvajset razlogov, na katere ni pomislil, vendar bi utegnili razložiti te čudne korake; opomnil se je, da je se ravno dovolj svetlo, da lahko dokonca svoje pravo delo. Papir je prinesel k oknu, da je ujel zadnjo svetlobo nevihtnega večera, in se odločno znova potopil v skoraj dokončane zapiske. Pisal je kakih dvajset minut in se v pojemajoči svetlobi vse niže sklanjal nad papir; potem se je nenadoma zbral. Znova je zaslušal čudne korake.

Se nadaljuje

EVROPA / SPREMENLJIVO, OBČASNE PADAVINE

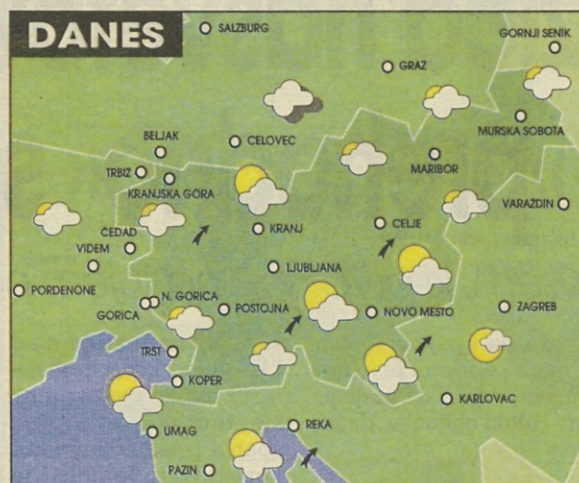
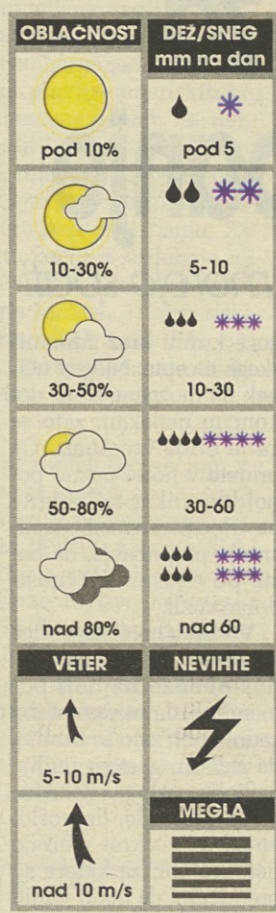
Vremenska slika:

Nad severno, srednjo in vzhodno Evropo je obsežno območje nizkega zračnega pritiska s središčem nad Severnim morjem. Frontalni valovi se ob močnih zahodnih višinskih vetrovih hitro pomikajo severno od Alp, na naše kraje pa vplivajo le obrobno. V višinah se doteka k nam toplejši zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod

ALPE-JADRAN / VEČ SONČNEGA VREMENA

Slovenija:

Zmerno oblačno bo. Pihati bo začel jugozahodni veter. Najvišje dnevne temperature bodo od -2 do 3, na Primorskem okoli 9°C.

Sosednje pokrajine:

Zmerno oblačno bo. Pihal bo jugozahodni veter. Topleje bo.

V Sloveniji:

Prevladovalo bo oblačno vreme. Ponekod bo rahlo deževalo ali snežilo. Topleje bo. Pihal bo jugozahodnik.

Obeti:

V torek bo suho vreme. Veter bo oslabil.

TEMPERATURE ALPE-JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

LJUBLJANA.....	1/2
TRST.....	8/10
CELOVEC.....	-1/1
BRNIK.....	0/1
MARIBOR.....	-3/-1
CELJE.....	-1/0
NOVO MESTO.....	-2/1
NOVA GORICA.....	4/7
MUR. SOBOTA.....	-3/-2
PORTOROŽ.....	6/9
POSTOJNA.....	4/5
ILIRSKA BISTRICA.....	5/5
KOČEVJE.....	-1/-
ČRNOMELJ.....	-1/0
SLOV. GRADEC.....	-2/1
RATEČE.....	-1/0
VOGEL.....	-2/-2
KREDARICA.....	-7/-7
VIDEM.....	4/5
GRADEC.....	-3/-1
MONOSTER.....	-3/-3
ZAGREB.....	-1/-
REKA.....	8/9

TEMPERATURE PO EVROPI

včeraj ob 7. in ob 13. uri

HELSINKI.....	-6/4
STOCKHOLM.....	-1/1
MOSKVA.....	-17/-9
BERLIN.....	0/1
VARSAVA.....	-10/6
LONDON.....	3/10
AMSTERDAM.....	4/9
BRUSEL.....	5/10
PARIZ.....	3/10
DUNAJ.....	-5/-3
ZÜRICH.....	1/7
ZENEVA.....	0/7
RIM.....	5/14
MILAN.....	1/2
BEOGRAD.....	-4/-1
BARCELONA.....	5/16
ISTAMBUL.....	2/5
MADRID.....	-1/11
LIZBONA.....	7/15
ATENE.....	8/12
BUCAREST.....	-7/-5
MALTA.....	7/16
PRAGA.....	-4/-2

BIOPROGNOZA

Obremenilni vpliv vremena bo prehodno ponehal. Ponoci se bo ponovno okreplil in spanje vremensko občutljivih ljudi bo moteno.

RAZMERE NA CESTAH

Ceste so zaradi dežja večinoma mokre in spolzke. Za gorenjske mejne prehode je obvezna zimska oprema. Sneži tudi na območju Trojan.

SNEŽNE RAZMERE dne 22. 1. ob 8. 30 uri

Rogla	70 do 80	Kanin	5 na 50
Kope	do 40	Straža pri Bledu	30
Krvavec	do 30	Kobla	20 - 40
Vogel	5 na 40	Kandrase	do 50
Kranjska Gora	20 - 40	Zelenica	15 do 45
Mariborsko Pohorje	do 75	Golte	40
Kalic	20 do 30	Cerkno	40 - 60
Rog - Črmošnjice	do 30	Velika planina	25 - 30

Na Mariborskem Pohorju je možna nočna smuka do 21. ure. Tekaske proge so urejene na Mariborskem Pohorju, Rogli, Kopah, v Logarski dolini in v Črmošnjicah. Dostop na Mariborsko Pohorje in Pokljuko je mogoč samo z zimsko opremo. Smučarski avtobus vozi na Mariborsko Pohorje, Kobljo in v Kranjsko Goro.

PLIMOVANJE

Danes: ob 0.48 najvišje 41 cm, ob 7.10 najnižje -20 cm, ob 12.31 najvišje 14 cm, ob 18.36 najnižje -33 cm.

Jutri: ob 1.36 najvišje 38 cm, ob 8.28 najnižje -19 cm, ob 13.46 najvišje 4 cm, ob 19.23 najnižje -22 cm.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Živalski vrt v Amneville (Francija) bogatejši za pet malih medotov

V zooškem vrtu v Amneville v Franciji so imeli velik praznik: medvedinja Michka je skotila kar pet medvedkov, ki tehtajo vsak okrog 350 gramov in se vsi dobro počutijo, kot je razvidno tudi iz slike (teletoto AP)

Američani so v spolnih odnosih pravi zgled zmernosti in zakonske zvestobe

NEW YORK - V Združenih državah Amerike imajo kolikor toliko redne spolne odnose predvsem poročeni pari, nasplošno pa so Američani kar zadeva pogostost spolnih odnosov dokaj zmerni.

Ta podatek izhaja iz nove knjige o spolnih navadah Američanov. Knjiga, ki je dobesedno postavila na glavo dosedanje mnenje na to temo, je med drugim ugotovila, da je homoseksualcev komaj 2 odstotka prebivalstva, ne pa 10 odstotkov, kakor so različni viri navajali doslej. Vsebinsko knjige, ki bo izšla v kratkem z naslovom »Spolnost v Ameriki: popolna raziskava«, je razkril dnevnik Daily News.

Javnomenenjsko raziskavo je med februarjem in septembrom pred dvema letoma izvedla skupina 220 izpravevalcev. Intervjuvali so 3.432 oseb starih med 18 in 59 let. Studija je nastala na željo zvezne vlade in je privedla do rezultatov, ki so po tem, kar poroča

Daily News, presenetljivi in bodo morda spremenili odnos, ki ga imajo ljudje do AIDS-a, kontracepcijskih sredstev in spolne dejavnosti med mladimi ter splošno mnenje, da so v Ameriki spolni odnosi nekoliko presvobodni. Raziskava je točneje ugotovila, da ima samo 8 odstotkov prebivalstva spolne odnose več kot štiri krat tedensko, medtem ko se večina Američanov (67 odstotkov) spolnih odnosov omejuje na enkrat ali dvakrat na teden. V nasprotju z zelo razširjenim mnenjem, da imajo veliko več odnosov tisti, ki ne prestopajo menjujejo partnerja, je raziskava pokazala, da vidno prednjačijo poročeni pari: ne samo, da imajo več spolnih odnosov, večina jih je tudi izjavila, da je svojemu zakoncu zvesta. Točneje je 80 odstotkov zensk in od 65 do 85 odstotkov moških izjavilo, da ni nikoli varlo partnerja. Avtorji knjige Robert Michael, John Gagnon, Edward Laumann in Gina Kolata so napi-

sali: »Če je družba hotela poročene pare videti kot ljudi, ki rojevajo otroke in so zvesti svojemu zakoncu, je raziskava res uspešna.«

Glede domnevne razširjenosti homoseksualnosti je iz raziskave izšlo, da je samo 2, 8 odstotka moških oziroma 1, 4 odstotka žensk priznalo, da so homoseksualci oziroma biseksualci. »To stevilo je veliko nižje od tistega »enega na deset«, ki je tako zaslovel s poročilom Kinsey,« je zapisal Daily News.

Raziskava je tudi pokazala, da se homoseksualci zbirajo v vlemestih kot so New York, Los Angeles oziroma San Francisco. Casopis trdi med drugim, da z razliko prejšnjih studij na to temo (poročil Kinsey iz 40. oziroma 50. let in studije Masters in Johnson iz leta 1966, katerih zaključki so temeljili na »prostovoljnih izjavah«), temelji zadnja raziskava na znanstveno veliko bolj zanesljivi podlagi.

Ko zaslišijo Claasenovo trobljenje, se ljudje v Hermanusu trumoma odpravijo gledat kite

HERMANUS - Turistični delavci v Južnoafriški republiki bodo morali nekoliko predrugaciti, ali bolje izpopolniti programe, ki jih namenjajo ljubiteljem safarija. Doslej je promocija safarijev zadevala ogled tako imenovanih velikih petih (big five) afriških živalskih zvrsti, se pravi slona, nosoroga, bivola, leva in leoparda, po novem pa bo treba v seznam vključiti še kite. To pa pomeni sistematično pomnožitev števila turistov, ki sicer že zdaj vse česse zahajajo na stene, s katerimi je s treh strani zavarovan morsk zaliv Walker pri kraju Hermanus, nekaj več kot 140 kilometrov oddaljenem od Capetowna. V Hermanusovem starem pristanu so kitom posvetili tudi manjši

muzej. Za kaj pravzaprav gre?

V omenjeni zaliv priplava vsako leto ob tem času na desetine kitov, ki se tu parijo in v njem ostanejo tri do štiri mesece, dokler pac novorojenci toliko ne zrastejo, da postanejo samostojni. Zdjaj so nasteli že okrog 60 kitov in pravijo, da ni nikjer drugje na svetu tako lepega opazovališča. Voda v zalivu je taka, kot bi vreła. Kiti skacejo iz nje in se spet potapljajo, malčki ob njih pa jih posnemajo. Morje je tu zelo globoko, torej kot nalašč za kite, poleg tega je tudi silno bogato s planktonom, ki pomeni kitom, kakor je znano, edino prehrano. Ko malčki dorastejo, se trop obrne proti jugu in odplava do Antarktike.

»Ne vemo, zakaj so kiti, ki pripadajo vr-

sti franca, izbrali ravno naš zaliv, dejstvo pa je, da so začeli turisti z vseh strani zaradi njihove prisotnosti trumoma zahajati k nam,« je povedal novinarjem strokovnjak za morsk biologijo Peter Best. »Zalivu se ne sme približati nobeno plovilo,« je pribila Elizabeth Dutoit, direktorica muzeja v Hermanusu, »mi pa večkrat preletimo zaliv s helikopterjem, da si napasemo oči.« Odrasli kiti so dolgi od 12, 5 do 15 metrov, tehtajo pa 50 do 60 ton vsak.

Posebno nalogo ima pri vsem tem Peter Claasen: ko napoci čas za prihod kitov, jih počaka na steni nad zalivom in ko zagleda prve, zatrobi v dva metra dolg rog, ki ga je lastnorочно izdelal iz neke posebne trde alge.

Usa Today: »Nesreča« na delu

WASHINGTON - Nesreča na delu: tako bi lahko poimenovali pisanje enega najbolj razširjenih ameriških dnevnikov, »Usa Today«, ki ga tiskajo v dveh milijonih izvodov. Vsak članek ima svoj naslov, zaradi tehnične napake pa so v en naslov strnili vsebinsko dveh člankov in tako je prišlo do prave spake. »Dve leti predsednikovanja Billa Clintona: katastrofa, ki je nihče ni mogel slutiti.« Druga polovica naslova se seveda nanasa na potres na Japonskem. Ze v prvih jutranjih urah je v redakciji dvenika neprenehoma brnel telefon. Morali so pojasnjevati, se opravičevati, marsikdo je tudi pomislil, da ni slo za napako, ampak premišljeno početje. »Te ga nismo naredili nalašč, držimo se načela, da nismo na nikogaršnji strani,« je za AFP izjavil šef redakcije David Mazarella.

Mati zažgala mlado hči

KAIRO - Sestnajstletna Fatheya el Sayed Ahmed se je vsak dan vracala pozno ponoči, kar je za muslimansko tradicijo nekaj neznačilnega. Mati je bila vsa obupana, saj se je glas o tem razširil po vsej četrti, kjer so prebivali. Nekega dne pa se je dekle odločilo, da dokončno odide, pospravilo je kovčec, vzelo dokumente (rojstni list) in svoje prihranke, okrog 15 tisoč lir, ter se odpravilo proti vratom. Mati jo je tedaj polila s kurilnim oljem in podtaknila ogenj. Dekle so ovili plameni, v katerih je zgorelo mlado življenje.